

فصل اول

«مفهوم حقوق بین الملل»

تست های طبقه بندی شده کنکوری فصل اول

- ۱- نظریه محض حقوقی (نظریه کلسن) چیست؟
 (۱) حقوق علمی غیرمستقل است.
 (۲) حقوق، هیچ گونه ارتباطی با عوامل غیر حقوقی ندارد.
 (۳) حقوق علمی ناب و کامل است.
 (۴) حقوق، را باید به عنوان جمع مدنظر قرار داد.
- ۲- کدام یک از حقوقدانان زیر، از پیروان مکتب مونیسیم است؟
 (۱) آنزیلوتی (۲) آستین (۳) تریپل (۴) کلسن
- ۳- در کدامیک از مکاتب زیر، برای این که قاعده بین المللی در نظم حقوق داخلی الزامی گردد، باید به صورت یک قاعده حقوق داخلی درآید؟
 (۱) مکتب دونالیسم (۲) مکتب محض (ناب) حقوق (۳) مکتب مونیسیم (۴) مکتب پوزیتیویسم
- ۴- کدام یک از حقوقدانان زیر منکر وجود حقوق بین الملل است؟
 (۱) کلسن (۲) آستین (۳) دوگی (۴) آنزیلوتی
- ۵- اصطلاح *Jus inter Gentes* حقوق ملل اولین بار توسط کدام یک از نظریه پردازان مطرح شد؟
 (۱) سوارز (۲) ویتوریا (۳) گروسوس (۴) زوک
- ۶- روش انطباق مادی و صوری یک قاعده، با قاعده بنیادین برای سنجش اعتبار حقوقی آن قاعده متعلق به کدام یک از مکاتب زیر است؟
 (۱) طبیعی (۲) فردگرایی (۳) پوزیتیویسم (۴) لیبرالیسم
- ۷- کدام حقوقدان، با الهام از تئوری *Jus inter gentes* حقوق بین الملل را در مقابل حقوق داخلی قرار داده است؟
 (۱) آرگوسو (۲) بنتام (۳) زوک (۴) کانت
- ۸- مکتب هنجارگرایی توسط کدام یک از علمای حقوق بنیاد گذاشته شد؟
 (۱) کلسن (۲) سل (۳) دوگی (۴) روسو
- ۹- حقوق بین الملل عمومی مجموعه قواعدی است که بر حاکم است.
 (۱) روابط میان اعضای جامعه بین المللی (۲) روابط میان دولت ها (۳) روابط میان ملت ها (۴) سازمان های بین المللی
- ۱۰- کدام یک از دانشمندان برای اولین بار، حقوق بین الملل را از جنبه های مذهبی خارج نمود؟
 (۱) بینکر شوک (۲) پوفندروف (۳) گروسوس (۴) واتل
- ۱۱- اصطلاح (*Jus Jentium*) بر کدام مجموعه قواعد و مقررات اطلاق می شده است؟
 (۱) مجموعه قواعد و مقرراتی که بر کلیه افراد یک دولت حاکم بوده است.
 (۲) مجموعه قواعد و مقرراتی که بر تمامی ملل جهان حاکم بوده است.
 (۳) مجموعه قواعد و مقرراتی که بر افراد یک دولت در روابطشان با افراد دولت دیگر حاکم بوده است.
 (۴) مجموعه قواعد و مقرراتی که در زمان امپراتوری روم در قالب یک موافقت نامه بین دو دولت پذیرفته می شد.
- ۱۲- کدام یک از مکاتب زیر، معتقد است که «حقوق بین الملل»، ساختاری مستقل از اراده دارد؟
 (۱) دونالیسم (۲) مونیسیم (۳) اصالت اعیان (۴) پوزیتیویسم
- ۱۳- مکتب اراده گرایی در برابر کدام مکتب مطرح شد؟
 (۱) دونالیسم (۲) مکتب حقوق طبیعی (۳) مکتب حقوق وضعی (۴) مونیسیم و دونالیسم
- ۱۴- منظور از تدوین حقوق بین الملل:
 (۱) تصویب قراردادهای و کنوانسیون های بین المللی، بر اساس عرف بین المللی است.
 (۲) مدون کردن قواعد و مقررات حقوق بین الملل، از طریق تصویب قطعنامه توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد است.
 (۳) امضاء و تصویب قراردادهای بین المللی چند جانبه توسط اکثریت کشورها در حوزه حقوق دریاها، هوا و فضا است.
 (۴) ایجاد قواعد و مقررات جدید و مشابه با نیازهای جامعه بین الملل برای پاسخگویی به نیاز کشورهاست.
- ۱۵- مکتب جامعه شناسی حقوقی توسط کدام دسته از متفکران زیر ارائه شده است؟
 (۱) ژرژ سل و هانس کلسن (۲) ژرژ سل و لئون دوگی (۳) لوئی لوفور و لئون دوگی (۴) هانس کلسن و یلینک

پاسخنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل اول

۱- گزینه «۲» نظریه محض حقوقی کلسن عینی است؛ زیرا حقوق را خارج از قلمرو و نفوذ اراده بشری می‌داند. از نظر کلسن حقوق علم است و هیچ‌گونه ارتباط و نزدیکی با عوامل غیر حقوقی، اعم از عوامل اجتماعی و سیاسی و غیره ندارد. در واقع مبنای حقوق، فقط قاعده‌ی بنیادین فرضی است، که پایه و اساس ساختمان حقوقی است. این اصول و قواعد بنیادین در حقوق داخلی، «قانون اساسی» و در حقوق بین‌الملل «اصل وفای به عهد» است.

۲- گزینه «۴» مکاتب حقوقی را می‌توان این‌گونه تقسیم‌بندی کرد:

۱- مکتب وضعی یا ارادی (دونالیسم یا دوگانگی حقوقی)	۲- مکتب موضوعی (مونیسیم یا یگانگی حقوقی)
الف - نظریه اصالت اراده حقوقی (← طرفدار بینکر شوک)	الف - حقوق طبیعی
ب - تحدید ارادی (← طرفدار ایهرینگ)	✓ ویتوریا
ج - اراده‌ی مشترک (← طرفدار ترپیل)	✓ سوارز
د- مکتب وضعی جدید (← طرفدار آنزیلوتی)	✓ گروسوس
	ب - قاعده‌گرایی
	✓ هانس کلسن
	ج - جامعه‌شناسی حقوقی
	✓ همبستگی اجتماعی ← دوگی
	✓ زیست‌شناختی حقوق ← ژرژسل

۳- گزینه «۱» پیروان مکتب دونالیسم اعتقاد دارند که حقوق بین‌الملل و حقوق داخلی، دو مورد جدا از هم بوده و برای این‌که یک قاعده‌ی حقوق بین‌الملل، به حقوق داخلی کشوری وارد شده و الزامی گردد، باید توسط مراجع ذیصلاح آن دولت، به صورت یک قاعده‌ی حقوقی داخلی درآید.

۴- گزینه «۲» جان آستین دانشمند انگلیسی، منکر حقوق بین‌الملل است.

۵- گزینه «۲» ویتوریای اسپانیایی، از پیروان مکتب طبیعی بود و از اصطلاح حقوق ملل *Jus inter Gentes* برای نخستین بار استفاده نمود.

۶- گزینه «۳» پیروان مکتب پوزیتیویسم، برای سنجش اعتبار حقوقی یک قاعده، از روش انطباق مادی و صوری آن قاعده با یک قاعده بنیادین استفاده می‌کنند.

۷- گزینه «۲» اصطلاح (*Jus inter Gentes*) لاتین یا *Jus gentium* رومی به معنای «حقوق ملل» است که عبارت است از: مجموعه قواعدی که بر تمام ملل حاکم است. این اصطلاح، اولین بار در قرن ۱۶ توسط ویتوریا به وجود آمد. زوک آن‌را «حقوق ملل» و آگوسو آن را «حقوق بین‌ملتها» ترجمه کرد و کانت «حقوق بین‌الدول» را مطرح کرد و برای نخستین بار بنام انگلیسی عبارت حقوق بین‌الملل را مطرح کرد.

۸- گزینه «۱» مکتب هنجارگرایی یا نظریه‌ی محض حقوقی، را حقوقدان اتریشی، کلسن و پیروان او مطرح نمودند.

۹- گزینه «۱» حقوق بین‌الملل مجموعه قواعد و مقرراتی است که بر جامعه بین‌الملل حاکم و قابل اجرا است. اعضای این جامعه بین‌المللی عمدتاً دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی هستند، که هم تابع و هم واضع حقوق بین‌المللی می‌باشند.

۱۰- گزینه «۳» گروسوس، به عنوان یکی از طرفداران مکتب حقوق طبیعی، در اواخر قرن ۱۶ برای اولین بار، حقوق بین‌الملل را از شکل مذهبی خارج کرد و به این دلیل او را بنیانگذار حقوق بین‌الملل معاصر نامیدند. او حقوق طبیعی را از حقوق ارادی جدا کرد و حقوق طبیعی را اصولی می‌دانست که عقل سلیم انسانی رعایت آن‌ها را ایجاب می‌کرد و مستقل از هرگونه اراده بود. البته وی کشورها را ملزم به رعایت آن می‌دانست.

۱۱- گزینه «۳» این اصطلاح در حقوق روم رواج یافته بود.

۱۲- گزینه «۳» طرفداران مکتب دونالیسم یعنی دوگانگی حقوقی، همان طرفداران مکتب ارادی هستند که از نظر آنان، نیروی الزام‌آور حقوق بین‌الملل ناشی از اراده‌ی محض کشورهاست، که از حاکمیت مطلق آن‌ها ناشی می‌شود. اما طرفداران مکتب مونیسم یعنی یگانگی حقوقی، قائل به مستقل بودن حقوق بین‌الملل از اراده هستند. به عبارت دیگر، طرفداران مونیسم طرفدار یگانگی حقوقی یا اصالت اعیان هستند، که حقوق بین‌الملل را جدا از اراده‌ی دولت‌ها می‌داند. مکتب پوزیتیویسم یا مکتب حقوق موضوعه بر مبنای شناخت پدیده‌ها و شناخت ارزش‌های حقوقی است. افرادی مانند واتل، بینکر شوک از طرفداران آن هستند و معتقدند، قواعد حقوق ارادی در انطباق با قواعد بنیادین ایجاد می‌شوند.

۱۳- گزینه «۲» مکتب اراده‌گرایی - که الزام قواعد حقوقی را ناشی از اراده مشترک کشورها می‌داند - در مقابل مکتب حقوق طبیعی (اصالت اعیان) قرار دارد که الزام حقوق را نه ناشی از اراده کشورها، بلکه خود حقوق را برخوردار از یک قدرت الزام‌آور می‌داند. واتل از طرفداران مکتب حقوق طبیعی جدید معتقد است، قواعد حقوقی بر دو اصل حقوق طبیعی و حقوق ارادی متکی است. سوارز و گروسیوس از طرفداران مکتب حقوق طبیعی کلاسیک هستند، که اراده‌ی دولت‌ها را در پیدایش قواعد حقوقی مؤثر نمی‌دانند.

۱۴- گزینه «۱» براساس مقررات کمیسیون حقوق بین‌الملل، منظور از تدوین حقوق بین‌الملل، مدون نمودن مقررات عرفی حقوق بین‌الملل است و این مقررات پس از تدوین باید به تصویب دولت‌ها برسد.

۱۵- گزینه «۲» مکتب جامعه‌شناسی حقوقی، یکی از مکاتب عینی‌گرا است که توسط دانشمندانی چون دورکیم، ژرژ سل، لئون دوگی و دوویشر توسعه یافته است.

فصل دوم

«حقوق بین‌الملل در گذر تاریخ»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل دوم

ک ۱- اتحاد مقدس (sauite Alliance) میان:

- (۱) پروس، انگلستان و روسیه منعقد شد.
(۳) پروس، اتریش و روسیه منعقد شد.

(آزاد ۷۵)

- (۲) پروس، انگلستان، اتریش و فرانسه منعقد شد.
(۴) اتریش، فرانسه و روسیه منعقد شد.

ک ۲- جنگ‌های معروف به ۳۰ ساله میان:

- (۱) کاتولیک‌ها و پروتستان‌ها در گرفت.
(۳) خاندان‌های سلطنتی انگلستان و فرانسه در گرفت.

(آزاد ۷۵)

- (۲) استعمارگران اروپایی و ملل آسیا و آفریقا در گرفت.
(۴) کلیسا و پادشاهان در گرفت.

(آزاد ۷۶ و آزاد ۷۸)

ک ۳- کدام یک از کشورهای زیر عضو سازمان دایرکتوری (Directorie) اروپایی نبودند؟

- (۱) فرانسه (۲) روسیه (۳) پروس (۴) اتریش

(آزاد ۷۶)

ک ۴- حقوق ملل (Jus Gentium) توسط کدامیک از نهادهای زیر به وجود آمد؟

- (۱) امپراطوری رم (۲) دولت شهرهای یونان (۳) امپراطوری پارس (۴) امپراطوری چین

(سراسری ۷۹)

ک ۵- معاهده مروارید در سال ۱۲۹۲ قبل از میلاد میان رامسس دوم و کدام پادشاه منعقد شد؟

- (۱) آمنوفیس (۲) پارس (۳) مقدونیه (۴) هیتیت‌ها

(آزاد ۷۹)

ک ۶- پیمان بریان کلوگ، بین کدام کشورها منعقد گردید و موضوع آن چه بود؟

- (۱) بین آمریکا و انگلستان در مورد کمک‌های متقابل
(۳) بین آمریکا و فرانسه در مورد ممنوعیت جنگ
(۲) بین آمریکا و شوروی در مورد خودداری از حمله به یکدیگر
(۴) بین فرانسه و آلمان در مورد تعهدات آلمان در آفریقا

(سراسری ۸۱)

ک ۷- کدام یک از معاهدات زیر اولین عنصر تشکیل دهنده «حقوق عمومی اروپایی» تلقی می‌شود؟

- (۱) صلح ۱۸۹۹ (۲) صلح ۱۹۰۷ (۳) وستفالی (۴) مروارید

(آزاد ۸۲)

ک ۸- در امپراطوری رم (Jus fetiale) به چه معنایی بود؟

- (۱) حقوق ملل (۲) حقوق جنگ
(۳) حقوق حاکم بر روابط فی مابین رومیان و سایرین
(۴) حقوق حاکم بر روابط فی مابین امپراطوری رم با مستعمرات خود.

(سراسری ۸۵)

ک ۹- کدام یک از اصول زیر از رهاوردهای معاهدات وستفالی است؟

- (۱) وفای به عهد (۲) برابری دولت‌ها
(۳) عدم مداخله در امور داخلی دولت‌ها (۴) حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات بین‌المللی

پاسخنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل دوم

۱- گزینه «۳» اتحاد مقدس در تاریخ سال ۱۸۱۵، با شرکت سه کشور پروس، اتریش و روسیه منعقد گردید و فرانسه در تاریخ ۱۸۱۸ به آن پیوست.

۲- گزینه «۱» جنگ‌های ۳۰ ساله، بین کاتولیک‌ها و پروتستان‌ها در اروپا رخ داد و با عهدنامه وستفالی در تاریخ ۱۶۴۸ خاتمه پذیرفت.

۳- گزینه «۱» دایرکتواری یعنی سرنوشت یک کشور بدون حضور و دخالت آن کشور توسط دیگر کشورها رقم زده شود. این دایرکتواری بر اساس معاهده‌ی سال ۱۸۱۵ پاریس توسط روسیه، اتریش، پروس و انگلستان تشکیل شد. البته فرانسه نیز پس از کنفرانس «اکس لاشاپل» و امضای این معاهده به عضویت این دایرکتواری درآمد.

۴- گزینه «۱» امپراطوری رم، برای اولین بار نماد Jus Gentium را ایجاد نمود.

۵- گزینه «۴» اولین معاهده‌ی بین‌المللی، در هزاره‌ی چهارم پیش از میلاد، بین لاگاش و اوما در خصوص عدم تجاوز به مرزها و دومین معاهده‌ی بین‌المللی در هزاره‌ی دوم پیش از میلاد، بین رامسس دوم پادشاه مصر و هاتوسیل دوم هیتی، پادشاه هیتیت‌ها منعقد گشته است که موضوع آن صلح و تعیین نقاط مرزی است. این معاهده به «معاهده مروارید» معروف است.

۶- گزینه «۳» در خلال دو جنگ جهانی، یکی از معاهداتی که در رابطه با جنگ و تحریم آن منعقد شد، میثاق بریان - کلوگ یا پیمان پاریس است، که در سال ۱۹۲۸ میان وزرای خارجه آمریکا (کلوگ) و فرانسه (بریان) منعقد گردید. این میثاق مهم‌ترین سند مربوط به عدم توسل به زور و تحریم جنگ است که ممنوعیت مقرر در آن یک ممنوعیت مطلق است و از این رو، این معاهده یکی از تحولات مهم حقوق بین‌الملل در این دوره است.

۷- گزینه «۳» به‌طور کلی دو معاهده در حقوق اروپا، دارای اهمیت بسیاری است: «معاهده ژوپا» در قرون وسطی که جنگ‌های صلیبی را پایان بخشید و دیگری «معاهده وستفالی» در عصر جدید که منشور مؤسس اروپا است و به جنگ‌های ۳۰ ساله میان پروتستان‌ها و کاتولیک‌ها خاتمه داد. این معاهده در دو شهر مونسستر و اوزنابورگ در سال ۱۶۴۸ منعقد گردید و اولین عنصر تشکیل‌دهنده حقوق عمومی اروپا است. معاهدات لوکارنو و بریان - کلوگ از معاهدات مربوط به عدم مشروعیت جنگ و عدم توسل به زور هستند.

۸- گزینه «۲» Jus fetiale، مقررات حقوق جنگ را در امپراطوری رم، مطرح می‌کرد.

۹- گزینه «۲» دو اصل مهم حقوقی، یعنی اصل حاکمیت و برابری، از رهاوردهای معاهدات وستفالی هستند.

فصل سوم

«دولت‌ها در حقوق بین‌الملل»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل سوم

- ۱- اصل تداوم یا دوام کشور به چه مفهوم است؟
 (۱) تغییر حکومت تأثیری در ثبات کشور ندارد.
 (۲) کشورها همواره تداوم نداشته و مضمحل می‌گردند.
 (۳) کشورها همواره تداوم نداشته و مضمحل نمی‌گردند.
 (۴) کشور و حکومت دوام داشته، اما تغییرات اساسی مؤثر در وضعیت آن‌ها است.
- ۲- شناسایی دولت‌ها از نظر حقوقی چه ماهیتی دارد؟
 (۱) عمل همه جانبه است.
 (۲) عمل چند جانبه است.
 (۳) عمل دو جانبه است.
 (۴) عمل یک جانبه است.
- ۳- در مورد مسئولیت کشورها که ناشی از اعمال افراد عادی است کشورها باید به چه وظایف اساسی عمل کنند تا به طور کامل از مسئولیت مبری باشند؟
 (۱) به وظایف پیش‌گیری از حادثه و تعقیب مجرمین عمل کنند.
 (۲) به وظایف پیش‌بینی و پیش‌گیری و تعقیب و مجازات عمل کنند.
 (۳) به خصوصیت قابل پیش‌بینی حوادث و شخصیت افراد بیگانه توجه کنند.
 (۴) به مسائل مربوط به موقعیت زمانی و مکانی در ارتباط با اتباع بیگانه توجه کنند.
- ۴- در کدام مورد یک کشور مسئول نقض و بی‌نظمی و اختلال، در سازمان‌های قضایی و آیین دادرسی خود نیست؟
 (۱) اشتباه قضات
 (۲) عدم استقلال قضات
 (۳) عدم برخورداری قضات از معلومات حرفه‌ای
 (۴) رسیدگی و محکومیت بیگانگان توسط یک دادگاه اختصاصی و استثنایی
- ۵- کدام شیوه برای جبران خسارت، معمولاً در مراجع صلاحیت دار قضایی و دادرسی مورد استفاده قرار نمی‌گیرد؟
 (۱) اجرای مجازات افراد خاطی و مسئول در کشور زیان دیده
 (۲) اجرای مجازات در داخل کشور و پرداخت غرامت
 (۳) ارضای خاطر از طریق اخلاقی
 (۴) اعاده وضعیت به حالت سابق
- ۶- تجزیه یا فروپاشی یک کشور، موجب تأسیس چه نهادی در حقوق بین‌الملل می‌شود؟
 (۱) اتحاد
 (۲) جانشینی
 (۳) شناسایی
 (۴) یک کشور جدید
- ۷- مسئولیت انقلابیون در صورت دستیابی به قدرت در قبال بیگانگان چگونه است؟
 (۱) فقط مسئول جنایات بین‌المللی ارتكابی هستند.
 (۲) مسئول اعمال گذشته خود هستند.
 (۳) حکومت جدید فقط مسئول اعمال انقلابیون هستند.
 (۴) حکومت جدید مسئول کلیه اعمال در طول انقلاب است.
- ۸- قاعده تغییر بنیادین اوضاع و احوال، به عنوان دلیل بر عدم اجرای یک معاهده بین‌المللی از سوی یک دولت، در زمینه چه معاهداتی در حقوق بین‌المللی عمومی پذیرفته نشده است؟
 (۱) نابرابر
 (۲) مربوط به تعیین مرزها
 (۳) سیاسی
 (۴) اقتصادی
- ۹- در حقوق بین‌الملل معاصر، کدام نظریه در زمینه مسئولیت بین‌المللی پذیرفته شده است؟
 (۱) نظریه مسئولیت مطلق (نظریه‌ی خطر) بنا به مورد.
 (۲) نظریه مسئولیت مطلق (نظریه‌ی خطر) در کلیه موارد.
 (۳) نظریه مسئولیت ناشی از تقصیر (نظریه‌ی خطا) در کلیه موارد.
 (۴) هر یک از دو نظریه مسئولیت مطلق (نظریه‌ی خطر) و مسئولیت ناشی از تقصیر (نظریه‌ی خطا) بنا به مورد.
- ۱۰- کدام مورد مفهوم جانشینی را در حقوق بین‌الملل عمومی مطرح می‌کند؟
 (۱) پدیده استعمار
 (۲) تغییر حکومت در یک کشور
 (۳) تغییرات سرزمینی
 (۴) وقوع انقلاب در یک کشور
- ۱۱- ویژگی‌های حاکمیت (در مفهوم کلاسیک آن) چیست؟
 (۱) انحصاری و مشروع بودن
 (۲) انحصاری و مؤثر بودن
 (۳) مؤثر بودن و مشروع بودن
 (۴) انحصاری، مؤثر و مشروع بودن
- ۱۲- جانشینی دولت‌های جدید الاستقلال، در کدامیک از معاهدات اجباری است؟
 (۱) حقوق مکتسبه
 (۲) تجاری
 (۳) مرزی
 (۴) تعهدات قراردادی افراد

- ۱۳- با توجه به منشور ملل متحد و اصول حقوق بین‌الملل چگونه دولت‌ها دارای حقوق حاکم بر بهره‌برداری از منابعشان هستند؟ (سراسری ۸۲)
- ۱) آن‌ها می‌توانند هرگونه که بخواهند از منابع طبیعی خود استفاده کنند.
 - ۲) آن‌ها هرگونه که بخواهند می‌توانند از منابعشان استفاده کنند، لکن باید خسارت وارد به کشورهای دیگر را جبران کنند.
 - ۳) آن‌ها باید ترتیبی دهند که فعالیت‌های انجام شده در حیطه صلاحیت یا نظارت آن‌ها موجب ورود زیان به کشورهای دیگر نگردد.
 - ۴) چون حق استفاده از منابع اصل پذیرفته شده بین‌المللی است و نمی‌توان کشورها را از آن محروم کرد، راه حل مناسب تقسیم خسارت بین کشور زیان دیده و زیان‌رساننده است.
- ۱۴- قاعده لوح پاک (Tabula rasa) چه اثری بر جانشینی دولت‌ها در معاهدات دارد؟ (سراسری ۸۳)
- ۱) جانشینی در کلیه معاهدات با رضایت دولت جانشین ممکن است.
 - ۲) جانشینی ممکن نیست چون معاهدات دولت پیشین از میان می‌رود.
 - ۳) جانشینی در کلیه معاهدات دولت پیشین الزاماً وجود دارد.
 - ۴) جانشینی فقط در معاهدات مرزی، آن هم با رضایت دولت جانشین ممکن است.
- ۱۵- ماهیت جبران خسارت در مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها چیست؟ (سراسری ۸۳)
- ۱) کیفری
 - ۲) ترمیمی
 - ۳) حقوقی
 - ۴) تنبیهی
- ۱۶- کدام مورد، شناسایی ضمنی دولت‌ها محسوب می‌شود؟ (سراسری ۸۳)
- ۱) شرکت در کنفرانس‌های بین‌المللی
 - ۲) انعقاد موافقتنامه دوجانبه
 - ۳) تصویب معاهدات مؤسس سازمان‌های بین‌المللی
 - ۴) برقراری تماس با دولت‌ها برای حفظ حقوق اتباع
- ۱۷- دیوان بین‌المللی دادگستری در قضیه کارکنان دیپلماتیک و کنسولی ایالات متحده آمریکا در تهران (۱۹۸۰) چگونه اعمال ارتكابی دانشجویان پیرو خط امام را به دولت ایران منتسب نمود؟ (سراسری ۸۴)
- ۱) اعمال اتباع دولت
 - ۲) اعمال مستقیم دولت
 - ۳) اعمال گروه‌های تابع دولت
 - ۴) اعمال فردی یا گروهی به حساب دولت
- ۱۸- کدام مورد موجب مسئولیت بین‌المللی دولت نمی‌شود؟ (سراسری ۸۴)
- ۱) اشتباه قاضی
 - ۲) نقض آیین دادرسی
 - ۳) عدم پذیرش دعای بیگانگان
 - ۴) خودداری از صدور حکم در زمان ذی‌حق بودن بیگانگان
- ۱۹- اثر اعلامی شناسایی با کدام یک تناسب بیشتری دارد؟ (سراسری ۸۵)
- ۱) اصل دوام کشورها
 - ۲) اصل پاک‌دستی مدعی
 - ۳) شناسایی دوفاکتو
 - ۴) نظریه تأسیسی
- ۲۰- رکن عینی مسئولیت بین‌المللی دولت چیست؟ (سراسری ۸۵)
- ۱) رابطه نسبت
 - ۲) ورود خسارت
 - ۳) نقض تعهد
 - ۴) قابلیت انتساب
- ۲۱- آیا اعمال خلاف حقوق بین‌الملل اشخاص خصوصی مقیم در یک کشور، قابل انتساب به دولت ذریبط است؟ (سراسری ۸۶)
- ۱) خیر، مگر استثنائاً و تحت شرایطی.
 - ۲) بله، به شرطی که دولت مربوطه از آن اعمال آگاه باشد.
 - ۳) خیر، دولت را نمی‌توان مسئول اعمال اشخاص خصوصی دانست.
 - ۴) بله، به شرطی که دولت مربوطه به نوعی در ارتکاب اعمال خلاف مداخله داشته باشد.
- ۲۲- کدام یک از موارد زیر، اخیراً در رویه‌ی بین‌المللی به عنوان معیار شناسایی دولت مورد توجه قرار می‌گیرد؟ (سراسری ۸۶)
- ۱) حاکمیت مؤثر و مستقر
 - ۲) رعایت حقوق بشر
 - ۳) عضویت در سازمان ملل متحد
 - ۴) حسن همجواری با کشورهای همسایه
- ۲۳- اولین الزام دولت واردکننده زیان یا ناقض حقوق بین‌الملل چیست؟ (سراسری ۸۶)
- ۱) جبران خسارت مادی
 - ۲) اعاده وضع به حالت اول
 - ۳) جبران خسارت مادی و معنوی
 - ۴) ابراز تأسف، عذرخواهی و سعی در تزکیه خاطر دولت زیان‌دیده

- ۲۴- در انحلال یک دولت استعماری، دولت جدید مدعی چه وضعیت حقوقی بین‌المللی می‌تواند باشد؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) جانشینی کامل
(۲) ادامه دهندگی
(۳) قطع کامل روابط بین‌المللی پیشین و حفظ بعضی از آن‌ها
(۴) قطع کامل روابط بین‌المللی پیشین و شروع از نقطه صفر
- ۲۵- صلاحیت دولت اصولاً بر چه مبنایی اعمال می‌شود؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) شخصی
(۲) جهانی
(۳) حمایتی
(۴) سرزمینی
- ۲۶- در کدام گزینه شناسایی در حقوق بین‌الملل کامل‌تر توصیف شده است؟ شناسایی را می‌توان اقدامی (سراسری ۸۸)
- (۱) سیاسی با آثار و تبعات حقوقی قلمداد کرد که فقط در مورد کشورها اعمال می‌شود.
(۲) حقوقی با آثار و تبعات سیاسی قلمداد کرد که فقط در مورد کشورها اعمال می‌شود.
(۳) حقوقی با آثار و تبعات سیاسی قلمداد کرد که در مورد کشورها و حکومت‌ها اعمال می‌شود.
(۴) سیاسی با آثار و تبعات حقوقی قلمداد کرد که در مورد کشورها و حکومت‌ها اعمال می‌شود.
- ۲۷- کدام ضابطه، پرداخت غرامت در مورد مصادره، بیشتر مورد اعتراض کشورهای توسعه یافته بوده است؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) مناسب بودن
(۲) مؤثر بودن
(۳) کامل بودن
(۴) فوری بودن

پاسخنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل سوم

۱- گزینه «۴» طبق اصل تداوم (Continuity by State)، وقتی دولتی به‌عنوان یک شخصیت بین‌المللی به وجود آمده است، تغییرات بعدی در حکومت یا قانون اساسی اثری بر موجودیت آن ندارد. تداوم زمانی اهمیت پیدا می‌کند، که تغییراتی در حاکمیت، از طریق تجزیه و الحاق یا ادغام به وجود می‌آید. این تغییرات، می‌تواند بر شخصیت بین‌المللی آن اثر بگذارد.

۲- گزینه «۴» شناسایی دولت یک عمل یک جانبه است.

۳- گزینه «۲» دولت‌ها، در مورد اعمال اشخاص خصوصی دارای دو وظیفه اساسی هستند: ۱- پیش‌بینی و پیش‌گیری ۲- تعقیب و مجازات.

۴- گزینه «۱» سازمان‌های قضایی یک کشور می‌توانند با فعل یا ترک فعل خود، موجب مسئولیت بین‌المللی یک کشور گردند و مثلاً آن‌ها در قبال خودداری از قبول دعاوی بیگانگان، نقض و بی‌نظمی در سازمان قضایی خود و قضاوت ناعادلانه مسئول هستند، اما اشتباه در قضاوت موجب مسئولیت نیست.

۵- گزینه «۱» روش‌هایی که معمولاً برای جبران خسارت توسط مراجع قضایی و داوری مورد استفاده قرار می‌گیرند، عبارتند از: ۱- اعاده وضعیت به حالت سابق، ۲- جلب رضایت زیان‌دیده مثلاً با معذرت‌خواهی رسمی، ۳- قطع و عدم تکرار عمل خلاف، ۴- اقدامات متقابل، ۵- پرداخت غرامت. اما تعقیب و مجازات عاملان و مسئولان در کشور زیان‌دیده صلاحیت مراجع کیفری است.

۶- گزینه «۲» تجزیه یا فروپاشی، باعث می‌شود که یک دولت به چند دولت دیگر تبدیل می‌شود. از این رو دولت‌های جدید، جانشین دولت قبلی می‌شوند. مبنای جانشینی، تغییرات سرزمینی است که یکی از آن‌ها تجزیه یا فروپاشی است. این جانشینی می‌تواند در معاهدات، آرشيو، اموال، دیون و نیز مسئولیت بین‌المللی دولت سابق صورت گیرد.

۷- گزینه «۴» منظور از انقلابیون یا شورشیان، اشخاصی هستند که به صورت جمعی و صرف نظر از اهداف یا مقصود خود، علیه حکومت قانونی یک کشور قیام مسلحانه می‌کنند. هرگاه شورش سرکوب گردد، کشور مربوطه، مسئول اعمال گذشته شورشیان نخواهد بود و فقط مسئول اعمال گذشته مأموران خود است؛ زیرا رفتار مخالفان حکومت یا شورشیان را نمی‌توان عمل کشور محسوب نمود. اما اگر شورشیان یا انقلابیون در جنگ داخلی پیروز گردند و حکومت قانونی را تشکیل دهند، حکومت یا کشور جدید مسئول اعمال ارتكابی خلاف مأموران خود در طول جنگ داخلی خواهد بود (ماده ۱۰ طرح مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها سال ۲۰۰۱).

۸- گزینه «۲» در معاهدات مرزی، تغییر اساسی اوضاع و احوال موجب اختتام آن نمی‌گردد.

۹- گزینه «۴» نظریه‌ی خطا یا نظریه‌ی تقصیر ذهنی، به این معنی است که وجود عنصر خطا در تحقق مسئولیت بین‌المللی یک کشور ضروری است؛ بدین معنا که برای ایجاد مسئولیت بین‌المللی، عمل خلاف منتسب به دولت برای مسئولیت کافی نیست و باید خطا یا سهل‌انگاری نیز صورت گرفته باشد. این نظریه توسط گروسوس ابراز شد. در این نظریه دولت مدعی، باید تقصیر دولت مقابل را ثابت کند. نظریه خطر، به این معنی است که هر گونه عمل خلاف، قابل انتساب به دولت، موجب مسئولیت بین‌المللی دولت است؛ خواه متضمن عنصر خطا باشد یا نباشد و دولت مدعی نیازی به اثبات تقصیر ندارد (این نظریه توسط آنزلیوتی ابراز شد). در حقوق بین‌الملل هر دو نظریه اعمال می‌شود؛ مثلاً در مسئولیت دولت‌ها در اعمال منع نشده، نظریه خطر پذیرفته شده است چون صرف ورود خسارت باعث می‌شود که دولت مسئول باشد در حالی که هیچ تخلف و تقصیری انجام نداده است.

۱۰- گزینه «۲» باید بین مبنا و مفهوم جانشینی تفاوت قائل شد؛ مبنای جانشینی و عامل بروز آن تغییرات سرزمینی است، اما جانشینی به معنای تغییرات حکومتی در یک سرزمین و آثار حقوقی ناشی از آن است. این تغییر یا انتقال حاکمیت به این شکل است که کشوری، تمام یا بخشی از سرزمین خود را از دست بدهد و به جای آن سرزمین یک یا چند کشور توسعه یابد یا سرزمین جدیدی تأسیس شود و یا کشوری حاکمیت خود را از دست داده، کشوری جانشین او شود (وحدت، تجزیه و استقلال). عهدنامه وین ۱۹۷۸ در خصوص جانشینی کشورها منعقد شده است.

۱۱- گزینه «۴» حاکمیت کلاسیک، حاکمیتی انحصاری، مؤثر و مشروع بود.

۱۲- گزینه «۳» معاهدات مرزی، جزء معاهداتی هستند که با جانشینی کشورها، قابل تغییر نیستند.

۱۳- گزینه «۲» طبق قطعنامه مورخ سال ۱۹۶۲ مجمع عمومی سازمان ملل متحد، دولت‌ها دارای حق حاکمیت دائمی بر منابع و ثروت‌های ملی خود هستند؛ البته نمی‌توانند به صورت مطلق از آن استفاده کنند و اگر از این رهگذر خسارتی به کشور دیگر وارد شد باید خسارات او را جبران نمایند. طبق این قطعنامه، منابع ملی باید صرف توسعه داخلی و رفاه مردم شود و قراردادهای سرمایه‌گذاری با حسن نیت پذیرفته شوند و اگر در پرتو ملی کردن این منابع از بیگانگان مالک، سلب مالکیت شد (مصادره)، باید برای یک هدف عمومی و همراه با غرامت مقتضی و جبران خسارت عادلانه به مالکان باشد.

۱۴- گزینه «۱» در مواردی که کشور جدیدی، بر اثر استقلال یا استعمار زدایی تشکیل شده باشد، قاعده «لوح مطهر» اعمال می‌شود. بر طبق این قاعده، معاهدات کشور پیشین (Predecessor State) به کشور جدید یا کشور تازه استقلال یافته (Succession State) منتقل نخواهد شد، مگر آن که خود با ارسال یادداشتی به نام اعلامیه جانشینی (Notification of Succession) آن معاهدات را بپذیرد، آن هم به شرط رعایت قیود تأمین و یا این که آن کشور با کشور پیشین در خصوص تداوم اجرای آن معاهدات، موافقتنامه انتقال تعهدات یا حقوق معاهده‌ای منعقد کرده باشد (ماده ۸ کنوانسیون ۱۹۷۸ جانشینی کشورها در معاهدات).

۱۵- گزینه «۲» از آن جا که مسئولیت بین‌المللی جز در موارد استثنایی، دارای ماهیت کیفری نیست، لذا بدیهی است که آثار آن نیز نمی‌تواند جنبه‌ی کیفری داشته باشد. بنابراین جبران خسارت فقط دارای خصوصیت ترمیمی است و نه حقوقی و یا تنبیهی، در واقع هدف ترمیم و جبران خسارت است نه تنبیه و مجازات زیان زننده.

۱۶- گزینه «۲» شناسایی، به معنی به رسمیت شناختن کشور تازه تأسیس از سوی سایر کشورها است و ممکن است به صورت صریح یا ضمنی باشد که انواع آن را در نمودار زیر نشان می‌دهیم:

شناسایی	
۱- صریح	۲- ضمنی
الف - فردی، مثل اعلامیه و یادداشت از سوی هر یک از کشورها. ب - جمعی، مثل اعلامیه‌ی چند جانبه و کنفرانس.	الف - فردی، مثل برقراری روابط سیاسی، کنسولی، انعقاد موافقتنامه‌ی دوجانبه؛ ب - جمعی، مثل کنفرانس بین‌المللی، معاهده‌ی چند جانبه، البته عضویت در یک سازمان بین‌المللی، شرکت در یک کنفرانس بین‌المللی و تماس با یک کشور برای برقراری روابط کنسولی مثل تماس با دولت طالبان در افغانستان نیز به منزله شناسایی آن دولت محسوب نمی‌شود.

۱۷- گزینه «۴» در سال ۱۹۸۰ دولت آمریکا با خواسته آزاد سازی گروگان‌ها و اخراج افرادی که به سفارت آمریکا حمله برده بودند به دیوان مراجعه کرد. در پی اقدام تعدادی از تظاهرکنندگان، کارمندان سفارت آمریکا در تهران گروگان گرفته شدند و دولت ایران با سخنان امام خمینی این اقدام را بی‌هیچ قید و شرطی مورد تأیید قرار داد. دیوان در رأی خود اعلام کرد که قابل انتساب بودن گروگان‌گیری به دولت اولاً به این دلیل بود که نهادهای دولتی در انجام وظایف خود در رابطه با حفاظت از اماکن و کارمندان که اتباع خارجی بودند، کوتاهی کرده‌اند و ثانیاً این افراد اشخاص خصوصی نبوده‌اند، بلکه اشخاص خصوصی بودند که با تأیید رهبر ایران، به حساب دولت عمل می‌کردند. از این رو دولت ایران مسئول اعمال آن‌ها است.

۱۸- گزینه «۱» سازمان‌های قضایی یک کشور، می‌توانند با فعل یا ترک فعل خود، موجب مسئولیت بین‌المللی یک کشور گردند. مثلاً آن‌ها در خودداری از قبول دعاوی بیگانگان، نقص و بی‌نظمی در سازمان قضایی خود و قضاوت ناعادلانه مسئول هستند؛ اما اشتباه در قضاوت موجب مسئولیت نیست.

۱۹- گزینه «۱» اثر اعلامی شناسایی، یعنی موجودیت کشورها نیاز به شناسایی سایر دولت‌ها ندارد و دولت‌ها با وجود سرزمین، جمعیت و حکومت تشکیل شده‌اند و این بر مبنای اصل دوام کشورها است.

۲۰- گزینه «۳» برای تحقق مسئولیت بین‌المللی، لازم است ابتدا عمل خلاف حقوق بین‌الملل یا نقض تعهدی صورت گیرد و این نقض تعهد قابل انتساب به یک دولت باشد، هر چند از آن عمل، خسارتی وارد نشده باشد. بنابراین منشأ و رکن عینی تحقق مسئولیت، نقض تعهد است.

۲۱- گزینه «۱» اصولاً رفتار یا اعمال اشخاص خصوصی، اعم از حقیقی یا حقوقی را نمی‌توان به عنوان عمل خلاف بین‌المللی محسوب و به کشور متبوع، منتسب نمود و او را مسئول شناخت. با این حال ممکن است در مواردی اعمال و رفتار اشخاص خصوصی در قلمرو یک کشور، موجبات مسئولیت بین‌المللی آن کشور را فراهم نماید. مثلاً زمانی که رفتار اشخاصی ناشی از عدم پیش‌بینی و پیش‌گیری از وقوع تخلف و یا عدم کفایت کنترل یا کوتاهی یا عدم مراقبت لازم در این امر از سوی ارکان دولتی باشد.

۲۲- گزینه «۲» شناسایی عملی است که به واسطه‌ی آن یک دولت، با ملاحظه وجود یک واقعیت انکارناپذیر (کشور)، صریحاً اعلام می‌کند یا به طور ضمنی می‌پذیرد، که این واقعیت را به عنوان عنصری که روابط حقوقی او در آینده بر آن قرار خواهد گرفت، پذیرفته است. شناسایی دول امری اختیاری است. قاعده کلی شناسایی این است که حکومت جدید در صورتی مورد شناسایی قرار می‌گیرد که بر کشور خود کنترل و حاکمیت مؤثر داشته باشد. از طرفی عضویت در سازمان ملل به معنای شناسایی تک‌تک کشورهای عضو سازمان ملل نخواهد بود. حسن همجواری با کشورهای همسایه به عنوان عنصری برای شناسایی مدنظر نیست. اما اخیراً رعایت حقوق بشر، توسط دولت تازه تأسیس، در شناسایی مدنظر قرار می‌گیرد.

۲۳- گزینه «۲» اولین و اساسی‌ترین روش جبران خسارت، در دعاوی مسئولیت مدنی، اعاده به وضع سابق است که به دو صورت ممکن است: ۱- چنانچه خسارت، جنبه مادی داشته باشد؛ مثلاً با آزاد کردن شخص بی‌گناه تحقق می‌پذیرد. ۲- چنانچه خسارت ناشی از یک عمل حقوقی باشد؛ مانند قانون مغایر با حقوق بین‌الملل، با لغو آن و اتخاذ تصمیم داخلی موافق با آن، جبران خسارت می‌شود.

۲۴- گزینه «۳» در خصوص دولت‌هایی که از قید استعمار رها می‌شوند، «قاعده لوح مطهر» اعمال می‌شود. آن‌ها مسئول هیچ‌یک از اقدامات دولت پیشین خود نیستند. از این‌رو می‌توانند روابط بین‌المللی دولت پیشین را حفظ کنند و یا بعضی از آن‌ها را حفظ کنند و یا به طور کلی روابط خود را قطع کنند.

۲۵- گزینه «۴» صلاحیت دولت اصولاً بر مبنای صلاحیت سرزمینی است (Territorial Principle). براساس این نوع صلاحیت، هر کشور می‌تواند صلاحیت خود را نسبت به اشخاص، اموال و یا اتفاقات واقع در قلمرو خود اعمال نماید. صلاحیت جهانی، به این معناست که در برخی جرایم مانند دزدی دریایی، تمام کشورها از حق تعقیب و مجازات مجرم برخوردارند. صلاحیت شخصی به این معناست که هر کشوری می‌تواند نسبت به اشخاصی که از تابعیت آن کشور برخوردار می‌باشند، صلاحیت خود را اعمال نماید. صلاحیت حمایتی، در مواردی است که یک جرم در کشور دیگری رخ دهد، اما مغل نظم عمومی کشور دیگر شود. در این صورت این کشور می‌تواند صلاحیت خود را اعمال نماید.

۲۶- گزینه «۴» شناسایی باید عمل حقوقی باشد که کشورها را ملزم به شناسایی حکومت‌ها و کشورهای دیگر کند، تا بدین وسیله یک جامعه‌ی نوین‌یاد که شرایط کشور بودن را دارد، در صحنه بین‌المللی نادیده گرفته نشود. اما برقراری روابط، بخشی از مسائل داخلی هر کشوری است. اساساً شناسایی یک عمل سیاسی است که در بند اراده بی‌قید و شرط کشورها و تابع ملاحظات سیاسی است.

۲۷- گزینه «۱» اختلاف بر سر تعیین شرایط جبران خسارت اموال مصادره شده، منجر به برخوردی شدید میان کشورهای در حال توسعه و کشورهای توسعه یافته گشته بود. این اختلافات در قطعنامه ۳۲۰۱ مصوب هشتمین اجلاس فوق‌العاده مجمع عمومی در سال ۱۹۷۴ (اعلامیه نظم نوین اقتصادی روش‌ها) نمایان گشت. بند ۲ ماده ۲ قطعنامه اخیر، وجود این عدم توافق میان این دو دسته از کشورها را تأیید می‌کند. این ماده پس از تأکید بر حق ملی کردن، فقط از خسارت مناسب یاد می‌کند، که باید با رجوع به مقررات داخلی دولت ملی کننده و نه مقررات حقوق بین‌الملل تعیین گردد. مع هذا با توجه به وضعیت رأی‌گیری، در مورد این قطعنامه، می‌توان امتناع مهم‌ترین کشورهای صادرکننده سرمایه، که عمدتاً کشورهای غربی بودند، از قبول این مقررات را ملاحظه نمود.

فصل چهارم

«سازمان‌ها در حقوق بین‌الملل»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنگوری فصل چهارم

- ک ۱- کدام یک از سازمان‌های بین‌المللی زیر در زمره سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی است؟ (سراسری ۷۵)
- (۱) گات (۲) کمیته بین‌المللی صلیب سرخ (۳) سازمان بین‌المللی دریایی (۴) اتحادیه بین‌المللی مخابرات راه دور
- ک ۲- کدام یک از امور زیر در صلاحیت انحصاری مجمع عمومی ملل متحد است؟ (سراسری ۷۵)
- (۱) انتخاب دبیر کل (۲) انتخاب قضات دیوان بین‌المللی دادگستری (۳) انتخاب اعضای شورای اقتصادی اجتماعی (۴) اصلاح و تجدیدنظر در منشور ملل متحد
- ک ۳- اعضای غیردائم شورای امنیت چه تعداد می‌باشد؟ (سراسری ۷۵)
- (۱) شش (۲) نه (۳) ده (۴) بیست
- ک ۴- وظیفه اساسی حفظ صلح و امنیت بین‌المللی با کدام رکن سازمان ملل متحد است؟ (سراسری ۷۵)
- (۱) دبیرکل (۲) شورای امنیت (۳) مجمع عمومی (۴) فقط با اعضای دائم شورای امنیت
- ک ۵- دیوان بین‌المللی دادگستری چه نهادی است؟ (سراسری ۷۵)
- (۱) در زمره مؤسسات تخصصی وابسته به سازمان ملل متحد است. (۲) رکن قضایی اصلی سازمان ملل متحد است. (۳) نهاد مستقل قضایی بین‌المللی است. (۴) نهاد قضایی وابسته به سازمان ملل متحد است.
- ک ۶- در صورتی که رأی دیوان بین‌المللی دادگستری احتیاج به تفسیر داشته باشد، چه مرجعی آن را تفسیر می‌نماید؟ (سراسری ۷۵)
- (۱) خود دیوان (۲) شورای امنیت (۳) دبیرکل سازمان ملل (۴) مجمع عمومی
- ک ۷- همکاری‌های اقتصادی و اجتماعی بین‌المللی در سازمان ملل متحد توسط: (آزاد ۷۵)
- (۱) مجمع عمومی انجام می‌شود. (۲) شورای اقتصادی و اجتماعی انجام می‌شود. (۳) شورای امنیت، مجمع عمومی و شورای اقتصادی اجتماعی انجام می‌شود. (۴) شورای اقتصادی و اجتماعی و مجمع عمومی انجام می‌شود.
- ک ۸- ارکان اصلی سازمان ملل متحد در حال حاضر عبارتند از: (آزاد ۷۵)
- (۱) شورای امنیت - مجمع عمومی - دبیرخانه - شورای اقتصادی و اجتماعی - شورای قیمومیت - دیوان بین‌المللی دادگستری (۲) شورای امنیت - مجمع عمومی - دبیرخانه - شورای اقتصادی و اجتماعی - دیوان بین‌المللی دادگستری - کمیسیون حقوق بین‌المللی (۳) شورای امنیت - مجمع عمومی دبیرخانه - شورای اقتصادی و اجتماعی - دیوان بین‌المللی دادگستری - کمیسیون حقوق بشر (۴) شورای امنیت - مجمع عمومی - دبیرخانه - شورای اقتصادی و اجتماعی - دیوان بین‌المللی دادگستری - کمیسیون حقوق بشری پناهندگان
- ک ۹- کدامیک از قطعنامه‌های مجمع عمومی الزامی است؟ (آزاد ۷۵)
- (۱) قطعنامه‌هایی که مجمع عمومی در مسائل مربوط به صلح و امنیت بین‌المللی به جای شورای امنیت صادر می‌کند. (۲) قطعنامه‌های مربوط به کار مجمع (۳) قطعنامه‌هایی که به صورت اعلامیه اصولی بیان‌کننده اصول حقوقی می‌باشند. (۴) هر سه پاسخ فوق صحیح است.
- ک ۱۰- اخراج یک دولت عضو سازمان ملل متحد: (آزاد ۷۵)
- (۱) به توصیه مجمع عمومی و تصمیم شورای امنیت صورت می‌گیرد. (۲) بدون توجه به توصیه شورای امنیت با تصمیم مجمع عمومی صورت می‌گیرد. (۳) به توصیه شورای امنیت و تصمیم مجمع عمومی صورت می‌گیرد. (۴) صرف‌نظر از توصیه مجمع عمومی با تصمیم شورای امنیت صورت می‌گیرد.

- ۱۱- دولت‌های عضو سازمان ملل متحد که عضو شورای امنیت نیستند زمانی که طرف اختلاف باشند: (آزاد ۷۵)
- ۱) می‌توانند با حق رأی در مذاکرات شورای امنیت در مورد آن اختلاف شرکت کنند.
 - ۲) حق شرکت در مذاکرات شورای امنیت در مورد آن اختلاف را ندارند.
 - ۳) حق شرکت در مذاکرات شورای امنیت در مورد آن اختلاف را ندارند ولی از حق رأی در آن مورد برخوردارند.
 - ۴) می‌توانند بدون حق رأی در مذاکرات شورای امنیت در مورد آن اختلاف شرکت کنند.
- ۱۲- آن دسته از قطعنامه‌های مجمع عمومی ماهیت الزام‌آور دارند که مربوط باشند به (سراسری ۷۶ و آزاد ۷۶)
- ۱) روابط اقتصادی کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته
 - ۲) خلع سلاح
 - ۳) روابط سیاسی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه
 - ۴) کار سازمان
- ۱۳- اخراج دولت خاطی از سازمان ملل متحد چگونه انجام می‌شود؟ (سراسری ۷۶)
- ۱) به توصیه شورای امنیت و تصمیم مجمع عمومی
 - ۲) به توصیه مجمع عمومی و تصمیم شورای امنیت
 - ۳) به توصیه شورای اقتصادی اجتماعی و تصمیم مجمع عمومی
 - ۴) رأساً به تصمیم مجمع عمومی
- ۱۴- شالوده سازمان ملل متحد در کدام کنفرانس ریخته شد؟ (سراسری و آزاد ۷۶)
- ۱) یالتا
 - ۲) سانفرانسیسکو
 - ۳) دامبارتن اوکس
 - ۴) مسکو
- ۱۵- کدام یک از موارد زیر از اصول سازمان ملل متحد است؟ (سراسری ۷۶)
- ۱) حفظ صلح و امنیت بین‌المللی
 - ۲) حل مسالمت‌آمیز اختلافات بین‌المللی
 - ۳) تحقق بخشیدن به همکاری‌های بین‌المللی از طریق حل مشکلات اقتصادی، اجتماعی
 - ۴) توسعه روابط دوستانه فی‌مابین دولت‌های عضو
- ۱۶- در کدام یک از موارد زیر اعضای دائم شورای امنیت نمی‌توانند از حق وتو استفاده کنند؟ (سراسری ۷۶)
- ۱) انتخاب دبیرکل سازمان ملل
 - ۲) پذیرش اعضای جدید
 - ۳) در کلیه موارد می‌توانند از حق وتو استفاده کنند.
 - ۴) انتخاب قضات دیوان بین‌المللی دادگستری
- ۱۷- چه ارکانی از سازمان ملل متحد می‌توانند رأساً از دیوان بین‌المللی دادگستری تقاضای نظر مشورتی کنند؟ (آزاد ۷۶)
- ۱) شورای امنیت و دبیرخانه
 - ۲) شورای امنیت و شورای اقتصادی و اجتماعی
 - ۳) کلیه ارکان ملل متحد
 - ۴) شورای امنیت و مجمع عمومی
- ۱۸- کدامیک از سازمان‌های زیر از مؤسسات تخصصی سازمان ملل محسوب نمی‌شود؟ (آزاد ۷۶)
- ۱) سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشور
 - ۲) کمیته بین‌المللی صلیب سرخ
 - ۳) سازمان بین‌الملل دریایی
 - ۴) سازمان تجارت جهانی
- ۱۹- کدامیک از سازمان‌های زیر در کنفرانس برتن وودز به وجود آمد؟ (آزاد ۷۶)
- ۱) انجمن بین‌المللی توسعه
 - ۲) مؤسسه مالی بین‌المللی
 - ۳) صندوق بین‌المللی پول
 - ۴) مرکز بین‌المللی حل اختلافات ناشی از سرمایه‌گذاری‌ها
- ۲۰- چگونه اختلاف بین‌المللی ممکن است در شورای امنیت مطرح شود؟ (سراسری ۷۷)
- ۱) توسط حداقل بیش از دو عضو مطرح شده باشد.
 - ۲) توسط یک عضو سازمان به شرطی که طرف اختلاف باشد.
 - ۳) توسط مجمع عمومی نسبت به هر موردی که صلاح بداند و تصمیم بگیرد.
 - ۴) توسط یک عضو سازمان ملل که ممکن است طرف اختلاف باشد یا نباشد.
- ۲۱- کدام مورد از گروه بانک جهانی نیست؟ (سراسری ۷۷)
- ۱) انجمن بین‌المللی توسعه
 - ۲) آژانس تضمین چندجانبه سرمایه‌گذاری
 - ۳) شرکت مالی بین‌المللی
 - ۴) صندوق بین‌المللی پول

- ۲۲- اهلیت هر سازمان بین المللی در انعقاد معاهدات بین المللی ناشی از چیست؟ (سراسری ۷۷)
- (۱) رویه عمومی سازمان (۲) شخصیت حقوقی سازمان (۳) قواعد خاص آن سازمان (۴) قصد بعدی متعاهدین
- ۲۳- کدام کمیته از کمیته های اصلی مجمع عمومی محسوب نمی شود؟ (سراسری ۷۷)
- (۱) سیاسی - امنیتی (۲) خلع سلاح (۳) حقوقی (۴) اجتماعی و فرهنگی
- ۲۴- کدام یک از موارد زیر از وظایف انحصاری مجمع عمومی سازمان ملل متحد است؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) تعیین اعضای غیر دائمی شورای امنیت (۲) تعیین قضات دیوان بین المللی دادگستری (۳) تعیین دبیر کل سازمان ملل متحد (۴) تعیین اعضای جدید سازمان ملل متحد
- ۲۵- کدام نهاد از مؤسسات تخصصی ملل متحد نیست؟ (سراسری ۷۸ و آزاد ۷۸)
- (۱) صندوق جمعیت ملل متحد (۲) صندوق بین المللی پول (۳) صندوق بین المللی توسعه کشاورزی (۴) بانک بین المللی ترمیم و توسعه
- ۲۶- آیا رأی دادگاه اداری سازمان ملل متحد قابل اعتراض است؟ (سراسری ۷۸)
- (۱) خیر، رأی قطعی و لازم الاجرا است. (۲) بله، در مجمع عمومی سازمان ملل (۳) بله، در شعبه استیناف همان دادگاه (۴) بله، در دیوان بین المللی دادگستری
- ۲۷- کدامیک از سازمان های زیر طبق منشور ملل متحد می توانند طرف مشورت شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد قرار گیرند؟ (آزاد ۷۸)
- (۱) کلیه سازمان های بین الدولی، غیر دولتی و ملی (۲) سازمان های بین المللی غیر دولتی (۳) سازمان های بین المللی بین الدولی (۴) سازمان های ملی
- ۲۸- نظر طرفداران شخصیت حقوقی عینی سازمان های بین المللی چیست؟ (آزاد ۷۸)
- (۱) شخصیت حقوقی سازمان های بین المللی ناشی از سند مؤسس سازمان های بین المللی است. (۲) شخصیت حقوقی سازمان های بین المللی ناشی از قصد دولت هاست. (۳) شخصیت حقوقی سازمان های بین المللی ناشی از حقوق بین الملل است. (۴) شخصیت حقوقی سازمان های بین المللی ناشی از صلاحیت دولت ها است.
- ۲۹- در کدامیک از حالات زیر مجمع عمومی سازمان ملل متحد نمی تواند بدون توصیه شورای امنیت تصمیم بگیرد؟ (آزاد ۷۸)
- (۱) تعلیق یک دولت عضو سازمان (۲) تصویب بودجه سازمان (۳) توصیه به طرفین یک اختلاف (۴) توصیه به سایر ارکان ملل متحد
- ۳۰- کدام یک از ارکان سازمان ملل ترکیبشان (تعداد اعضا) با اصلاح منشور تغییر کرده است؟ (آزاد ۷۸)
- (۱) شورای امنیت - شورای اقتصادی و اجتماعی (۲) شورای امنیت - شورای قیمومت (۳) شورای امنیت - مجمع عمومی (۴) شورای اقتصادی و اجتماعی - مجمع عمومی
- ۳۱- کدامیک از اسناد زیر به صراحت به حق تعیین سرنوشت اشاره ندارد؟ (آزاد ۷۸)
- (۱) اعلامیه جهانی حقوق بشر (۲) میثاق حقوق مدنی و سیاسی (۳) منشور ملل متحد (۴) قطعنامه اعطای استقلال به سرزمین ها و خلق های تحت سلطه
- ۳۲- اعضای کمیسیون حقوق بین الملل سازمان ملل متحد به وسیله چه مرجعی انتخاب می شوند؟ (سراسری ۷۹)
- (۱) شورای امنیت (۲) شورای اقتصادی و اجتماعی (۳) مجمع عمومی (۴) مجمع عمومی و شورای امنیت
- ۳۳- روش پرداخت حق عضویت در سازمان ملل متحد چگونه است؟ (سراسری ۷۹)
- (۱) به نسبت برابری و مساوی (۲) به نسبت گروه های مختلف (۳) تسهیم به نسبت وسع مالی کشورها (۴) داوطلبانه
- ۳۴- کدام یک از ارکان زیر توسط قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل متحد ایجاد شده است؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) دادگاه کیفری بین الملل برای یوگسلاوی سابق (۲) دادگاه اداری سازمان ملل متحد (۳) دادگاه کیفری بین المللی رواندا (۴) دادگاه بین المللی حقوق دریاها

- ۳۵- معاهده شنکن در میان کشورهای عضو اتحادیه اروپایی به چه منظوری منعقد شده است؟
 (۱) گردش آزاد کالا (۲) گردش آزاد افراد (۳) گردش آزاد سرمایه (۴) گردش آزاد خدمات (آزاد ۷۹)
- ۳۶- کدامیک از کشورهای زیر از اعضای مؤسس سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) محسوب نمی‌شوند؟
 (۱) قطر (۲) عربستان (۳) عراق (۴) کویت (آزاد ۷۹)
- ۳۷- صلاحیت‌های مشترک مجمع عمومی و شورای امنیت کدامند؟
 (۱) انتخاب اعضای جدید، حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، انتخاب دبیرکل
 (۲) انتخاب اعضای جدید، انتخاب دبیرکل، انتخاب قضات دیوان
 (۳) حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، انتخاب دبیرکل، انتخاب قضات
 (۴) حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، انتخاب قضات دیوان، انتخاب دبیرکل (سراسری ۸۰)
- ۳۸- کدام یک از نهادهای بین‌المللی زیر در زمره نهادهای غیردولتی است؟
 (۱) صندوق بین‌المللی پول (۲) کمیساریای عالی پناهندگان (۳) یونیسف (۴) یاتا (سراسری ۸۰)
- ۳۹- سازمان غیردولتی طبق منشور ملل متحد مورد مشورت کدام یک از ارکان سازمان ملل متحد قرار می‌گیرند؟
 (۱) شورای اقتصادی و اجتماعی (۲) شورای امنیت (۳) کمیساریای عالی حقوق بشر (۴) مجمع عمومی (سراسری ۸۰ و آزاد ۷۹)
- ۴۰- وایپو (WIPO) علامت اختصاری کدام سازمان بین‌المللی است؟ سازمان بین‌المللی:
 (۱) هوانوردی کشوری (۲) مالکیت معنوی (۳) دریایی (۴) کار (آزاد ۸۰)
- ۴۱- دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی در قضیه لوتوس کدام مبنا را برای الزامی بودن قواعد بین‌المللی پذیرفته است؟
 (۱) الزامات دولت‌ها (۲) اراده دولت‌ها
 (۳) حسن نیت دولت‌ها (۴) ضرورت ناشی از زیست بین‌المللی (سراسری ۸۱)
- ۴۲- کدام یک از موارد زیر از وظایف اختصاصی مجمع عمومی سازمان ملل متحد است؟
 (۱) تعیین بودجه (۲) رسیدگی به مسائل حقوق بشر
 (۳) انتخاب قضات دیوان بین‌المللی دادگستری (۴) انتخاب قضات دیوان بین‌المللی کیفری برای یوگسلاوی (سراسری ۸۱ و سراسری ۸۰)
- ۴۳- موضوع قطعنامه اتحاد برای صلح کدام مورد است؟
 (۱) رفع موانعی که حق وتوی اعضای دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد ایجاد می‌کرد.
 (۲) رفع موانعی که حق وتوی اعضای دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد ایجاد می‌کرد و هموار نمودن راه دخالت اعضای غیردائمی شورای امنیت.
 (۳) سلب حق وتوی اعضای دائم شورای امنیت و هموار نمودن راه دخالت اعضای غیردائمی شورای امنیت در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی.
 (۴) رفع موانعی که حق وتوی اعضای دائم شورای امنیت سازمان ملل متحد ایجاد می‌کرد و هموار نمودن راه دخالت دبیرکل در حفظ صلح و امنیت بین‌المللی. (سراسری ۸۱)
- ۴۴- کشوری که عضو سازمان ملل و عضو اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری نیست و به موجب معاهده‌ی خاص متعهد نشده است که دعاوی مربوط به تفسیر و اجرای آن معاهده را در دیوان بین‌المللی دادگستری اقامه کند می‌تواند...
 (۱) فقط با مجوز شورای امنیت در دیوان اقامه دعوی نماید.
 (۲) بدون واسطه رکنی به طور مستقل در دیوان اقامه دعوی نماید.
 (۳) فقط با مجوز مجمع عمومی در دیوان اقامه دعوی نماید.
 (۴) با مجوز مجمع عمومی و شورای امنیت اقامه دعوی نمایند. (آزاد ۸۱)
- ۴۵- کدام یک از موارد زیر از وظایف اختصاصی دبیرخانه ملل متحد است؟
 (۱) تعیین قضات دیوان بین‌المللی دادگستری (۲) رسیدگی به مسائل حقوق بشر
 (۳) رسیدگی به صلح بین‌المللی (۴) تعیین بودجه (آزاد ۸۱)
- ۴۶- طبق نظر مشورتی دیوان بین‌المللی دادگستری در قضیه خسارات وارده به سازمان ملل متحد مبنای اعطای شخصیت حقوقی بین‌المللی به سازمان‌های بین‌المللی چیست؟
 (۱) حضور اشخاص حقوقی عمومی در سازمان (۲) بین‌الدولی بودن سازمان
 (۳) وجود نمایندگان دولت‌ها در سازمان (۴) عملکرد سازمان (سراسری ۸۲)
- ۴۷- کدام یک از ارکان ملل متحد می‌تواند مطالعه و بررسی اصول کلی همکاری از جمله اصول حاکم بر خلع سلاح را برای حفظ و امنیت بین‌المللی انجام دهد؟
 (۱) شورای امنیت (۲) کمیته ششم مجمع عمومی که مسئول مسائل اختصاصی است.
 (۳) مجمع عمومی (۴) بخش حقوقی دبیرخانه (آزاد ۸۲)

- ۴۸- معاهده‌ای که در دبیرخانه سازمان ملل متحد ثبت نشده است، چه وضعی دارد؟ (آزاد ۸۲)
- اعتبار ندارد.
 - فقط قابل استناد در دیوان بین‌المللی دادگستری نیست.
 - قابل استناد در مقابل کلیه ارکان از جمله ارکان ملل متحد است.
 - قابل استناد در مقابل ارکان ملل متحد نیست.
- ۴۹- در صورت عدم اجرای تدابیر موقت موردنظر شورای امنیت در یک بحران بین‌المللی این رکن چه اقدامی می‌کند؟ (سراسری ۸۳)
- عدم اجرای آنها را لحاظ می‌کند.
 - توصیه‌نامه برای اجرای آنها صادر می‌کند.
 - تصمیم برای اجرای آنها را اتخاذ می‌کند.
 - توصیه‌نامه یا تصمیم برای اجرای آنها را صادر یا اخذ می‌کند.
- ۵۰- کدام رکن سازمان ملل متحد، طرف قرارداد با مؤسساتی می‌گردد که به موجب آن مؤسسات مزبور تبدیل به نهادهای تخصصی ملل متحد می‌شوند؟ (سراسری ۸۳ و آزاد ۸۲)
- دبیرخانه
 - مجمع عمومی
 - شورای امنیت
 - شورای اقتصادی و اجتماعی
- ۵۱- در کدام سازمان بین‌المللی، افراد نیز می‌توانند در تصمیم‌گیری نقش داشته باشند؟ (سراسری ۸۳)
- سازمان ملل متحد
 - سازمان بهداشت جهانی
 - سازمان بین‌المللی کار
 - اژانس بین‌المللی انرژی اتمی
- ۵۲- طبق منشور ملل متحد کدام مورد در زمره مسائل مهم مجمع عمومی محسوب نمی‌شود؟ (سراسری ۸۴ و آزاد ۸۲)
- اخراج اعضا از سازمان ملل متحد
 - انتخاب اعضای غیردائمی شورای امنیت
 - تشویق و ترغیب به رعایت حقوق بنیادین بشر
 - مسائل مربوط به اجرای نظام قیمومت
- ۵۳- کدام یک از ارکان زیرقواعد مربوط به کارکنان دبیرخانه سازمان ملل را تعیین می‌کند؟ (سراسری ۸۴)
- دبیرکل
 - شورای امنیت
 - مجمع عمومی
 - هیئتی متشکل از رؤسای مجمع عمومی، شورای امنیت و دبیرکل
- ۵۴- از جمله وظایف مشترک مجمع عمومی و شورای امنیت در سازمان ملل متحد کدام است؟ (سراسری ۸۵)
- تعیین دبیرکل، تدوین حقوق بین‌الملل و انتخاب قضات دیوان بین‌المللی دادگستری
 - تصمیم‌گیری در مسائل داخلی سازمان ملل، تدوین حقوق بین‌الملل و تعیین دبیرکل
 - تعیین دبیرکل، انتخاب قضات دیوان بین‌المللی دادگستری و پذیرش عضو جدید
 - تعیین دبیرکل، انتخاب قضات دیوان بین‌المللی دادگستری و انتخاب اعضای غیردائمی شورای امنیت
- ۵۵- مهمترین وجه تمایز یک سازمان بین‌المللی با کنفرانس بین‌المللی در چیست؟ (سراسری ۸۵)
- استقلال بودجه
 - تداوم ارگانیک
 - درجه همکاری
 - هویت اعضا
- ۵۶- کدام یک از نهادهای زیر از مؤسسات تخصصی ملل متحد محسوب می‌شود؟ (سراسری ۸۵)
- کمیسیون حقوق بین‌الملل
 - سازمان جهانی مالکیت فکری
 - سازمان بین‌المللی ماهواره‌های دریایی
 - صندوق کودکان ملل متحد (یونیسف)
- ۵۷- کدام یک از نهادهای ذیل تاکنون از دیوان بین‌المللی دادگستری درخواست نظریه مشورتی نکرده‌اند؟ (سراسری ۸۵)
- مجمع عمومی ملل متحد
 - شورای امنیت
 - دبیرکل سازمان ملل متحد
 - سازمان جهانی بهداشت
- ۵۸- اگر اصلاحیه منشور به تصویب مراجع ملی $\frac{2}{3}$ اعضای ملل متحد از جمله اعضای دائم شورای امنیت برسد، متن اصلاحیه چه وضعیتی پیدا می‌کند؟ (سراسری ۸۵)
- به شرطی اعتبار دارد که دیگر اعضای سازمان صریحاً با آن مخالفت ننمایند.
 - مادام که در دبیرخانه سازمان ملل به ثبت نرسیده، فاقد اعتبار است.
 - فقط میان دولت‌های تصویب‌کننده اصلاحیه دارای اعتبار است.
 - برای تمام اعضای سازمان ملل متحد لازم‌الاتباع قلمداد می‌شود.
- ۵۹- اساسنامه کدام یک از مؤسسات تخصصی ملل متحد ابتدا به صورت قطعنامه مصوب مجمع عمومی بود؟ (سراسری ۸۶)
- ایکائو
 - فائو
 - وایپو
 - یونیدو

- ۶۰- امروزه وضعیت کمیته ستاد نظامی مقرر در منشور ملل متحد چگونه است؟
 (۱) تشکیل و فعال است.
 (۲) تشکیل است اما فعالیت چندانی ندارد.
 (۳) تشکیل است و صرفاً به عملیات حفظ صلح نظارت دارد.
 (۴) اساساً به دلیل اختلاف نظر قدرت‌های بزرگ تشکیل نشده است. (سراسری ۸۶)
- ۶۱- کاربرد قطعنامه «اتحاد برای صلح» موردی است که هرگاه
 (۱) کشوری که عضو شورای امنیت است اگر طرف اختلاف باشد، از دادن رأی در شورای امنیت ممنوع است.
 (۲) صلح و امنیت بین‌المللی در مخاطره باشد مجمع عمومی حق دارد از شورای امنیت بخواهد تا براساس فصل هفتم منشور به سرعت تصمیم‌گیری کند.
 (۳) شورای امنیت به علت وتوی مکرر اعضای دائمی نتواند در مقابل نقض صلح و امنیت بین‌المللی اتخاذ تصمیم کند، دیوان بین‌المللی دادگستری می‌تواند اتخاذ تصمیم کند.
 (۴) شورای امنیت به علت وتوی یکی از اعضای دائمی نتواند در مقابل نقض صلح یا خطری که صلح و امنیت بین‌المللی را نقض می‌کند، اتخاذ تصمیم کند، مجمع عمومی می‌تواند به جای آن تصمیم بگیرد. (سراسری ۸۶)
- ۶۲- در کدام سازمان بین‌المللی، دفتر بین‌المللی نقش دبیرخانه را ایفا می‌کند؟
 (۱) سازمان ملل متحد برای توسعه
 (۲) سازمان جهانی مالکیت فکری (وایپو)
 (۳) سازمان خواروبار و کشاورزی (فائو)
 (۴) سازمان علمی و فرهنگی و تربیتی ملل متحد (یونسکو) (سراسری ۸۷)
- ۶۳- عضویت دولت جدید در سازمان ملل متحد از تاریخ تحقق می‌یابد.
 (۱) تصویب مجمع عمومی
 (۲) توصیه شورای امنیت
 (۳) اعلام دبیرکل
 (۴) معرفی هیئت نمایندگی دولت جدید به سازمان (سراسری ۸۷)
- ۶۴- طبق رویه قضایی بین‌المللی مبنای شناخت شخصیت حقوقی بین‌المللی برای سازمان‌ها چیست؟
 (۱) عملکرد بین‌المللی
 (۲) حضور نمایندگان دولت‌ها
 (۳) بین‌الدولی بودن سازمان‌ها
 (۴) حضور اشخاص حقوق عمومی و دولت‌ها (سراسری ۸۸)
- ۶۵- مهمترین اقدام ایران در اثبات ماهیت صلح‌آمیز برنامه‌ی هسته‌ای خود در سال‌های گذشته کدام مورد بوده است؟
 (۱) اجرای داوطلبانه پروتکل الحاقی
 (۲) ادامه عضویت در معاهده منع گسترش
 (۳) پیشنهاد طرح عاری‌سازی منطقه خاورمیانه از سلاح‌های هسته‌ای
 (۴) امضای موافقتنامه پاریس با کشورهای فرانسه، آلمان، انگلیس (سراسری ۸۸)
- ۶۶- ثبت بین‌المللی اجسام فضایی نزد کدام مرجع صورت می‌پذیرد؟
 (۱) آژانس فضایی اروپا
 (۲) دبیرخانه سازمان ملل متحد
 (۳) اتحادیه بین‌المللی مخابرات
 (۴) سازمان بین‌المللی فضاوردی (سراسری ۸۹)
- ۶۷- در کدام یک از ارکان اصلی سازمان ملل متحد، اعضا نمی‌توانند بلافاصله بعد از پایان دوره تصدی برای دور بعد انتخاب شوند؟
 (۱) اعضای شورای قیمومت
 (۲) اعضای شورای اقتصادی و اجتماعی
 (۳) اعضای غیردائم شورای امنیت
 (۴) قضات دیوان بین‌المللی دادگستری (سراسری ۸۹)
- ۶۸- کدام یک از ارکان اصلی سازمان ملل متحد می‌تواند طبق منشور با سازمان‌های غیردولتی مشورت کند؟
 (۱) مجمع عمومی در کلیه مسائل
 (۲) شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد
 (۳) دبیرکل برای اجرای تصمیمات سازمان ملل متحد
 (۴) شورای امنیت در قلمرو صلح و امنیت بین‌المللی (سراسری ۸۹)

باسفنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل چهارم

۱- گزینه «۲»

سازمان‌های بین‌المللی	
<p>۲- سازمان‌های غیر دولتی</p> <p>الف - انتفاعی (مثل شرکت‌های چند ملیتی)</p> <p>ب - غیر انتفاعی</p> <p>✓ گروه ۱</p> <p>- اتحادیه بین‌المللی زنان</p> <p>- اتحادیه جهانی مسلمانان</p> <p>- شورای بین‌المللی زنان</p> <p>✓ گروه ۲</p> <p>- سازمان عفو بین‌الملل</p> <p>- کمیته بین‌المللی صلیب سرخ</p> <p>- گروه حقوق اقلیتها</p> <p>- گروه راستر ← سازمان آموزش بین‌المللی سوسیالیستی</p>	<p>۱- سازمان‌های بین‌الدولی</p> <p>الف - جهانی</p> <p>ب - منطقه‌ای مثل ناتو</p> <p>ج - فرامنطقه‌ای (سازمان کنفرانس اسلامی)</p> <p>✓ سازمان‌های ارتباطی جهانی مثل مخابرات و پست بین‌المللی</p> <p>✓ سازمان‌های فرهنگی جهانی مثل یونسکو و بهداشت جهانی</p> <p>✓ سازمان‌های پول جهانی مثل بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول</p> <p>✓ سازمان‌های تجاری صنعتی جهانی مثل سازمان خواروبار و کشاورزی</p> <p>✓ سازمان‌های آموزش و پژوهش جهانی مثل دانشگاه ملل متحد</p>

گات که موافقتنامه آن، امروزه جزء اساسنامه سازمان تجارت جهانی است و سازمان بین‌المللی دریایی (IMO) و اتحادیه بین‌المللی مخابرات همه از سازمان‌های بین‌الدولی هستند.

در علم حقوق بین‌الملل، سازمان‌های بین‌المللی به شیوه‌های مختلف طبقه‌بندی شده‌اند، اما رایج‌ترین و فراگیرترین این طبقه‌بندی، طبقه‌بندی بر مبنای «نوع اعضا» است.

بر این اساس ۲ دسته سازمان وجود دارد:

سازمان‌های بین‌المللی
۱ - جهانی مثل سازمان ملل متحد و اتحادیه بین‌المللی مخابرات (ITU)
۲ - منطقه‌ای مثل اتحادیه اروپا و ناتو
۳ - فرامنطقه‌ای مثل سازمان کنفرانس اسلامی و جنبش عدم تعهد

بنابراین چون اعضای سازمان‌های گات، سازمان بین‌المللی مخابرات دولت‌ها هستند. پس این سازمان‌ها در دسته سازمان‌های بین‌الدولی جای می‌گیرند.

۲- گزینه «۳» طبق ماده ۹۷ منشور ملل متحد دبیر کل توسط مجمع عمومی، بنا بر توصیه شورای امنیت تعیین می‌گردد. طبق ماده ۴ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، قضات دیوان را مجمع عمومی و شورای امنیت (هریک به صورت مستقل) انتخاب می‌کنند. طبق ماده ۱۰۸ منشور ملل متحد، هرگونه اصلاح در منشور باید مورد قبول $\frac{2}{3}$ اعضای مجمع عمومی و $\frac{2}{3}$ اعضای ملل متحد، که شامل کلیه اعضای دائم شورای امنیت باشد طبق ماده ۱۰۹ تجدیدنظر در منشور باید با $\frac{2}{3}$ آرای اعضای مجمع عمومی و آرای ۹ عضو شورای امنیت باشد و طبق ماده ۶۱ منشور، اعضای شورای اقتصادی اجتماعی را مجمع عمومی انتخاب می‌کند. پس این تنها امری است که انحصاراً در صلاحیت مجمع است و شورا در آن دخالتی ندارد.

۳- گزینه «۳» طبق ماده ۲۳ منشور ملل متحد شورای امنیت، مرکب از ۱۵ عضو است، که کشورهای چین، فرانسه، روسیه، انگلیس و آمریکا پنج عضو دائم آن هستند و ۱۰ عضو غیردائم هستند.

۴- گزینه «۲» طبق ماده ۲۴ منشور ملل متحد مسئولیت اولیه و اصلی حفظ صلح و امنیت بین‌المللی با شورای امنیت است. البته طبق ماده ۱۱ منشور مجمع عمومی می‌تواند، اصول کلی همکاری برای حفظ صلح و امنیت را مورد رسیدگی قرار دهد و توجه شورا را به وضعیت‌های مخاطره آمیز صلح و امنیت بین‌المللی جلب کند، اما این وظیفه اصلی نیست و وظیفه اصلی با شورای امنیت است.

۵- گزینه «۲» طبق ماده ۹۲ منشور ملل متحد، دیوان رکن قضایی اصلی ملل متحد خواهد بود، اما دیوان دائمی سابق نهادی مستقل از جامعه ملل بود.

۶- گزینه «۱» طبق ماده ۶۰ اساسنامه دیوان، احکام دیوان قطعی و غیر قابل تجدیدنظر است و در صورت اختلاف، در مورد معنی و حدود حکم، دیوان می‌تواند به درخواست هر طرفی آنرا تفسیر نماید.

۷- گزینه «۴» آکوسوک با مشورت با مجمع عمومی سازمان ملل، همکاری‌های اقتصادی و اجتماعی بین‌المللی انجام می‌دهد.

۸- گزینه «۱» شورای امنیت، مجمع عمومی، آکوسوک، دبیرخانه، شورای قیمومت و دیوان بین‌المللی دادگستری ارکان اصلی سازمان ملل متحد هستند.

۹- گزینه «۲» قطعنامه‌های صادره از مجمع عمومی معمولاً شکل توصیه‌ای داشته و اجباری نیستند مگر قطعنامه‌های مربوط به کار مجمع.

۱۰- گزینه «۳» اخراج یک دولت عضو، از سازمان ملل با توصیه شورای امنیت و تصمیم مجمع عمومی امکان‌پذیر است.

۱۱- گزینه «۴» دولت‌های عضو سازمان ملل که در شورای امنیت عضو نیستند، زمانی که اطراف اختلاف یک دعوی هستند می‌توانند بدون حق رأی در مذاکرات شورای امنیت در آن مورد شرکت نموده و از حقوق خود دفاع نمایند.

۱۲- گزینه «۴» مصوبات مجمع عمومی به سه دسته تقسیم می‌شوند. ۱- قطعنامه (Resolution) ۲- اعلامیه (Declaration) ۳- توصیه نامه (Recommendation) مصوبات مجمع عمومی در خصوص کار خود مربوط به امور داخلی سازمان به صورت قطعنامه است و الزام آور و قطعی نیز هستند.

۱۳- گزینه «۱» طبق ماده‌ی ۱۸ منشور ملل متحد، تصمیم‌گیری در خصوص عضویت و اخراج اعضا با مجمع عمومی است و این کار را با توصیه‌ی شورای امنیت انجام می‌دهد. این ضمانت اجرا در دوران جامعه‌ی ملل، یک بار در رابطه با روسیه اتفاق افتاد، اما در دوران سازمان ملل متحد از این ضمانت اجرا به دلیل عواقب سوئی که دارد استفاده نشده است.

۱۴- گزینه «۳» روند شکل‌گیری سازمان ملل متحد به‌این صورت است:

۱۲ ژوئن ۱۹۴۱ ←	اعلامیه بین‌المتحدین ←	محتوا: همکاری جهت برقراری صلح
۱۴ اوت ۱۹۴۱ ←	منشور آتلانتیک ←	محتوا: لزوم ایجاد یک سیستم امنیت جمعی
۱ ژانویه ۱۹۴۲ ←	اعلامیه‌ی ملل متحد ←	محتوا: واژه‌ی ملل متحد برای اولین بار به کار رفت.
۳۰ اکتبر ۱۹۴۳ ←	کنفرانس مسکو ←	محتوا: توافق بر ایجاد یک سازمان ملل متحد در جهت حفظ صلح
۱۱ دسامبر ۱۹۴۳ ←	کنفرانس تهران ←	محتوا: گردهمایی رؤسای ۳ کشور انگلیس، آمریکا و شوروی
۲۱ اوت ۱۹۴۳ ←	کنفرانس دامبارتن اوکس ←	محتوا: تهیه طرح تأسیس یک سازمان بین‌المللی
۴ فوریه ۱۹۴۵ ←	یالتا ←	محتوا: نحوه‌ی رأی‌گیری در شورای امنیت و وتو
۲۵ آوریل ۱۹۴۵ ←	سائفرانسیسکو ←	محتوا: تصویب منشور ملل متحد

شالوده‌ی سازمان ملل در کنفرانس دامبارتن اوکس پایه‌گذاری شد.

۱۵- گزینه «۲» در این جا باید اهداف و اصول سازمان را از یکدیگر جدا کنیم:

اهداف	اصول سازمان ملل متحد
۱- حفظ صلح و امنیت بین‌المللی	۱- اصل برابری حاکمیت اعضا
۲- تأمین همکاری بین‌المللی در حل مسائل اقتصادی و اجتماعی، فرهنگی و	۲- اصل انجام تعهدات براساس وفای به عهد و حسن نیت
۳- توسعه‌ی روابط دوستانه براساس اصل برابری حقوق و حق تعیین سرنوشت	۳- اصل منع توسل به زور
۴- مرکزی برای هماهنگی فعالیت‌های اعضا	۴- اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات بین‌المللی
	۵- اصل حمایت اعضا از اقدامات سازمان
	۶- اصل عدم مداخله در امور داخلی کشورهای دیگر
	۷- اصل کنترل رفتار کشورهای غیرعضو در خصوص صلح و امنیت بین‌المللی

۱۶- گزینه «۴» انتخاب دبیرکل از وظایف مجمع عمومی با توصیه شورای امنیت است و همین‌طور پذیرش اعضای جدید سازمان ملل. اما انتخاب قضات دیوان بین‌المللی دادگستری با شورای امنیت با اشتراک مجمع عمومی است و هر یک مستقلاً فهرست قضات خود را ارائه می‌دهند. (ماده ۴ و ۸ اساسنامه‌ی دیوان بین‌المللی دادگستری)، و طبق بند ۲ ماده‌ی ۱۰ اساسنامه دیوان، رأی شورای امنیت برای انتخاب قضات، هیچ فرقی بین اعضای دائم و غیردائم شورای امنیت گذاشته نخواهد شد.

۱۷- گزینه «۴» شورای امنیت و مجمع عمومی می‌توانند بلا واسطه از دیوان تقاضای رأی مشورتی نمایند.

۱۸- گزینه «۲» صلیب سرخ، از مؤسسات تخصصی سازمان ملل نمی‌باشد.

۱۹- گزینه «۳» صندوق بین‌المللی پول، زائیده کنفرانس «برتن وودز» می‌باشد.

۲۰- گزینه «۴» بند ۱ ماده ۳۵ منشور بیان می‌کند، هر عضو ملل متحد می‌تواند توجه شورای امنیت یا مجمع عمومی را به هر اختلاف یا وضعیتی جلب نماید و بند ۲ همین ماده بیان می‌کند که هر کشوری که عضو ملل متحد نیست نیز می‌تواند توجه شورای امنیت و مجمع عمومی را به اختلافی که خود در آن طرف باشد، جلب نماید. بنابراین می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری کرد که رسیدگی به اختلاف در شورای امنیت توسط دول عضو، خواه آن دولت طرف اختلاف باشد یا نباشد ممکن است، اما رسیدگی در صورتی که دولت عضو نباشد مشروط به طرف اختلاف بودن است.

۲۱- گزینه «۴» (WBG) گروه بانک جهانی تشکیل شده است از ۱- انجمن بین‌المللی توسعه (IDA)؛ ۲- مؤسسه یا شرکت مالی بین‌المللی (IFC)؛ ۳- بانک بین‌المللی توسعه و ترمیم (IBRD). اما صندوق بین‌المللی پول (IMF) جزء این گروه نیست و یک سازمان جداگانه است.

۲۲- گزینه «۲» انعقاد معاهده توسط یک سازمان بین‌المللی نشانه بارز داشتن شخصیت حقوقی آن سازمان است. در یک سازمان بین‌المللی، صلاحیت انعقاد معاهدات با رکن یا ارکانی است که اساسنامه و احیاناً آیین‌نامه داخلی آن سازمان معین می‌کند.

۲۳- گزینه «۲» مجمع عمومی دارای کمیته‌هایی است که عبارتند از: ۱- کمیته سیاسی و امنیتی؛ ۲- کمیته اقتصادی و مالی؛ ۳- کمیته اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی؛ ۴- کمیته قیمت‌ها؛ ۵- کمیته اداری و بودجه؛ ۶- کمیته حقوقی؛ ۷- کمیته ویژه سیاسی.

۲۴- گزینه «۱» تعیین اعضای غیردائم شورای امنیت، فقط در صلاحیت مجمع عمومی سازمان ملل است.

۲۵- گزینه «۱» سازمان‌های تخصصی وابسته به سازمان ملل عبارتند از: سازمان بین‌المللی کار، هواپیمایی کشوری، خواروبار و کشاورزی، بهداشت جهانی، یونسکو، صندوق بین‌المللی پول، گروه بانک جهانی و صندوق توسعه کشاورزی، هواشناسی، دریانوردی، اتحادیه مخابرات، پستی جهانی، مالکیت معنوی، تجارت جهانی، آژانس انرژی اتمی. بانک ترمیم و توسعه نیز یکی از موارد گروه بانک جهانی است.

۲۶- گزینه «۴» احکام دادگاه اداری سازمان ملل، قابل اعتراض در دیوان بین‌المللی دادگستری است. این تنها موردی است که دیوان نقش یک مرجع پژوهشی را ایفا می‌کند؛ زیرا تجدیدنظر از احکام دیوان، ممکن نیست و تنها اعاده دادرسی، آن هم در شرایط کشف حقیقت جدید و مؤثر در جریان حکم امکان دارد. رأی دیوان در خصوص رأی دادگاه اداری، در قالب رأی مشورتی و الزام‌آور است. پس از اعلام حکم دادگاه اداری در مدت ۳۰ روز دبیر کل یا طرفین اختلاف می‌توانند درخواست اصلاح رأی کنند تا در دیوان بررسی شود.

۲۷- گزینه «۱» سازمان‌های بین‌المللی مطابق منشور ملل متحد، می‌توانند طرف مشورت اکوسوک قرار گیرند.

۲۸- گزینه «۳» به نظر طرفداران شخصیت حقوقی عینی سازمان‌های بین‌المللی، شخصیت حقوقی این سازمان‌ها ناشی از حقوق بین‌الملل است.

۲۹- گزینه «۱» تعلیق، اخراج و قبول عضویت یک دولت در سازمان ملل، به توصیه‌ی شورای امنیت و تصمیم مجمع عمومی است.

۳۰- گزینه «۱» طی چندین مرحله تعداد اعضای غیر دائم شورای امنیت و شورای اقتصادی و اجتماعی تغییر کرده است.

۳۱- گزینه «۴» حق تعیین سرنوشت خلق‌ها در اعلامیه جهانی حقوق بشر، میثاق حقوق مدنی و سیاسی و منشور ملل متحد مطرح شده است.

۳۲- گزینه «۳» کمیسیون حقوق بین‌الملل رکن فرعی مجمع عمومی است، که در سال ۱۹۴۷ برای انجام مطالعه و ارائه توصیه در جهت توسعه تدریجی حقوق بین‌الملل و تدوین آن تأسیس شده است. کمیسیون متشکل از ۳۴ عضو است، توسط مجمع عمومی بر پایه تخصص آن، در حقوق بین‌الملل و با عنایت به مناطق مختلف جغرافیایی و نظام‌های حقوقی اعضای ملل متحد انتخاب می‌شوند.

۳۳- گزینه «۳» طبق ماده ۱۷ منشور، مخارج سازمان بر حسب سهمیه مقرر از طرف مجمع عمومی بر عهده اعضا خواهد بود و معیار این سهمیه‌بندی، وضع مالی اعضا یا قدرت واقعی پرداخت آن‌ها براساس میزان درآمد آن‌ها است.

۳۴- گزینه «۲» دادگاه اداری سازمان ملل، طی قطعنامه‌ای توسط مجمع عمومی ایجاد شده است.

۳۵- گزینه «۲» بنا به معاهده سنگن، گردش افراد در کشورهای امضاء کننده اروپایی، به صورت آزادانه صورت می‌گیرد. این معاهده در راستای رسیدن به اتحاد سیاسی دولت‌های اروپایی بوده است.

۳۶- گزینه «۱» اعضای مؤسس OPEC، ایران، عراق، کویت و عربستان و ونزوئلا هستند.

۳۷- گزینه «۲» حفظ صلح و امنیت بین‌المللی از وظایف اصلی شورای امنیت است.

۳۸- گزینه «۴» صندوق بین‌المللی پول، از مؤسسات تخصصی سازمان ملل و کمیساریا و یونیسیف از سازمان‌های وابسته به مجمع عمومی هستند، که هر دو جزء سازمان‌های دولتی هستند که دولت‌ها عضو آن هستند.

در واقع صندوق بین‌المللی پول، کمیساریای عالی پناهندگان و یونیسیف جزء سازمان‌های بین‌الدولی هستند، یعنی اعضای آن‌ها دولت‌ها هستند، اما «یاتا» یک سازمان غیردولتی بوده، که شرکت‌های هواپیمایی (خصوصی یا دولتی) در آن عضویت دارند.

۳۹- گزینه «۱» ماده ۷۱ منشور ملل متحد مقرر می‌دارد، که شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند برای مشاوره با مؤسسات غیردولتی که به امور داخل در صلاحیت شورا اشتغال دارند، هرگونه مقررات مفیدی را اتخاذ نماید. این مقررات ممکن است شامل مؤسسات بین‌المللی و در صورت لزوم پس از مشورت با عضو ذی‌نفع سازمان شامل مؤسسات ملی باشد.

۴۰- گزینه «۲» WIPO، علامت اختصاری سازمان بین‌المللی مالکیت معنوی است.

۴۱- گزینه «۲» در این رأی دیوان، بر اراده و رضایت دولت‌ها تأکید می‌کند.

۴۲- گزینه «۱» وظایف مجمع عمومی را به دو دسته وظایف مشترک و غیرمشترک با شورای امنیت تقسیم‌بندی می‌کنیم، وظایف غیرمشترک:

۱- تصویب بودجه سازمان ملل؛ ۲- تعیین سهمیه کشورها؛ ۳- انتخاب اعضای شورای اقتصادی و اجتماعی؛ ۴- انتخاب اعضای سازمان‌های تخصصی سازمان ملل؛ ۵- انتخاب اعضای غیردائم شورای امنیت.

وظایف مشترک با شورا؛ ۱- اخراج و تعلیق اعضا؛ ۲- اصلاح و تجدیدنظر در منشور؛ ۳- انتخاب اعضای جدید سازمان ملل متحد؛ ۴- انتخاب قضات دیوان بین‌المللی؛ ۵- انتخاب دبیرکل؛ ۶- انتخاب اعضای شورای امنیت.

۴۳- گزینه «۱» این قطعنامه، براساس پیشنهاد آمریکا در سال ۱۹۵۰ در مجمع عمومی به تصویب رسید. و برطبق این قطعنامه، هر وقت شورای امنیت به علت استغاده‌ی یکی از اعضای دائم، قادر به حق وتو نباشد در مقابل نقض صلح یا اقدام تجاوزکارانه یا خطری که صلح جهانی را تهدید می‌کند، تصمیم‌گیری نماید، مجمع عمومی می‌تواند به درخواست اکثریت اعضا یا دبیرکل یا حتی خود شورای امنیت (با رأی موافق ۹ عضو بدون حق وتو) به آن مسئله رسیدگی نموده و به جای شورای امنیت تصمیم‌گیری کند، این تصمیمات مجمع عمومی الزام‌آور است.

۴۴- گزینه «۱» کشوری که عضو سازمان ملل و عضو اساسنامه دیوان بین‌الملل دادگستری نیز نیست، فقط با اجازه شورای امنیت می‌تواند اقامه دعوی کنند.

۴۵- گزینه «۴» تعیین بودجه با دبیرخانه، و تصویب آن با مجمع عمومی سازمان ملل است.

۴۶- گزینه «۴» طبق نظر دیوان، در قضیه خسارت وارده به سازمان، عملکرد سازمان مبنای اعطای شخصیت است.

۴۷- گزینه «۱» بررسی صلح بین‌المللی، مهمترین وظیفه شورای امنیت است.

۴۸- گزینه «۴» معاهده‌ای که در دبیرخانه سازمان ملل ثبت نشده، در مقابل ارکان سازمان ملل قابل استناد نیست.

۴۹- گزینه «۱» طبق ماده ۴۰ منشور، شورای امنیت می‌تواند به منظور جلوگیری از وخامت وضعیتی که صلح و امنیت بین‌المللی را به خطر انداخته است، قبل از این که توصیه کند یا درباره اقدامی که باید انجام شود، تصمیم گیرد و از طرف‌های ذینفع بخواهد، که اقدامات موقتی را که ضروری یا مطلوب تشخیص داده است را انجام دهند. طبق ماده ۴۱ منشور، این اقدامات می‌توانند شامل متوقف ساختن تمام یا قسمتی از روابط اقتصادی، دریایی، هوایی و غیره باشد. در صورتی که شورا تشخیص دهد، که این اقدامات کافی نخواهد بود یا ثابت شده باشد که کافی نیست می‌تواند به نیروی مسلح متوسل شود (ماده ۴۲ منشور) و عدم اجرای آن اقدامات را لحاظ کند.

تصمیمات شورای امنیت، را می‌توان به دو دسته تقسیم کرد:

الف) تصمیمات و اقدامات غیر قهری: این اقدامات بر اساس ماده ۴۱ منشور، به عمل می‌آید و از طرفین یک وضعیت می‌خواهد، که اقدامات موقتی را به میل و رضایت خود انجام دهند. مثل توصیه برای ارجاع یک وضعیت به دیوان بین‌المللی دادگستری.

ب) تصمیمات و اقدامات قهری: این اقدامات بر اساس ماده ۴۲ به عمل می‌آید و طرفین یک وضعیت، مکلف هستند، اقدامات مورد نظر شورا را انجام دهند، در غیر این صورت، شورا حق دارد با توسل به زور، دولت ناقض را مجبور به اطاعت کند، مثل تحریم اقتصادی یا استفاده از نیروی نظامی.

۵۰- گزینه «۴» مطابق با ماده ۶۳ منشور ملل متحد، شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند، با هریک از نهادهای تخصصی مذکور در ماده ۵۷، قراردادهایی منعقد کند و شرایطی را که به موجب آن نهاد مربوط وابسته به ملل متحد خواهد گردید، معین نماید. این گونه قراردادهای باید به تصویب مجمع عمومی برسد.

۵۱- گزینه «۳» سازمان بین‌المللی کار، جهت حمایت از حقوق اشخاص ایجاد شده است. هدف این سازمان دستیابی به عدالت اجتماعی از طریق بهبود شرایط کار است. در این سازمان، نمایندگان دولت‌ها کارگران و کارفرمایان با حقوق مساوی شرکت دارند.

۵۲- گزینه «۳» مطابق با ماده ۱۸ منشور ملل متحد، اخراج و قبول اعضای جدید، انتخاب اعضای غیردائم شورای امنیت، توصیه‌های مربوط به حفظ صلح و امنیت بین‌المللی، انتخاب اعضای شورای اقتصادی و اجتماعی و اعضای شورای قیمومت، از جمله مسائل مهم مجمع عمومی است. اما تشویق و ترغیب به رعایت حقوق بنیادین بشر، جزء مسائل مهم نیست.

۵۳- گزینه «۳» مطابق با ماده ۱۰۱ منشور ملل متحد، کارمندان سازمان به وسیله دبیرکل برطبق مقرراتی که توسط مجمع عمومی وضع می‌گردد انتخاب می‌شوند.

۵۴- گزینه «۳» انتخاب اعضای سازمان ملل متحد، اخراج، تعلیق و انتخاب قضات دیوان و دبیرکل و هم‌چنین انتخاب اعضای شورای قیمومت از جمله وظایف مشترک شورای امنیت و مجمع عمومی است.

۵۵- گزینه «۲» سازمان بین‌المللی اجتماع گروهی از کشورهاست که به منظور تحقق هدف‌های معین و مشترک در زمینه‌های مختلف با یکدیگر همکاری می‌کنند و مبنای تشکیل آن نیز معاهده مؤسس است. خصوصیات اصلی سازمان‌ها عبارت است از: ۱- داشتن استقلال؛ ۲- داشتن شخصیت حقوقی مجزا از اعضا؛ ۳- دائمی بودن یا داشتن استمرار اما کنفرانس بین‌المللی معمولاً جهت جمع کردن اعضای جامعه بین‌المللی و حصول توافق در خصوص موضوع معین مثلاً انعقاد معاهده صورت می‌گیرد و با حصول نتیجه از بین می‌رود، بنابراین استمرار ندارد.

۵۶- گزینه «۲» کمیسیون حقوق بین‌الملل، رکن فرعی مجمع عمومی است. صندوق کودکان نیز از سازمان‌های وابسته به مجمع عمومی است. سازمان بین‌المللی ماهواره‌های دریایی، از مؤسسات تخصصی ملل متحد نیست. اما سازمان جهانی مالکیت معنوی، از جمله سازمان‌های تخصصی ملل متحد است.

۵۷- گزینه «۳» مطابق ماده ۹۶ منشور ملل متحد، مجمع عمومی و شورای امنیت می‌توانند از دیوان درخواست نظر مشورتی نمایند و سایر ارکان ملل متحد، مثل شورای اقتصادی و اجتماعی و نهادهای تخصصی با اجازه مجمع عمومی در حیطه مسائل حقوقی مربوط به فعالیت‌های آنان، می‌توانند از دیوان نظر مشورتی بخواهند. مثل سازمان بهداشت جهانی (WHO) که در دو مورد مشروعیت استعمال سلاح‌های هسته‌ای و تفسیر موافقتنامه مصر و سازمان بهداشت جهانی، درخواست نظر مشورتی نموده است. اما در خصوص دبیرکل باید عنوان کرد، با این که دبیرکل از ارکان سازمان ملل است اما با مجوز درخواست نظر مشورتی او مخالفت‌هایی وجود دارد.

۵۸- گزینه «۴» مطابق با ماده ۱۰۸ منشور ملل متحد، زمانی که اصلاحات منشور به موجب رأی دو سوم اعضای مجمع عمومی، موردقبول واقع شود و توسط $\frac{2}{3}$ اعضای ملل متحد که شامل کلیه اعضای دائم شورای امنیت باشد به تصویب رسیده باشد، اصلاحاتی که در این منشور به عمل می‌آید، برای تمام اعضای ملل متحد لازم‌الاجرا خواهد بود.

۵۹- گزینه «۴» ایکائو (سازمان بین‌المللی هواپیمایی کشوری)، به‌دنبال کنفرانس سال ۱۹۴۴ شیکاگو تشکیل شد. فائو (سازمان کشاورزی و تغذیه ملل متحد)، به دنبال کنفرانس خواروبار و کشاورزی در سال ۱۹۴۳ به وجود آمد. وایبو (سازمان جهانی مالکیت معنوی)، طبق کنوانسیون استکهلم در سال ۱۹۶۷ ایجاد شد. یونیدو (سازمان توسعه صنعتی ملل متحد)، به دنبال برنامه سازمان ملل متحد برای کمک به توسعه در سال ۱۹۶۷ از سوی مجمع عمومی به عنوان یک رکن فرعی مجمع به وجود آمد.

۶۰- گزینه «۲» مطابق با ماده ۴۷ منشور، کمیته ستاد نظامی برای راهنمایی و کمک به شورای امنیت، درباره کلیه مسائل مربوط به نیازمندی‌های نظامی شورای امنیت، برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی و همچنین بکارگیری و فرماندهی نیروهای مسلح تأسیس شده است. این کمیته (The Committee of Military staff) مرکب از رؤسای ستاد اعضای دائم شورای امنیت یا نمایندگان آن‌ها است که مسئول هدایت سوق‌الجیشی هریک از نیروهای مسلحی است، که در اختیار شورا قرار داده شده است. این کمیته امروزه نیز وجود دارد، اما فعالیت چندانی ندارد.

۶۱- گزینه «۴» این قطعنامه براساس پیشنهاد آمریکا، در سال ۱۹۵۰ در مجمع عمومی به تصویب رسید و برطبق این قطعنامه هر وقت شورای امنیت، به علت استفاده‌ی یکی از اعضای دائم از حق وتو قادر نباشد. در مقابل نقض صلح یا اقدام تجاوزکارانه یا خطری که صلح جهانی را تهدید می‌کند تصمیم‌گیری نماید، مجمع عمومی می‌تواند به درخواست اکثریت اعضا یا دبیرکل یا حتی خود شورای امنیت (با رأی موافق ۹ عضو بدون توجه به دائمی و غیردائمی بودن) به آن مسئله رسیدگی نموده و به جای شورای امنیت تصمیم‌گیری نماید.

۶۲- گزینه «۲» در سازمان جهانی مالکیت معنوی، دفتر بین‌المللی، که در واقع دبیرخانه سازمان هم هست. این دفتر عملاً جایگزین دفاتر بین‌المللی متحد، برای حمایت از مالکیت معنوی شده است. البته نهاد اخیر موجودیت قانونی خود را برای کشورهایی که فقط عضو اتحادیه‌ها هستند، حفظ کرده است. مدیر کل برای دوره کمتر از ۶ سال انتخاب می‌شود و انتخاب مجدد او بلامانع است.

۶۳- گزینه «۱» مطابق با ماده ۱۸ منشور ملل متحد، قبول اعضای جدید در سازمان ملل از وظایف مجمع عمومی است، که با اکثریت $\frac{2}{3}$ اعضای حاضر و رأی دهنده درخصوص آن اتخاذ تصمیم می‌کند. البته این از وظایف مشترک مجمع و شورا است، که با توصیه شورای امنیت و تصویب مجمع، انجام می‌شود و از تاریخ تصویب مجمع عمومی، دولت جدید عضو سازمان ملل است.

۶۴- گزینه «۱» به دنبال کشته شدن کنت برنات سوئدی، که به عنوان میانجی از طرف سازمان ملل برای حل اختلافات بین عراق و اسرائیل فرستاده شده بود، سازمان ملل متحد در سال ۱۹۴۸ از دیوان درخواست نظر مشورتی کرد و از دیوان سؤال کرد در صورتی که یک کارمند سازمان ملل متحد در حین انجام وظایف خود متحمل خساراتی در اوضاع و احوالی گردد، که متضمن مسئولیت یک دولت باشد، آیا سازمان ملل به عنوان یک سازمان، اهلیت اقامه دعوی بین‌المللی به منظور دریافت خسارات وارده را دارد یا خیر؟ ... دیوان درنظر خود اعلام می‌کند که:

سازمان ملل دارای حقوق و تعهدات و در عین حال دارای شخصیت بین‌المللی و اهلیت انجام وظیفه در سطح بین‌المللی است؛ زیرا برای انجام وظایف و عملکرد خود باید دارای شخصیت حقوقی بین‌المللی باشد. از این رو می‌تواند علیه یک کشور اعم از عضو و غیرعضو جهت حمایت شغلی از مأموران خود اقامه دعوا کند.

۶۵- گزینه «۲» به نظر می‌رسد ادامه‌ی عضویت ایران، در معاهده منع گسترش، مهم‌ترین اقدام ایران، برای اثبات صلح‌آمیز بودن اقدامات او باشد.

۶۶- گزینه «۲» در خصوص ثبت سفینه‌های پرتاب شده به فضا، معاهده‌ای در سال ۱۹۷۴ منعقد شده است. از این رو ثبت سفینه‌های فضایی اجباری به شمار می‌آید. این کار در دو مرحله یک بار توسط کشور پرتاب کننده سفینه و یک بار دیگر توسط دبیر کل سازمان ملل در دبیرخانه انجام می‌پذیرد.

۶۷- گزینه «۳» مطابق با بند ۲ ماده ۲۳ منشور ملل متحد، اعضای غیر دائم شورای امنیت، برای یک دوره دو ساله انتخاب می‌گردند. معذک در نخستین انتخاب اعضای غیر دائم، پس از افزایش عده اعضای شورای امنیت از یازده به پانزده، دو عضو از چهار عضو اضافه شده برای یک دوره یک‌ساله انتخاب می‌شوند. عضوی که خارج می‌گردد، بلافاصله قابل تجدید انتخاب نخواهد بود.

۶۸- گزینه «۲» مطابق با ماده ۷۱ منشور ملل متحد، شورای اقتصادی و اجتماعی می‌تواند برای مشاوره با سازمان‌های غیر دولتی، که به امور در حیطه صلاحیت شورا اشتغال دارند، هر گونه تدابیر مناسب اتخاذ نماید. این ترتیبات ممکن است درباره سازمان‌های بین‌المللی درجایی که اقتضا نماید، درباره سازمان‌های ملی، پس از مشورت با عضو ذی‌نفع ملل متحد اعمال گردد.

فصل پنجم

«اشخاص خصوصی در حقوق بین‌الملل»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنگوری فصل پنجم

- ۱- کدام مطلب در مورد پناهندگی سرزمینی و دیپلماتیک صحیح نیست؟ (آزاد ۷۵)
- (۱) پناهندگی سرزمینی متفاوت از پناهندگی دیپلماتیک است.
 - (۲) پناهنده سیاسی اجازه می‌یابد به کشور پناه دهنده وارد و تحت حمایت آن قرار گیرد.
 - (۳) پناهندگی سرزمینی و پناهندگی دیپلماتیک در واقع یک چیز است و فقط در نام تفاوت دارد.
 - (۴) اعطای پناهندگی به کسانی که به لحاظ عقیده و فعالیت‌هایشان تحت تعقیب هستند و از حقوق دولتهاست.
- ۲- اصطلاح نونس (nonce) در مورد سفیر پاپ در به کار می‌رود. (آزاد ۷۶)
- (۱) کشورهای اسلامی
 - (۲) کشور کاتولیک
 - (۳) کشورهای غیر کاتولیک
 - (۴) سازمان و کنفرانس‌های بین‌المللی
- ۳- شروط اجرای حمایت سیاسی کدامند؟ (سراسری ۷۸)
- (۱) بی‌گناه بودن شخص مدعی - ارجاع به سفارت کشور مدعی و عدم همکاری - تابعیت مدعی
 - (۲) تابعیت مدعی - مراجعه قبلی به مقامات داخلی - پاکدستی مدعی
 - (۳) مراجعه به وزارت خارجه کشور مربوط - تابعیت مدعی - دخالت شخص مورد نظر در انجام جرم
 - (۴) مراجعه به مقامات قضایی آن کشور - تابعیت مدعی علیه - پاکدستی مدعی
- ۴- کدام گزینه در مورد مهاجرت اتباع بیگانه صحیح نیست؟ (سراسری ۷۸)
- (۱) هیچ دولتی نمی‌تواند مانع مهاجرت اتباع بیگانه مقیم کشور گردد.
 - (۲) حقوق بین‌الملل در مورد کلیه موارد تجویز مهاجرت، حقوق را مقرر کرده است.
 - (۳) حقوق بین‌الملل به جز موارد پیش‌بینی شده در اسناد بین‌المللی حقوق بشر، در مورد اجازه مهاجرت به اتباع بیگانه بی‌تفاوت است.
 - (۴) اتباع بیگانه که کشور را ترک می‌کنند، باید بتوانند اموال خود را خارج کنند، مشروط بر رعایت مقررات مالی که برای همه اتباع داخلی و خارجی به‌طور یکسان لازم‌الاجرا باشد.
- ۵- در هنگام حمایت دیپلماتیک از تبعه، دولت متبوع (سراسری ۷۹)
- (۱) به وکالت از تبعه اقامه دعوا می‌کند.
 - (۲) جانشین تبعه در دعوا می‌گردد، اما دعوا به نام او اقامه می‌کند.
 - (۳) جانشین تبعه در دعوا می‌گردد.
 - (۴) دعوایی به نام تبعه اقامه می‌کند.
- ۶- در صورت لزوم تعیین تابعیت غالب فردی که تابعیت مضاعف دارد چه معیاری مورد توجه قرار می‌گیرد؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) محل اجرای حقوق مدنی و سیاسی فرد
 - (۲) محل وقوع اموال غیر منقول قرار می‌گیرد.
 - (۳) محل انجام فعالیت‌های اقتصادی
 - (۴) تابعیت اولیه فرد
- ۷- اگر در اثر فعل یا ترک فعل دولتی به یک شخص حقیقی خسارت وارد شود تکلیف چیست؟ (سراسری ۸۰)
- (۱) فقط دولت متبوع او می‌تواند علیه دولت زیان‌زننده دعوا کند.
 - (۲) زیان‌دیده فقط حق رجوع به محاکم بین‌المللی را دارد.
 - (۳) زیان‌دیده فقط حق رجوع به محاکم داخلی دولت زیان‌زننده را دارد.
 - (۴) زیان‌دیده فقط از طریق سیاسی می‌تواند خسارت وارده را جبران کند.
- ۸- کدام یک از اقلیت‌ها در حقوق بین‌الملل مورد توجه قرار نگرفته‌اند؟ (سراسری ۸۴ و آزاد ۸۱)
- (۱) سیاسی
 - (۲) مذهبی
 - (۳) قومی
 - (۴) زبانی
- ۹- کدام متفکر فقط فرد را تابع حقوق بین‌الملل می‌داند؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) آنزلیوتی
 - (۲) تریپل
 - (۳) سل
 - (۴) کلسن

پاسخنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل پنجم

۱- گزینه «۳» پناهندگی دیپلماتیک به این معناست که از محل نمایندگی دیپلماتیک یا کنسولی یا کشتی جنگی متعلق به یک دولت به عنوان پناه گرفتن توسط فراریان از دست مقامات دولت میزبان، که این اماکن در آن‌ها واقع شده است، استفاده گردد. اما اگر اتباع دولتهای دیگر، به سرزمین دولت ثالث، پناه ببرند و در مدت حضور خود در قلمرو دولت اعطاکننده پناهندگی، اختیارات دولت متبوع او نافذ نیست مگر این که مسترد گردند.

۲- گزینه «۲» به سفیر پاپ در کشورهای کاتولیک "Nonce" و در کشورهای غیرکاتولیک "Inter nonce" گویند.

۳- گزینه «۲» برای حمایت دیپلماتیک یا سیاسی ۳ شرط لازم است:

۱- تابعیت مدعی: در صورتی که حقی از شخص A در کشور B نقض شود، او می‌تواند از دولت متبوع خود تقاضای حمایت دیپلماتیک کند. در این حالت فرد کنار می‌رود و دولت او با دولت B در مقابل یکدیگر قرار می‌گیرند؛ در واقع دولت جانشین تبعه خود می‌شود.

۲- پاکدستی مدعی (Clean hand): مدعی باید عمل غیرقانونی انجام نداده باشد و به حق باشد (اقدامات او مشروع باشد).

۳- مراجعه قبلی مدعی، به مقامات داخلی کشور خاطی و بی‌نتیجه بودن این اقدامات (Exhaustion of Local Remedies).

اگر همه این شرایط وجود داشت، دولت متبوع از تبعه خود حمایت می‌کند. اما در برخی از قراردادهای منعقد شده میان کشورها و اشخاص خارجی، شرطی درج می‌گردد که بر اساس آن شخص خارجی از حمایت دیپلماتیک کشور متبوعش محروم می‌گردد. این شرط، شرط کالوو است که از لحاظ حقوقی فاقد اعتبار است؛ زیرا اتباع یک کشور نمی‌توانند از حمایت کشور خود انصراف دهند. در واقع حمایت دیپلماتیک یک حق برای کشورها است، نه برای اشخاص تابعه، بنابراین اتباع آن کشور نمی‌توانند با اراده‌ی خود کشور متبوعشان را از حق حمایت دیپلماتیک محروم کنند.

۴- گزینه «۳» در صورتی که مهاجران قصد ترک کشور را داشته باشند، باید شرایط خروج اتباع بیگانه طبق مقررات آن کشور را انجام داده سپس خارج شوند و دولتی نمی‌تواند مانع خروج آن‌ها شود.

۵- گزینه «۳» در حمایت دیپلماتیک، دولت جای تبعه را در مقابل دولت دیگر می‌گیرد و در اینجا، در واقع دولت نقش متهم یا مدعی را بازی می‌کند.

۶- گزینه «۱» برای تعیین تابعیت مؤثر شخصی که تابعیت مضاعف دارد، معمولاً محل اجرای حقوق مدنی سیاسی فرد را در نظر می‌گیرند.

۷- گزینه «۳» اگر در اثر عمل دولتی، به شخص حقیقی تبعه دولت دیگر خسارتی وارد شود، او ابتدائاً باید از طریق مراجع داخلی دولت زیان زننده، اقدام نماید و اگر این مراجعه او بی‌نتیجه بود در آن صورت به شرط وجود رابطه تابعیت با دولت خود و پاکدستی (داشتن حق قانونی و عدم انجام عمل غیرقانونی)، حق برخورداری از حمایت سیاسی دولت متبوع خود را خواهد داشت و باید به دولت خود مراجعه کند. اما در هر حال هیچ‌گاه، افراد حق مراجعه به محاکم بین‌المللی، نظیر ICJ را نخواهند داشت. البته باید اضافه کرد شرط رجوع به محاکم داخلی، ممکن است با توافق دولت‌ها در یک موافقتنامه حذف شود و در مواردی نیز که خسارت مستقیم از کشوری به کشور دیگر وارد می‌شود؛ مثل توهین به مأمور دولتی اجرای این شرط لازم نیست.

۸- گزینه «۱» در معاهداتی که بعد از جنگ جهانی اول، بین دول متحد و متفق و برخی دول اروپای شرقی و بالکان منعقد شد، اقلیت‌ها شامل اقلیت‌های نژادی، مذهبی یا زبانی بوده و اقلیت‌های سیاسی را شامل نمی‌شد. در عهدنامه سال ۱۸۷۸ برلن نیز از حقوق و آزادی‌های فردی بدون هیچ‌گونه تبعیض نژادی، مذهبی و زبانی حمایت، اما به طور خاص در مورد اقلیت‌ها فقط می‌توان به اعلامیه حقوق افراد متعلق به اقلیت‌های قومی، مذهبی و زبانی مصوب مجمع عمومی ملل متحد در سال ۱۹۹۲ اشاره کرد.

۹- گزینه «۳» تابعین حقوق بین‌الملل، کشورها و سازمان‌های بین‌المللی هستند، که هم واضح قواعد حقوقی و هم دریافت‌کننده آن هستند، اما افراد شرکت‌های خصوصی، سازمان‌های بین‌المللی غیردولتی و نهضت‌های آزادی‌بخش فقط دریافت‌کننده حقوق بین‌الملل هستند. ژرژ سل افراد را نیز تابع حقوق بین‌الملل می‌داند.

فصل ششم

«منابع حقوق بین‌الملل»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنگوری فصل ششم

- ۱- تدوین حقوق بین‌الملل به معنی کدام است؟
 (۱) جمع‌آوری، تبدیل و مشخص نمودن عرف بین‌المللی
 (۲) جمع‌آوری مقررات بین‌المللی
 (۳) نگارش مقررات بین‌المللی
 (۴) در مجموعه قراردادن بین‌المللی
- ۲- عناصر متشکله عرف بین‌المللی کدامند؟
 (۱) عناصر قانونی
 (۲) عناصر قراردادی
 (۳) عناصر مادی و عناصر معنوی
 (۴) عناصر قانونی و مادی
- ۳- در کدام یک از معاهدات زیر، تغییر اساسی اوضاع و احوال نمی‌تواند موجب اختتام آن گردد؟
 (۱) انتقال اراضی
 (۲) بی‌طرفی
 (۳) مرزی
 (۴) متضمن شرط قضاوت کنسولی
- ۴- کدام دسته از معاهدات زیر نسبت به ثالث اثر دارند؟
 (۱) تجاری اقتصادی
 (۲) فرهنگی و اجتماعی
 (۳) مودت و حسن همجواری
 (۴) مربوط به راه‌های ارتباطی آبی و مرزی
- ۵- آثار فورس مازور یا قوه قهریه به معاهدات بین‌المللی چیست؟
 (۱) ابطال معاهده
 (۲) مجمع عمومی سازمان ملل آن‌ها را تصویب کرده است.
 (۳) صرفاً تدوین قواعد عرفی عام است.
 (۴) کلیه اعضای جامعه بین‌المللی در انعقاد آن شرکت داشته‌اند.
- ۶- چرا برخی از معاهدات را «قانون‌ساز» می‌نامند؟ زیرا:
 (۱) مربوط به نظم عمومی بین‌المللی هستند.
 (۲) مجمع عمومی سازمان ملل آن‌ها را تصویب کرده است.
 (۳) صرفاً تدوین قواعد عرفی عام هستند.
 (۴) کلیه اعضای جامعه بین‌المللی در انعقاد آن‌ها شرکت داشته‌اند.
- ۷- در حقوق بین‌المللی مذاکرات پارلمانی چه نوع مذاکراتی است؟
 (۱) مذاکراتی که به صورت سری انجام می‌شود.
 (۲) مذاکراتی که در صحن کنفرانس‌های بین‌المللی صورت می‌گیرد.
 (۳) مذاکراتی که در صحن پارلمان کشورها راجع به روابط خارجی صورت می‌گیرد.
 (۴) مذاکراتی که در صحن سازمان‌ها و یا ارگان سازمان‌های بین‌المللی صورت گیرد.
- ۸- کدام دسته از منابع زیر می‌تواند مستند حکم دیوان دادگستری قرار گیرد:
 (۱) معاهدات - عرف - اصول کلی حقوقی - دکترین و رویه قضایی - اصل انصاف
 (۲) معاهدات - عرف - اصول کلی حقوقی - اصل انصاف
 (۳) معاهدات - عرف - اصل انصاف
 (۴) معاهدات - عرف - دکترین
- ۹- در صورتی که متن معاهده‌ای راجع به رزرو (حق شرط) ساکت باشد:
 (۱) دولت‌ها از حق اختیار رزرو تحت شرایطی برخوردارند که کنوانسیون وین مشخص کرده است.
 (۲) دولت‌ها از آزادی کامل در اختیار هر نوع رزرو برخوردارند.
 (۳) دولت‌ها حق اختیار رزرو نخواهند داشت.
 (۴) دولت خود شرایط رزرو را مشخص می‌کند.
- ۱۰- اعلام رضایت یک دولت، در پیوستن به یک معاهده، که از طریق فشار بر نماینده آن حاصل شده باشد:
 (۱) اعلام رضایت دولت از طریق نماینده امکان‌پذیر نیست.
 (۲) فاقد اثر حقوقی است.
 (۳) باطل است.
 (۴) چون معاهده در داخل کشور به تصویب می‌رسد اعلام رضایت صحیح است.
- ۱۱- معاهدات بین‌المللی را از نظر ماهیت به چه صورت تقسیم می‌کنند؟
 (۱) دو جانبه و چند جانبه
 (۲) ساده و رسمی
 (۳) قانونی و قراردادی
 (۴) حقوقی و سیاسی

- ک ۱۲- برای ایجاد تعهد به نفع ثالث در معاهدات:
- (۱) رضای متعهدله ضروری است، اما بدون رضای او می‌توان آن تعهد را لغو کرد.
 - (۲) رضای متعهدله ضروری است و بدون رضای او نمی‌توان آن تعهد را لغو کرد.
 - (۳) رضای متعهدله ضروری نیست، اما رضای او برای لغو تعهد لازم است.
 - (۴) رضای متعهدله ضروری نیست.
- (آزاد ۷۵)
- ک ۱۳- اصل تغییر بنیادین اوضاع و احوال زمان انعقاد معاهده‌ها گاهی مبطل معاهده است که:
- (۱) وجود آن اوضاع و احوال مبنای اساسی موافقت طرف‌های معاهده برای پذیرش تعهدات باشد.
 - (۲) تأثیر این تغییر به حدی باشد که تعهدات را اساساً دگرگون کند.
 - (۳) وجود آن اوضاع و احوال، مبنای اساسی رضای طرف‌های معاهده بوده و آن تغییر تعهدات را به طور بنیادین دگرگون کند.
 - (۴) وجود آن اوضاع و احوال، مبنای اساسی موافقت طرف‌های معاهده برای پذیرش تعهدات نباشد اما تعهدات را اساساً دگرگون کند.
- (آزاد ۷۵)
- ک ۱۴- اگر قواعدی از یک معاهده به صورت عرف نیز درآید:
- (۱) با از میان رفتن قواعد عرفی از بین نمی‌رود.
 - (۲) با از میان رفتن معاهده عرفی از بین می‌رود.
 - (۳) امکان تبدیل قواعد قراردادی، که ناشی از اراده دولت‌ها است به عرف عمومی امکان‌پذیر است.
 - (۴) با از میان رفتن معاهده یا عرف به اصول کلی حقوقی تبدیل می‌شود.
- (آزاد ۷۵)
- ک ۱۵- اثر تغییر بنیادین اوضاع و احوال بر معاهده عبارت است از:
- (۱) خروج از معاهده برای طرفی که به تغییر بنیادین اوضاع و احوال استناد کرده است.
 - (۲) تعلیق معاهده برای طرفی که به تغییر بنیادین اوضاع و احوال استناد کرده است.
 - (۳) پایان معاهده
 - (۴) هر سه پاسخ فوق صحیح است.
- (آزاد ۷۵)
- ک ۱۶- امکان اجرای موقت معاهدات:
- (۱) زمانی وجود دارد که خود معاهده آن را پیش‌بینی کرده باشد.
 - (۲) برای هر دولتی رأساً وجود دارد.
 - (۳) بدون قید و شرط وجود دارد.
 - (۴) وجود ندارد.
- (آزاد ۷۵)
- ک ۱۷- از نظر کنوانسیون ۱۹۶۹ وین در مورد حقوق معاهدات، یک دولت پس از امضای یک معاهده رسمی تا زمان تصویب باید:
- (۱) از اعمالی که مانع دسترسی متعاهدین به موضوع و هدف معاهده است خودداری نماید و حق اعلام عدم پذیرش معاهده امضاء شده را ندارد.
 - (۲) از اعمالی که مانع دسترسی متعاهدین به موضوع و هدف معاهدات است خودداری نماید و این تا زمانی است که قصد عدم پذیرش معاهده را اعلام نماید.
 - (۳) تا زمانی که معاهده تصویب نشده موضوع و هدف معاهده را غیر قابل دسترسی در نظر بگیرد.
 - (۴) معاهده را از روی حسن نیت تصویب و به طور موقت در صورت امکان به احراز گذارد.
- (آزاد ۷۵)
- ک ۱۸- کدام یک از معاهدات زیر در صورت پیش آوردن جانشینی کشورها در هیچ صورتی قابل انتقال به کشور جانشین نمی‌شود؟ (سراسری ۷۶)
- (۱) شخصی
 - (۲) موجد قواعد آمره بین‌المللی
 - (۳) مرزی
 - (۴) مربوط به واگذاری منابع طبیعی
- (سراسری ۷۶)
- ک ۱۹- در صورتی یک معاهده می‌تواند برای دولت ثالث ایجاد تعهد نماید، که طرفین معاهده قصد ایجاد آن تعهد را داشته (سراسری ۷۶)
- (۱) باشند.
 - (۲) و دولت ثالث رضایت خود را کتباً و به‌طور صریح اعلام نماید.
 - (۳) و کشور ثالث رضایت خود را به‌طور ضمنی اعلام کند.
 - (۴) و کشور ثالث رضایت خود را به‌طور صریح اعلام کند.
- (سراسری ۷۶)
- ک ۲۰- عدم روابط دیپلماتیک و کنسولی چه تأثیری بر انعقاد معاهده بین‌المللی می‌گذارد؟ (سراسری ۷۶)
- (۱) مانع انعقاد معاهده فی مابین کشورها نمی‌شود.
 - (۲) انعقاد معاهده موکول بر برقراری روابط دیپلماتیک و کنسولی نمی‌شود.
 - (۳) انعقاد معاهده موکول بر برقراری روابط دیپلماتیک می‌شود.
 - (۴) مانع انعقاد معاهده فی ما بین کشورها می‌شود.
- (سراسری ۷۶)
- ک ۲۱- با فسخ یک معاهده، تعهدات مستقل از آن چه وضعیتی پیدا می‌کنند؟ (سراسری ۷۶)
- (۱) از اعتبار ساقط می‌شود.
 - (۲) به حالت تعلیق در می‌آیند.
 - (۳) هم‌چنان دارای اعتبارند.
 - (۴) دارای اعتبارند، مشروط براین‌که متعاهدین به آن‌ها اعتراض نکنند.

- ۲۲- آیا خودداری از انجام عمل می‌تواند ایجاد سابقه عرف بین‌المللی نماید؟
 (۱) بله، زیرا عرف ناشی از توافق ضمنی است.
 (۳) بله، به شرطی این خودداری با آگاهی صورت گرفته باشد.
- ۲۳- کنوانسیون ۱۹۶۹ در مورد حقوق معاهدات:
 (۱) حاکم بر معاهدات منعقدہ میان دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی است.
 (۲) حاکم بر کلیه معاهدات اعم از کتبی و شفاهی منعقدہ میان دولت‌هاست.
 (۳) حاکم بر معاهدات کتبی منعقدہ میان دولت‌هاست.
 (۴) حاکم بر کلیه معاهدات بین‌المللی است.
- ۲۴- مقررات کنوانسیون ۱۹۶۹ وین در حدود حقوق معاهدات بر کدام دسته از معاهدات بین‌المللی حاکم است؟
 (۱) معاهدات منعقدہ فی مابین سازمان‌های بین‌المللی
 (۲) معاهدات منعقدہ فی مابین دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی
 (۳) کلیه معاهدات بین‌المللی
 (۴) معاهدات منعقدہ فی مابین دولت‌ها
- ۲۵- کدامیک از موارد زیر از منابع اصلی حقوق بین‌الملل محسوب نمی‌شود؟
 (۱) انصاف (۲) عرف (۳) اصول کلی حقوق (۴) رویه قضایی بین‌المللی
- ۲۶- چگونه می‌توان از یک معاهده بین‌المللی که در آن حق خروج پیش‌بینی نشده خارج شد؟
 (۱) امکان خروج باید با اجازه سایر تابعین باشد.
 (۲) امکان خروج از چنین معاهده‌ای وجود ندارد.
 (۳) امکان خروج از متن آن معاهده بر آید.
 (۴) امکان خروج باید با اجازه همین معاهده باشد.
- ۲۷- پیش‌نویس کدام یک از کنوانسیون‌های بین‌المللی زیر، توسط کمیسیون حقوق بین‌الملل تدوین نشده است؟
 (۱) کنوانسیون ۱۹۶۱ در مورد روابط دیپلماتیک
 (۲) کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاهای
 (۳) کنوانسیون ۱۹۷۸ در مورد جانشینی دولت‌ها در معاهدات
 (۴) کنوانسیون ۱۹۶۹ در مورد حقوق معاهدات
- ۲۸- در مورد معاهدات بین‌المللی کدام مورد نادرست است؟
 (۱) معاهده مؤخر در صورت تعارض معاهده مقدم را نسخ می‌کند.
 (۲) معاهده مؤخر در هر صورت معاهده مقدم را نسخ می‌کند.
 (۳) معاهداتی که متضمن قواعد آمره بین‌المللی هستند، در صورتی که با معاهده مقدم از هر نوع در تعارض باشند آن را نسخ می‌کنند.
 (۴) اگر معاهده‌ای موجود باشد و قاعده آمره جدیدی به وجود آید که با بخشی از آن معاهده در تعارض باشد، آن بخش را نسخ می‌کند.
- ۲۹- قطع روابط دیپلماتیک و کنسولی، چه تأثیری بر یک معاهده دوجانبه دارد؟
 (۱) اگر قطع رابطه دیپلماتیک و کنسولی، در پی جنگ بین دو کشور رخ دهد، باعث فسخ معاهده این دو کشور می‌شود.
 (۲) این مسئله طبیعی است که قطع روابط دیپلماتیک و کنسولی، باعث نسخ معاهده موجود بین طرفین می‌شود.
 (۳) جز در مواردی که روابط دیپلماتیک برای اجرای معاهده ضروری است، قطع این رابطه تأثیری بر روابط حقوقی آن معاهده ندارد.
 (۴) قطع روابط دیپلماتیک و کنسولی، در هر صورت باعث تعلیق معاهده می‌شود.
- ۳۰- به موجب کنوانسیون ۱۹۶۹ وین در مورد حقوق معاهدات کدام مورد در خصوص تغییر اساسی اوضاع و احوال صحیح است؟
 (۱) چون معاهده در یک اوضاع و احوال خاصی منعقد شده، بنابراین در صورتی که آن شرایط به صورت بنیادین تغییر نکند، هر یک از طرفین می‌توانند یک جانبه آن را فسخ کنند.
 (۲) اصولاً در حقوق بین‌المللی جدید، به خاطر سوء استفاده احتمالی برخی از کشورها، اصل تغییر بنیادین اوضاع و احوال مورد قبول نیست.
 (۳) اصل بر این است که تغییر اساسی اوضاع و احوال در صورت استناد یکی از طرفین می‌تواند مبنای فسخ قرار گیرد، مگر در مورد معاهدات مرزی.
 (۴) اصل بر این است که تغییر اساسی اوضاع و احوال که حدوث آن توسط طرفین معاهده پیش‌بینی شده نمی‌تواند مبنای فسخ قرار گیرد، مگر در موارد معین شده.
- ۳۱- آیا امکان استفاده از شرط (تحفظ) در مورد سند مؤسس سازمان بین‌المللی وجود دارد؟
 (۱) خیر، چون که به تمامیت سند لطمه وارد می‌کند.
 (۲) خیر، چون سازمان بین‌المللی دارای شخصیت حقوقی است.
 (۳) بله، مشروط بر این که حتماً مشخص شده باشد.
 (۴) بله، مشروط بر این که نهاد ذی‌صلاح بین‌المللی موافقت نماید.

- ۳۲- زمانی یک معاهده برای کشور ثالث لازم الاتباع می شود که معاهده به وجود آورنده ی یک وضع حقوقی باشد. (سراسری ۷۷)
- (۱) ارتفاقی (۲) دینی (۳) عینی (۴) صیانتی
- ۳۳- آیا دولتی می تواند (غیر از مورد استفاده از حق شرط) فقط به قسمتی از یک معاهده ملزم شود؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) خیر، باید معاهده به طور کامل مورد پذیرش هر دولت قرار گیرد. (۲) بلی، هر دولت مختار است هر بخشی از یک معاهد را بپذیرد. (۳) بلی، در صورتی که برخی از متعاهدین چنین اجازه های را بدهند. (۴) بلی، در صورتی که معاهده چنین اجازه های را بدهد.
- ۳۴- آیا کشور معترض به حق شرط (حق تحفظ) کشور دیگر می تواند اعتراض خود را پس بگیرد؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) خیر، دیگر نمی تواند اعتراض خود را پس بگیرد. (۲) بلی در هر زمان می تواند اعتراض خود را پس بگیرد. (۳) بلی، قبل از لازم الاجرا نشدن معاهده می تواند اعتراض خود را پس بگیرد. (۴) بلی، حداکثر دوازده ماه پس از لازم الاجرا شدن معاهده می تواند اعتراض خود را پس بگیرد.
- ۳۵- آیا خروج معاهده ای که در آن احکام خروج پیش بینی نشده است امکان پذیر است؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) بلی، در هر زمان می توان از چنین معاهده ای خارج شد. (۲) خیر، امکان خروج از معاهده ای وجود ندارد. (۳) بلی، در صورتی که از ۱۲ ماه قبل، خروج از آن معاهده به سایر متعاهدین اعلام شود. (۴) بلی، در صورتی که ماهیت معاهده به گونه ای باشد که بتوان خروج از آن را استنباط کرد.
- ۳۶- کدام یک از موارد زیر در کنوانسیون های ۱۹۷۸ و ۱۹۹۳ در باب جانشینی دولت ها و معاهدات، اموال، آرشیو و قروض مورد توجه قرار نگرفته است؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) حاکمیت بر مبنای طبیعی (۲) اموال غیر منقول (۳) حقوق مکتسبه (۴) اموال منقول
- ۳۷- آیا تعلیق اجرای یک معاهده امکان پذیر است؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) بلی، در صورتی که مقررات خود معاهده آن را پیش بینی کرده باشد. (۲) خیر، هرگز نمی توان اجرای یک معاهده را از قبل انقضای زمان اعتبار آن به حالت تعلیق درآورد. (۳) بلی، هر زمان می توان اجرای معاهده را به حالت تعلیق درآورد. (۴) بلی، در صورتی که برخی از طرف های معاهده رضایت دهند.
- ۳۸- آیا کشوری می تواند به استناد تغییر اوضاع و احوال اجرای معاهده را به حالت تعلیق درآورد؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) خیر، آن تغییر فقط می تواند معاهده را از اعتبار ساقط کند. (۲) بلی، در صورتی که آن تغییر مبنای فسخ یا خروج از معاهده نیز قرار گیرد. (۳) بلی، در صورتی که تغییر ناشی از نقض تعهدات آن معاهده از سوی کشور استناد کننده باشد. (۴) بلی، آن تغییر در هر صورت می تواند مبنای تعلیق قرار گیرد.
- ۳۹- منظور از تعهدات *Erga Omnes* «نسبت به همه» چیست؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) تعهدات هر دولت نسبت به کل جامعه بین المللی (۲) تعهدات یک دولت در مقابل یکدیگر (۳) تعهدات یک دولت نسبت به چند دولت (۴) تعهدات دولت ها در قبال یکدیگر
- ۴۰- در کدام مورد معاهده ۱۹۶۹ وین، در خصوص حقوق معاهده قاعده ای ندارد؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) جانشینی دولت ها در معاهدات (۲) تغییر اوضاع و احوال زمان انعقاد معاهدات (۳) نقض معاهدات (۴) خروج از معاهدات
- ۴۱- کدام یک از قوانین، رئیس جمهور ایران را مکلف به امضای معاهدات مجلس می نمایند؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) اصل ۷۷ قانون اساسی (۲) قانون صدور اختیارات رئیس جمهور (۳) اصل ۱ قانون اساسی (۴) ماده یک قانون مدنی
- ۴۲- کدام یک از حالات زیر از موارد بطلان مطلق معاهدات است؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) اکراه (۲) اشتباه (۳) فسخ یک جانبه (۴) تدلیس

- ۴۳- اسناد حقوقی کدام یک از معاهدات، غالباً با مبادله یادداشت رد و بدل می‌شود؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) معاهدات قراردادی (۲) معاهدات ساده (۳) معاهدات تضمینی (۴) معاهدات حقوقی
- ۴۴- در کدام یک از معاهدات، اعتبارنامه مربوط به مذاکره و اعتبارنامه مربوط به امضاء، از یکدیگر تفکیک می‌شوند؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) معاهدات منعقدۀ توسط دولت‌ها (۲) معاهدات منعقدۀ توسط سازمان‌های بین‌المللی (۳) معاهدات منعقدۀ توسط دولت‌ها یا سازمان‌های بین‌المللی (۴) معاهدات مربوط به تأسیس سازمان‌های بین‌المللی
- ۴۵- آیا قاعدۀ آمره با قاعدۀ Erga Omnes (نسبت به همه) تفاوت دارد؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) بله، هر قاعدۀ آمره، قاعدۀ E.O نیز هست اما هر قاعدۀ E.O قاعدۀ آمره نیست.
 (۲) نه، هیچ فرقی ندارند و هر دو از تعهدات دولت‌ها هستند.
 (۳) بله، هر قاعدۀ E.O قاعدۀ آمره است اما هر قاعدۀ آمره قاعدۀ E.O نیست.
 (۴) نه ماهیتاً هیچ فرقی ندارند، فقط قاعدۀ آمره تعهدات دولت‌ها نسبت به افراد و قاعدۀ E.O تعهدات دولت‌ها نسبت به یکدیگر است.
- ۴۶- طبق کنوانسیون ۱۹۶۹ وین، در مورد حقوق معاهدات، کدام یک از تعاریف زیر مربوط به اصل وفای به عهد pace saneservanda است؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) هر معاهدۀ ای، متعاهدین خود را به یکدیگر پیوند داده و باید با حسن نیت از سوی آنان اجرا شود.
 (۲) هر معاهدۀ لازم‌الاجرائی، متعاهدین را به یکدیگر پیوند داده و باید با حسن نیت از سوی آنان اجرا می‌شود.
 (۳) هر معاهدۀ منعقدۀ ای، متعاهدین را به یکدیگر پیوند داده و باید با حسن نیت از سوی آنان اجرا شود.
 (۴) هر معاهدۀ منعقدۀ ای، باید توسط متعاهدین با حسن نیت تصویب و اجرا شود.
- ۴۷- کدام یک از ارکان معاهدۀ از لحاظ شکلی مانند حکم است؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) پیشگفتار (۲) مقدمه (۳) ضمایم (۴) شرایط نهایی
- ۴۸- اصطلاح پروتکل معمولاً در کدام یک از موارد زیر به کار نمی‌رود؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) توافق الحاقی (۲) توافق فی‌مابین مقامات اداری کشورها (۳) صورت جلسه کنفرانس بین‌المللی (۴) سند امضاء یک معاهدۀ بین‌المللی
- ۴۹- روش Package deal چیست؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) توافق بدون توسل به رأی‌گیری است.
 (۲) توافق بدون وجود اعتراض رسمی است.
 (۳) توافق در یک مورد مشروط به توافق در سایر موارد است.
 (۴) توافق از طریق مذاکره و مشاوره است.
- ۵۰- قاعدۀ جانشینی دوره‌ای در معاهدۀ بین‌المللی چیست؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) هر یک از دولت‌های عضو معاهدۀ، برای مدتی امین (نگهدارنده) معاهدۀ می‌شوند.
 (۲) نام دولت‌های عضو و دریافت‌کننده متن رسمی معاهدۀ در طول درج می‌شود.
 (۳) نام دولت‌های عضو معاهدۀ به ترتیب الفبای انگلیسی درج می‌شود.
 (۴) نام دولت عضو و دریافت‌کننده معاهدۀ در آخر درج می‌شود.
- ۵۱- اعتراض یک دولت به شرط دولت دیگر در یک معاهدۀ بین‌المللی چه اثری دارد؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) بین دولت معترض و دولت شرط‌گذار رابطۀ قراردادی برقرار می‌گردد، مگر معترض تمایل دیگری داشته باشد.
 (۲) بین دولت معترض و دولت شرط‌گذار رابطۀ قراردادی برقرار نمی‌شود.
 (۳) بین دولت معترض هیچ اثری ندارد و هر چند که تمایل آن دولت باشد.
 (۴) دولت شرط‌گذار مکلف است اعتراض دولت معترض را لحاظ نماید.
- ۵۲- عرف ناشی از اجرای یک معاهدۀ با از بین رفتن معاهدۀ چه وضعی پیدا می‌کند؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) از بین می‌رود. (۲) ادامۀ حیات منوط به موافقت بعدی دولت‌ها است. (۳) غیر نافذ می‌شود. (۴) به حیات خود ادامۀ می‌دهد.
- ۵۳- کدام نظریه محور اصول کلی حقوق بین‌المللی از دیدگاه دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی است؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) همان اصول کلی حقوق است. (۲) همان قواعد حقوق بین‌الملل است. (۳) اصول مورد قبول ملل متمدن است. (۴) فقط قواعد عرف بین‌المللی است.

- ۵۴- اصطلاح *modus vivendi* معمولاً در حوزه چه تعهداتی به کار می‌رود؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) موقت (۲) اداری (۳) اقتصادی (۴) اخلاقی
- ۵۵- تعهداتی که با اجرای یک معاهده به صورت مستقل از آن در می‌آیند، با از میان رفتن آن معاهده چه وضعیتی می‌یابند؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) از بین می‌روند. (۲) حیاتشان منوط به موافقت‌های بعدی متعاهدین آن معاهده خواهد بود. (۳) به حیات خود ادامه می‌دهند. (۴) غیر نافذ می‌شوند.
- ۵۶- کدام یک از منابع زیر قابل استناد در رسیدگی‌های قضایی نیست؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) رویه قضایی (۲) معاهده (۳) عرف (۴) انصاف
- ۵۷- شرط بر معاهده در چه زمانی قابل بازپس‌گیری از سوی شرط‌گذار می‌باشد؟ در هر لحظه‌ای؛ (آزاد ۷۷)
- (۱) بدون نیاز به رضایت دولت قبول‌کننده شرط (۲) با رضایت دولت قبول‌کننده شرط (۳) با رضایت کلیه دولت‌های عضو معاهده (۴) با رضایت امین معاهده
- ۵۸- معاهده لازم‌الاجرائی که تعداد اعضای آن به کمتر از تعداد مورد نیاز، برای لازم‌الاجرا شدن آن برسد چه وضعیتی پیدا می‌کند؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) به حالت تعلیق در می‌آید. (۲) باطل می‌شود. (۳) همچنان لازم‌الاجرا باقی می‌ماند. (۴) چنین وضعی قابل تصور نیست.
- ۵۹- کدامیک از منابع حقوق بین‌الملل از نظر اجرایی نسبت به معاهده یا عرف، جنبه ثانوی دارد؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) اصول کلی حقوق (۲) اصل انصاف (۳) قاعده آمره (۴) دکترین و رویه قضایی
- ۶۰- ثبت و انتشار معاهدات، چه تأثیری بر معاهده می‌گذارد؟ (سراسری ۷۸)
- (۱) معاهده را نزد ارکان ملل متحد قابل استناد می‌کند. (۲) معاهده را در جامعه بین‌المللی قابل استناد می‌نماید. (۳) به معاهده اعتبار بین‌المللی بخشیده و آن را لازم‌الاجرا می‌کند. (۴) هیچ‌گونه تأثیری ندارد.
- ۶۱- کدام معاهده اولین عنصر تشکیل‌دهنده حقوق عمومی اروپایی را مطرح کرده است؟ (سراسری ۷۹ و آزاد ۷۷)
- (۱) بریان کلوق (۲) لوکارنو (۳) مونستر (۴) مروارید
- ۶۲- آیا قاعده آمره ازلی و ابدی است، چرا؟ (سراسری ۷۹)
- (۱) بله؛ چون آمره است. (۲) بله؛ چون اجماع اعضا در جامعه بین‌المللی آن را پذیرفته است. (۳) خیر؛ حتی با یک قاعده عادی حقوق بین‌الملل هم قابل اصلاح و تبدیل است. (۴) خیر؛ تنها توسط یک قاعده بعدی حقوق بین‌الملل عام با همان ویژگی قابل تعدیل است.
- ۶۳- اعتراض نسبت به کدام‌یک از اعمال زیر تأثیر حقوقی دارد؟ (سراسری ۷۹ و سراسری ۷۶)
- (۱) حق شرط (۲) شناسایی (۳) عرف (۴) قاعده آمره
- ۶۴- اگر در اجرا یا تغییر قواعد آمره، اختلافی میان کشورهای عضو کنوانسیون حقوق معاهدات (۱۹۶۹) پیش آید، کدام مرجع بدون توافق طرفین صلاحیت رسیدگی به موضوع را دارد؟ (سراسری ۷۹)
- (۱) دیوان بین‌المللی دادگستری (۲) دادگاه داوری خاص (۳) دیوان دائمی داوری (۴) شورای امنیت
- ۶۵- کدام تعریف در مورد پاراف درست است؟ پاراف تأییدی است که در ذیل (سراسری ۷۹)
- (۱) معاهده برای اجازه مبادله اسناد تصویب می‌آید. (۲) معاهده بین‌المللی پس از تصویب مرجع صالح می‌آید. (۳) معاهده بین‌المللی می‌آید و اجرای آن منوط به تصویب مراجع صالح است. (۴) پیش‌نویس معاهده بین‌المللی می‌آید.
- ۶۶- مفهوم جدید الحاق به معاهدات چیست؟ (سراسری ۷۹)
- (۱) تصویب بلافاصله پس از امضاء (۲) تصویب ناقص (۳) تصویب زودرس (۴) تصویب معوق
- ۶۷- چگونه یک معاهده بین‌المللی برای دولت ثالث ایجاد تعهد می‌کند؟ (سراسری ۷۹)
- (۱) پذیرش کتبی و صریح دولت ثالث (۲) پذیرش دولت ثالث لازم نیست. (۳) پذیرش ضمنی دولت ثالث (۴) پذیرش دولت ثالث چه صریح باشد و چه ضمنی تفاوتی ندارد.

- ۶۸- بیانیه الجزایر در رابطه با فیصله اختلافات ایران و آمریکا چه نوع سندی است؟
 (۱) اعلامیه سران (۲) قطعنامه پایان اجلاس (۳) معاهده بین‌المللی (۴) یادداشت تفاهم (سراسری ۷۹)
- ۶۹- چگونه اعتراض یک دولت، نسبت به عدم اجرای یک قاعده عرفی در مورد آن دولت می‌تواند دارای اثر باشد؟
 (۱) اگر دولت‌های طرفدار قاعده مزبور چنین اعتراضی را بپذیرند. (۲) اگر اعتراض از ابتدای تشکیل آن قاعده ابراز شده و استمرار یابد.
 (۳) اگر پذیرش آن دولت برای تثبیت قاعده مزبور ضروری نباشد. (۴) چنین اعتراضی هیچ اثری ندارد. (سراسری ۸۰)
- ۷۰- از لحاظ اجرا کدام یک از منابع زیر جنبه فرعی و ثانوی دارد؟
 (۱) معاهدات (۲) عرف (۳) انصاف (۴) اصول کلی حقوقی (سراسری ۸۰ و سراسری ۷۷)
- ۷۱- کدام گروه از موجبات زیر به بطلان مطلق معاهدات می‌انجامد؟ معاهده‌ای که با زور منعقد گردد یا:
 (۱) با قاعده آمره حقوق بین‌الملل معارض باشد. (۲) از طریق تطمیع نماینده یک کشور منعقد شده باشد.
 (۳) در اثر رفتار متقابلانه یکی از طرف‌های مذاکره منعقد شده باشد. (۴) با قواعد حقوق بین‌الملل معارض باشد. (سراسری ۸۰)
- ۷۲- کدام قسمت یک معاهده بین‌المللی قبل از لازم‌الاجرا شدن معاهده اجرا می‌شود؟
 (۱) احکام (۲) پیش‌گفتار (۳) شرایط نهایی (۴) ضمیمه (سراسری ۸۰ و سراسری ۷۹)
- ۷۳- در نظریه مشورتی سال ۱۹۵۱، در مورد کنوانسیون منع کشتار جمعی دیوان بین‌المللی دادگستری، چه نوع حق شرط یا رزرو ممنوع شد؟ (سراسری ۸۰)
 (۱) شرط خلاف قاعده آمره (۲) شرطی که در خود معاهده منع شده
 (۳) شرط کلی و مبهم (۴) شرط خلاف موضوع و هدف
- ۷۴- آیا کلیه معاهدات بین‌المللی تابع عهدنامه ۱۹۶۹ وین در زمینه حقوق معاهدات هستند؟
 (۱) خیر، زیرا بعضی از معاهدات بین‌المللی تابع عهدنامه ۱۹۸۶ وین هستند. (۲) خیر، زیرا عهدنامه ۱۹۶۹ عام‌الشمول هست.
 (۳) بله، زیرا عهدنامه ۱۹۶۹ تنها عهدنامه ناظر بر کلیه معاهدات بین‌المللی است. (۴) بله، زیرا عهدنامه ۱۹۶۹ قانون اساسی کلیه معاهدات بین‌المللی است. (سراسری ۸۰)
- ۷۵- ثبت معاهده توسط کدام مرجع پیشنهاد می‌گردد؟
 (۱) دبیرخانه ملل متحد (۲) دبیرکل ملل متحد (۳) امین معاهده (۴) طرفین معاهده (متفقاً) (سراسری ۸۱)
- ۷۶- اثر یا آثار معاهدات ایجادکننده وضعیت عینی کدام است؟
 (۱) برای کشور ثالث لازم‌الاتباع خواهد بود. (۲) بر وضعیت کشور ثالث بی‌تأثیر است.
 (۳) فقط برای کشورهای امضاءکننده لازم‌الاتباع خواهد بود. (۴) علاوه بر متعاهدین، کشورهای ثالث نیز ناگزیر به امضاء خواهند بود. (سراسری ۸۱)
- ۷۷- در کدام یک از معاهدات زیر نماینده دولتی می‌تواند دولت خود را قطعاً متعهد کند؟
 (۱) دوجانبه (۲) ساده (۳) منعقد با سازمان‌های بین‌المللی (۴) منعقد با شرکت‌های فراملی (سراسری ۸۱)
- ۷۸- چه رابطه‌ای میان قاعده آمره (Jus Cogens) و قاعده عام‌الشمول (Erga Omnes) وجود دارد؟
 (۱) هر قاعده آمره الزاماً عام‌الشمول است. (۲) هر قاعده عام‌الشمول الزاماً قاعده آمره است.
 (۳) هر قاعده عام‌الشمول الزاماً قاعده عرفی است، اما قاعده عام‌الشمول نیست. (۴) هر قاعده آمره الزاماً قاعده قراردادی است، اما قاعده عام‌الشمول نیست. (سراسری ۸۱)
- ۷۹- جمله زیر با کدام کلمه تکمیل می‌شود؟ «رد رزرو توسط دولت متعاقد دیگر مانع از لازم‌الاجرا شدن معاهده میان دولت ردکننده رزرو و دولت رزرو کننده نیست مگر قصد خلاف آن صریحاً از سوی دولت اعلام شود.»
 (۱) قبول کننده (۲) رزروکننده (۳) ردکننده (۴) قبول کننده و رزروکننده (سراسری ۸۱)
- ۸۰- وضعیت سلسله مراتب میان منابع و قواعد حقوق بین‌الملل چگونه است؟
 (۱) سلسله مراتب میان منابع وجود دارد. (۲) سلسله مراتب میان قواعد وجود ندارد.
 (۳) سلسله مراتب میان منابع وجود ندارد. (۴) سلسله مراتب نه میان منابع نه میان قواعد وجود ندارد. (سراسری ۸۱)
- ۸۱- الحاق در زمره کدام یک از اعمال حقوقی زیرین است؟
 (۱) عمل یک‌جانبه‌ای که منشأ عرفی دارد. (۲) عمل یک‌جانبه‌ای که منشأ قراردادی دارد.
 (۳) عمل قراردادی مستقل است. (۴) عمل یک‌جانبه‌ای که بستگی به موافقت بعدی سایر طرفین معاهده ندارد. (سراسری ۸۱)

- ۸۲- آیا امکان تغییر قاعده آمره وجود دارد؟
 (۱) بله، با پیدایش یک قاعده مؤخر.
 (۲) بله، بایک قاعده بعدی با همان خصوصیت.
 (۳) بله، با یک قطعنامه بین‌المللی مجمع عمومی سازمان ملل متحد.
 (۴) خیر، زیرا هر اقدامی که در این راستا صورت گیرد، در تعارض با قاعده آمره موجود است. (سراسری ۸۲)
- ۸۳- اگر کشوری با یک قاعده عرفی عام مخالف باشد، چه عملی می‌تواند انجام دهد؟
 (۱) اجرا نکند.
 (۲) راهی جز اجرای آن ندارد.
 (۳) موضوع را نزد مراجع بین‌المللی مطرح کند.
 (۴) به آن رسماً و به صورت کتبی اعتراض کند. (سراسری ۸۲)
- ۸۴- استفاده از شرط ملت‌های کامل‌الرداد در یک معاهده تا چه زمانی است؟
 (۱) تا زمانی که معاهده استفاده دهنده معتبر باشد.
 (۲) تا زمانی که معاهده استفاده گیرنده خاتمه نیافته باشد.
 (۳) تا هنگامی که توافقی خلاف آن صورت نگرفته باشد.
 (۴) تا هنگامی که کشور بهره‌مند از این شرط، انصراف حاصل نکرده باشد. (سراسری ۸۲)
- ۸۵- کدام یک از موارد زیر منبع حقوق بین‌الملل محسوب نمی‌شود؟
 (۱) دکتترین (۲) انصاف (۳) عرف محلی (۴) اصول کلی حقوق (سراسری ۸۲)
- ۸۶- به موجب کنوانسیون وین ۱۹۶۹ کدام یک از ویژگی‌ها در مورد یک قاعده آمره حقوق بین‌الملل عام صدق نمی‌کند؟
 (۱) تخلف‌ناپذیر بودن آن.
 (۲) مورد قبول کلیه تابعان حقوق بین‌الملل است.
 (۳) به رسمیت شناختن از سوی جامعه بین‌المللی کشورها در کل.
 (۴) تنها از طریق یک قاعده بعدی حقوق بین‌الملل عام با همان ویژگی قابل تغییر است. (سراسری ۸۲)
- ۸۷- کدام ویژگی، در مورد «اصول کلی حقوقی» صدق می‌کند؟
 (۱) منابع کمکی حقوق بین‌الملل هستند.
 (۲) منبع مستقل حقوق بین‌الملل محسوب نمی‌شوند.
 (۳) ارزش و اعتبار آن‌ها کمتر از معاهدات و عرف هستند.
 (۴) دارای ارزش و اعتباری برابر با معاهدات و عرف هستند. (سراسری ۸۳)
- ۸۸- در تفسیر ذهنی یا ساجکتیو یک معاهده بین‌المللی به چه عواملی بیشتر اهمیت داده می‌شود؟
 (۱) به قصد طرف‌ها، بیش از واژه‌ها اهمیت داده می‌شود.
 (۲) به واژه‌ها، بیش از قصد طرف‌ها اهمیت داده می‌شود.
 (۳) در تفسیر ذهنی، قصد طرف‌ها و واژه‌ها هیچ‌گونه اهمیتی ندارد.
 (۴) در تفسیر ذهنی، معاهده باید هم به قصد و هم به واژه، به‌نحو مساوی اهمیت داده شود. (سراسری ۸۳)
- ۸۹- معاهدات ساده یا اجرایی در کدام زمان لازم الاجرا می‌شوند؟
 (۱) پس از آن که معاهده به تصویب مقامات دولتی معاهده رسید.
 (۲) به محض این که مذاکره کنندگان رضایت خود را نسبت به آن با امضاء اعلام کردند.
 (۳) پس از آن که هریک از دول اطراف معاهده آن را طبق قانون داخلی خود تصویب نمودند.
 (۴) پس از آن که معاهده به تصویب مجالس مقننه و عالی‌ترین مقام اجرایی اطراف معاهده رسید. (سراسری ۸۳)
- ۹۰- آیا حق پیش‌بینی شده برای دولت ثالث، در یک معاهده قابل تغییر است؟
 (۱) نه، اگر رضایت دولت ثالث برای تغییر آن حق مقرر شده باشد.
 (۲) نه، به‌هیچ وجه نمی‌توان حق دولت ثالث را تغییر داد.
 (۳) بلی، با پیشنهاد هریک از دولت‌های متعاقد امکان تغییر حق ثالث وجود دارد.
 (۴) بلی، در صورتی که کلیه دولت‌های متعاقد رضایت خود را برای تغییر آن حق اعلام کنند. (سراسری ۸۳)
- ۹۱- میان اصول کلی حقوق و اصول کلی حقوق بین‌الملل چه رابطه‌ای وجود دارد؟
 (۱) اصول کلی حقوق مفهومی عام‌تر دارد.
 (۲) اصول کلی حقوق بین‌المللی مفهومی کلی‌تر دارد.
 (۳) اصول کلی حقوق همان اصول کلی حقوق بین‌الملل است.
 (۴) اصول کلی حقوقی ملهم از اصول کلی حقوق بین‌الملل است. (سراسری ۸۴)

- ک ۹۲-** اصل انصاف مندرج در ماده ۳۸ اساسنامه بین‌المللی دادگستری، در میان منابع حقوق بین‌الملل چه وضعی دارد؟ (سراسری ۸۴)
- (۱) در طول سایر منابع قرار دارد.
 (۲) در عرض سایر منابع قرار دارد.
 (۳) قاضی می‌تواند رأساً آن را برای حل اختلاف انتخاب کند.
 (۴) در صورت وجود سایر منابع نمی‌توان از آن استفاده کرد.
- ک ۹۳-** امکان پیوستن به بخشی از معاهده (سراسری ۸۴)
- (۱) وجود دارد، در صورتی که معاهده آن را مجاز بداند یا سایر متعاهدین با آن موافق باشند.
 (۲) وجود دارد، در صورتی که معاهده آن را مجاز بداند و سایر متعاهدین با آن موافق باشند.
 (۳) وجود دارد، در صورتی که امین معاهده با آن موافق باشد.
 (۴) وجود ندارد، چون که امکان تجزیه یک معاهده و پیوستن به بخشی از آن ممکن نیست.
- ک ۹۴-** امضای معلق (ad referendum) معاهده بین‌المللی (سراسری ۷۶ و آزاد ۸۴)
- (۱) در حکم امضای قطعی معاهده است.
 (۲) امضایی است، که باید به تأیید دولت برسد.
 (۳) امضایی است، که اعضای معاهده بر آن توافق کنند.
 (۴) امضایی است، که باید با برگزاری همه‌پرسی مورد تأیید قرار گیرد.
- ک ۹۵-** حق شرط در معاهده در چه زمانی قابل استرداد است؟ (سراسری ۸۴)
- (۱) در هر زمان
 (۲) در هر زمان در صورت وجود رضایت دولتی که شرط را پذیرفته است.
 (۳) در هر زمان، در صورت ابلاغ به دولتی که شرط را پذیرفته است.
 (۴) در هر زمان، در صورتی که معاهده آن را پیش‌بینی کرده باشد.
- ک ۹۶-** ممنوعیت انعقاد معاهدات سری یا محرمانه در کدام سند مقرر گردیده است؟ (سراسری ۸۴)
- (۱) اعلامیه ویلسون
 (۲) کنوانسیون حقوق معاهدات
 (۳) میثاق جامعه ملل
 (۴) منشور ملل متحد
- ک ۹۷-** نقض اساسی معاهده توسط یکی از طرف‌ها نسبت به کدام یک از معاهدات زیر برای تعلیق یا فسخ قابل استناد نیست؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) معاهدات بشردوستانه
 (۲) معاهدات ترانزیتی
 (۳) معاهدات فرهنگی
 (۴) معاهدات قضایی
- ک ۹۸-** چرا مواد نهایی در یک معاهده پیش از لازم الاجرا شدن آن معاهده لازم‌الاتباع است؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) چون مواد نهایی جزء معاهده محسوب نمی‌شوند.
 (۲) چون بدون عمل به آن‌ها، لازم‌الاجرا شدن معاهده ناممکن خواهد بود.
 (۳) چون عمل به آن‌ها پیش از لازم الاجرا شدن معاهده، روند انعقاد را تسهیل می‌کند.
 (۴) چون در هر معاهده، طرف‌ها، ضمن توافق جداگانه، لزوم اعمال آن‌ها را پیش‌بینی می‌کنند.
- ک ۹۹-** کدام یک از توافقات زیر طبق قانون اساسی ایران، به‌طور معمول نیاز به تصویب مجلس شورای اسلامی دارند؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) قراردادهای منعقد میان دولت ایران و شرکت‌های خصوصی خارجی.
 (۲) معاهدات بین‌المللی میان دولت ایران و دولت‌های خارجی.
 (۳) توافق‌نامه‌های نزاکتی میان دستگاه‌های دولتی ایران و دولت خارجی.
 (۴) قراردادهای منعقد میان دولت ایران و اشخاص حقوقی دولت خارجی غیروابسته به دولت.
- ک ۱۰۰-** به زعم دیوان بین‌المللی دادگستری برای احراز وجود قواعد عرفی رفتار دولت‌ها باید چگونه باشد؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) با معاهدات بین‌المللی آن‌ها نیز منطبق باشد.
 (۲) به‌صورت جداگانه مورد بررسی قرار گیرد.
 (۳) در کل مطابق آن قواعد باشد.
 (۴) دقیقاً مطابق آن قواعد باشد.
- ک ۱۰۱-** در سلسله مراتب میان قواعد حقوق بین‌الملل و نیز از حیث نظم منطقی، اعمال در مورد هر پرونده به‌ترتیب اولویت با کدام است؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) اصول حقوقی، قاعده آمره
 (۲) معاهده، عرف
 (۳) قاعده آمره، عرف
 (۴) قاعده آمره، معاهده
- ک ۱۰۲-** طبق کنوانسیون ۱۹۶۹ وین در مورد حقوق معاهدات، در کدام یک از موارد زیر به صراحت استناد به «معیوب بودن رضا» از سوی دولت‌ها پیش‌بینی نشده است؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) با تدلیس منعقد شده باشد.
 (۲) در اثر اشتباه منعقد شده باشد.
 (۳) در پی رشوه‌خواری نماینده یک دولت یا یک سازمان.
 (۴) با نقض منشور ملل متحد و از راه تهدید یا توسل به زور منعقد شده باشد.

- ۱۰۳- در صورتی که یک معاهده بین المللی در خصوص امکان ورود حق شرط ساکت باشد، وضعیت حق شرط در آن چگونه خواهد بود؟ (سراسری ۸۶)
- ۱) می توان به آن حق شرط وارد نمود مگر آن که حق شرط با موضوع و هدف معاهده ناسازگار باشد.
 - ۲) ورود هر نوع حق شرط جایز است زیرا دولت ها با اراده خود به معاهدات می پیوندند.
 - ۳) در چنین حالتی می توان به جای ورود حق شرط، یک اعلامیه تفسیری به کاربرد.
 - ۴) تحت هیچ شرایطی نمی توان به آن حق شرط وارد نمود.
- ۱۰۴- کدام عبارت در خصوص اصلاح یا تجدیدنظر در یک معاهده صحیح است؟ (سراسری ۸۶)
- ۱) تنها از طریق موافقتنامه تکمیلی ممکن است.
 - ۲) تنها از طریق نهادهای بین المللی امکان پذیر است.
 - ۳) از طریق عرف مؤخر یا رویه بعدی طرف های آن نیز ممکن است.
 - ۴) تنها توافق صریح طرف ها می تواند اصلاح یا تجدیدنظر در معاهده ای را به دنبال داشته باشد.
- ۱۰۵- کدام گزینه بیانگر مناسبت بین عرف و معاهده است؟ (سراسری ۸۶)
- ۱) با تدوین قواعد عرفی و تبدیل آن به قواعد قراردادی، تنها قواعد اخیر باقی خواهند ماند.
 - ۲) قواعد عرفی اصولاً قبل از قواعد قراردادی وجود داشته اند، لذا برتر از قواعد قراردادی هستند.
 - ۳) قواعد قراردادی چون مدون و کتبی هستند، لذا از جایگاه برتری نسبت به قواعد عرفی که غیرمدون هستند برخوردارند.
 - ۴) به رغم وحدت محتوای قاعده عرفی و قراردادی، هم چنان قاعده عرفی وجه اعمال خود را در برابر قاعده قراردادی از دست نمی دهد.
- ۱۰۶- سافتلا (حقوق نرم یا قوام نیافته) بیشتر در کدام قالب تجلی می یابد؟ (سراسری ۸۶)
- ۱) اسناد منطقه ای حقوق بشر
 - ۲) قطعنامه های مجمع عمومی سازمان ملل متحد
 - ۳) مقاله نامه های سازمان بین المللی کار
 - ۴) آرای مشورتی دیوان بین المللی دادگستری
- ۱۰۷- در رویه دیوان بین المللی دادگستری، نقش انصاف در کدام حوزه بسیار برجسته بوده است؟ (سراسری ۸۶)
- ۱) ماهیگیری و صید
 - ۲) حفاظت از محیط زیست
 - ۳) تحدید حدود مرزهای دریایی
 - ۴) انتقال تکنولوژی به دولت های در حال توسعه
- ۱۰۸- وجه مشترک نظام های حقوقی جهان چیست؟ (سراسری ۸۶)
- ۱) معاهدات قانون ساز
 - ۲) قواعد حقوقی
 - ۳) قواعد آمره
 - ۴) اصول حقوقی
- ۱۰۹- کدام عمل، معاهده را فاقد اثر حقوقی می کند؟ (سراسری ۸۷)
- ۱) تعارض معاهده با قاعده آمره
 - ۲) برخورد متقابلانه با دولت یا سازمان بین المللی
 - ۳) فشار بر نماینده دولت یا سازمان بین المللی
 - ۴) اعمال فشار بر دولت یا سازمان بین المللی از طریق تهدید یا توسل به زور
- ۱۱۰- کدام عبارت نادرست است؟ (سراسری ۸۷)
- ۱) مهلت اعتراض به حق شرط دوازده ماه است.
 - ۲) صرف اعتراض به حق شرط، حق شرط را از اثر می اندازد.
 - ۳) اعتراض به حق شرط را در هر زمان می توان مسترد داشت.
 - ۴) صرف اعتراض به حق شرط، حق شرط را از اثر نمی اندازد.
- ۱۱۱- مقصود از اجرای فوری معاهده چیست؟ (سراسری ۸۷)
- ۱) اجرای موقت معاهده پس از پذیرش متن معاهده
 - ۲) اجرای مواد پایانی معاهده پس از پذیرش متن معاهده
 - ۳) همان اجرای موقت معاهده
 - ۴) اجرای برخی از مقررات معاهده پس از تصویب معاهده
- ۱۱۲- آیا امضای مختصر متن یک معاهده می تواند در حکم امضای آن معاهده باشد؟ (سراسری ۸۷)
- ۱) بله، هیچ نیازی به توافق دولت های شرکت کننده در مذاکرات نیست.
 - ۲) بله، اگر معاهده مقرر کند که امضاء مختصر واجد چنین اثری است.
 - ۳) خیر، حتی اگر دولت های شرکت کننده در مذاکرات در این باره توافق کرده باشند.
 - ۴) بله، در صورتی که ثابت شود دولت های شرکت کننده مذاکرات در این باره به توافق رسیده اند.

- ۱۱۳- در آرای قضایی و داوری بین‌المللی، علت استناد به طرح پیش‌نویس مواد کمیسیون حقوق بین‌الملل، در مورد مسئولیت دولت‌ها کدام است؟ (سراسری ۸۷)
- ۱) طرح به‌طور عمده تدوین‌کننده حقوق عرفی است.
 - ۲) طرح پیش‌نویس مبین نوعی خرد جمعی (دکترین) است.
 - ۳) نقش سازمان ملل در تنظیم طرح، اعتبار معنوی بالایی به آن داده است.
 - ۴) فقدان کنوانسیون بین‌المللی در حوزه مسئولیت، مراجع قضایی و داوری بین‌المللی را ناگزیر به این کار کرده است.
- ۱۱۴- انشای ماده ۳۸ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری در احصای منابع اصلی حقوق بین‌الملل بر چه اساسی قابل توجیه است؟ (سراسری ۸۷)
- ۱) قدمت
 - ۲) سهولت اثبات
 - ۳) عمومیت و کلیت
 - ۴) درجه الزام حقوقی
- ۱۱۵- طبق رویه قضایی بین‌المللی، عرف بین‌المللی ناشی از چیست؟ (سراسری ۸۷)
- ۱) رویه دولت‌ها
 - ۲) رویه قضایی
 - ۳) رویه سازمان‌های بین‌المللی
 - ۴) رویه بین‌المللی
- ۱۱۶- به‌رغم دستاوردهای شگرف نهضت تدوین و توسعه حقوق بین‌الملل، کدام ویژگی عرف، سبب شده که عرف همچنان از جایگاهی رفیع در حقوق بین‌الملل برخوردار باشد؟ (سراسری ۸۸)
- ۱) پویایی و عدم فورمالیسم
 - ۲) وجود خلأهای حقوقی بین‌المللی
 - ۳) انسجام و تکامل رویه بین‌المللی
 - ۴) مشارکت جهانی در شکل‌گیری قاعده عرفی
- ۱۱۷- آیا اصلاح و تجدیدنظر در یک معاهده از طریق عرف ممکن است؟ (سراسری ۸۸)
- ۱) خیر، زیرا عهدنامه‌های حقوق معاهدات در این باره ساکت است.
 - ۲) بله، زیرا این امر حکایت از توافق ضمنی اعضا مبنی بر اصلاح و تجدیدنظر دارد.
 - ۳) خیر، زیرا فرایند اصلاح و تجدیدنظر کاملاً متفاوت از فرایند شکل‌گیری قاعده عرفی است.
 - ۴) بله، رویه بعدی طرف‌های یک معاهده، موجد قاعده عرفی مبنی بر اصلاح و تجدیدنظر در آن معاهده است.
- ۱۱۸- پیشگفتار معاهدات معمولاً حاوی چه مطالبی است و چه ارزشی دارد؟ (سراسری ۸۸ و سراسری ۸۲)
- ۱) نام متعاهدین و الزام حقوقی ایجاد می‌کند.
 - ۲) اهداف موردنظر معاهده و دارای ارزش حقوقی است.
 - ۳) علل انعقاد معاهده، می‌تواند جهت تفسیر معاهده مورد استفاده قرار گیرد.
 - ۴) علل انعقاد معاهده و ضمن ایجاد الزام حقوقی می‌تواند در تفسیر معاهده هم مورد استفاده قرار گیرد.
- ۱۱۹- آیا قوه قاهره یا فورس مازور همان عدم امکان اجرای معاهده مقرر در ماده ۶۱ عهدنامه حقوق معاهدات است؟ (سراسری ۸۸)
- ۱) بله، هر دو مفهوماً یکی هستند.
 - ۲) خیر، قوه قاهره یکی از موارد عدم امکان اجرای معاهده است.
 - ۳) خیر، عدم امکان اجرای معاهده یکی از موارد قوه قاهره است.
 - ۴) خیر، قوه قاهره موجب اختتام قراردادهاست و عدم امکان اجرا موجب اختتام معاهدات است.
- ۱۲۰- در صورت بروز جنگ میان دو دولت معاهدات فی مابین آن‌ها چه وضعی پیدا خواهند کرد؟ (سراسری ۸۸)
- ۱) تمام معاهدات منعقد شده میان آن دو دولت خاتمه می‌یابند.
 - ۲) بعضی از معاهدات ادامه یافته و بعضی دیگر خاتمه می‌یابند.
 - ۳) معاهدات چندجانبه ادامه یافته و تمام معاهدات دوجانبه خاتمه می‌یابند.
 - ۴) معاهدات چندجانبه خاتمه یافته و معاهدات دوجانبه ادامه می‌یابند.
- ۱۲۱- در ماده ۳۸ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، از کدام منبع ذکری به میان نیامده است؟ (سراسری ۸۹)
- ۱) عهدنامه‌های خاص
 - ۲) عهدنامه‌های عام
 - ۳) عرف بین‌المللی خاص
 - ۴) اصول کلی حقوق
- ۱۲۲- کدام یک تحت شمول مقررات عام حقوق معاهدات بین‌المللی قرار می‌گیرند؟ (سراسری ۸۹)
- ۱) قراردادهای تجاری بین‌المللی
 - ۲) قراردادهای دولت با سرمایه‌گذار خارجی
 - ۳) موافقتنامه منعقد شده میان دولت و ایکائو
 - ۴) موافقتنامه منعقد شده میان نهضت آزادی بخش ملی با یک سازمان بین‌المللی
- ۱۲۳- منابع کدام نظم حقوقی هنوز در زمره قواعد قوام نیافته (Soft - Low) قرار دارند؟ حقوق بین‌الملل (سراسری ۸۹)
- ۱) توسعه
 - ۲) کیفی
 - ۳) محیط زیست
 - ۴) سرمایه‌گذاری

- ۱۲۴- عهدنامه ۱۹۶۹ وین در زمینه حقوق معاهدات، کدام نوع از اشتباه را موجب بطلان یا بی اعتباری معاهده قلمداد کرد؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) اشتباه حکمی
 - (۲) اشتباه موضوعی
 - (۳) اشتباه ناشی از فراموشی مدعی اشتباه
 - (۴) اشتباه ناشی از عدم اطلاع از ارزش واقعی موضوع تعهد
- ۱۲۵- کدام معاهده در زمره معاهدات قانون ساز محسوب می‌شود؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) معاهده مرزی
 - (۲) معاهده مصوب اکثریت کشورها
 - (۳) معاهده حاوی قطعنامه‌های ملل متحد
 - (۴) معاهده متضمن سازوکار حل و فصل اختلاف
- ۱۲۶- آیا جرح و تعدیل معاهده چند جانبه، از سوی دو دولت عضو آن امکان پذیر است؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) بله، در صورتی که فقط جرح و تعدیل در آن معاهده چندجانبه ممنوع نشده باشد.
 - (۲) خیر، هرگونه جرح و تعدیل چنین معاهده‌ای، باید با توافق کلیه طرف‌های آن باشد.
 - (۳) بله، در صورتی که دو طرفی که مبادرت به جرح و تعدیل معاهده چندجانبه نموده‌اند، از آن معاهده خارج شوند.
 - (۴) بله، در صورتی که جرح و تعدیل، به استیفای حقوقی که دیگر طرف‌های معاهده از آن معاهده کسب نموده‌اند و اجرای تعهدات آن‌ها لطمه‌ای نزند.
- ۱۲۷- انجام عمل مربوط به انعقاد یک معاهده توسط شخصی که نماینده دولت متبوع خود نیست، چه اثری خواهد داشت؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) انجام مذاکرات و اعمال مربوط به انعقاد معاهده بین‌المللی دلالت بر نمایندگی شخص می‌نماید و نیاز به ارائه اختیارنامه نیست.
 - (۲) فاقد اثر حقوقی است، زیرا دولت‌ها مسئول اعمال بین‌المللی خود نزد دولت‌های دیگر هستند.
 - (۳) فاقد اثر حقوقی است، مگر بعداً مورد تنفیذ دولت مربوطه قرار گیرد.
 - (۴) باطل است، چون شخص ذی‌ربط، نماینده دولت متبوع خود نبوده است.

باسنخامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل ششم

۱- گزینه «۱» تدوین در حقوق بین‌الملل به معنای تدوین عرف بین‌المللی است، حقوق بین‌الملل برخلاف حقوق داخلی ماهیت عرفی داشته و قواعد معاهده‌ای نیز اکثراً ریشه در عرف دارند؛ یعنی تدوین قواعد عرفی هستند و تدوین یعنی تبدیل و برگرداندن علمی قواعد عرفی به مجموعه‌ای از واحد مکتوب که دسته‌بندی شده‌اند.

۲- گزینه «۳» عرف دارای دو عنصر مادی و معنوی است؛ عنصر مادی همان رویه دولت‌ها است، یعنی تکرار یک عمل حقوقی به تدریج در یک مدت زمان. این تکرار به اندازه‌ای است که نه کم باشد نه زیاد و باید به اندازه‌ای باشد که طرز عمل عمومی کشورها یک شکل باشد. ایجاد عرف معمولاً بالفعل است، اما در خصوص ترک فعل باید گفت ترک فعل به صورت ساده تشکیل عرف نمی‌دهد و باید به اراده دولت‌ها ثابت کند، که خودداری از انجام عملی با آگاهی از وظیفه عدم انجام آن بوده است. (در قضیه لوتوس کشورها صلاحیت کشور ترکیه را در خصوص کشتی لوتوس نپذیرفتند و این به معنی پذیرش صلاحیت کشور پرچم (فرانسه) بود عنصر معنوی عرف اعتقاد به الزام آور بودن است. عرف باید به عنوان یک قاعده حقوقی برای کشورها پذیرفته شود. اگر دولتی آن را نپذیرد، باید از بدو پیدایش و به صورت مستمر به آن اعتراض کند. در این حالت عرف برای آن کشور الزام‌آور نخواهد بود (اعتراض مستمر).

۳- گزینه «۳» طبق ماده ۶۲ کنوانسیون حقوق معاهدات وین، تغییر بنیادین اوضاع و احوالی که حادث شده است، نسبت به آن چه در زمان انعقاد معاهده موجود بوده است، نمی‌تواند به عنوان موجبی برای اختتام یا کناره‌گیری از معاهده مورد استناد قرار گیرد؛ مگر آن که ۱- تغییر پیش آمده واقعی و اساسی باشد؛ ۲- وجود واقعیت یا وضعیتی که تغییر یافته، مبنای اساسی رضایت طرف‌های معاهده باشد؛ ۳- تغییر باید ماهیتاً ویژگی التزامات ناشی از معاهده را دگرگون ساخته باشد. پس اصل بر عدم پذیرش قاعده Rebus یا تغییر بنیادین است مگر با شروط گفته شده در بالا. اما در بعضی از معاهدات به هیچ‌وجه نمی‌توان به قاعده Rebus استناد کرد. معاهده مرزی از آن دسته است که در قسمت الف بند ۲ ماده ۶۲ این کنوانسیون به آن اشاره شده است.

۴- گزینه «۴» طبق اصل نسبی بودن معاهدات، هر معاهده فقط برای طرفین آن الزام آور است (ماده ۲۶ عهدنامه حقوق معاهدات) و ثالث کسی است که طرف معاهده نباشد (ماده ۲ عهدنامه حقوق معاهدات). یکی از استثنائات اصل نسبی بودن معاهدات، معاهدات موجد وضعیت‌های عینی است. (یعنی معاهداتی که دارای وضعیت‌های استقرار یافته و مشخص هستند و بر ثالث اثر دارند) این معاهدات به ۴ دسته تقسیم می‌شوند:

- ۱- تعیین مرزها و معاهدات مرزی (مثلاً معاهده مرزی ایران و عراق برای همه کشورها محترم است).
- ۲- معاهدات حاکم بر آبراه‌های بین‌المللی (مثلاً معاهده قسطنطنیه در کانال سوئز).
- ۳- معاهدات بی‌طرفی (مثلاً معاهده وین ۱۸۱۵ که سوئیس را بی‌طرف اعلام کرد).
- ۴- معاهدات مربوط به غیرنظامی کردن برخی مناطق (مثلاً معاهده جنوبگان ۱۹۵۹).

۵- گزینه «۱» فورس ماژور یک حادثه خارجی غیرقابل پیش‌بینی و غیرقابل اجتناب است که مانع می‌شود طرف معاهده به تعهد خود عمل کند. در ماده ۶۱ عهدنامه حقوق معاهدات آمده است: اگر عدم امکان اجرای معاهده ناشی از محو یا انهدام دائمی موضوعی باشد که برای اجرای معاهده ضروری بوده است، طرف معاهده می‌تواند به عدم امکان اجرای معاهده به عنوان مبنای فسخ معاهده یا خروج از آن استناد کند، اما اگر عدم امکان اجرا موقتی باشد، از موجبات تعلیق است. با توجه به معنای سایر گزینه‌ها هر چند اصطلاح فسخ و ابطال متفاوتند، اما به نظر می‌رسد گزینه (۱) صحیح‌ترین باشد.

۶- گزینه «۱» معاهدات قانون ساز معاهداتی هستند که متضمن قواعد اساسی بوده و یا با نظم عمومی بین‌المللی در ارتباط هستند. این معاهدات می‌توانند دو جانبه (مثل عهدنامه حقوق معاهدات) باشند. معاهدات مزبور تمامی کشورها را اعم از متعاقد و غیر متعاقد متعهد می‌کند.

۷- گزینه «۴» مذاکره که طبق ماده ۳۳ منشور، به عنوان یکی از روش‌های حل و فصل اختلاف ذکر شده است، به معنی بررسی یک اختلاف توسط طرفین آن، به منظور حل آن اختلاف از طریق ارتباط مستقیم است. مذاکره می‌تواند سری باشد. یا علنی باشد. وقتی که مذاکره علنی است، به آن دیپلماسی پارلمانی یا مذاکره پارلمانی گویند و مذاکراتی که به صورت سری و مخفی باشند، «دیپلماسی راهرو» گویند. مذاکرات پارلمانی در صحن سازمان‌ها یا ارکان آنها انجام می‌گیرند.

۸- گزینه «۴» معاهدات، عرف و دکترین از جمله مبنایایی هستند که می‌توانند مستند حکم دیوان دادگستری قرار گیرند.

۹- گزینه «۱» در چنین مواردی فقط طبق کنوانسیون وین، در مورد حق شرط می‌توانند از اختیار حق رزرو استفاده کنند.

۱۰- گزینه «۳» هرگاه معاهده‌ای، توسط نماینده دولتی که تحت فشار بوده منعقد گردد، آن معاهده باطل است.

۱۱- گزینه «۳» معاهدات بین‌المللی از نظر ماهیت به دو گونه قانونی و قراردادی تقسیم‌بندی می‌شوند.

۱۲- گزینه «۲» هرگاه در معاهده‌ای مقرر گردد که تعهدی به نفع ثالث صورت گیرد، بدون توافق وی چنین تعهدی ارزش حقوقی ندارد.

۱۳- گزینه «۳» هرگاه اوضاع و احوالی، مبنای اساسی رضای طرف‌های معاهده باشد و آن تغییر تعهدات را به طور بنیادین دگرگون سازد، معاهده باطل است.

۱۴- گزینه «۱» با از بین رفتن قواعد عرفی نیز، معاهده همچنان بر قوت خود باقی است.

۱۵- گزینه «۴» اثر تغییر بنیادین اوضاع و احوال بر معاهده عبارت است از پایان معاهده، همچنین خروج و تعلیق برای طرفی که به آن استناد کرده است.

۱۶- گزینه «۱» هرگاه در معاهده‌ای امکان اجرای موقت آن پیش‌بینی شده باشد، این امر می‌تواند صورت پذیرد.

۱۷- گزینه «۲» مطابق کنوانسیون وین یک دولت پس از امضای یک معاهده، تا زمان تصویب، باید از اقداماتی که مانع دسترسی دیگر متعاهدین به موضوع و هدف معاهده باشد خودداری ورزد؛ مگر این که قصد خود را مبنی بر پذیرش معاهده به صورت رسمی ابراز نماید.

۱۸- گزینه «۴» لازم است معاهدات را درخصوص جانشینی کشور بررسی کنیم:

معاهداتی که به کشور جانشین منتقل می‌شوند:
۱- معاهدات شخصی (← مگر در خصوص کشورهای مستعمره براساس قاعده‌ی لوح مطهر)
۲- معاهدات مرزی
۳- معاهدات بی‌طرفی
۴- معاهدات موجد قواعد آمره
۵- معاهدات تدوین‌کننده قواعد عرفی

قاعده‌ی لوح مطهر به این معناست که معاهدات کشور پیشین به کشور جدید استقلال‌یافته منتقل نخواهد شد، مگر این که کشور جدیدی با ارسال اعلامیه‌ی جانشینی آن معاهدات را بپذیرد.

معاهداتی که به کشور جدید منتقل نمی‌شود:
۱- معاهدات مربوط به واگذاری منابع طبیعی
۲- معاهدات مربوط به اجاره‌ی قسمتی از سرزمین
۳- تأسیس پایگاه نظامی
۴- معاهدات سیاسی

۱۹- گزینه «۲» طبق ماده‌ی ۳۴ کنوانسیون ۱۹۶۹ حقوق معاهدات: یک معاهده برای کشور ثالث بدون رضایت وی تعهدات یا حقوقی ایجاد نمی‌کند و طبق ماده‌ی ۳۵ همین کنوانسیون مقررات یک معاهده در صورتی برای یک کشور ثالث ایجاد تعهد می‌نماید، که قصد طرف‌های معاهده ایجاد تعهد برای آن کشور از طریق مقررات مزبور باشد و کشور ثالث کتباً و صریحاً آن را بپذیرد.

۲۰- گزینه «۱» طبق ماده‌ی ۷۴ کنوانسیون ۱۹۶۹ حقوق معاهدات: «قطع روابط دیپلماتیک یا کنسولی یا عدم وجود این‌گونه روابط بین دو یا چند کشور، مانع از انعقاد معاهده بین آن کشورها نمی‌نماید. انعقاد یک معاهده فی‌نفسه تأثیری در وضعیت مربوط به روابط دیپلماتیک یا کنسولی ندارد». طبق ماده‌ی ۶۳ همین کنوانسیون، اگر معاهده‌ای بین دو کشور منعقد شد و بعد روابط دیپلماتیک قطع شد، این امر تأثیری بر معاهده نخواهد داشت، مگر این که وجود این روابط برای اجرای معاهدات اجتناب‌ناپذیر باشد. در این صورت معاهده خاتمه می‌پذیرد یا معلق می‌شود.

۲۱- گزینه «۳» منظور از فسخ معاهده همان اختتام معاهده است و معمولاً در معاهدات دوجانبه به کار می‌رود. تعهدات مستقل از معاهده با فسخ معاهده همچنان معتبر باقی می‌مانند. در واقع فسخ معاهده، اثرات معاهده را بعد از فسخ از بین می‌برد و بر اعمالی که در گذشته و مطابق با معاهده انجام شده‌اند اثری نخواهد داشت و به حقوق و تعهدات طرفین قبل از فسخ لطمه‌ای نمی‌زند.

۲۲- گزینه «۳» عنصر مادی ایجاد عرف، می‌تواند فعل دولت‌ها یا ترک فعل دولت‌ها باشد. ترک فعل در صورتی می‌تواند عنصر مادی باشد که این خودداری با آگاهی صورت گرفته باشد و این امر ثابت شود. این مسئله در قضیه‌ی لوتوس مطرح شد. لوتوس یک کشتی فرانسوی بود که در دریای آزاد با کشتی بوزمورت ترکیه‌ای تصادف کرد و موجب غرق کشتی ترکیه‌ای شد و به هنگام لنگر انداختن در ترکیه، فرمانده کشتی توسط دادگاه‌های ترکیه محاکمه شد. فرانسه به این امر اعتراض کرد و اعلام کرد کشتی‌ها در دریای آزاد تابع صلاحیت دولت صاحب پرچم هستند. دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی اعتراض فرانسه را رد کرد و دادگاه ترکیه را صالح دانست علی‌رغم رأی دیوان، دولت‌ها از پیروی این رأی خودداری کرده و هم‌چنان دولت صاحب‌پرچم را، در دریای آزاد دارای صلاحیت دانستند و این امر باعث ایجاد عرفی شد، که صلاحیت را به دولت صاحب‌پرچم می‌داد.

۲۳- گزینه «۳» کنوانسیون ۱۹۶۹ وین حاکم بر معاهدات کتبی است.

۲۴- گزینه «۴» این کنوانسیون حاکم بر معاهدات کتبی مابین دولت‌ها است.

۲۵- گزینه «۱» این اصل، از منابع فرعی حقوق بین‌المللی است.

۲۶- گزینه «۱» زمانی می‌توان از یک معاهده که خروج در آن پیش‌بینی شده، خارج شد که طرفین متعهد اجاره آن را بدهد.

۲۷- گزینه «۲» کنوانسیون‌های ۱۹۶۱ در مورد روابط دیپلماتیک، ۱۹۷۸ در مورد جانشینی دولت‌ها در معاهدات و ۱۹۶۹ در مورد حقوق معاهدات در کمیسیون حقوق بین‌الملل گردآوری شده است.

۲۸- گزینه «۲» بین دو معاهده ممکن است تعارضاتی وجود داشته باشد. برای ایجاد تعارض باید این شرایط موجود باشد: ۱- موضوع هر دو معاهده واحد باشد؛ ۲- اجرای قواعد به صورت هم‌زمان ممکن نباشد؛ ۳- از نظر زمانی متفاوت باشند؛ ۴- حداقل اشتراک در طرفین موجود باشد. در این حالت معاهده مؤخر معاهده مقدم را نسخ می‌کند. اما برخی از معاهدات اعم از این که مقدم و مؤخر باشند برتری مطلق دارند که شامل این معاهدات است: ۱- معاهدات متضمن قواعد آمره، در صورت تعارض معاهده را باطل می‌کند؛ ۲- معاهدات قانون‌ساز یا عام که بر دیگر معاهدات اولویت دارند؛ ۳- منشور ملل متحد که بر دیگر معاهدات اولویت دارند، هم‌چنین هر قسمتی که متعارض با قاعده آمره باشد باطل می‌شود نه تمام بخش‌ها. نکته مهم در خصوص تعارض بین معاهدات این است، که مقدم و مؤخر بودن براساس زمان لازم‌الاجرا شدن در نظر گرفته می‌شود.

۲۹- گزینه «۳» طبق ماده‌ی ۷۴ کنوانسیون ۱۹۶۹ حقوق معاهدات، «قطع روابط دیپلماتیک یا کنسولی یا عدم وجود این‌گونه روابط بین دو یا چند کشور، مانع از انعقاد معاهده بین آن کشورها نمی‌شود. انعقاد یک معاهده فی‌نفسه تأثیری در وضعیت مربوط به روابط دیپلماتیک یا کنسولی ندارد» و طبق ماده‌ی ۶۳ همین کنوانسیون اگر معاهده‌ای بین دو کشور منعقد شد و بعد روابط دیپلماتیک قطع شد، این امر تأثیری بر معاهده نخواهد داشت؛ مگر این‌که وجود این روابط برای اجرای معاهدات اجتناب‌ناپذیر باشد. در این صورت معاهده خاتمه می‌پذیرد یا معلق می‌شود.

۳۰- گزینه «۴» اصل بر عدم استناد به اصل Rebus است، مگر در شرایط معین شده در ماده ۶۲ کنوانسیون ۱۹۶۹ وین. طبق ماده ۶۲ کنوانسیون حقوق معاهدات وین، تغییر بنیادین اوضاع و احوالی که حادث شده است، نسبت به آن چه در زمان انعقاد معاهده موجود بوده است نمی‌تواند به‌عنوان موجبی برای اختتام یا کناره‌گیری از معاهده مورد استناد قرار گیرد؛ مگر آن‌که ۱- تغییر پیش آمده واقعی و اساسی باشد؛ ۲- وجود واقعیت یا وضعیتی که تغییر یافته، مبنای اساسی رضایت طرف‌های معاهده باشد؛ ۳- تغییر باید ماهیتاً ویژگی التزامات ناشی از معاهده را دگرگون ساخته باشد. پس اصل بر عدم پذیرش قاعده Rebus یا تغییر بنیادین است، مگر با شروط مذکور؛ اما در بعضی از معاهدات به هیچ‌وجه، نمی‌توان به قاعده Rebus استناد کرد. معاهده مرزی از آن دسته است که در قسمت الف بند ۲ ماده ۶۲ این کنوانسیون به آن اشاره شده است.

۳۱- گزینه «۴» هرگاه معاهده‌ای، سند تأسیس یک سازمان بین‌المللی باشد، کشورهایی که خواهان عضویت در آن سازمان هستند، می‌توانند به شرط تجویز حق شرط، بر آن سند مایل به حق شرط شوند. ارزیابی این حق شرط و پذیرش یا رد آن، برعهده رکن صلاحیت‌دار آن سازمان است.

۳۲- گزینه «۳» معاهده تنها برای طرفین آن لازم‌الاتباع است (اصل نسبی بودن)، اما یکی از استثنائات آن، معاهدات موجد وضعیت عینی است که شامل معاهدات مرزی، بی‌طرفی، غیر نظامی کردن و آبراه‌های بین‌المللی است. برای کسب اطلاعات بیشتر به پاسخ سؤال ۱۵ آزمون حقوق بین‌المللی عمومی ۱۳۷۵ مراجعه نمایید.

۳۳- گزینه «۴» اگر در معاهده‌ای چنین اجازه‌ای داده شده باشد، یک دولت می‌تواند خود را فقط به قسمتی از یک معاهده ملزم سازد.

- ۳۴- گزینه «۲» دولتی که به حق شرط دولت دیگر، معترض است می‌تواند در هر زمان اعتراض خود را پس بگیرد.
- ۳۵- گزینه «۴» به شرطی که ماهیت معاهده، نشان از این امر داشته باشد.
- ۳۶- گزینه «۱» کنوانسیون ۱۹۷۸ و ۱۹۹۳ باب جانشینی دولت‌ها و معاهدات اموال غیر منقول، حقوق مکتسبه و اموال منقول را مورد بررسی قرار داده‌اند.
- ۳۷- گزینه «۱» خروج از یک معاهده هنگامی امکان‌پذیر است، که مقررات خود معاهده آن را پیش‌بینی کرده باشد.
- ۳۸- گزینه «۲» بله، در صورتی که آن تغییر مبنای فسخ یا خروج از معاهده نیز قرار گیرد.
- ۳۹- گزینه «۱» به تعهدات هر دولت نسبت به کل جامعه بین‌الملل Erga Omnes گویند.
- ۴۰- گزینه «۱» در معاهده ۱۹۶۹ وین در خصوص معاهدات، در مورد جانشینی دولت‌ها در معاهدات قاعده‌ای وجود ندارد.
- ۴۱- گزینه «۴» مطابق با ماده یک قانون مدنی، رئیس جمهور مکلف است مصوبات مجلس شورای اسلامی را پس از تصویب، امضاء و ابلاغ نماید.
- ۴۲- گزینه «۱» اکراه و زور در امضای یک معاهده، آن را باطل می‌کند.
- ۴۳- گزینه «۲» تنها معاهدات ساده هستند، که اسناد حقوقی آن‌ها غالباً با مبادله یادداشت، رد و بدل می‌شوند.
- ۴۴- گزینه «۳» در معاهدات منعقدۀ توسط دولت‌ها یا سازمان‌های بین‌المللی اعتبارنامه مربوطه به مذاکره و امضاء از یکدیگر تفکیک شده‌اند.
- ۴۵- گزینه «۱» قاعده آمره، قاعده عام الشمول را نیز در بر می‌گیرد و بالعکس آن جاری نیست.
- ۴۶- گزینه «۲» طبق کنوانسیون ۱۹۶۹ وین در مورد حقوق معاهدات، هر معاهده لازم‌الاجرائی متعاهدین را به یکدیگر پیوند داده و باید با حسن نیت از سوی آنان اجرا شود.
- ۴۷- گزینه «۴» شرایط نهایی یک معاهده، از لحاظ شکلی، همانند حکم است.
- ۴۸- گزینه «۴» پروتکل نمی‌تواند سند امضای یک معاهده بین‌المللی باشد، زیرا پروتکل یک سند انضمامی است.
- ۴۹- گزینه «۳» هرگاه توافق در یک مورد، مشروط به توافق در سایر موارد باشد، اصطلاح package deal به کار می‌رود.
- ۵۰- گزینه «۲» هرگاه نام دولت عضو و دریافت‌کننده متن رسمی معاهده در طول متن درج شود، قاعده جانشینی دوره‌ای نام دارد.
- ۵۱- گزینه «۱» حتی اگر دولتی به شرط دولت دیگر در یک معاهده بین‌المللی معترض باشد، بین آن‌ها رابطه قراردادی برقرار می‌گردد، مگر این‌که دولت معترض تمایل دیگری داشته باشد.
- ۵۲- گزینه «۴» عرف ناشی از یک معاهده حتی با از بین رفتن معاهده به قوت خود باقی است.
- ۵۳- گزینه «۳» طبق نظریه دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی، اصول کلی حقوق بین‌الملل، اصول مورد قبول ملل متحد است.
- ۵۴- گزینه «۱» اصطلاح modus vivendi در مورد تعهدات موقت (دستور موقت) به کار می‌رود.
- ۵۵- گزینه «۳» تعهدات مستقل از یک معاهده، با از میان رفتن آن همچنان بر قوت خود باقی هستند.
- ۵۶- گزینه «۱» معاهده، عرف و انصاف قابل استناد در رسیدگی‌های قضایی است.

۵۷- گزینه «۱» شرط معاهده، در هر زمان و بدون نیاز به رضایت دولت قبول کننده شرط، قابل باز پس‌گیری است.

۵۸- گزینه «۳» معاهدات لازم‌الاجرائی که تعداد اعضای آن‌ها به کمتر از تعداد مورد نیاز، برای لازم‌الاجرا شدن آن برسد، هم چنان لازم‌الاجرا باقی می‌ماند.

۵۹- گزینه «۱» اصول کلی حقوقی، از نظر اجرائی، نسبت به معاهده یا عرف، جنبه ثانوی دارد.

۶۰- گزینه «۱» ماده ۱۰۲ منشور بیان می‌دارد، که اگر طرف‌های معاهده آن را به ثبت نرسانند، نمی‌توانند در مقابل ارکان ملل متحد به آن عهدنامه یا موافقتنامه استناد کنند ولیکن عهدنامه یا موافقتنامه دارای اعتبار حقوقی در جامعه بین‌المللی است. عدم قابلیت استفاده در دیوان بین‌المللی دادگستری (رکن قضایی سازمان) نیز وجود دارد.

۶۱- گزینه «۳» به‌طور کلی دو معاهده در حقوق اروپا دارای اهمیت بسیاری است. معاهده ژوفا (۱۲۲۹) در قرون وسطی که جنگ‌های صلیبی را پایان بخشید. معاهده وستفالی در عصر جدید (۱۵ تا ۱۹) که منشور مؤسس اروپا است و به جنگ‌های ۳۰ ساله پروتستان‌ها و کاتولیک‌ها خاتمه داد. این معاهده در دو شهر مونستر و اوزنابورگ در سال ۱۶۴۸ منعقد گردید و اولین عنصر تشکیل‌دهنده حقوق عمومی اروپا است. معاهدات لوکارنو و بریان - کلوگ از معاهدات مربوط به عدم مشروعیت جنگ و عدم توسل به زور هستند.

۶۲- گزینه «۴» در ماده ۵۳ کنوانسیون ۱۹۶۹ حقوق معاهدات، قاعده آمره این‌گونه تعریف شده است: قاعده آمره حقوق بین‌الملل عام (Jus Cogens) قاعده‌ای است که به‌وسیله جامعه بین‌المللی کشورها، به‌طور کلی به عنوان قاعده‌ای تخلف‌ناپذیر، که تنها به‌وسیله یک قاعده بعدی حقوق بین‌الملل با همان ویژگی، قابل تعدیل است، پذیرفته و به رسمیت شناخته شده است؛ بنابراین قاعده آمره ازلی و ابدی نیست.

۶۳- گزینه «۱» اعتراض به عرف در صورتی مؤثر است، که از بدو شکل‌گیری باشد و جنبه‌ی استمرار داشته باشد. اما به حق شرط یک دولت در یک معاهده می‌توان اعتراض کرد. اعتراض یک کشور به حق شرط کشور دیگر، مانع اجرای معاهده بین آن‌ها نمی‌شود؛ مگر این‌که کشور اعتراض کننده قطعاً منظور مخالفت خود را ابراز نکند. فقط آن قسمت از معاهده که با آن مخالفت کرده بین آن‌ها اجرا نمی‌شود. در واقع اعتراض به حق شرط در معاهدات سبب عدم اجرای آن بخش از معاهده، که مورد زور قرار گرفته، میان کشورهای زور دهنده و معترض می‌شود. اعتراض به شناسایی یک دولت نیز، قابل استماع نیست، زیرا شناسایی، یک حق شناخته شده برای دولت‌ها است و ماهیت اعلامی دارد نه تأسیسی.

۶۴- گزینه «۱» طبق بند ۳ ماده ۶۵ کنوانسیون ۱۹۶۹ وین، اگر اختلافی در اجرا و تفسیر ایجاد شود، طرف‌های معاهده باید با توسل به طرق مذکور در ماده ۳۳ منشور (روش‌های مسالمت آمیز حل و فصل اختلاف) برای اختلاف خود راه حلی جستجو کنند. اگر اختلاف راجع به قاعده آمره باشد و تا ۱۲ ماه از تاریخ اعلام اعتراض راه‌حلی یافت نشد، هر طرف اختلاف دعوا را به دیوان بین‌المللی دادگستری ارجاع می‌دهد؛ مگر این‌که توافق بر رجوع به داوری حاصل شود. بنابراین دیوان بین‌المللی دادگستری می‌تواند به موجب دادخواست کتبی یکی از طرفین دعوا، به اعتراض و اختلاف ناشی از اجرا یا تفسیر قاعده آمره رسیدگی کند.

۶۵- گزینه «۴» طبق ماده ۱۰ کنوانسیون ۱۹۶۹ حقوق معاهدات، متن یک معاهده (پیش‌نویس) توسط راه‌های زیر معتبر می‌شود.

۱- از طریق شیوه‌ای که در متن معاهده مقرر شده است.

۲- از طریق کسب تکلیف همزمان یا پاراف متن معاهده (Signature ad Referendum)

۳- قطعنامه نهایی کنفرانسی که دربرگیرنده متن معاهده باشد، توسط نمایندگان آن کشورها.

پاراف هیچ‌گونه تعهد حقوقی، ایجاد نمی‌کند و معمولاً در مواقعی صورت می‌گیرد که نمایندگان شرکت‌کننده در کنفرانس، اختیار امضاء متن معاهده را نداشته باشند. در این صورت پیش‌نویس معاهده را پاراف می‌کنند تا از کشور خود کسب تکلیف کنند و یا در مواقعی است، که در امضای معاهده تردید دارند. اصولاً فاصله زمانی بین پاراف و امضای معاهده از چند هفته تجاوز نمی‌کند، اما ممکن است معاهده پاراف شده اصلاً به مرحله امضاء نرسد.

۶۶- گزینه «۴» الحاق (Accession)، عمل حقوقی یک‌جانبه بین‌المللی است، که به وسیله آن کشور یا سازمان بین‌المللی که طرف معاهده نیست (ثالث)، مقررات معاهده منعقدۀ توسط سایر کشورها یا سازمان‌های بین‌المللی را برای خود مناسب تشخیص می‌دهد و با قبول آن و اعلام رضایت قطعی به التزام در قبال معاهده و پذیرش شرایط الحاق، به جمع معاهدین می‌پیوندد. در واقع «الحاق» یک نوع تصویب معوق است. اشخاصی که به یک معاهده می‌پیوندند، اگر قبل از لازم‌الاجرا شدن معاهده باشد، آن را تصویب کرده‌اند. اما اگر عضو شدن، بعد از لازم‌الاجرا شدن معاهده باشد به آن «ملحق» می‌شوند؛ در واقع آن را به‌صورت معوق تصویب می‌کنند.

۶۷- گزینه «۱» برای پذیرش دولت ثالث، در صورت ایجاد تعهد از یک معاهده دیگر، باید به صورت کتبی و صریح باشد و اما اگر حتی دولت ثالث در جریان معاهده دول دیگر ایجاد شود (از جمله از طریق قید دول کامله‌الوداد) پذیرش می‌تواند شفاهی، صریح یا ضمنی باشد.

۶۸- گزینه «۳» عنصر اصلی یک معاهده بین‌المللی، انعقاد توافق است. بیانیه الجزایر، درباره حل و فصل اختلافات بین دولت ایالات متحده آمریکا و ایران در سال ۱۹۸۱ میلادی برابر ۱۳۵۹ هجری شمسی است. در مقدمه این بیانیه آمده است بر اساس اعلام پذیرش رسمی از جانب دولت ایران و آمریکا، الجزایر اعلام می‌کند که آن‌ها به قرار ذیل موافقت نموده‌اند: اختلافات شدید ایران و آمریکا و عدم توافق در انعقاد معاهده‌ایی برای حل و فصل اختلافات منجر شد، تا دولت الجزایر میانجی‌گری کرده و راهکاری برای تجلی رضایت طرفین به صورت بیانیه پیدا کند، که مضمون آن یک معاهده بین‌المللی است.

۶۹- گزینه «۲» چنانچه اعتراض به یک قاعده عرفی، از بدو شکل‌گیری و به صورت مستمر باشد همان اعتراض مستمر باشد، آن قاعده را برای دولت معترض لازم‌الاجرا نمی‌سازد، زیرا دولت معترض اعتقادی به الزام‌آور بودن آن قاعده (عنصر معنوی) ندارد.

۷۰- گزینه «۴» اصول کلی حقوقی، از منابع اصلی حقوق بین‌الملل است (ماده ۳۸ اساسنامه). اما از لحاظ اجرایی جنبه فرعی و ثانوی دارد، یعنی زمانی به آن مراجعه می‌شود، که منابع دیگر دیوان، از جمله معاهده و عرف موجود نباشد.

۷۱- گزینه «۱» ابتدا باید تفاوت بین بطلان مطلق و نسبی را توضیح دهیم. بطلان مطلق، در مواردی است که اگر موجباتی تحقق پذیرد معاهده خودبه‌خود باطل می‌شود؛ اعم از این که در این باره ادعایی مطرح شده یا نشده باشد. معاهده مطلقاً باطل، قابل تنفیذ نیست و غیرقابل تفکیک است. اثر بطلان مزبور عطف به ماسبق می‌شود، یعنی معاهده از ابتدا فاقد اثر محسوب می‌شود. معاهده معارض با قاعده آمره و معاهده منعقدۀ با اجبار مطلقاً باطل است. معاهده‌ای که به صورت نسبی باطل است، یعنی تنها نسبت به زیان‌دیده (کسی که مدعی بطلان است) قابلیت استناد دارد و او می‌تواند آن را به صورت صریح یا ضمنی تنفیذ کند. چنین معاهداتی قابل تفکیک است و عطف به ماسبق نمی‌شود و موجبات آن معمولاً ناشی از عیب رضا است، که شامل نقض مقررات بنیادین داخلی، تجاوز نماینده از حدود اختیارات، اشتباه، تقلب و ارتشاء می‌گردد.

۷۲- گزینه «۳» شرایط پایانی یا قیود نهایی، با توجه به ماهیت و موضوع آن معاهده، پس از پذیرش و قبل از لازم‌الاجرا شدن معاهده، اجرای فوری می‌شوند.

۷۳- گزینه «۴» در خصوص حق شرط در معاهدات دو سیستم وجود داشت؛ سیستم جامعۀ ملل که مقرر می‌کرد اگر یکی از طرفین معاهده بر معاهده حق شرط بگذارد و تنها یکی از دولت‌ها با آن مخالفت کند، دولتی که حق شرط گذاشته طرف معاهده محسوب نمی‌شود. سیستم سازمان دولت‌های آمریکایی که مقرر می‌کرد اگر دولتی معاهده را با حق شرط بپذیرد و دولتی با آن مخالفت کند، بین دولت شرط‌گذار و دولت مخالف رابطه حقوقی برقرار نمی‌شود. این اختلاف در حق شرطی که بعضی از کشورها (شوروی و بلوک شرق) بر کنوانسیون منع کشتار جمعی ۱۹۵۱ گذاشتند تشدید شد و باعث درخواست نظر مشورتی دیوان شد و دیوان در نهایت اعلام داشت، اگر دولتی حق شرطی در معاهده بگذارد، که یک یا چند دولت با آن مخالفت کنند، اگر شرط او مطابق با موضوع و هدف معاهده باشد او طرف معاهده خواهد بود، در غیر این صورت طرف معاهده محسوب نمی‌شود. بنابراین معیار مطابقت حق شرط، با هدف و موضوع معاهده در این رأی بیان شد، اما اعمال آن به تصمیم تک‌تک دولت‌ها واگذار شد.

۷۴- گزینه «۱» عهدنامه سال ۱۹۶۹، تنها ناظر بر معاهدات میان کشورهای است. آن گونه که ماده ۱ این عهدنامه مقرر می‌کند: عهدنامه حاضر ناظر بر معاهدات منعقدۀ میان کشورهای است. بنابراین همه معاهدات را دربر نمی‌گیرد. معاهدات میان سازمان‌های بین‌المللی با دولت‌ها و سازمان‌ها با یکدیگر تابع معاهده ۱۹۸۶ وین است.

۷۵- گزینه «۳» طبق ماده ۱۰۲ منشور، نحوه ثبت و انتشار معاهدات این‌گونه است، که درخواست ثبت توسط امین معاهده به انضمام رونوشت مصدق معاهده به طرف‌های اصلی و نیز سند دیگری که در آن تاریخ و نحوه اجرای معاهده پیش‌بینی شده باشد به دبیرکل تسلیم می‌گردد، دبیرکل متعاقباً به درخواست‌کننده و سایر اعضای امضاءکنندگان معاهده، گواهی دال بر وصول اسناد مذکور تقدیم می‌دارد، آن‌گاه دبیرکل دستور ثبت معاهده را به دبیرخانه صادر می‌کند. درخواست ثبت معاهده طبق بند ۷ ماده ۷۷ عهدنامه‌ی ۱۹۶۹ وین از وظایف امین معاهده است. در صورتی که امین معاهده این وظیفه را انجام ندهد، به درخواست هر یک از طرفین معاهده، مراحل ثبت و انتشار انجام می‌شود.

۷۶- گزینه «۱» طبق اصلی نسبی بودن معاهدات، هر معاهده فقط برای طرفین آن الزام آور است (ماده ۲۶ عهدنامه حقوق معاهدات) و ثالث کسی است که طرف معاهده نباشد. (ماده ۲ عهدنامه حقوق معاهدات) یکی از استثنائات اصل نسبی بودن معاهدات، معاهدات موجد وضعیت‌های عینی است. یعنی معاهداتی که وضعیت‌های استقرار یافته و مشخص هستند و بر ثالث اثر دارند این معاهدات به چهار دسته تقسیم می‌شوند:

- ۱- تعیین مرزها و معاهدات مرزی. مثلاً معاهده مرزی ایران و عراق برای همه کشورها محترم است.
- ۲- معاهدات حاکم بر آبراه‌های بین‌المللی، مثلاً معاهده قسطنطنیه در کانال سوئز.
- ۳- معاهدات بی‌طرفی، مثلاً معاهده وین ۱۸۱۵ سوئیس که آن را بی‌طرف اعلام کرد.
- ۴- معاهدات مربوط به غیرنظامی کردن برخی مناطق مثلاً معاهده جنوبگان ۱۹۵۹. معاهدات موجد وضعیت عینی مثل معاهدات مرزی و بی‌طرفی برای دولت ثالث لازم‌الاتباع خواهد بود.

۷۷- گزینه «۲» در موافقتنامه‌های ساده یا اجرائی، به شرطی که نماینده دارای اختیار چنین امضایی باشد این امضاء به منزله تصویب است و تجلی رضایت کشور، به التزام در قبال آن معاهده می‌شود. ماده ۱۱ و ماده ۱۲ معاهده ۱۹۶۹ حقوق معاهدات شرایط امضای به‌منزله‌ی تصویب را بیان می‌کند:

- ۱- مراتب (این امضاء) باید در خود معاهده پیش‌بینی شده باشد.
- ۲- به نحو دیگری معلوم شود که کشورهای مذاکره‌کننده، بر این امر توافق داشته‌اند یا نه.
- ۳- قصد و نیت کشور مربوطه، از اختیارنامه‌ی نماینده مشخص شود.
- ۴- امضای به شرط تصویب، نیز می‌تواند به‌منزله‌ی تصویب تبدیل شود؛ به شرطی که مراتب به وسیله کشور مربوط تأیید گردد.

۷۸- گزینه «۱» مطابق ماده‌ی ۵۳ عهده نامه ۱۹۶۹ وین در خصوص معاهدات است، قاعده‌ی آمره قاعده‌ای است که به وسیله‌ی جامعه‌ی جهانی به طور کلی، به‌عنوان قاعده‌ای تخلف‌ناپذیر شناخته شده است. قواعد آمره عام‌الشمول هستند. لازم به ذکر است رابطه‌ی بین قواعد آمره و عام‌الشمول، رابطه عموم و خصوص مطلق است.

هر قاعده آمره‌ای یک قاعده عام‌الشمول است، اما هر قاعده‌ی عام‌الشمولی، قاعده آمره نیست.

۷۹- گزینه «۳» طبق بند ۴ ماده‌ی ۲۰ کنوانسیون ۱۹۶۹ وین، مخالفت (رد) یک کشور متعاهد با تحدید تعهد یک کشور، مانع از لازم‌الاجرا شدن معاهده بین کشور مخالفت‌کننده و کشوری که تعهد خود را محدود نموده است (رزرو کننده) نمی‌شود، مگر کشور مخالفت‌کننده قطعاً منظور مخالفت خود را عدم اجرا ابراز نموده باشد.

۸۰- گزینه «۳» مطابق با ماده ۳۸ اساسنامه‌ی دیوان منایح حقوق بین‌الملل عبارت است از:

معاهدات، عرف، اصول کلی حقوق به عنوان منابع اصلی و آرای قضایی و دکترین به عنوان منابع فرعی هستند، اما میان این منابع سلسله مراتبی وجود ندارد.

۸۱- گزینه «۲» الحاق، یک عمل یک‌جانبه است که از سوی دولتی صورت می‌گیرد، که بعد از لازم‌الاجرا شدن معاهده تصمیم به الحاق به یک معاهده می‌گیرد. الحاق در واقع همان تصویب معوق است؛ از این رو منشأ قراردادی دارد.

در واقع برای پیوستن به یک معاهده بر اساس زمان لازم‌الاجرا شدن دو شیوه وجود دارد:

- الف) پیش از لازم‌الاجرا شدن معاهده، در این صورت با امضاء و تصویب به معاهده می‌توان پیوست.
- ب) پس از لازم‌الاجرا شدن معاهده: در این صورت با الحاق که یک عمل یک‌جانبه است، می‌توان به معاهده پیوست.

۸۲- گزینه «۲» قاعده آمره با ایجاد یک قاعده بعدی با همان خصوصیت قابل تغییر است. در ماده ۵۳ کنوانسیون ۱۹۶۹ حقوق معاهدات، قاعده آمره این‌گونه تعریف شده است: قاعده آمره حقوق بین‌الملل عام (Jus Cogens) قاعده‌ای است که به‌وسیله اجماع جامعه بین‌المللی کشورها، به طور کلی به عنوان قاعده‌ای تخلف‌ناپذیر که تنها به‌وسیله یک قاعده بعدی حقوق بین‌الملل با همان ویژگی قابل تعدیل می‌باشد، پذیرفته و به رسمیت شناخته شده است؛ بنابراین قاعده آمره ازلی و ابدی نیست.

۸۳- گزینه «۲» اعتراض به یک قاعده عرفی، اگر از بدو پیدایش باشد و به‌صورت مداوم نیز باشد، می‌تواند مانع لازم‌الاجرا شدن عرف برای کشور اعتراض‌کننده شود، اما اعتراض در مورد قاعده عرفی که شکل گرفته و تبدیل به یک قاعده عام شده است مؤثر نیست و دولت چاره‌ای جز اجرای آن ندارد.

۸۴- گزینه «۱» طبق اصل نسبی بودن معاهدات (ماده ۳۴ عهدنامه ۱۹۶۹ وین)، معاهدات تنها برای طرفین آن الزام‌آور است و بدون رضایت ثالث برای او حق و تکلیفی ایجاد نمی‌کند، اما این اصل مطلق نیست و دارای استثنائاتی است. یکی از این استثنائات قید ملت‌های کامله الوداد است. کمیسیون حقوق بین‌الملل در ماده ۵ در مورد شرایط قید ملت‌های کامله الوداد در سال ۱۹۷۸، این قید را این گونه تعریف می‌کند: «رفتاری است که کشور امتیاز دهنده نسبت به کشور امتیاز گیرنده معمول می‌دارد و این رفتار نباید نسبت به رفتار معمول به کشور ثالث کمتر مساعد باشد».

این قید (clause Most - favord Nation (clause)) را با ذکر یک مثال روشن می‌کنیم. کشور A در ضمن یک معاهده بازرگانی با کشور B به او امتیازاتی از جمله تخفیف گمرکی اعطا می‌کند. این معاهده حاوی شرط کامله الوداد است. کشور A طی معاهده دیگری با کشور C امتیازات بیشتری می‌دهد. در صورتی که معاهده بین کشور A و B متضمن این قید باشد که هست، کلیه امتیازاتی که کشور A به کشور C داده است، بدون هیچ گونه تشریفاتی به کشور B اعطا خواهد شد. دو معاهده در این جا وجود دارد. معاهده A و B که معاهده پایه است و معاهده A و C که معاهده امتیازدهنده است. استفاده از امتیازات قید ملت‌های کامله الوداد برای کشور استفاده کنند (در این جا B) تا زمانی است که معاهده امتیازدهنده پابرجا است. البته باید اضافه کرد که اگر معاهده پایه که موجب حق است نیز پایان پذیرد، دلیلی برای تداوم و اثربخشی وجود ندارد.

۸۵- گزینه «۲» طبق ماده ۲۸ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، معاهده، عرف، اصول کلی حقوق، رویه قضایی و دکترین از منابع حقوق بین‌الملل هستند و طبق بند ۲ همین ماده انصاف محض از منابع مستقیم حقوق بین‌الملل نیست. دولت‌ها می‌توانند تنها زمانی که هر دو توافق کنند، از دیوان بخواهند تا براساس انصاف بین آن‌ها حل و فصل اختلاف کند.

۸۶- گزینه «۲» ماده ۵۳ کنوانسیون ۱۹۶۹ وین در خصوص حقوق معاهدات، قاعده آمره‌ای را قاعده تخلف‌ناپذیر می‌داند، که تنها از طریق قاعده بعدی حقوق بین‌الملل عام با همان ویژگی قابل تغییر است. بنابراین عناصر این تعریف عبارتند از ۱- پذیرش جامعه جهانی ۲- تخلف‌ناپذیر بودن ۳- تغییر آن با قاعده بعدی با همان ویژگی ... منظور از پذیرش جامعه بین‌المللی در کل (International Community as a whole) به این معنی است که اکثریت اعضای جامعه بین‌المللی، که در آن گروه‌هایی از کشورهای مختلف با وضعیت جغرافیایی سیاسی وجود دارند، آن را بپذیرند؛ زیرا پذیرش کلیه تابعان امری غیرممکن است.

۸۷- گزینه «۳» اصول کلی حقوقی، بعد از معاهدات و عرف از نظر اجرایی مورد استفاده قرار می‌گیرند. هر چند بین منابع حقوق بین‌الملل سلسله مراتب اجرایی وجود ندارد. اما اصول کلی حقوقی از نظر اجرایی جنبه قانونی دارد. در واقع اصول کلی حقوقی، مجموعه‌ای از اصول هستند که میان نظام‌های بزرگ حقوقی معاصر مشترک هستند. و در سطح بین‌المللی قابلیت اجرا دارند و اصولاً زمانی استفاده می‌شوند، که در مورد مسئله موردنظر معاهده یا عرف مشخصی وجود نداشته باشد. (مثل اصل وفای به عهد، اصل حسن نیت، اصل احترام به حاکمیت کشورها)

۸۸- گزینه «۱» در تفسیر معاهدات بین‌المللی دو روش وجود دارد: روش ذهنی یا Subjective، که در این روش تلاش می‌شود با توجه به سیاق عبارات معاهده، به قصد و نیت طرفین پی برد. البته بررسی کارهای مقدماتی معاهده نیز در صورتی که مؤید معنای عبارت معاهده باشد نیز در این زمینه مؤثر است. در روش عینی یا objective، به اوضاع و احوال زمان انعقاد معاهده، که مستقل از اراده طرفین است توجه می‌شود. کنوانسیون ۱۹۶۹ وین، به تفسیر ذهنی اشاره نکرده است و تنها در بند ۴ ماده ۳۱ به این که قصد طرفین معاهده در کاربرد معنای خاص هر اصطلاح مؤثر است اشاره کرده است روش عینی تفسیر در ماده ۳۲ نیز ذکر شده است، به این معنا که اوضاع و احوال زمان انعقاد از جمله وسایل مکمل تفسیر دانسته است.

۸۹- گزینه «۲» موافقتنامه‌های ساده یا اجرایی، دسته‌ای از معاهدات بین‌المللی هستند، که به محض امضای مقامات اجرایی، از جمله رؤسای کشورها و مأموران سیاسی طرف‌ها منعقد و قطعی شده و بلافاصله قابلیت اجرایی می‌یابند این امضاء به منزله تصویب است. بر اساس یک طبقه‌بندی از معاهدات می‌توان آن را به دو دسته تقسیم کرد:

الف) معاهدات ساده یا اجرایی: معاهداتی هستند که به محض امضاء، توسط مقامات رسمی اجرایی طرفین آن به مرحله اجرا می‌رسند و لازم‌الاجرا می‌شوند (مثل معاهدات مودت).

ب) معاهدات تشریفاتی: معاهداتی هستند که علاوه بر امضاء، نیازمند تصویب توسط مراجع صالح داخلی نیز هستند (مثل اساسنامه سازمان‌های بین‌المللی).

۹۰- گزینه «۱» مطابق با بند ۲ ماده ۳۷ کنوانسیون ۱۹۶۹ حقوق معاهدات، در مواردی که حقی برای یک کشور ثالث ایجاد شده باشد، چنان‌چه ثابت شود که مقصود این بوده است که از آن حق رجوع شود و یا بدون رضایت کشور ثالث جرح و تعدیل نشود، طرف‌های معاهده نمی‌توانند از آن حق رجوع یا در آن جرح و تعدیل نمایند.

۹۱- گزینه «۲» اصول کلی حقوق بین‌الملل به دو دسته تقسیم می‌شوند:

۱- اصول کلی حقوقی مشترک: این اصول هم در حقوق داخلی و هم در حقوق بین‌الملل معتبر می‌باشند و اصولی هستند که از حقوق داخلی استخراج شده‌اند؛ مانند اصل وفای به عهد، اصل جبران خسارت ناروا و غیره.

۲- اصول کلی حقوقی خاص: این اصول مختص به حقوق بین‌الملل هستند؛ مثل اصل بقای کشورها، اصل تقدم معاهده بر قانون داخلی.

بنابراین اصول کلی حقوق بین‌الملل کلی‌تر از اصول کلی حقوقی است.

۹۲- گزینه «۲» اصل انصاف، در بند ۲ ماده ۳۸ به این معناست، که قاضی می‌تواند به درخواست طرفین، با این اصل، به دعوا رسیدگی کند و حکم صادر کند. در این معنا انصاف، در عرض سایر منابع حقوق بین‌الملل قرار دارد.

۹۳- گزینه «۱» طبق بند ۱ ماده ۱۷ کنوانسیون ۱۹۶۹ وین، رضایت یک کشور به التزام در قبال بخشی از یک معاهده، فقط در صورتی مؤثر است که معاهده چنین اجزای را بدهد، یا سایر کشورهای متعاقد در این مورد موافقت نمایند.

۹۴- گزینه «۲» امضای معلق، همان امضای به شرط تصویب است. در معاهدات رسمی و آن دسته از موافقت‌نامه‌های ساده یا اجرایی، که نماینده فاقد اختیار است، امضاء به منزله تصویب به کار می‌رود. این امضاء موقت است و باید به تأیید مقامات دولتی صلاحیت‌دار برسد. دولتی که معاهده‌ای را امضاء به شرط تصویب کرده است، در زمره طرف‌های معاهده محسوب نمی‌شود و تنها متعهد است تا در فاصله زمانی امضاء تا تصویب یک سلسله تعهدات را از جمله عدم انجام اعمالی که مغایر با هدف و موضوع معاهده است، انجام دهد.

۹۵- گزینه «۱» مطابق با ماده ۲۲ کنوانسیون حقوق معاهدات ۱۹۶۹، به جز در مواردی که معاهده نحو دیگری را مقرر نماید، حق شرط را می‌توان در هر زمان مسترد کرد و رضایت کشوری که تحدید حدود را پذیرفته است، برای آن انصراف ضرورت ندارد. این انصراف تنها وقتی در مورد کشور دیگر متعاقد واجد اثر حقوقی است، که این امر به آن کشور دیگر ابلاغ شده باشد.

۹۶- گزینه «۱» در عهدنامه‌های صلح در سال ۱۹۱۹، ویلسون رئیس‌جمهور آمریکا پیشنهاد صلح خود را در مورد چگونگی تأمین صلح در جهان را در ۱۴ ماده اعلام کرد، که اولین اصل آن عبارتند از این‌که: پس از انعقاد عهدنامه‌های علنی صلح، دیگر معاهدات بین‌المللی خصوصی و سری نباید بسته شود و دیپلماسی در آینده مبتنی بر اصول صداقت، صراحت و علنی خواهد بود.

۹۷- گزینه «۱» ماده ۶۰ کنوانسیون ۱۹۶۹ وین، اعلام می‌کند که نقض اساسی یک معاهده دو جانبه، از سوی یکی از طرفین، طرف دیگر معاهده را مجاز می‌دارد، تا به نقض مزبور، به عنوان مبنای فسخ یا تعلیق کامل یا بخشی از آن استناد نماید. این نقض، عبارت است از تخلف از مقرراتی که، برای تحقق موضوع یا هدف معاهده اساسی باشد یا اعراض از معاهده به طریقی که مورد تأیید عهدنامه حاضر نباشد، اما اصل اختتام معاهده در مقابل نقض اساسی معاهده دو استثناء دارد:

۱- تداوم مقرراتی از معاهده که در صورت نقض معاهده قابل اجرا است. مثل مقررات مربوط به حل و فصل اختلافات.

۲- معاهدات بشردوستانه که در آن مقررات مربوط به حمایت از فرد انسانی درج شده است. (بند ۵ ماده ۶۰ کنوانسیون ۱۹۶۹)

۹۸- گزینه «۲» مواد پایانی هر معاهده پیش از لازم‌الاجرا شدن معاهده، اجرای فوری می‌شوند. این مواد شامل مقررات مربوط به تحقق رضایت طرفین به التزام در قبال معاهده، چگونگی یا زمان به اجرا درآوردن معاهده، حق شرط‌ها در معاهده و وظایف امین و سایر موضوعاتی است که لزوماً پیش از لازم‌الاجرا شدن مطرح می‌شوند و در صورتی که اجرای فوری نشوند لازم‌الاجرا شدن معاهده ناممکن می‌شود. در بند ۴ ماده ۲۴ کنوانسیون ۱۹۶۹ این موارد بیان می‌شوند و اعلام می‌شود که این موارد از زمان پذیرفتن متن معاهده لازم‌الرعایه خواهند بود.

۹۹- گزینه «۲» به موجب اصول ۷۷ و ۱ قانون اساسی ایران، کلیه عهدنامه‌ها، مقاله‌نامه‌ها، قراردادهای و موافقتنامه‌های بین‌المللی میان دولت ایران با سایر دولت‌ها و همچنین پیمان‌های مربوط به اتحادیه‌های بین‌المللی تحت هر عنوان، باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسند. این قاعده مبین این مطلب است، که کلیه معاهدات بین‌المللی، تحت هر عنوان، باید مورد تصویب مجلس شورای اسلامی قرار بگیرند.

۱۰۰- گزینه «۳» عرف بین‌المللی، عبارت است از تکرار اعمال یا رفتار مشابه توسط تابعان حقوق بین‌الملل، که به تدریج در روابط متقابل آن‌ها با یکدیگر جنبه الزامی و قدرت حقوقی پیدا کرده است و در نتیجه اعتبار و ارزشی برابر با قاعده حقوقی مدون دارد. دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی، در رأی لوتوس در سال ۱۹۲۷ عنوان می‌کند: «قواعد حقوقی از اراده دولت‌ها ناشی می‌شود و اراده دولت‌ها به‌طور کلی در کنوانسیون‌ها و عملکردهای خود، آن قاعده را به عنوان یک قاعده حقوقی پذیرفته شده می‌پذیرد».

۱۰۱- گزینه «۴» طبق ماده ۳۸ اساسنامه، معاهده، عرف و اصول کلی حقوق بین‌الملل است و اشاره‌ای به قاعده آمره نشده است. مطابق با ماده ۵۳ عهدنامه ۱۹۶۹ وین، معاهده‌ای که در زمان انعقاد، با یک قاعده آمره در تعارض باشد، باطل است. بنابراین در یک نظم منطقی، قاعده آمره بر معاهده مقدم است.

۱۰۲- گزینه «۴» تدلیس، اشتباه و ارتشاء از موارد معیوب بودن رضا است، که با تنفیذ بعدی، معاهده را معتبر می‌سازد. (بطلان نسبی) ماده ۴۴ کنوانسیون در خصوص تدلیس، ماده ۵۰ کنوانسیون وین در خصوص ارتشاء و ماده ۴۸ کنوانسیون وین در خصوص اشتباه است. همه این موارد را به منزله عیوب رضا می‌دانند. اما کاربرد زور و انعقاد معاهدات تحمیلی موجب بطلان مطلق معاهده می‌گردد و غیرقابل تنفیذ است؛ زیرا رضا را به‌طور کامل از بین می‌برد. از طرفی در منشور ملل متحد نیز (بند ۴ ماده ۲) توسل به زور ممنوع شده است. بنابراین اجبار و کاربرد زور در انعقاد معاهده نقض منشور نیز است.

۱۰۳- گزینه «۱» حق شرط یک عمل حقوقی یک‌جانبه قراردادی یا مستقل است. اگر اجازه انشای آن، صریحاً در معاهده منع نشده باشد، نتیجه آن تجویز حق شرط طبق یک قاعده عام حقوق معاهدات است، آزادی حق شرط در عهدنامه ۱۹۶۹ معاهدات وجود دارد، بدون آن که نیاز به ذکر آن باشد در نتیجه ممنوعیت آن باید تصریح شود. مثلاً در عهدنامه ژنو ۱۹۵۸ در کنوانسیون فلات قاره حق شرط ممنوع شده است و اگر حق شرط وجود داشته باشد (در صورت سکوت)، آن حق شرط نباید با هدف و موضوع معاهده ناسازگار یا مغایر باشد.

۱۰۴- گزینه «۳» اصلاح یا تجدیدنظر در معاهدات به چند طریق ممکن است:

۱- اصلاح یا تجدیدنظر با توافق صریح طرفین (ماده ۳۹ عهدنامه ۱۹۶۹)؛

۲- اصلاح یا تجدیدنظر از طریق عرف یا با توافق ضمنی؛

۳- اصلاح یا تجدیدنظر با پیدایش قاعده آمره جدید (ماده ۶۴ عهدنامه حقوق معاهدات ۱۹۶۹).

کمیسیون حقوق بین‌الملل در طرح مواد عهدنامه ۱۹۶۹ پیشنهاد کرد که: «هر معاهده‌ای بتواند از طریق رویه بعدی که از سوی طرف‌های همان معاهده و در اجرای آن دنبال شده باشد، مورد تجدیدنظر واقع شود». این پیشنهاد مورد پذیرش کنفرانس ۱۹۶۱ قرار نگرفت. اما اصلاح و تجدیدنظر معاهده از طریق رفتار بعدی طرف‌های آن منع نشد. بنابراین عرف بعد از معاهده هم می‌تواند آن را اصلاح کند.

۱۰۵- گزینه «۴» در اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری (ماده ۳۸) عرف، بعد از معاهده آمده است. با این وجود عرف و معاهده هر دو از اعتبار مساوی برخوردارند و نمی‌توان یکی از آن‌ها را بر دیگری مقدم دانست. بنابراین هر چند محتوای عرف و معاهده یکسان باشند، اما عرف از بین نمی‌رود. مثلاً قواعد کنوانسیون ۱۹۵۸ حقوق دریاها، همگی قواعد عرفی بودند که در کنوانسیون تدوین شدند، اما در عین حال اعتبار خود را به عنوان قاعده عرفی از دست ندادند.

۱۰۶- گزینه «۲» در خصوص مصوبات مجمع عمومی، گروهی اعتقاد دارند که اگر مصوبات بدون مخالفت تصویب شود و تکرار هم شود اعتقاد حقوقی (Opinio juris) دارد و عرف می‌شود و گروهی نیز اعتقاد دارند، اگر این مصوبات تکرار شوند. پیش درآمد قواعد عرفی هستند و می‌توانند تبدیل به عرف شوند که به آن Soft-Law می‌گویند.

۱۰۷- گزینه «۳» اصل انصاف در مفهوم خاص یعنی عدالت (Equity)، که معنای ماهوی هم هست (انصاف در معنای شکلی به معنای اختیار قاضی در امر قضاوت به درخواست طرفین است)؛ انصاف یکی از اصول کلی حقوقی تلقی کرده و در دعاوی متعددی در تفسیر و صدور حکم از آن استفاده نموده است که بیشترین و برجسته‌ترین آن در دعاوی تحدید حدود مرزهای دریایی بوده است. در دعاوی فلات قاره دریای شمال، دعاوی فلات قاره لیبی و تونس، دعاوی تعیین حدود دریای گرین‌لند و جان ماین و غیره از این اصل استفاده شده است. در تعیین حدود فلات قاره و منطقه انحصاری اقتصادی، نیز کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها در ماده ۸۳ و ماده ۷۴ به انصاف در تحدید حدود اشاره کرده است.

۱۰۸- گزینه «۴» اصول حقوقی، وجه مشترک میان نظام‌های حقوقی جهان است. در حقوق بین‌الملل، فقط اصول کلی حقوقی را می‌توان به کار برد که میان نظام‌های مختلف حقوق داخلی مشترک باشد. توضیحات بیشتر در فصل منابع حقوق بین‌الملل ارائه خواهد شد.

۱۰۹- گزینه «۳» مطابق با ماده ۵۱ عهدنامه حقوق معاهدات ۱۹۶۹، که عنوان می‌کند: «تجلی رضایت کشوری یا سازمان بین‌المللی در قبال معاهده‌ای که از طریق اجبار نماینده‌ی آن کشور یا سازمان و همراه با اقدامات یا تهدیداتی علیه او به‌دست آمده باشد، فاقد هرگونه اثر حقوقی است». تعارض معاهده با قاعده آمره و اعمال فشار بر دولت معاهده را باطل می‌کند و برخورد متقابله با دولت یا سازمان بین‌المللی باعث می‌شود، تا کشور به تقلب به منزله بطلان رضایت خود به التزام در قبال معاهده استناد کند.

۱۱۰- گزینه «۲» مطابق با بند ۵ ماده ۲۰ عهدنامه ۱۹۶۹ وین مهلت اعتراض به حق شرط ۱۲ ماه پس از تاریخ آگاهی از حق شرط یا زمان اعلام رضایت خود به التزام در قبال معاهده، هر کدام که مؤخر باشد است.

مطابق با بند ۲ ماده ۲۲ عهدنامه ۱۹۶۹ وین، اعتراض به حق شرط را می‌توان در هر زمان مسترد داشت. مطابق با بند ب ماده ۲۰ عهدنامه ۱۹۶۹ وین، مخالفت یک کشور متعاهد با حق شرط یک کشور، مانع از لازم‌الاجرا شدن معاهده بین کشور مخالفت‌کننده و کشوری که حق شرط گذاشته نمی‌شود؛ مگر این که مخالفت خود را صراحتاً ابراز کند. بنابراین اعتراض به حق شرط، آن را از اثر نمی‌اندازد.

۱۱۱- گزینه «۲» مواد پایانی هر معاهده پیش از لازم‌الاجرا شدن معاهده، اجرای فوری می‌شوند. این مواد شامل مقررات مربوط به تحقق رضایت طرفین به التزام در قبال معاهده، چگونگی یا زمان به اجرا درآوردن معاهده، حق شرطها در معاهده و وظایف امین و سایر موضوعاتی است، که لزوماً پیش از لازم‌الاجرا شدن مطرح می‌شوند و در صورتی که اجرای فوری نشوند، لازم‌الاجرا شدن معاهده ناممکن می‌شود. در بند ۴ ماده ۲۴ کنوانسیون ۱۹۶۹ این موارد بیان می‌شوند و اعلام می‌شود که این موارد از زمان پذیرفتن متن معاهده لازم‌الرعايه خواهند بود.

۱۱۲- گزینه «۴» بند ۲ ماده ۱۲ عهدنامه ۱۹۶۹ وین به کشورهای مذاکره‌کننده اجازه داده است، تا بتوانند در مورد امضای مختصر (پاراف) به منزله امضای معاهده (التزام قطعی نسبت به معاهده و در واقع امضاء به منزله تصویب) توافق کنند؛ هر چند در عمل این که طرفین چنین توافقی کنند بسیار بعید است.

۱۱۳- گزینه «۱» تدوین حقوق عرفی، اساساً در کمیسیون حقوق بین‌الملل انجام می‌پذیرد. طبق ماده ۵۱ اساسنامه کمیسیون حقوق بین‌الملل، تدوین به معنای قاعده‌مند کردن صریح و منظم قواعد حقوق بین‌الملل در زمینه‌هایی است که قبلاً یک رویه کشوری منطقی، سابقه و آموزه وجود داشته باشد. از این رو کشورهایی که به این طرح استناد می‌کنند، معتقدند که هر چند این طرح هنوز به معاهده تبدیل نشده است، اما بیان‌کننده قواعد عرفی مورد پذیرش دول است.

۱۱۴- گزینه «۲» استفاده از منابع حقوق بین‌الملل بر مبنای احصای منابع در ماده ۳۸ اساسنامه دیوان، به راحتی صورت می‌گیرد. به این صورت که در صورت نبود معاهده و عرف از اصول کلی حقوقی برای اثبات قاعده حقوقی یا از منابع فرعی حقوق بین‌الملل یعنی دکترین و رویه قضایی استفاده می‌کنیم.

۱۱۵- گزینه «۱» دیوان دائمی بین‌المللی دادگستری، در قضیه لوتوس اعتبار حقوقی عرف را مورد تأیید قرار داده و عنوان می‌کند که رویه دولت‌ها عرف را تشکیل می‌دهد و در قضیه فلات قاره دریای شمال به عنصر مادی عرف اشاره کرده است و اعلام می‌کند که کوتاه بودن زمان تکرار عمل در صورتی که به صورت یکنواخت و پی‌درپی از سوی کشورهای ذینفع صورت پذیرفته باشد، مانع شکل‌گیری عرف نیست.

۱۱۶- گزینه «۴» هر چند در هر عرفی، امکان تغییر و تبدیل به عرف دیگر وجود دارد و این ناشی از خصیصه‌ی تغییرپذیری و پویایی آن است، اما اکنون نزدیک به یک قرن است، که تا حد زیادی با تدوین قواعد عرفی به صورت معاهده، رویه دولت‌ها کامل شده و خلأهای حقوقی پر شده است و با توجه به این که عنصر مادی عرف تکرار رویه‌ی دولت‌هاست، در مشارکت دولت‌ها در ایجاد عرف - که نشان از اعتقاد حقوقی آن‌ها نسبت به الزام به عرف است - تردیدی نیست.

۱۱۷- گزینه «۳» اصلاح یا تجدیدنظر در معاهدات به چند طریق ممکن است:

۱- اصلاح یا تجدیدنظر با توافق صریح طرفین (ماده ۳۹ عهدنامه ۱۹۶۹)؛

۲- اصلاح یا تجدیدنظر از طریق عرف یا با توافق ضمنی؛

۳- اصلاح یا تجدیدنظر با پیدایش قاعده‌ی امره جدید (ماده ۶۴ عهدنامه حقوق معاهدات ۱۹۶۹)؛

کمیسیون حقوق بین‌الملل در طرح مواد عهدنامه ۱۹۶۹ پیشنهاد کرد: «هر معاهده‌ای بتواند از طریق رویه بعدی که از سوی طرف‌های همان معاهده و در اجرای آن دنبال شده باشد مورد تجدیدنظر واقع شود». این پیشنهاد مورد پذیرش کنفرانس ۱۹۶۱ قرار نگرفت. اما اصلاح و تجدیدنظر معاهده از طریق رفتار بعدی طرف‌های آن منع نشد. بنابراین عرف بعد از معاهده هم می‌تواند آن را اصلاح کند.

۱۱۸- گزینه «۳» مقدمه یا پیشگفتار معاهده حاوی مطالبی مانند طرف‌های معاهده، هدف و موضوع معاهده و انگیزه انعقاد معاهده است. اصولاً مقدمه دارای قدرت الزام‌آور نیست و تنها برای تفسیر معاهده استفاده می‌شود.

۱۱۹- گزینه «۳» عدم امکان اجرای معاهده یعنی یک وضعیت مستقل و جدا از اراده‌ی طرف‌های معاهده پیش آمده است، که اجرای معاهده را غیر ممکن ساخته است. قوه قاهره یک حادثه‌ی خارجی غیرقابل پیش‌بینی و غیرقابل اجتناب است، که مانع اجرای تعهدات (اعم از قراردادی یا غیرقراردادی) می‌گردد.

در ماده ۶۱ کنوانسیون وین، از عنوان پیش آمدن عدم امکان اجرای معاهده استفاده می‌کند. این اصطلاح به‌جای واژه قوه قاهره استفاده شده است و هر چند قوه قاهره یا فورس ماژور خود به‌طور کلی موجب عدم امکان اجرا است، اما در این‌جا با توجه به شرایط خاص، عدم امکان اجرای معاهده یکی از جلوه‌های قوه قاهره است.

۱۲۰- گزینه «۲» عهدنامه حقوق معاهدات ۱۹۶۹، در خصوص تأثیر جنگ بر معاهدات سکوت کرده است. در نتیجه موضوع تابع قواعد عرفی بین‌المللی است. از این رو تأثیر جنگ بر معاهدات را بدین صورت طبقه‌بندی می‌کنیم.

معاهدات	
۱- دوجانبه	۲- چندجانبه
الف - معاهداتی که صرفاً برای زمان صلح منعقد شده‌اند. ← با بروز جنگ اعتبار خود را از دست می‌دهند. ب - معاهدات مرزی و سرزمینی و بی‌طرفی با وجود جنگ معتبر هستند.	الف - معاهدات قانون‌ساز تحت تأثیر جنگ قرار نمی‌گیرند. مثل معاهدات متضمن قواعد آمره یا تأسیس کشورها ب - معاهدات قراردادی ✓ بین طرفین مخاصمه به حالت تعلیق درمی‌آیند. ✓ بین طرفین با سایر طرف‌های معاهده که طرف مخاصمه نیستند. ← معتبر بوده و اجرا می‌شوند.

بنابراین بعضی از معاهدات با وجود جنگ ادامه یافته و بعضی دیگر خاتمه می‌یابند. البته دولت آمریکا تنها دولتی است که قاعده لغو معاهدات بر اثر جنگ را نمی‌پذیرد.

۱۲۱- گزینه «۳» مطابق با ماده ۲۸ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، منابع حقوق بین‌الملل عبارتند از:

- الف) عهدنامه‌های بین‌المللی اعم از عمومی و خصوصی که به موجب آن قواعدی معین شده است که طرفین اختلاف آن قواعد را به رسمیت شناخته‌اند.
ب) عرف بین‌المللی به عنوان رویه‌ای کلی که به صورت قانون پذیرفته شده است.
ج) اصول کلی حقوقی که مقبول ملل متمدن است.
د) با رعایت حکم ماده ۵۹، تصمیمات قضایی و عقاید برجسته‌ترین مبلغین ملل مختلف به منزله وسایل فرعی برای تعیین قواعد حقوقی. همان‌طور که ملاحظه شد، عرف بین‌المللی به عنوان رویه‌ای کلی مد نظر است و اشاره‌ای به عرف بین‌المللی خاص نگردیده است.

۱۲۲- گزینه «۳» مطابق با قسمت الف بند ۱ ماده ۲ عهدنامه ۱۹۶۹ وین، معاهده به معنی توافق بین‌المللی است که میان کشورها به صورت کتبی منعقد شده و مشمول حقوق بین‌الملل باشد، همان‌طور که ملاحظه می‌شود عهدنامه وین، تنها کشورها را طرف‌های توافق قلمداد کرده و از سایر تابعان حقوق بین‌الملل صحبتی نکرده است. با این حال معاهده ۱۹۸۶ وین خلاء مزبور را پر کرده و معاهده میان کشورها و سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های بین‌المللی با یکدیگر را نیز مورد پذیرش قرار داده است، اما توافقات زیر خارج از شمول معاهدات در حقوق بین‌الملل هستند:

- ۱- قراردادهای تجاری بین‌المللی؛
- ۲- توافقات میان تابعان حقوق بین‌الملل و نهادهای بین‌المللی غیر دولتی مانند سازمان‌های بین‌المللی غیر دولتی (مانند صلیب سرخ)؛
- ۳- توافقات میان تابعان حقوق بین‌الملل و اشخاص خصوصی خارجی، مثلاً موافقتنامه‌های سرمایه‌گذاری خارجی منعقد میان کشورها و سرمایه‌گذاران خصوصی خارجی؛
- ۴- توافقات میان تابعان حقوق بین‌الملل (مثل یک سازمان بین‌المللی) با نهضت آزادی بخش ملی. از این رو تنها موافقتنامه میان تابعین حقوق بین‌المللی؛ مانند یک دولت و یک سازمان بین‌المللی مانند ایکائو تحت شمول مقررات عام حقوق معاهدات بین‌المللی قرار می‌گیرد.

۱۲۳- گزینه «۱» حق بر توسعه در قطعنامه ۴۱/۱۲۸ مجمع عمومی مصوب ۱۹۸۶ شناخته شد. این قطعنامه اشعار می‌داد که «انسان موضوع اصلی توسعه است و بنابراین باید شرکت‌کننده فعال و ذینفع اصلی از حقوق توسعه باشد». اما حق بر توسعه در قلمرو حقوق بشر قرار می‌گیرد و نباید با حق توسعه اشتباه شود. در خصوص حق توسعه، دبیر کل سابق سازمان ملل، پطروس گالی، معتقد بود صلح، توسعه و دموکراسی سه پایه نظم حقوق بین‌المللی است. وی سه گزارش در این خصوص ارائه داد، که گزارش‌های مربوط به توسعه و صلح به توصیه مجمع بود، عده‌ای معتقد هستند که مصوبات مجمع عمومی در صورت تکرار، می‌توانند پیش درآمد قواعد حقوقی باشند و از آن به عنوان Soft - Law یا حقوق نرم یاد می‌کنند. حق بر توسعه نیز یکی از این موارد است که مصوبات مجمع در خصوص آن از اهمیت بسیاری برخوردار است.

۱۲۴- گزینه «۲» اشتباه حکمی، به معنای اشتباه در وجود قاعده‌ای است که وجود ندارد و یا تفسیر یا درک نادرست از قاعده‌ای، به تصور این که تفسیر یا درک آن صحیح است. امروزه به دلیل آیین انعقاد معاهدات، اشتباه حکمی در معاهدات بسیار کم است. از این رو اشتباه حکمی در عهدنامه حقوق معاهدات پذیرفته نشده است. در مقابل اشتباه حکمی، اشتباه موضوعی است. اشتباه موضوعی در موضوعات آن حکم یا قاعده است. این نوع اشتباه در حقوق معاهدات پذیرفته شده است؛ زیرا مطابق بند ۱ ماده ۴۸ عهدنامه ۱۹۶۹ وین، اشتباه باید مربوط به ماهیت اساسی تعهدات باشد؛ به طوری که اگر آن اشتباه رخ نمی‌داد، مدعی رضایت خود را ابراز نمی‌داشت. اما باید توجه داشت که اشتباه موضوعی به معنی اشتباه در ارزش موضوع تعهد معاهده نیست و البته باید ذکر گردد اشتباه در نگارش نیز تاثیری بر بی‌اعتباری یک معاهده ندارد و تنها اشتباه پذیرفته شده، اشتباه موضوعی است.

۱۲۵- گزینه «۱» معاهدات قانون‌ساز یا عام، معاهداتی هستند که موجد قواعد حقوقی عام و اساسی می‌گردند، که به عنوان منابع اصلی و مستقیم حقوق بین‌الملل قلمداد می‌شوند معاهدات قانون‌ساز شامل موضوعات اساسی زیر می‌شود.

(۱) مسائل سرزمینی (بیطرفی، مرزی، انتقال سرزمین)؛ (۲) جنگ و صلح؛ (۳) حقوق بشر؛ (۴) تاسیس نهادهای بین‌المللی؛ (۵) جنایات بین‌المللی؛ (۶) قلمرو عمومی جامعه بین‌المللی (دریاها، هوا، فضا)؛ (۷) مسئولیت بین‌المللی و ...

۱۲۶- گزینه «۴» مطابق با بند ۱ ماده ۴۱ کنوانسیون وین ۱۹۶۹، دو یا چند طرف یک معاهده‌ی چند جانبه، فقط در صورتی می‌توانند موافقتنامه‌ای برای جرح و تعدیل معاهده بین خود منعقد کنند. (مطابق با ماده ۳۹ کنوانسیون ۱۹۶۹ یک معاهده تنها با موافقت طرف‌های معاهده قابل اصلاح است) که:

(۱) جرح و تعدیل تأثیری در استفاده از حقوق سایر طرف‌های معاهده، طبق معاهده، و یا در انجام تعهدات آنان نداشته باشد.

(۲) جرح و تعدیل مزبور، به ترتیبی از معاهده مربوط نشود که تخلف از آن‌ها با اجرای مؤثر موضوع و هدف معاهده مبیانت داشته باشد.

۱۲۷- گزینه «۳» مطابق با ماده ۸ کنوانسیون ۱۹۶۹ وین، اقدام مربوط به انعقاد یک معاهده، به وسیله شخصی که به موجب ماده ۷ نماینده کشور مربوطه برای این منظور محسوب نمی‌شود، اثر حقوقی نخواهد داشت، مگر آن که متعاقباً به وسیله آن کشور مورد تأیید قرار گیرد.

فصل هفتم

«قلمرو دول»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل هفتم

- ۱- اگر میان دو کشور رشته کوه‌هایی قرار داشته باشد، خطوط مرزی بر چه اساس تعیین می‌گردد؟ (آزاد ۷۵)
- (۱) خط الرأس (۲) خط‌القدر (۳) خط تالوگ (۴) خط منصف
- ۲- مرزهای دریای یک کشور:
- (۱) ابتدای آب‌های ساحلی است. (۲) انتهای آب‌های داخلی است. (۳) انتهای آب‌های سرزمینی است. (۴) خط مبدا آب‌های ساحلی است. (آزاد ۷۵)
- ۳- عرض منطقه انحصاری اقتصادی همیشه:
- (۱) از خط مبدأ ۲۴ مایل است. (۲) از خط مبدأ ۲۰۰ مایل است. (۳) از خط مبدأ ۱۸۸ مایل است. (۴) بستگی به عرض دریای سرزمینی دارد و حداکثر ۲۰۰ مایل است. (آزاد ۷۵)
- ۴- کشتی‌های نظامی در آب‌های ساحلی:
- (۱) تحت حاکمیت قوانین دولت ساحلی هستند. (۲) از مصونیت کامل برخوردار هستند. (۳) فقط از نظر نظم داخلی تحت حاکمیت پرچم خود هستند. (۴) اگر اجازه عبور گرفته‌اند تحت حاکمیت دولت ساحلی هستند. (آزاد ۷۵)
- ۵- مرزهای هوایی عمودی کشور:
- (۱) حد فاصل فضای هوایی و فضای ماورای جو است. (۲) حد فاصل تمامی قلمرو هوایی، با کشورهای مجاور است. (۳) حد فاصل قلمرو هوایی افقی کشور با کشورهای مجاور است. (۴) وابسته به میزانی است که هر دولت آزادانه مشخص می‌کند. (آزاد ۷۵)
- ۶- دو کشتی خصوصی خارجی، با تابعیت واحد در آب‌های ساحلی کشور الف تصادم می‌کنند، که منجر به مرگ افراد و خسارات مالی می‌شود، اما اختلافی در نظام کشور ساحلی ایجاد نمی‌کنند، در این حالت:
- (۱) صلاحیت رسیدگی، در هر حال با کشور ساحلی است. (۲) صلاحیت رسیدگی با کشور صاحب پرچم است. (۳) صلاحیت رسیدگی، با کشور متبوع افراد است. (۴) صلاحیت دادگاهی بین‌المللی است. (آزاد ۷۵)
- ۷- دولت ساحلی بر کدام دسته از مناطق دریایی زیر اعمال حاکمیت می‌کند؟ (آزاد ۷۶)
- (۱) دریای سرزمینی - آب‌های مجمع‌الجزایری (۲) دریای سرزمینی - منطقه مجاور (۳) آب‌های داخلی - منطقه انحصاری اقتصادی (۴) فلات قاره - منطقه انحصاری اقتصادی
- ۸- در چه وضعیتی یک دولت ساحلی می‌تواند تعقیب یک کشتی خارجی که مقررات آن دولت را نقض کرده است را آغاز نماید؟ (آزاد ۷۶)
- (۱) کشتی در آب‌های فلات قاره دولت ساحلی باشد. (۲) کشتی در آب‌های منطقه انحصاری اقتصادی دولت ساحلی باشد. (۳) کشتی در آب‌های منطقه مجاور دولت ساحلی باشد. (۴) کشتی در آب‌های دریای آزاد باشد.
- ۹- کدام مطلب در مورد عبور ترانزیت از تنگه‌های بین‌المللی صحیح نیست؟ (سراسری ۷۷)
- (۱) کلیه کشتی‌ها و هواپیماها، از حق عبور ترانزیت بدون مانع از تنگه‌ها برخوردارند. (۲) عبور ترانزیت، شامل آزادی کشتیرانی و پرواز بر فراز تنگه‌ها می‌شود. (۳) عبور ترانزیت خاص تنگه‌هایی است، که دریای سرزمینی یک کشور را به بخشی از دریای سرزمینی یا منطقه انحصاری اقتصادی کشور دیگر متصل می‌کند. (۴) عبور ترانزیت خاص تنگه‌هایی است، که بخشی از دریای آزاد را به بخش دیگری از دریای آزاد یا منطقه انحصاری اقتصادی متصل می‌کند.
- ۱۰- معاهده ۱۹۶۳، که موضوع آن منع آزمایش سلاح‌های هسته‌ای در فضای ماورای جو است، در آغاز به وسیله کدامین کشورها به امضاء رسید؟ (سراسری ۷۷)
- (۱) ایالت متحده آمریکا - شوروی - انگلستان (۲) ایالت متحده آمریکا، اتحاد جماهیر شوروی (۳) ایالت متحده آمریکا، انگلستان، اتحاد جماهیر شوروی، فرانسه (۴) انگلیس، ایالت متحده آمریکا

- ۱۱- حد منطقه انحصاری اقتصادی براساس کنوانسیون ۱۹۸۲ به چه مقدار است و از کجا شروع می‌شود؟ (سراسری ۷۷)
- (۱) ۲۰۰ مایل دریایی است، که از خط مبدأ شروع می‌شود.
 - (۲) ۲۰۰ مایل دریایی است، که از حد منطقه مجاور یا نظارت شروع می‌گردد.
 - (۳) ۲۰۰ مایل دریایی است، که از حد خارجی دریای سرزمینی شروع می‌شود.
 - (۴) ۲۰۰ متر عمق (ارتفاع آب) که از خط مبدأ شروع می‌شود.
- ۱۲- در قطعنامه شماره ۲۷۴۹ مورخ ۱۷ دسامبر ۱۹۷۰ مجمع عمومی سازمان ملل (اعلامیه اصولی)، منظور از منابع موجود در خارج از صلاحیت ملی دولت‌ها در دریا چیست؟ (سراسری ۷۷)
- (۱) منابع جاندار وابسته به منطقه و منابع معدنی است.
 - (۲) منابع معدنی است.
 - (۳) منابع جاندار متحرک، گیاهی و معدنی است.
 - (۴) به طور کلی کلیه منابع طبیعی را شامل می‌شود.
- ۱۳- در کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، نسبت به موضوع فلات قاره این‌گونه نگریسته شده است: (آزاد ۷۷)
- (۱) تنها ضابطه زمین‌شناسی، که گستره فلات قاره تا حد خارجی (حاشیه قاره) است ملحوظ گردیده است.
 - (۲) در کنوانسیون ۱۹۸۲، اصلاً از فلات قاره صحبتی به میان نیامده و به جای آن منطقه و انحصاری اقتصادی جایگزین شده است.
 - (۳) ضابطه زمین‌شناسی گستره فلات قاره تا حد خارجی و ضابطه فاصله ۲۰۰ مایل هر دو منظور شده است.
 - (۴) ضوابط حاصله که منطبق با منطقه انحصاری اقتصادی به عرض ۲۰۰ مایل است، به تنهایی منظور شده است.
- ۱۴- اگر مجرمی به قصد فرار از مجازات، به یک کشتی جنگی واقع در آب‌های داخلی یک کشور پناهنده شود، کدام مورد صحیح است؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) کشتی جنگی در این گونه موارد باید به مجرم پناه ندهد.
 - (۲) فرمانده کشتی می‌تواند او را تحویل ندهد، اما کشور ساحلی می‌تواند مداخله کند و پلیس قضایی وارد کشتی شده و او را دستگیر کند.
 - (۳) فرمانده کشتی جنگی باید او را تحویل دهد، چون در آب‌های داخلی کشور است.
 - (۴) فرمانده کشتی جنگی می‌تواند از تحویل او خودداری نماید و کشور ساحلی حق توسل به زور و اقدام قهرآمیز علیه آن کشتی را ندارد.
- ۱۵- کدام مورد از شرایط تعقیب فوری نیست؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) کشتی مورد نظر فقط مقررات آب‌های داخلی و سرزمینی را نقض کرده باشد.
 - (۲) کشتی وارد آب‌های سرزمینی خود یا دولت ثالث نشده باشد.
 - (۳) تعقیب باید پیوسته و بی‌وقفه باشد.
 - (۴) به کشتی مورد نظر علامات سمعی و بصری داده شده باشد و بعد از توقیف به کشور متبوع اطلاع دهد.
- ۱۶- حقوق دولت‌های غیرساحلی در منطقه انحصاری اقتصادی چیست؟ (سراسری ۷۸)
- (۱) تعبیه کابل و خطوط لوله و صید
 - (۲) کشتیرانی، پرواز، تعبیه کابل و خطوط لوله
 - (۳) کشتیرانی، پرواز، تعبیه کابل و خطوط لوله
 - (۴) صید و کشتیرانی
- ۱۷- سرزمین یک دولت علاوه بر قلمرو خشکی اصولاً شامل کدام قسمت‌هاست؟ (سراسری ۷۸)
- (۱) آب‌های داخلی، دریای سرزمینی و فضای فوقانی آن
 - (۲) آب‌های داخلی، منطقه انحصاری اقتصادی و فضای فوقانی آن‌ها
 - (۳) آب‌های داخلی و فضای فوقانی آن‌ها
 - (۴) دریای سرزمینی، منطقه انحصاری اقتصادی و فضای فوقانی آن‌ها.
- ۱۸- کدام منطقه دریایی، آب داخلی محسوب نمی‌شود؟ آب‌های واقع در (سراسری ۷۸)
- (۱) بین قلمرو خشکی و خط مبدأ مستقیم
 - (۲) بین قلمرو خشکی و خط مبدأ عادی
 - (۳) بین قلمرو خشکی و خط مبدأ خلیج کوچک
 - (۴) در درون خطوط مبدأ مجمع‌الجزایری
- ۱۹- چرا در قضیه ماهیگیری (انگلستان و نروژ) دیوان اعتقاد داشت، که تعیین عرض ۳ مایل برای دریای سرزمینی یک قاعده عرفی عام و قابل استناد در برابر نروژ نیست؟ زیرا..... (سراسری ۷۸)
- (۱) اندازه ۳ مایل قاعده حقوق موضوعه قراردادی است، اما نروژ طرف قرارداد نیست.
 - (۲) نروژ همیشه با آن مخالف بوده است.
 - (۳) نروژ با آن مخالفت کرده است، اما در هر حال قاعده عرفی نیست.
 - (۴) نروژ با آن مخالفت کرده است، اما این امر تأثیری بر عرفی و عام بودن قاعده ندارد.

- ۲۰- دولت ساحلی در منطقه انحصاری اقتصادی، دارای کدام یک از حقوق زیر نیست؟ (آزاد ۷۸)
- (۱) استفاده‌های اقتصادی خاص
 - (۲) تعلیق کشتیرانی و پرواز
 - (۳) کشف و بهره‌برداری از منابع طبیعی
 - (۴) مدیریت و حفاظت از منابع طبیعی
- ۲۱- آزادی فرود برای کدام مورد توافق‌نامه ترانزیت ۱۹۴۴ برای هواپیمایی کشوری پذیرفته شده است؟ (سراسری ۷۹)
- (۱) پیاده کردن مسافر
 - (۲) پیاده و سوار کردن مسافر و تخلیه و به کارگیری کالا
 - (۳) سوار کردن مسافر
 - (۴) مقاصد فنی
- ۲۲- بهره‌برداری از منابع بستر و زیر بستر کدام یک از مناطق دریایی، تابع نظام حقوقی فلات قاره است؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) دریای سرزمینی
 - (۲) اقتصادی و انحصاری
 - (۳) مجاور
 - (۴) آب‌های داخلی
- ۲۳- کدام یک از آزادی‌های زیر، در موافقت‌نامه ترانزیت پیش‌بینی شده است؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) آزادی فرو رفتن
 - (۲) آزادی پیاده کردن مسافر
 - (۳) آزادی تخلیه کالا
 - (۴) آزادی پیاده کردن و سوار کردن مسافر و کالا
- ۲۴- کدامیک از دریاها تابع نظام حقوقی آب‌های داخلی نیست؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) آب‌های خلیج‌های کوچک
 - (۲) آب‌های خلیج تاریخی
 - (۳) آب‌های مجمع‌الجزایری
 - (۴) آب‌های واقع در بنادر دولت ساحلی
- ۲۵- دریای سیاه، به موجب کدام معاهده دریایی بی‌طرف اعلام شد؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) معاهده ۱۸۸۵ برلن
 - (۲) معاهده ۱۸۴۱ لندن
 - (۳) معاهده ۱۸۵۶ پاریس
 - (۴) معاهده ۱۹۱۱ سوئیس
- ۲۶- دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی، در قضیه کشتی ویمبلدون، کدام یک از آبراه‌های زیر را در حکم تنگه بین‌المللی، لحاظ نموده است؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) کانال کیل
 - (۲) کانال پاناما
 - (۳) کانال بیگل
 - (۴) کانال هودسن
- ۲۷- کدامیک از موارد زیر، در صلاحیت دولت ساحلی، در نقطه انحصاری اقتصادی نیست؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) صید
 - (۲) کشتیرانی
 - (۳) مبارزه با آلودگی
 - (۴) تحقیقات محلی
- ۲۸- اگر در ساحل دو کشور فرو رفتگی آب وجود داشته باشد، که قطر دهانه آن ۲۰ مایل بوده و مساحت فرو رفتگی ۱۰۰ مایل مربع باشد، خط مبدأ آن چگونه تعیین می‌شود؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) خط اتصال منتهی‌الیه دهانه، خط مبدأ است.
 - (۲) خط مبدأ، حد پست‌ترین جزر آب در فرو رفتگی است.
 - (۳) خط مبدأ، بستگی به وضعیت ساحل در آن فرو رفتگی دارد.
 - (۴) خط مبدأ، با توافق دولت‌های ساحلی مشخص می‌شود.
- ۲۹- کدامیک از کنوانسیون‌های زیر مربوط به امنیت هوانوردی نیست؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) کنوانسیون ۱۹۶۲ توکیو
 - (۲) کنوانسیون ۱۹۷۰ لاهه
 - (۳) کنوانسیون ۱۹۷۱ مونترال
 - (۴) کنوانسیون ۱۹۴۴ شیکاگو
- ۳۰- کدامیک از تعاریف زیر، در مورد حاشیه قاره صدق می‌کند؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) امتداد سرزمین خشکی که شامل بستر و زیر بستر فلات قاره و سرایشب قاره است.
 - (۲) امتداد سرزمین خشکی که شامل بستر و زیربستر فلات قاره و پیش قاره است.
 - (۳) امتداد سرزمینی خشکی که شامل بستر و زیر بستر فلات قاره و سرایشب قاره و پیش قاره می‌شود.
 - (۴) امتداد سرزمین خشکی که شامل بستر و زیر بستر فلات قاره و پشته‌ها یا تپه‌های آقیانوسی می‌شود.
- ۳۱- مطابق معاهده هواپیمایی بین‌المللی کشوری (شیکاگو ۱۹۴۴) (آزاد ۷۹)
- (۱) پرواز هواپیماها، بر روی کشورهای متعاهد حتماً نیاز به قراردادی جداگانه دارد.
 - (۲) کلیه هواپیماهای غیردولتی کشورهای متعاهد که در خدمت سرویس‌های منظم هوایی هستند، می‌توانند آزادانه از فراز کشورهای متعاهد عبور نمایند.
 - (۳) کلیه هواپیماهای کشوری، مجازند از فراز کشورهای متعاهد عبور نمایند.
 - (۴) کلیه هواپیماهای کشورهای متعاهد، که در خدمت سرویس‌های منظم هوایی هستند، آزادند از فراز کشورهای متعاهد دیگر عبور نمایند.
- ۳۲- چه جزایری دارای دریای سرزمینی مخصوص به خود هستند؟ (سراسری ۷۹)
- (۱) دارای وسعت زیاد، ولو بدون سکنه باشد.
 - (۲) دارای وسعت کم، ولو بدون سکنه باشد.
 - (۳) مسکونی و بیش از ۲۴ مایل از سرزمین اصلی فاصله داشته باشد.
 - (۴) مسکونی و بیش از ۱۲ مایل از سرزمین اصلی فاصله داشته باشد.

- کس ۳۳-** منطقه انحصاری اقتصادی منطقه‌ای است در دریا واقع در بین:
- (۱) حد خارجی دریای سرزمینی تا دریای آزاد
 - (۲) خط جزر دریای سرزمینی تا ۲۰۰ مایل به طرف دریای آزاد
 - (۳) خط مبدأ تا دریای آزاد
 - (۴) خط مبدأ تا ۱۸۰ مایل به طرف دریای آزاد
- (سراسری ۷۹)
- کس ۳۴-** به چه خلیجی، خلیج تاریخی گویند؟
- (۱) عرض دهانه آن بیش از ۲۴ مایل باشد.
 - (۲) در طول قرون و اعصار متعلق به یک کشور بوده باشد.
 - (۳) با عرض دهانه بیش از ۲۴ مایل به علاوه ادعای حاکمیت کشور ذریبط و عدم اعتراض کشورهای ثالث.
 - (۴) به کلیه خلیج‌های با عرض دهانه کمتر از ۲۴ مایل گویند.
- (سراسری ۸۰)
- کس ۳۵-** طبق کنوانسیون ۱۹۵۸ ژنو، در مورد دریای سرزمینی و منطقه مجاور، منطقه مجاور چه ماهیتی دارد؟
- (۱) دریای آزاد
 - (۲) دریای سرزمینی
 - (۳) منطقه‌ی انحصاری اقتصادی
 - (۴) منطقه‌ی صید
- (آزاد ۸۰)
- کس ۳۶-** دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی، در قضیه لوتوس کدام مبنا را برای الزامی بودن قواعد بین‌المللی، پذیرفته است؟
- (۱) الزامات دولت‌ها
 - (۲) اراده دولت‌ها
 - (۳) حسن نیت دولت‌ها
 - (۴) ضرورت ناشی از زیست بین‌المللی
- (آزاد ۸۰)
- کس ۳۷-** کدام‌یک از مناطق ذیل، بایستی از سوی دولت ساحلی ادعا شود، تا بتواند از حقوق مربوط به آن منطقه بهره‌مند گردد؟
- (۱) منطقه مجاور
 - (۲) فلات قاره
 - (۳) دریای سرزمینی
 - (۴) منطقه‌ی انحصاری اقتصادی
- (آزاد ۸۰)
- کس ۳۸-** اروندرود که مرز مشترک ایران و عراق را تشکیل می‌دهد، به چه طریقی تحدید حدود شده است؟
- (۱) خط تالوگ یا ژرفاب که از میان عمیق‌ترین نقطه بستر رودخانه می‌گذرد.
 - (۲) ترسیم خطوط مستقیم و استفاده از فنون بین‌المللی و منصفانه.
 - (۳) روش مشاع و بهره‌برداری مشترک.
 - (۴) تحدید حدود هندسی با استفاده از ترسیم خطوط مستقیم.
- (آزاد ۸۰)
- کس ۳۹-** محاکم کدام کشور در رسیدگی به جنایت دزدی دریایی صلاحیت دارند؟
- (۱) کشور صاحب پرچم.
 - (۲) کشور شناسایی‌کننده دزدان دریایی.
 - (۳) هر کشوری که دزدان دریایی را دستگیر کند.
 - (۴) کشورهایی که کنوانسیون‌های مربوط به مبارزه با دزدان دریایی را امضاء کرده‌اند.
- (سراسری ۸۱)
- کس ۴۰-** حداکثر طول هر یک از خطوط مبدأ مستقیم به چه میزان است؟
- (۱) ۱۰ مایل
 - (۲) ۲۴ مایل
 - (۳) ۲۰۰ مایل
 - (۴) حدی ندارد.
- (سراسری ۸۱)
- کس ۴۱-** دولت ساحلی در آب‌های داخلی و دریای سرزمینی از چه حقوقی برخوردار است؟
- (۱) در هر دو بخش از حقوق محاکمه.
 - (۲) در هر دو بخش از حق حاکمیت برخوردار است.
 - (۳) در آب‌های داخلی از حق حاکمیت و در دریای سرزمینی از حقوق محاکمه.
 - (۴) در هر دو بخش از کلیه حقوق به استثنای رعایت عبور بی‌ضرر برای دیگر کشتی‌ها (کشتی‌های خارجی).
- (سراسری ۸۱)
- کس ۴۲-** طبق کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، چه شرایطی برای صحت تابعیت کشتی در نظر گرفته شده است؟
- (۱) تابعیت امری داخلی است و کنوانسیون ۱۹۸۲ نمی‌تواند قابل اعمال باشد.
 - (۲) رابطه مالکیت میان دولت ثبت‌کننده و کشتی برای انجام امور ثبتی و احراز تابعیت وجود داشته باشد.
 - (۳) رابطه تجاری میان دولت ثبت‌کننده و کشتی وجود داشته باشد.
 - (۴) رابطه ماهوی و واقعی میان دولت ثبت‌کننده و کشتی وجود داشته باشد.
- (سراسری ۸۱)
- کس ۴۳-** چگونه پیشرفتگی آب در ساحل یک کشور، خلیج محسوب می‌شود؟
- (۱) مساحت آب باقیمانده، پس از حد پست‌ترین جزر برابر مساحت دایره‌ای به قطر دهانه باشد.
 - (۲) مساحت آب فرو رفته، برابر مساحت نیم‌دایره به قطر دهانه باشد.
 - (۳) مساحت آب فرورفته، پس از حد پست‌ترین جزر، برابر مساحت نیم‌دایره‌ای به شعاع دهانه باشد.
 - (۴) مساحت آب باقیمانده، پس از حد پست‌ترین جزر، برابر مساحت نیم‌دایره‌ای به قطر دهانه باشد.
- (آزاد ۸۱)

- ۴۴- چند درصد از تعداد خطوط مبدأ مجمع‌الجزایری، می‌توانند از ۱۰۰ مایل بیشتر و حداکثر ۱۲۵ مایل طول داشته باشند؟ (آزاد ۸۱)
- (۱) ۳ درصد (۲) ۵ درصد (۳) ۲ درصد (۴) ۷ درصد
- ۴۵- نظام حقوقی خلیج کوچک واقع در ساحل دو کشور، چگونه تعیین می‌شود؟ (آزاد ۸۱)
- (۱) ابتدا باید مساحت آب باقیمانده، پس از حد پست‌ترین جزر، برابر مساحت نیم‌دایره‌ای به قطر دهانه باشد، تا آن را آب داخلی دانست.
(۲) تابع توافق دولت‌های ساحلی است.
(۳) ابتدا باید مساحت آب باقی‌مانده، پس از حد پست‌ترین جزر، برابر مساحت دایره‌ای به قطر دهانه باشد، تا آن را آب داخلی دانست.
(۴) ابتدا باید مساحت آب باقیمانده، پس از حد پست‌ترین جزر، بیشتر از مساحت نیم‌دایره‌ای به قطر دهانه باشد، تا آن را داخلی دانست.
- ۴۶- کدام یک از خطوط هوایی از کلیه آزادی‌های پنج‌گانه پرواز برخوردارند؟ (آزاد ۸۱)
- (۱) خطوط هوایی منظم بدون قید و شرط (۲) هواپیماهای دولتی (۳) خطوط هوایی نامنظم (۴) هواپیماهای حامل سران
- ۴۷- در کدام یک از تنگه‌های زیر عبور بی‌ضرر انجام می‌شود؟ (آزاد ۸۱)
- (۱) تیران (۲) هرمز (۳) ماژلان (۴) جبل الطارق
- ۴۸- در تنگه‌های بین‌المللی چه تفاوتی است میان عبور بی‌ضرر و عبور ترانزیت؟ (سراسری ۸۲)
- (۱) در عبور بی‌ضرر، زیردریایی‌ها باید در سطح آب حرکت کنند در حالی که در عبور ترانزیت چنین نیست.
(۲) در عبور بی‌ضرر، زیردریایی‌ها و ناوهای هوایی باید سریع حرکت کنند در حالی که در عبور ترانزیت چنین نیست.
(۳) در عبور بی‌ضرر، ناوهای هوایی می‌توانند از فراز تنگه‌ها عبور کنند در حالی که در عبور ترانزیت چنین نیست.
(۴) در عبور بی‌ضرر، زیردریایی‌ها می‌توانند پرچم خود را به اهتزاز در نیاورند، در حالی که در عبور ترانزیت چنین نیست.
- ۴۹- کدام یک از موارد زیر از اصول حاکم بر بهره‌برداری از فضای ماورای جو نیست؟ (سراسری ۸۲)
- (۱) عدم تملک (۲) آزادی (۳) تصرف حقوقی (۴) کاربرد مسالمت‌آمیز
- ۵۰- مقررات تنگه‌ها که در کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاهای پیش‌بینی شده است، در مورد کدام یک از تنگه‌های زیر قابل اعمال نیست؟ تنگه (سراسری ۸۲)
- (۱) جبل الطارق (۲) داردانل (۳) ملاکا (۴) هرمز
- ۵۱- آب‌های مجمع‌الجزایری چه ماهیتی دارند؟ (سراسری ۸۲)
- (۱) خاص (۲) دریای آزاد (۳) آب‌های داخلی (۴) آب‌های سرزمینی
- ۵۲- در کدام یک از موارد زیر از روش‌های تحدید حدود مصنوعی مرزهای بین‌المللی محسوب نمی‌شود؟ (سراسری ۸۲)
- (۱) خط مستقیم (۲) نصف النهارات (۳) قاعده تصرف حقوقی (Uti opssideti juris) (۴) خط مقسم آب
- ۵۳- صخره‌های غیرمسکونی، از لحاظ مناطق دریایی چه وضعیتی دارند؟ (سراسری ۸۳)
- (۱) فقط دارای آب‌های داخلی هستند.
(۲) فقط دارای دریای سرزمینی هستند.
(۳) فاقد فلات قاره و منطقه انحصاری اقتصادی هستند.
(۴) در تعیین قلمرو آب‌های مجمع‌الجزایری هم مورد استفاده قرار می‌گیرند.
- ۵۴- کدام مورد جزء اصول عام حاکم بر رودخانه‌های بین‌المللی نیست؟ (سراسری ۸۳)
- (۱) عبور بی‌ضرر کشتی‌های غیرکشور آبراه
(۲) استفاده منصفانه و معقول کشورهای آبراه
(۳) هر یک از کشورهای آبراه می‌تواند آب مورد نیاز خود را برداشت کند.
(۴) برنامه‌های اجرایی توسط کشور به سایر کشورها اطلاع داده شود.
- ۵۵- عبور از آب‌های مجمع‌الجزایری چگونه است؟ (سراسری ۸۳)
- (۱) عبور بی‌ضرر و عبور آزاد
(۲) عبور ترانزیت و عبور آزاد
(۳) عبور بی‌ضرر و عبور مجمع‌الجزایری
(۴) عبور ترانزیت و عبور مجمع‌الجزایری
- ۵۶- در کدام مورد، دولت ساحلی صلاحیت کشوری، برای رسیدگی به جرایم ارتكابی در کشتی عبورکننده از دریای سرزمینی را ندارد؟ چنانچه (سراسری ۸۳)
- (۱) نتایج جرم به دولت ساحلی سرایت کند.
(۲) جرم صرفاً در داخل کشتی اتفاق افتاده باشد.
(۳) جرم از نوعی باشد که آرامش دولت ساحلی را مختل سازد.
(۴) اقدام دولت ساحلی به منظور جلوگیری از معامله غیرمجاز مواد مخدر باشد.

- ۵۷- کدام مورد از اصول مهم معاهده شیکاگو محسوب نمی‌شود؟ اصل: (سراسری ۸۳)
- ۱) آزادی پرواز، بر فراز دریای آزاد
 - ۲) امکان تابعیت و ثبت مضاعف برای هواپیماها
 - ۳) عدم پرواز هواپیماهای بدون خلبان، مگر با اجازه کشور مربوط
 - ۴) حاکمیت تام و مطلق کشورها، بر فضای بالای قلمرو زمینی و نیز قلمروی هوایی دریای سرزمینی
- ۵۸- بر اساس حق دولت ساحلی می‌تواند، کشتی خارجی متخلف را در دریای آزاد توقیف نماید. (سراسری ۸۴)
- ۱) تعقیب فوری
 - ۲) دفاع مشروع
 - ۳) ناشی از تقدم صلاحیت
 - ۴) ناشی از معاهده منعقد شده، میان دولت ساحلی و دولت متبوع کشتی متخلف
- ۵۹- در تعقیب فوری، کشتی خصوصی که علیه قوانین کشور تعقیب کننده اقدام نموده است، چنانچه شروع به تعقیب از سوی کشور تعقیب کننده از منطقه انحصاری اقتصادی شروع شود، کدام عبارت درست است؟ (سراسری ۸۴)
- ۱) کشتی خاطی بعد از خروج از دریای سرزمینی، به هیچوجه قابل تعقیب نیست.
 - ۲) تا قبل از خروج از منطقه انحصاری اقتصادی باید کشتی خاطی را متوقف کرد، در غیر این صورت تعقیب قطع می‌شود.
 - ۳) کشتی خاطی را فقط به مناسبت جرایمی که علیه قوانین حاکم در منطقه مزبور انجام داده، می‌توان تعقیب نمود.
 - ۴) کشتی خاطی را در مورد کلیه جرایمی که علیه دولت تعقیب کننده مرتکب شده است، می‌توان در دریای آزاد تعقیب نمود.
- ۶۰- ماهیت منطقه مجاور (نظارت) طبق کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها چیست؟ (سراسری ۸۴)
- ۱) بخشی از منطقه تحت حقوق حاکمه دولت ساحلی است.
 - ۲) بخشی از منطقه تحت حاکمیت دولت ساحلی است.
 - ۳) ماهیت دریای آزاد را دارد.
 - ۴) دارای ماهیت خاص است.
- ۶۱- برای رسیدگی به کدام یک از جرایم، دادگاه‌های داخلی دارای صلاحیت جهانی هستند؟ (سراسری ۸۴)
- ۱) آلوده کردن شدید و عمدی محیطزیست مناطق دریایی
 - ۲) حمل و نقل غیرقانونی موادمخدر
 - ۳) راهزنی دریایی
 - ۴) حمل و نقل برده
- ۶۲- کدام گزینه در مورد اعمال صلاحیت مدنی، نسبت به کشتی‌های تجاری، واقع در آب‌های داخلی صحیح نیست؟ در مورد دعاوی: (سراسری ۸۵)
- ۱) ناشی از تصادم کشتی‌های خارجی دارای تابعیت مختلف، دولت متضرر دارای صلاحیت قضایی است.
 - ۲) ناشی از تصادم کشتی‌های خارجی دارای تابعیت مختلف، دولت ساحلی دارای صلاحیت قضایی است.
 - ۳) ناشی از تصادم کشتی‌های خارجی دارای تابعیت واحد، مقامات دولت صاحب پرچم کشتی صلاحیت قضایی دارند.
 - ۴) میان ناخدای کشتی یا کارکنان کشتی و افراد بیگانه در کشتی، در برخی موارد صلاحیت رسیدگی با مقامات دولت صاحب پرچم و در برخی دیگر با مقامات دولت ساحلی است.
- ۶۳- در کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، تنگه‌هایی که دریای آزاد را به دریای سرزمینی مرتبط می‌سازند، تابع کدام اصل هستند؟ (سراسری ۸۵)
- ۱) اصل عبور بی‌ضرر
 - ۲) اصل عبور ترانزیتی
 - ۳) اصل آزادی عبور
 - ۴) اصل عبور بی‌ضرر غیرقابل تعلیق
- ۶۴- در صورت وقوع جرم، در داخل کشتی خصوصی در آب‌های داخلی یک کشور، صلاحیت کدام دولت برای رسیدگی اولویت دارد؟ (سراسری ۸۵)
- ۱) دولت ساحلی، در هر حالتی.
 - ۲) دولت ساحلی یا صاحب پرچم کشتی بسته به تشخیص ناخدای کشتی.
 - ۳) دولت صاحب پرچم، در صورت وحدت تابعیت افراد کشتی در عملکرد بعضی کشورها.
 - ۴) دولت صاحب پرچم، در صورت تابعیت افراد ذی مدخل کشتی به موجب کنوانسیون ۱۹۸۲.
- ۶۵- کنوانسیون ۱۹۸۲، نظام تحدید حدود کدام یک از مناطق دریایی را مشخص نکرده است؟ (سراسری ۸۵)
- ۱) منطقه مجاور
 - ۲) منطقه فلات قاره
 - ۳) منطقه دریای سرزمینی
 - ۴) منطقه انحصاری اقتصادی
- ۶۶- کدام یک از تئوری‌های زیر، بیشتر در مورد بهره‌برداری از رودخانه‌های بین‌المللی، مورد استفاده قرار می‌گیرد؟ تئوری: (سراسری ۸۵)
- ۱) تمامیت مطلق سرزمینی
 - ۲) حاکمیت مطلق سرزمینی
 - ۳) کاربرد منصفانه
 - ۴) منافع جمعی

۶۷- جمهوری اسلامی ایران در قانون مناطق دریایی سال ۱۳۷۲، در خصوص عبور شناورهای جنگی خارجی از دریای سرزمینی ایرانی، کدام موضع را اتخاذ کرده است؟ (سراسری ۸۶)

- (۱) شناورهای جنگی به صورت مطلق، می‌توانند از دریای سرزمینی عبور کنند.
- (۲) شناورهای جنگی با اطلاع قبلی، می‌توانند از دریای سرزمینی عبور کنند.
- (۳) شناورهای جنگی تنها با کسب مجوز قبلی، می‌توانند از دریای سرزمینی عبور کنند.
- (۴) شناورهای جنگی در صورت اقدام متقابل، می‌توانند از دریای سرزمینی عبور کنند.

۶۸- بر اساس کنوانسیون مونته‌گوبی ۱۹۸۲، مجمع‌الجزایر ساحلی تابع کدام نظام حقوقی هستند؟ (سراسری ۸۶)

- (۱) نظام حاکم بر جزایر
- (۲) مجمع‌الجزایر ساحلی و اقیانوسی با یکدیگر تفاوتی ندارند و هر دو تابع نظام حقوقی حاکم بر کشورهای مجمع‌الجزایری هستند.
- (۳) مجمع‌الجزایر ساحلی از نظر جغرافیایی با مجمع‌الجزایر اقیانوسی تفاوت دارد، اما از نظر حقوقی هیچ تفاوتی بین این دو مجمع‌الجزایر اعمال نمی‌شود.
- (۴) در کنوانسیون مونته‌گوبی مجمع‌الجزایر ساحلی مورد توجه قرار نگرفته است و هیچ نظام حقوقی برای آن پیش‌بینی نشده است.

۶۹- کدام تئوری بیشتر در مورد بهره‌برداری از رودخانه‌های بین‌المللی مورد استفاده قرار می‌گیرد؟ (سراسری ۸۶)

- (۱) منافع جمعی
- (۲) کاربرد منصفانه
- (۳) تمامیت مطلق سرزمینی
- (۴) حاکمیت مطلق سرزمینی

۷۰- حد فاصل قلمرو فضایی و قلمرو هوایی کجاست؟ (سراسری ۸۶)

- (۱) حداقل ارتفاع مدار ماهواره
- (۲) بالاتر از ۲۴۰ کیلومتر از سطح زمین
- (۳) نقطه‌ای که پس از آن امکان پروازهای هواپیمایی وجود ندارد.
- (۴) تاکنون هیچ‌گونه مرز قراردادی دقیق مشخص نشده است.

۷۱- در چه موردی دولت ساحلی، نمی‌تواند علی‌الاصول در دریای سرزمینی خود مقررات وضع کند؟ (سراسری ۸۶)

- (۱) امنیت کشتیرانی و تنظیم تردد (ترافیک) دریایی
- (۲) طراحی، ساخت یا تجهیزات کشتی‌های خارجی
- (۳) حفاظت از کابل‌ها و لوله‌های نفتی
- (۴) حفاظت از تأسیسات کمک ناوبری

۷۲- حقوق بین‌الملل، کدام موضوع را به حقوق داخلی احاله نمی‌دهد؟ (سراسری ۸۶)

- (۱) تعیین حاکمیت
- (۲) تعیین منطقه انحصاری اقتصادی
- (۳) تعیین عرض دریای سرزمینی
- (۴) تعیین شرایط اعطای تابعیت

۷۳- طبق کنوانسیون ۱۹۸۲، کدام قسمت از دریا «میراث مشترک بشریت» محسوب می‌شود؟ (سراسری ۸۷)

- (۱) منابع منطقه واقع در خارج از قلمرو صلاحیت ملی دولت‌ها
- (۲) منطقه واقع در خارج از قلمرو صلاحیت ملی دولت‌ها
- (۳) منطقه واقع در خارج از لبه حاشیه قاره
- (۴) منطقه بین‌المللی و منابع آن

۷۴- طبق کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، کدام مورد استثنا بر اصل آزادی دریانوردی در دریای آزاد نیست؟ (سراسری ۸۷)

- (۱) حمل برده
- (۲) قاچاق مواد مخدر
- (۳) ابتکار امنیت در برابر اشاعه
- (۴) پخش امواج غیرمجاز

۷۵- عناصر اساسی تشکیل‌دهنده آب‌های تاریخی (Historical Waters) کدامند؟ (سراسری ۸۸)

- (۱) ادعای مستمر، اجرای مسالمت‌آمیز ادعا و پذیرش ادعا از سوی دولت‌های دیگر
- (۲) طرح ادعا در طول زمان قابل توجه، اجرای حاکمیت مؤثر و عدم اعتراض دولت‌های دیگر
- (۳) ادعای مشترک، عدم بروز اختلاف و به رسمیت شناختن ادعا در یک مرجع حقوقی بین‌المللی
- (۴) حفظ ارتباط تاریخی با آب‌های مورد ادعا، حفظ منافع اساسی دولت‌های دیگر در این آب‌ها و سکوت دیگر دولت‌ها در برابر چنین ادعایی

۷۶- در صورتی که دولت عضو کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، مرجع حل اختلاف را برطبق این کنوانسیون تعیین ننموده باشد، کدام مرجع برای حل اختلاف آن دولت با دیگر دولت‌های عضو این کنوانسیون در نظر گرفته می‌شود؟ (سراسری ۸۸)

- (۱) دیوان بین‌المللی حقوق دریاها
- (۲) دیوان بین‌المللی دادگستری
- (۳) دیوان داوری
- (۴) دیوان داوری خاص

- ۷۷- شورای امنیت، در صورت ارتکاب کدام یک از جرایم زیر، حق مداخله در آب‌های تحت حاکمیت دولت ساحلی را داده است؟ (سراسری ۸۸)
- (۱) دزدی دریایی
(۲) قاچاق موادمخدر
(۳) دزدی دریایی و قاچاق مواد مخدر
(۴) دزدی دریایی و قاچاق مهاجران از طریق دریا
- ۷۸- براساس تعریف تنگه‌های بین‌المللی در کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، تنگه هرمز را می‌توان تابع کدام رژیم دانست؟ (سراسری ۸۸)
- (۱) عبور بی‌ضرر
(۲) عبور ترانزیتی
(۳) عبور غیرقابل تعلیق
(۴) موافقت‌نامه‌های خاص
- ۷۹- با توجه به انحصاری بودن حقوق دولت ساحلی در منطقه انحصاری اقتصادی، دولت‌های دیگر در این منطقه از چه حقی برخوردار نیستند؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) حق لوله‌گذاری زیر دریا
(۲) حق پرواز بر فراز دریا
(۳) حق کابل‌گذاری زیر دریا
(۴) حق بهره‌برداری از منابع زنده منطقه
- ۸۰- حقوق کشور ساحلی در فلات قاره یک حق است، اما در منطقه انحصاری اقتصادی یک حق است. (سراسری ۸۹)
- (۱) ذاتی - اختیاری
(۲) ذاتی - برون ذاتی
(۳) اصلی و اولیه - تکمیلی
(۴) عینی - ذهنی یا شخصی
- ۸۱- کدام یک از موارد زیر در زمره اصول اساسی حقوق فضا، قلمداد نمی‌شود؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) غیرنظامی بودن فضا
(۲) مالکیت مشترک فضای ماورای جو
(۳) آزادی فضای ماورای جو و کرات آسمانی
(۴) انتساب مسئولیت بین‌المللی خسارات ناشی از اجسام فضایی به مقام پرتاب‌کننده
- ۸۲- کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، کدام مورد را در زمره مواردی قلمداد نکرده که عبور را از حالت بی‌ضرر بودن خارج می‌نماید؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) عبور کشتی‌های دارای سوخت اتمی
(۲) پرواز هواپیماهای غیرنظامی
(۳) ماهیگیری غیرتجاری
(۴) انجام تحقیقات علمی

باسفنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل هفتم

- ۱- گزینه «۱» اگر رشته کوهی، دو کشور را از یکدیگر جدا کند (مرز طبیعی)، می‌توان از سه روش استفاده کرد:
 ۱- خط‌الرأس: خطی است که مرتفع‌ترین قله‌های کوه‌ها را به یک‌دیگر متصل می‌کند.
 ۲- خط مقسم آب: حوزه آب‌خیزی که در بالای کوه واقع شده باشد از هر سمت که آب جاری می‌گردد، مرز کشورها همان‌جاست.
 ۳- خط کوهپایه: به این ترتیب که در دامنه کوهستان، پاسگاه مرزی مستقر شده و همان‌جا مرز دو کشور قرار می‌گیرد.
 خط تالوگ (Thalweg) همان خط‌القعر است. زمانی است که مرز بین دو کشور رودخانه قابل کشتیرانی است و آن هم خطی است که عمیق‌ترین نقاط رودخانه را در بر می‌گیرد.
 در رودخانه‌های غیرقابل کشتیرانی از خط منصف استفاده می‌شود. و این خط رودخانه را به دو قسمت تقسیم می‌کند.
 بنابراین مرزهای طبیعی را می‌توان این‌گونه تقسیم‌بندی کرد:

مرزهای طبیعی	
۱- کوهستانی	۲- رودخانه
الف - خط‌الرأس	الف - قابل کشتیرانی
ب - خط مقسم آب	ب - غیر قابل کشتیرانی
ج - خط کوهپایه	✓ خط تالوگ یا خط‌القعر
	✓ خط منصف
	✓ خط ساحل (کل رودخانه در یک کشور قرار می‌گیرد)

اگر میان دو کشور موانع طبیعی وجود نداشته باشد، (مثل کوه یا رودخانه) از تحدید حدود مصنوعی استفاده می‌شود؛ مثل خطوط مستقیم، منحنی یا منکسر (مرز ایران با ترکیه) از طریق تحدید حدود نجومی مثل نصف‌النهار یا طول و عرض جغرافیایی (مرز آمریکا و کانادا) خط مقسم آب با یکی از روش‌های تحدید حدود مرزی در کوهستان است، بنابراین جزء مرزهای طبیعی محسوب می‌شود نه مصنوعی.
 در مورد کوهستان‌ها ۳ شیوه وجود دارد: الف) خط‌الرأس به این معنی که خطی فرضی قله رشته کوه‌ها را به هم وصل می‌کند (مثل مرز بین هند و پاکستان)؛ ب) خط مقسم آب به این معنی که در رشته کوههایی که بین دو حوضه آب‌خیزی واقع است، مرز هر کشور در سمتی است که آب جاری است (مثل فرانسه و ایتالیا)؛ ج) خط کوهپایه یعنی اینکه مرز از انتهای شیب کوهستان تعیین شود.

۲- گزینه «۳» شروع مرزهای دریایی یک کشور ساحلی، از انتهای آب‌های سرزمینی است.

۳- گزینه «۴» عرض منطقه انحصاری اقتصادی، بستگی به عرض دریای سرزمینی دارد. اگر عرض دریای سرزمینی کشوری ۱۲ مایل باشد، عرض منطقه انحصاری اقتصادی آن ۱۸۸ مایل است.

۴- گزینه «۲» کشتی‌های جنگی، در آب‌های ساحلی از مصونیت کامل برخوردار هستند.

۵- گزینه «۱» حد فاصل فضای هوایی و فضای ماورای جو، مرزهای هوایی عمودی کشور گفته می‌شود.

۶- گزینه «۲» در مورد کشتی‌هایی که دارای تابعیت یکسان هستند در صورت تصادم، تنها کشور صاحب پرچم صلاحیت رسیدگی دارد.

۷- گزینه «۲» دولت‌های ساحلی، بر آب‌های دریای سرزمینی اعمال حاکمیت می‌نمایند.

۸- گزینه «۳» دولت ساحلی، می‌تواند یک کشتی خارجی که مقررات آن دولت را در منطقه مجاور نقض کرده، تحت تعقیب قرار دهد.

۹- گزینه «۳» لازم است نظام حاکم بر تنگه‌ها در عرف، کنوانسیون ۱۹۵۸ و کنوانسیون ۱۹۸۲ را بررسی نماییم. عرف و دیوان بین‌المللی دادگستری در رأی خود در قضیه تنگه کورفو، تنگه را معبری می‌دانستند که دو دریای آزاد را به هم متصل می‌کند و نظام حاکم بر آن حق عبور بی‌ضرر غیرقابل تعلیق بود. بند ۴ ماده ۱۶ کنوانسیون ۱۹۵۸ نیز (دریای سرزمینی) تنگه را معبری می‌داند که دریای آزاد را به دریای آزاد یا به دریای سرزمینی متصل می‌کند.

ماده ۳۷ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، تنگه را معبری می‌داند که یک دریای آزاد را به منطقه انحصاری اقتصادی (EEZ) یا دریای آزاد متصل می‌کند یا دو EEZ را به هم متصل می‌کند. در تنگه‌ها حق عبور ترانزیت وجود دارد. این حق عبور ترانزیت برای تمام کشتی‌ها و هواپیماها اعم از تجاری و نظامی وجود دارد و غیرقابل تعلیق است. در این نوع عبور، لازم نیست زیردریایی‌ها به سطح آب بیایند و دولت ساحلی تنگه، باید قوانین امنیتی و ضد آلودگی و گمرکی را بدون تبعیض در خصوص همه دولت‌ها اعمال نماید، اما همه تنگه‌ها عبور ترانزیت ندارند. در موارد زیر، حق عبور بی‌ضرر غیر قابل تعلیق، حاکم است: ۱- تنگه معبری باشد که دریای سرزمینی را به دریای آزاد یا EEZ متصل کند (مثل تنگه تیران)؛ ۲- به غیر از تنگه راه دیگری از حیث خصوصیت آبنگاری برای عبور وجود داشته باشد (مثل تنگه فلوریدا بین آمریکا و کوبا)؛ ۳- در تنگه بین جزیره متعلق به دولت ساحلی تنگه و سرزمین اصلی از آن طرف دریا راه دیگری با همان سهولت از لحاظ دریانوردی و آبنگاری وجود داشته باشد (مثل تنگه کورفو در دعوای انگلیس و آلبانی).

۱۰- گزینه «۱» سه قدرت برتر در سال ۱۹۶۳، مبادرت به امضای کنوانسیون نمودند، که براساس آن آزمایشات هسته‌ای در فضای ماورای جو ممنوع گردید.

۱۱- گزینه «۱» بر اساس کنوانسیون ۱۹۸۲ دریاها، آبهای هر کشور به مناطق مختلف می‌تواند تقسیم شود که یکی از این مناطق، منطقه‌ی انحصاری اقتصادی است. حداکثر این منطقه به عرض ۲۰۰ مایل دریایی از خط مبدأ دریای سرزمینی است.

۱۲- گزینه «۲» میراث مشترک بشریت، نخستین بار توسط آروید پارو، نماینده مالت در سال ۱۹۶۷ به مجمع عمومی پیشنهاد شد و مجمع عمومی با تصویب قطعنامه‌ی اصول حاکم، بر بستر دریا و اقیانوس‌ها، موسوم به اعلامیه اصولی مناطق بستر و زیر بستر دریا که خارج از حوزه صلاحیت ملی دولت‌هاست، را میراث مشترک خواند. منظور از منابع این مناطق، مواد جامد و مایع و گاز یعنی به‌طور کل منابع معدنی بستر و زیر بستر دریا است.

۱۳- گزینه «۳» ماده ۷۶ کنوانسیون ۱۹۸۲ فلات قاره را این‌گونه تعریف می‌کند: فلات قاره یک کشور ساحلی از بستر و زیر بستر مناطق زیر دریا در ماورای دریای سرزمینی، در امتداد دامنه طبیعی قلمرو زمینی کشور تا لبه بیرونی حاشیه قاره، یا در مواردی که لبه بیرونی قاره تا این مسافت نباشد تا مسافت ۲۰۰ مایل دریایی از خطوط مبدأیی که برای تعیین عرض دریای سرزمینی استفاده می‌شود، تشکیل شده است و اگر امتداد طبیعی زمین از ماورای دریای سرزمینی، تا لبه بیرونی حاشیه قاره بیشتر از ۲۰۰ مایل بود، حداکثر تا ۳۵۰ مایل دریایی از خط مبدأ دریای سرزمینی تا ۱۰۰ مایل دریایی در عمق ۲۵۰ متری بیشتر نباید باشد. بنابراین تعریف کنوانسیون ۱۹۸۲، هم ضابطه زمین‌شناسی را برای گسترش فلات قاره در نظر گرفته است و هم ضابطه فاصله جغرافیایی را.

۱۴- گزینه «۴» پناهندگی به کشتی جنگی یک کشور، یک نوع پناهندگی دیپلماتیک است، اما این کشتی زمانی که مجرم فراری به آن پناهنده شده در خاک کشور ساحلی (آب‌های داخلی) قرارداد اگر مجرم، مجرم سیاسی باشد فرمانده کشتی می‌تواند او را تحویل ندهد، اما اگر مجرم عادی باشد فرمانده موظف است آن را تحویل دهد، اما در هر صورت حق اقدامات قهری از سوی دولت ساحلی، نسبت به کشتی جنگی وجود ندارد و تنها می‌تواند خروج از آب‌های سرزمینی کشور ساحلی را بخواهد.

۱۵- گزینه «۴» طبق ماده ۱۱۱ کنوانسیون ۱۹۸۲ دریاها تعقیب فوری دارای شرایط زیر است:

۱- کشتی خارجی که مقررات کشور ساحلی را نقض کرده است یا یکی از قایق‌های آن در آب‌های داخلی یا سرزمینی یا نظارت کشور تعقیب‌کننده باشد.

۲- تعقیب با اعتقاد و دلیل خوبی باشد، که مقررات نقض شده است.

۳- تعقیب مداوم و بدون وقفه باشد.

۴- علامت سمعی و بصری در مسافتی که کشتی بتواند ببیند یا بشنود، تعقیب شروع می‌شود.

۵- تعقیب توسط کشتی یا هواپیمای جنگی صورت می‌گیرد.

۱۶- گزینه «۳» ماده ۵۸ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، حقوق سایر دولت‌ها را در منطقه انحصاری اقتصادی مشخص می‌کند، که برخی از آن‌ها آزادی‌های مربوط به دریای آزاد است: ۱- کشتیرانی؛ ۲- پرواز؛ ۳- تعبیه کابل و خطوط لوله از آن جمله است. حق کشتیرانی در EEZ، برای سایر کشورها وجود دارد. البته ممکن است به وسیله مقررات کنترل آلودگی، وجود جزایر مصنوعی و تأسیسات دولت ساحلی محدود شوند. پرواز علی‌رغم این‌که آزادی است دارای محدودیت‌هایی در نزدیک شدن به تأسیسات و جزایر مصنوعی دولت ساحلی و عدم آلودگی (ریختن مواد زائد در دریا) وجود دارد. در تعبیه کابل و لوله نیز آزادی وجود دارد، که آن‌ها دارای محدودیت‌هایی از جمله نیاز به اجازه دولت ساحلی در تغییر مسیر لوله‌ها است.

۱۷- گزینه «۱» سرزمین یک دولت، شامل قلمرو خشکی آن کشور است. به علاوه قلمرو دریایی آن تا دریای سرزمینی آن، یعنی قلمرو خشکی و آب‌های داخلی و ۱۲ مایل آب‌های سرزمینی جزء سرزمین یک دولت است و دولت در آن حاکمیت دارد. البته در منطقه خشکی آب‌های داخلی و سرزمینی فضای فوقانی آن تا آن‌جا که بالا رود و بستر و زیر بستر تا آن‌جا که پایین رود، نیز متعلق به دولت است (البته فضای ماورای جو، جزء مناطق میراث مشترک بشریت است)

۱۸- گزینه «۴» آب‌های بین خط مبدأ عادی، مستقیم و خط مبدأ خلیج کوچک و خشکی همه آب‌ها داخلی هستند، اما آب‌های پشت خطوط مبدأ مجمع‌الجزایری، آب‌های مجمع‌الجزایری هستند. این‌ها آب‌های داخلی تلقی نمی‌شوند و در عین حال آب‌های سرزمینی نیز محسوب نمی‌شوند، هرچند خیلی شبیه به نوع اول، یعنی آب‌های داخلی هستند. آب‌های مجمع‌الجزایری، یکی از مناطق دریایی هستند، که دارای نظام حقوقی خاصی هستند. این حقوق شبیه حقوق حاکم بر آب‌های داخلی اما با محدودیت است.

۱۹- گزینه «۲» در سال ۱۹۵۱، انگلستان دادخواستی را علیه نروژ، تقدیم دیوان بین‌المللی دادگستری کرد و اعلام کرد، که دولت نروژ، در قسمت شمالی سرزمین خود، منطقه‌ای را مشخص کرده، که ماهیگیری در آن مختص به اتباع نروژ است و این مقدار بیش از سه مایل عرض دریای سرزمینی است، که توسط بسیاری از کشورها پذیرفته شده است. دیوان به این نکته اشاره کرد که هرچند بسیاری از قدرت‌های آن زمان به اصل سه مایل برای دریای سرزمینی وفادارند و ممکن است که یک عرف تشکیل شده باشد، اما نروژ از همان بدو پیدایش و به صورت مستمر، با آن مخالفت کرده است. پس این عرف درخصوص نروژ لازم‌الاجرا نیست.

۲۰- گزینه «۲» طبق ماده ۵۶ کنوانسیون ۱۹۸۲، دولت ساحلی در EEZ دارای حقوق زیر است:

- ۱- حق اکتشاف، بهره‌برداری، حفاظت و مدیریت منابع زنده و غیرزنده در بستر و زیربستر و آب‌های بالای آن؛
 - ۲- حق بهره‌برداری از دیگر منابع اقتصادی، مثل تولید انرژی از آب، جریان‌های دریایی و باد؛
 - ۳- ایجاد جزایر مصنوعی و تأسیسات، برای مقاصد چون بنادر آب عمیق، سکوی حفاری و فرودگاه؛
 - ۴- تحقیقات علمی و دریایی.
- بنابراین، تعلیق کشتیرانی و پرواز از جمله حقوق دولت ساحلی نیست، زیرا کشتیرانی و پرواز در EEZ از جمله آزادی‌های دیگر کشورهاست.

۲۱- گزینه «۲» عهدنامه شیکاگو در ۱۹۴۴ در سال ۱۹۴۷ لازم‌الاجرا گردید. طبق این عهدنامه، آزادی‌های مندرج در آن که مورد پذیرش جامعه بین‌المللی قرار گرفته است عبارت است از:

- ۱- آزادی پرواز و عبور برفراز کشورهای عضو بدون توقف و فرود؛
- ۲- حق تخلیه بار و محموله‌های پستی و پیاده کردن مسافر.

۲۲- گزینه «۲» بهره‌برداری از منابع مناطق اقتصادی و فلات قاره تا حدودی شبیه به هم است.

۲۳- گزینه «۱» فرود به خاطر مسایل فنی، جزء آزادی‌هایی است، که در موافقت‌نامه ترانزیت هوایی پیش‌بینی شده است.

۲۴- گزینه «۳» آب‌های مجمع‌الجزایری تابع نظام حقوقی مخصوص به خود می‌باشند.

۲۵- گزینه «۳» دریای سیاه، به موجب معاهده ۱۸۵۶ پاریس بی‌طرف اعلام گردید.

۲۶- گزینه «۱» در قضیه کشتی ویملدون، کانال کیل آلمان، بین‌المللی اعلام شد.

۲۷- گزینه «۲» کلیه کشورها، در منطقه انحصاری اقتصادی از آزادی کشتیرانی برخوردارند.

۲۸- گزینه «۲» هرگاه در ساحل دو کشور فرورفتگی آب وجود داشته باشد، خط مبدأ از حد پست‌ترین جزر آب در فرو رفتگی تعیین می‌شود.

۲۹- گزینه «۴» کنوانسیون‌های ۱۹۶۲ توکیو، ۱۹۷۰ لاهه و ۱۹۷۱ مونترال مربوط به امنیت هوانوردی است.

۳۰- گزینه «۳» حاشیه قاره، به امتداد سرزمین خشکی که شامل بستر و زیربستر فلات قاره و سراشیب قاره و پیش‌قاره است می‌گویند.

۳۱- گزینه «۳» حق پرواز، بر فراز کشورهای متعهد، جزء حقوق مقرر در کنوانسیون شیکاگو است و برای این پرواز نیازی به کسب اجازه ندارند. اما طبق ماده ۶ کنوانسیون شیکاگو، هواپیماهای متعلق به سرویس‌های منظم هوایی، حق پرواز بر فراز کشورهای متعاقد را ندارند؛ مگر این که قبلاً اجازه یا موافقت کشور مربوطه را کسب کرده و یا موافقت‌نامه خاص موجود باشد. آزادی پرواز مربوط به هواپیماهای مربوط به سرویس‌های نامنظم است.

۳۲- گزینه «۳» جزیره یک منطقه است که به طور طبیعی شکل گرفته است و به وسیله آب، محاصره گردیده و هنگام مد، بالای آب قرار می‌گیرد. (ماده ۱۲۱ کنوانسیون ۱۹۸۲) طبق ماده ۷ کنوانسیون ۱۹۸۲، در محل‌هایی که خط ساحلی، دارای رشته‌ای از جزایر در نزدیکی ساحل است. این مناطق برای ترسیم خط مبدأ مستقیم، استفاده می‌شود. بنابراین جزایری که نزدیک به ساحل هستند، برای ترسیم خط مبدأ استفاده می‌شود، اما جزایر دور از ساحل، به شرط آن که طبق ماده ۱۲۱ مسکونی باشند و دارای حیات اقتصادی، دارای تمام مناطق دریایی مخصوص به خود هستند؛ اما ملاک این‌که، این فاصله از سرزمین اصلی باید چه قدر باشد، در کنوانسیون در خصوص جزایر مشخص نشده است. در خصوص برآمدگی‌های جزری این اندازه ۲۴ مایل است. در خصوص جزایر، نیز باید گفت اگر فاصله جزیره تا سرزمین اصلی بیش از ۲۴ مایل یعنی ۲ برابر عرض دریای سرزمینی باشد، جزیره دارای دریای سرزمینی مستقل خود خواهد بود.

۳۳- گزینه «۱» همان‌طور که اشاره گردید، برای تعیین حقوق منطقه انحصاری اقتصادی، آن را از حد خارجی دریای سرزمینی تا دریای آزاد در نظر می‌گیرند، اما در اندازه‌گیری آن از خط مبدأ دریای سرزمینی تا ۲۰۰ مایل است.

۳۴- گزینه «۳» مقررات کنوانسیون‌های ۱۹۸۲ و ۱۹۵۸ مضمون خلیج‌های تاریخی نمی‌شود و وضعیت آن‌ها مشمول حقوق بین‌الملل عرفی است. خلیجی تاریخی است، که دولت مجاور آن بتواند ثابت کند که:

- ۱- در مدت زمان زیاد و قابل ملاحظه‌ای، خلیج به‌عنوان بخشی از آب‌های داخلی آن بوده است.
 - ۲- به‌طور مؤثری قدرت خود را در آن اعمال کرده است.
 - ۳- در خلال چنین مدتی، ادعای آن دولت، مورد اعتراض سایر دولت‌ها نبوده است.
- خلیج هودسن که مورد ادعای کانادا است، توسط آمریکا مورد اعتراض است. یا ادعای لیبی بر خلیج سیدرا، که آمریکا بدان معترض است؛ باید گفت شرط عرض دهانه برای خلیج تاریخی وجود ندارد، اما یک خلیج می‌تواند هم کوچک و هم تاریخی باشد.

۳۵- گزینه «۱» طبق کنوانسیون ۱۹۵۸ ژنو، منطقه مجاور، ماهیت دریای آزاد را دارد.

۳۶- گزینه «۲» کشتی لوتوس، کشتی فرانسوی بود که در دریای آزاد، با کشتی بوزکورت ترکیه‌ای تصادف کرده و باعث غرق آن شد و هنگام لنگر انداختن در استانبول افسر مسئول کشتی دستگیر و در دادگاه ترکیه محاکمه شد. فرانسه با این استدلال که او به عنوان دولت صاحب‌پرچم صالح است، به دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی، مراجعه کرد و در نهایت دعوا با پیروزی ترکیه، خاتمه یافت (رای ۱۹۲۷ دیوان دائمی دادگستری). دیوان در رأی خود و در پاسخ به این سؤال، که حادثه در دریای آزاد بوده که تحت حاکمیت هیچ کشوری نیست، پس چه قاعده حقوقی باید اعمال شود؟ دیوان اعلام کرد: «قواعد حقوقی که دولت‌ها بدان ملتزمند، از خواست و اراده‌ی آن‌ها ناشی می‌شود، اراده‌ای که در کنوانسیون‌ها یا در قواعد حقوقی پذیرفته شده، متجلی است. بنابراین اصل بر محدودیت استقلال دولت‌ها نیست». از نظر دیوان، ترکیه حق داشته است کشتی فرانسوی را تحت تعقیب قرار دهد، اما با این حال از دولت‌ها خواسته تا از محدودده‌ای که حقوق بین‌الملل برای صلاحیت‌شان ترسیم کرده است فراتر نروند.

۳۷- گزینه «۴» منطقه‌ی انحصاری اقتصادی توسط کنوانسیون ۱۹۸۲ وارد حقوق دریاها شد. این منطقه دارای ماهیت ویژه (Sui generis) است، تا تعادلی بین حقوق کشورهای ساحلی و حقوق کشورهای ثالث برقرار کند. حقوق کشورها در این منطقه بی‌بهره است. برخلاف فلات قاره، که حقوق کشور ساحلی، در آن حقوق محاکمه، انحصاری و غیراعلامی است و حقوق ذاتی آن کشور محسوب می‌شود. دریای سرزمینی و منطقه مجاور نیز، به همین صورت است و نیازی به اعلام ندارد.

۳۸- گزینه «۱» طبق معاهده‌ی سال ۱۹۷۵، که با وساطت الجزایر، بین ایران و عراق به امضاء رسید. تعیین حدود مرزی در اروندرود بر اساس خط تالوگ انجام می‌شود. لازم به ذکر است رودخانه اروندرود یک رودخانه قابل کشتیرانی است.

۳۹- گزینه «۳» دزدی دریایی از جمله جرایم علیه بشریت است و تحت صلاحیت جهانی است؛ یعنی هر کشوری می‌تواند دزدان دریایی را دستگیر و مجازات کند. ماده ۱۰۵ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، عنوان می‌کند در دریاهای آزاد، یا هر جای دیگر خارج از صلاحیت هر کشور، هر کشوری، می‌تواند یک کشتی یا هواپیمای راهزن یا یک کشتی یا هواپیمایی که با راهزنی گرفته شده و تحت کنترل راهزنان است، را توقیف و اشخاص را دستگیر و اموال در کشتی یا هواپیما را توقیف نماید. دادگاه‌های کشوری که توقیف را انجام داده می‌توانند در مورد مجازات‌هایی که اعمال می‌شوند، تصمیم بگیرند.

۴۰- گزینه «۴» خطوط مبدأ مستقیم، در محل‌هایی که خط ساحل عمیقاً فرورفتگی یا بریدگی دارد یا رشته‌ای از جزایر در نزدیکی ساحل قرار دارند ترسیم می‌شوند و عرض دریای سرزمینی از آن‌ها اندازه‌گیری می‌شود. طول خط مبدأ مستقیم حدی ندارد و نمی‌توان برای آن مقداری مشخص کرد.

۴۱- گزینه «۲» آب‌های داخلی و آب‌های سرزمینی، بخشی از سرزمین یک دولت محسوب می‌شوند و دولت در آن‌ها حق حاکمیت دارد. طبق ماده‌ی ۲ کنوانسیون سال ۱۹۸۲، یک کشور ساحلی بر دریای سرزمینی و بستر و زیربستر دریای آن، حاکمیت دارد.

۴۲- گزینه «۴» طبق ماده ۹۱ کنوانسیون سال ۱۹۸۲، هر کشور شرایط مربوط به اعطای تابعیتش به کشتی‌ها، ثبت کشتی‌ها در قلمروش و حق اهتزاز پرچم خود را تعیین خواهد کرد. کشتی‌ها، تابعیت کشوری را دارند که حق دارند پرچمش را حمل کنند. بین آن کشور و آن کشتی، باید رابطه اصیل وجود داشته باشد. به این رابطه‌ی اصیل Real Link می‌گویند؛ یعنی رابطه واقعی بین کشور ثبت‌کننده و کشتی وجود داشته باشد.

۴۳- گزینه «۲» پیشرفتگی آب در ساحل یک کشور، به این صورت است، که مساحت آب فرو رفته، باید برابر مساحت نیم‌دایره به قطر دهانه باشد.

۴۴- گزینه «۱» ۳٪ از خطوط مبدأ مجمع‌الجزایری، می‌توانند از ۱۰۰ مایل بیشتر و تا ۱۲۵ مایل باشند.

۴۵- گزینه «۲» نظام حقوقی خلیج کوچک، واقع در ساحل دو کشور، تابع توافق دولت‌های ساحلی است.

۴۶- گزینه «۳» خطوط هوایی نامنظم، از آزادی‌های پنج‌گانه پرواز برخوردارند.

۴۷- گزینه «۱» عبور از تنگه تیران، به صورت بی‌ضرر انجام می‌شود.

۴۸- گزینه «۱» طبق ماده ۲۰ کنوانسیون سال ۱۹۸۲، حقوق دریاها، در دریای سرزمینی زیردریایی‌ها باید در سطح آب حرکت کرده و پرچم خود را به اهتزاز درآورند؛ بنابراین حق عبور بی‌ضرر زیردریایی‌ها بدین صورت انجام می‌گیرد، اما در عبور ترانزیت از تنگه‌ها، طبق بند ۱ ماده ۳۹ کنوانسیون، عبور باید پیوسته و بدون تأخیر باشد و لزومی ندارد در سطح آب حرکت کنند. در تنگه‌هایی هم که عبور بی‌ضرر صورت می‌گیرد. (تنگه‌هایی که بین دریای سرزمینی و آزاد قرار دارند یا راه دیگری به همان سهولت برای عبور وجود دارد) عبور بی‌ضرر مانند عبور بی‌ضرر دریای سرزمینی است و زیردریایی‌ها باید در سطح آب حرکت کنند.

۴۹- گزینه «۳» فضای ماورای جو از لحاظ حقوقی مانند دریای آزاد، به عنوان میراث مشترک بشریت، در نظر گرفته می‌شود. لذا تحت حاکمیت و مالکیت هیچ کشوری نیست. اصل آزادی فضا در سه قلمرو اعمال می‌شود: اقداماتی نظیر آزادی کاوش، ارتباطات راه دور و نظارت از راه دور، باید به صورت مسالمت‌آمیز انجام شوند. تصرف حقوقی به هیچ وجه از اصول اقتصادی ماورای جو نیست. چون دولت‌ها، حق تصرف در فضا را ندارند.

۵۰- گزینه «۲» تنگه‌های بین‌المللی مشمول نظام تنگه‌های کنوانسیون ۱۹۸۲ هستند، مگر این‌که نظام خاصی در مورد آن‌ها وجود داشته باشد. تنگه جبل الطارق، مالاکا و هرمز، رژیم حقوقی خاصی طی عهدنامه ندارند. تنها تنگه دارنل از آن جهت که در آب‌های داخلی ترکیه قرار دارد، مشمول کنوانسیون ۱۹۸۲ نیست و عهدنامه مونترو، نظام حاکم بر آن را مشخص می‌سازد.

۵۱- گزینه «۱» آب‌های پشت خط مبدأ مجمع‌الجزایری، آب‌های مجمع‌الجزایری است. این آب‌ها ماهیت خاص خود را دارند و جزء آب‌های داخلی یا سرزمینی یا دریای آزاد محسوب نمی‌گردند. آب‌های بین خط مبدأ عادی، مستقیم، خلیج کوچک و خشکی همه آب‌ها داخلی هستند، اما آب‌های خطوط مبدأ مجمع‌الجزایری آب‌های مجمع‌الجزایری هستند. این‌ها آب‌های داخلی تلقی نمی‌شوند و در عین حال آب‌های سرزمینی نیز محسوب نمی‌شوند (هرچند خیلی شبیه به نوع اول یعنی آب‌های داخلی هستند).

۵۲- گزینه «۴» اگر میان دو کشور، موانع طبیعی وجود نداشته باشد (مثل کوه یا رودخانه)، از تحدید حدود مصنوعی استفاده می‌شود؛ مثل خطوط مستقیم، منحنی یا منکسر (مرز ایران با ترکیه) یا از طریق تحدید حدود نجومی مثل نصف‌النهار یا طول و عرض جغرافیایی؛ (مرز آمریکا و کانادا) البته خط مقسم آب نیز یکی از روش‌های تحدید مرزی در کوهستان است.

۵۳- گزینه «۳» طبق بند ۳ ماده ۱۲۱ کنوانسیون سال ۱۹۸۲، حقوق دریاها، صخره‌هایی که قابل سکونت بشر نیستند یا زندگی اقتصادی خود را تأمین نمی‌کنند، منطقه انحصاری اقتصادی یا فلات قاره نخواهند داشت.

بر اساس کنوانسیون سال ۱۹۸۲، حقوق دریاها (ماده ۱۲۱) هر جزیره‌ای می‌تواند مناطق دریایی مخصوص به خود داشته باشد، از قبیل آب‌های داخلی و دریای سرزمینی و غیره (بند ۲). اما اگر آن جزیره یا صخره خالی از سکنه باشد و یا قادر به تأمین اقتصادی خود نباشد، نمی‌تواند منطقه انحصاری اقتصادی و فلات قاره داشته باشد، (بند ۳) اما می‌تواند مناطق دیگر داشته باشد.

۵۴- گزینه «۳» نظریه بین‌المللی کردن رودها، برای نخستین بار توسط گروسیوس و واتل ابراز گردید و اصول زیر بر کلیه رودهای بین‌المللی حاکم گردید:
 ۱- شناسایی حق استفاده بی‌ضرر، معقول و منصفانه که موجب ورود خسارت به سایر کشورها نشود؛ ۲- اعلام برنامه‌های اجرایی جدید به کشورهای آبراهی
 ۳- رعایت مسائل زیست‌محیطی؛ ۴- عدم امکان تغییر مسیر رود و جریان آب رود، مگر با توافق؛ ۵- توافق در تقسیم منابع آب رود؛ ۶- آزادی ورود و توقف
 و خروج از رود برای کشوری که رود در قلمرو آن قرار ندارد. بنابراین برداشتن آب از رودخانه توسط کشورهای آبراه، نیاز به توافق کشورها دارد.

۵۵- گزینه «۳» مطابق با ماده ۵۳ کنوانسیون سال ۱۹۸۲ حقوق دریاها، عبور در آب‌های مجمع‌الجزایری به دو صورت است:

- ۱- عبور بی‌ضرر: دولت ساحلی مکلف است بین دو قسمت دریای سرزمینی خود، تا ورود به دریای آزاد دالان‌هایی ایجاد کند، تا در آن‌ها عبور شناورها و پرواز هواپیماها به صورت آزاد سریع و پیوسته انجام شود (بند ۱ ماده ۵۳).
- ۲- عبور مجمع‌الجزایری: این عبور شبیه عبور ترانزیت در تنگه‌ها است (بند ۲ ماده ۵۳).

۵۶- گزینه «۲» مطابق با ماده ۲۷ کنوانسیون سال ۱۹۸۲، کشور ساحلی بر کشتی‌های خارجی که از دریای سرزمینی عبور می‌کنند، صلاحیت کیفری اعمال نخواهد کرد، مگر در موارد زیر: ۱- آثار جرم به کشور ساحلی سرایت یابد؛ ۲- جرم از نوعی باشد که صلح و آرامش کشور یا نظم عمومی دریای سرزمینی آن را مختل سازد؛ ۳- ناخدای کشتی یا نماینده کشور صاحب پرچم کشتی از مقامات محلی تقاضای کمک نموده باشد؛ ۴- این اقدامات برای سرکوبی قاچاق مواد مخدر ضروری باشد.

۵۷- گزینه «۲» مهمترین اصول عهدنامه شیکاگو ۱۹۴۴ از قرار زیر است:

- ۱- پذیرش حاکمیت کامل کشورها بر فضای بالای قلمرو خود؛
- ۲- پذیرش اصل آزادی پرواز برفراز دریای آزاد؛
- ۳- منع فرود و پرواز هواپیماهای دولتی کشورهای عضو از فضای یکدیگر، مگر در صورت انعقاد موافقتنامه خاص؛
- ۴- منع استفاده از اسلحه علیه هواپیماهای غیرنظامی در حال پرواز؛
- ۵- آزادی پرواز و فرود تخلیه بار و بارگیری و پیاده کردن و سوار کردن مسافر برای خطوط هوایی نامنظم؛
- ۶- عدم پرواز هواپیما بدون خلبان، مگر با اجازه؛
- ۷- آزادی عمل کشورهای عضو در هنگام بروز جنگ و غیره

۵۸- گزینه «۱» مطابق با ماده ۱۱۱ کنوانسیون سال ۱۹۸۲، حق تعقیب فوری به ناوهای جنگی اجازه می‌دهد که کشتی متخلف خارجی را که خلاف قوانین عمل کرده است، در دریای آزاد توقیف کنند. طبق ماده ۱۱۱ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، تعقیب فوری دارای شرایط زیر است:

- ۱- کشتی خارجی که مقررات کشور ساحلی را نقض کرده است یا یکی از قایق‌های آن در آب‌های داخلی، سرزمینی یا نظارت کشور تعقیب‌کننده باشد.
- ۲- تعقیب با اعتقاد و دلیل خوبی باشد، که مقررات نقض شده است.
- ۳- تعقیب مداوم و بدون وقفه باشد.
- ۴- علامت سمعی و بصری در مسافتی که کشتی بتواند، ببیند یا بشنود داده شده و تعقیب شروع شود.
- ۵- تعقیب توسط کشتی یا هواپیما جنگی صورت می‌گیرد.

۵۹- گزینه «۳» کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها حق تعقیب فوری را به آب‌های مجمع‌الجزایری و انحصاری اقتصادی یا آب‌های ماورای فلات قاره، چنانچه قوانین دولت ساحلی که براساس مقررات این منطقه و فلات قاره وضع شده است نقض شود، تسری می‌بخشد. (بند ۲ ماده ۱۱۱ کنوانسیون ۱۹۸۲)

۶۰- گزینه «۴» منطقه مجاور طبق ماده ۳۳ کنوانسیون ۱۹۸۲، ۲۴ مایل از خط مبدأ است که عرض دریای سرزمینی از آن اندازه گرفته می‌شود. این منطقه جزئی از دریای آزاد نیست، بلکه دارای ماهیت خاص است و دولت ساحلی تنها در موارد نقض قوانین گمرکی، مالی، بهداشتی یا مهاجرتی که در داخل قلمرو و دریای سرزمینی ارتکاب یافته باشد، رسیدگی می‌کند. البته در کنوانسیون سال ۱۹۵۸، این منطقه جزئی از دریای آزاد بود.

۶۱- گزینه «۳» در جرم دزدی دریایی، همه کشورهای دارای صلاحیت توقیف و محاکمه و مجازات دزدان هستند؛ یعنی دادگاه‌های آن‌ها دارای صلاحیت جهانی است. در حمل و نقل برده و مواد مخدر سایر دولت‌ها که متوجه این امر شوند تنها می‌توانند به دولت صاحب پرچم گزارش کنند و این دولت ملزم است که اقدامات مقتضی مؤثری برای جلوگیری از تجارت برده و مواد مخدر توسط کشتی‌هایش به عمل آورد (ماده ۹۹ کنوانسیون ۱۹۸۲). در خصوص آلودگی، دولت صاحب پرچم دارای صلاحیت است. (ماده ۲۲۱ کنوانسیون ۱۹۸۲)

دزدی دریایی، اعمال خشونت آمیز غیرقانونی است که به مقاصد شخصی، توسط یک کشتی خصوصی علیه کشتی خصوصی، و اموال آن انجام می‌گیرد و مطابق با ماده ۱۰۵ کنوانسیون ۱۹۸۲ هر کشور می‌تواند کشتی یا هواپیماهای راهزن را توقیف و مجازات نماید.

۶۲- گزینه «۱» رسیدگی به دعاوی مدنی کشتی‌های خصوصی، در آب‌های داخلی، در صلاحیت دولت ساحلی است؛ مگر در موارد زیر که استثنائاً موضوع در صلاحیت کشور صاحب پرچم است:

- ۱- دعاوی مدنی خدمه کشتی علیه یکدیگر از قبیل دعاوی ناشی از دیون؛
- ۲- دعاوی مدنی ناشی از تصادم کشتی‌های دارای تابعیت واحد؛
- ۳- جرایم ارتكابی در کشتی به شرط آن که اولاً اثر جرم به‌خارج از کشتی سرایت نکند؛ ثانیاً وقوع جرم امنیت و نظم عمومی آب‌های داخلی را برهم نزند؛ ثالثاً اشخاص دیگری به‌جز خدمه کشتی در آن درگیر نباشند.
- ۴- رسیدگی به تخلفات انضباطی خدمه کشتی، درهرحال خارج از صلاحیت کشور ساحلی و در صلاحیت کشور صاحب پرچم کشتی است.

۶۳- گزینه «۴» لازم است نظام حاکم بر تنگه‌ها در عرف، کنوانسیون ۱۹۵۸ و کنوانسیون ۱۹۸۲ را بررسی نماییم. عرف و دیوان بین‌المللی دادگستری در رأی خود در قضیه تنگه کورفو، تنگه را معبری می‌دانستند که دو دریای آزاد را به هم متصل می‌کند و نظام حاکم بر آن حق عبور بی‌ضرر غیرقابل تعلیق بود. بند ۴ ماده ۱۶ کنوانسیون ۱۹۵۸ نیز (دریای سرزمینی) تنگه را معبری می‌داند که دریای آزاد را به دریای آزاد یا به دریای سرزمینی متصل می‌کند. ماده ۳۷ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، تنگه را معبری می‌داند که یک دریای آزاد را به منطقه انحصاری اقتصادی (EEZ) یا دریای آزاد متصل می‌کند یا دو EEZ را به هم متصل می‌کند. در تنگه‌ها حق عبور ترانزیت وجود دارد. این حق عبور ترانزیت برای تمام کشتی‌ها و هواپیماها اعم از تجاری و نظامی وجود دارد و غیرقابل تعلیق است. در این نوع عبور، لازم نیست زیردریایی‌ها به سطح آب بیایند و دولت ساحلی تنگه، باید قوانین امنیتی و ضد آلودگی و گمرکی را بدون تبعیض در خصوص همه دولت‌ها اعمال نماید، اما همه تنگه‌ها عبور ترانزیت ندارند. در موارد زیر، حق عبور بی‌ضرر غیر قابل تعلیق، حاکم است: ۱- تنگه معبری باشد که دریای سرزمینی را به دریای آزاد یا EEZ متصل کند (مثل تنگه تیران)؛ ۲- به غیر از تنگه راه دیگری از حیث خصوصیت آبنگاری برای عبور وجود داشته باشد (مثل تنگه فلوریدا بین آمریکا و کوبا)؛ ۳- در تنگه بین جزیره متعلق به دولت ساحلی تنگه و سرزمین اصلی از آن طرف دریا راه دیگری با همان سهولت از لحاظ دریانوردی و آبنگاری وجود داشته باشد (مثل تنگه کورفو در دعاوی انگلیس و آلبانی).

۶۴- گزینه «۳» همان‌طور که در پاسخ سؤال ۱۰ ذکر شد، دولت صاحب پرچم، درصورت وقوع جرم در داخل کشتی که به کشور ساحلی سرایت نمی‌کند، دارای صلاحیت است. اما این قواعد در کنوانسیون ۱۹۸۲ ذکر نشده است و ناشی از عملکرد کشورها است. مثلاً در قضیه سالی و نیوتون در سال ۱۸۰۶، دولت فرانسه اعلام کرد، اختلافات بین خدمه کشتی در صلاحیت دولت صاحب پرچم است یا یک دادگاه فرانسوی در قضیه تملپست در سال ۱۸۵۹ اعلام کرد اگر بعضی جرایم دارای چنان شدتی نباشد، که امنیت کشور ساحلی را به خطر اندازد، در صلاحیت دولت صاحب پرچم است. یا برخی از کشورها، مثل ژاپن تصریح کرده‌اند، که در صورت درگیری یکی از اتباعشان در قضیه در کشتی آن‌ها صلاحیت دارند.

۶۵- گزینه «۱» ماده ۱۵ کنوانسیون ۱۹۸۲، تحدید حدود دو کشور مقابل و مجاور در دریای سرزمینی را براساس خط میانه‌ای قرار داده است، که هر نقطه آن از نزدیک‌ترین نقاط روی خط مبدأ به یک اندازه است.

ماده ۳۸ کنوانسیون سال ۱۹۸۲، تحدید حدود دو کشور مقابل و مجاور در فلات قاره را بر اساس توافق بر مبنای حقوق بین‌الملل قرار داده، که به نحوی که در ماده ۳۸ اساسنامه دیوان آمده است. این روش اعمال می‌شود تا راه‌حل عادلانه‌ای حاصل شود (تا توافق خط منصف اعمال می‌شود). مطابق با ماده ۷۴ کنوانسیون سال ۱۹۸۲، تحدید حدود دو کشور مقابل و مجاور در منطقه انحصاری اقتصادی، طبق توافق به نحو مذکور در ماده ۳۸ اساسنامه تعیین می‌شود، (معمولاً خط منصف اعمال می‌شود) درخصوص تحدید حدود منطقه مجاور مطلبی نیامده است.

۶۶- گزینه «۳» نظریه بین‌المللی کردن رودها، برای نخستین بار توسط گروسیوس و واتل ابراز گردید و اصول زیر بر کلیه رودهای بین‌المللی حاکم است: ۱- شناسایی حق استفاده بی‌ضرر، معقول و منصفانه که موجب ورود خسارت به سایر کشورها نشود؛ ۲- اعلام برنامه‌های اجرایی جدید به کشورهای آبراهی؛ ۳- رعایت مسائل زیست‌محیطی؛ ۴- عدم امکان تغییر مسیر رود و جریان آب رود، مگر با توافق؛ ۵- توافق در تقسیم منابع آب رود؛ ۶- آزادی ورود و توقف و خروج از رود برای کشوری که رود در قلمرو آن قرار ندارد.

۶۷- گزینه «۳» مطابق با ماده ۹ قانون مناطق دریای جمهوری اسلامی ایران در خلیج فارس و دریای عمان، عبور شناورهای جنگی، زیردریایی‌ها، شناورهای با سوخت هسته‌ای و هرنوع وسیله غوطه‌ور دیگر و همچنین شناورها و زیردریایی‌های حامل مواد اتمی یا خطرناک و یا زیان‌آور برای حفظ محیط زیست و شناورهای تحقیقاتی خارجی از دریای سرزمینی منوط به موافقت قبلی مقامات صالحه جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

۶۸- گزینه «۱» مجمع‌الجزایر به دو دسته تقسیم می‌شوند: ۱- مجمع‌الجزایر ساحلی که در ماده ۴ کنوانسیون ۱۹۵۸ ذکر شد. این ماده مقرر می‌کند که خطوط مبدأ مستقیم را در امتداد جزایر حاشیه ساحل می‌توان ترسیم کرد. به این صورت که پیشرفته‌ترین نقاط این جزایر را به هم وصل می‌کنیم.

۲- مجمع‌الجزایر اقیانوسی یا قاره‌ای؛ مثل اندونزی و فیلیپین که گروهی از جزایر هستند که آب‌ها و سایر عوامل طبیعی را چنان به یک‌دیگر مرتبط می‌کند که این جزایر، آب‌ها و سایر عوامل طبیعی یک واحد جغرافیایی، اقتصادی و سیاسی را تشکیل بدهند و از لحاظ تاریخی این چنین تلقی شده باشند (ماده ۴۶ کنوانسیون ۱۹۸۲).

کنوانسیون ۱۹۸۲ مجمع‌الجزایر ساحلی را تابع نظام حاکم بر جزایر می‌داند. اگر کمتر از دو برابر ۱۲ مایل از ساحل فاصله داشته باشند، برای ترسیم خط مبدأ استفاده می‌شوند اما اگر بیش از دو برابر عرض دریای سرزمینی از ساحل فاصله داشته باشد تمام مناطق دریایی خود را خواهند داشت.

۶۹- گزینه «۲» نظریه بین‌المللی کردن رودها، برای نخستین بار توسط گروسیوس و واتل ابراز گردید و اصول زیر بر کلیه رودهای بین‌المللی حاکم است:

۱- شناسایی حق استفاده بی‌ضرر، معقول و منصفانه که موجب ورود خسارت به سایر کشورها نشود؛ ۲- اعلام برنامه‌های اجرایی جدید به کشورهای آبراهی؛ ۳- رعایت مسائل زیست‌محیطی؛ ۴- عدم امکان تغییر مسیر رود و جریان آب رود، مگر با توافق؛ ۵- توافق در تقسیم منابع آب رود؛ ۶- آزادی ورود و توقف و خروج از رود برای کشوری که رود در قلمرو آن قرار ندارد.

۷۰- گزینه «۴» تصمیم‌گیری درخصوص تعیین حد میان قلمرو هوایی و فضایی بستگی به ماهیت طبیعی فضا دارد. عده‌ای قلمرو هوایی را تا جایی می‌دانند که اکسیژن و امکان تنفس وجود دارد و در مقابل، عده‌ای قلمرو فضایی را از جایی که زمین جاذبه را از دست می‌دهد می‌دانند و عده‌ای نیز معتقدند حد علمی آن بین ۱۵۰ تا ۲۰۰ مایل از سطح زمین متغیر است اما باید اذعان داشت تاکنون هیچ‌گونه مرز قراردادی دقیقی در این خصوص تعیین نشده است. زیرا جو در مکان‌ها و فصول متغیر است جاذبه زمین هم تغییرپذیر است از طرفی بشر نیز در ساخت هواپیما و سفینه‌ها نیز دائماً در حال پیشرفت است.

در خصوص مرز بین هوا و فضا ۵ نظریه ابراز شده است:

الف) نظریه خط کارمن: این نظریه می‌گوید هوا تا جایی است که یک هواپیما با نیروی آیرودینامیک بتواند پرواز کند یعنی تا جایی که حدوداً جاذبه است، این فاصله تخمین زده شده که حدود ۱۰۰ کیلومتر است و پس از آن فضا است. دولتهای روسیه و آمریکا پیرو این نظریه هستند.

ب) نظریه نزدیک‌ترین مدار به سیاره زمین: یعنی هر جا که بتوان یک ماهواره پرتاب کرد یک مدار محسوب می‌شود. نزدیک‌ترین مدار در فاصله ۱۲۰ تا ۱۵۰۰۰۰ کیلومتر است.

ج) نظریه کنترل مؤثر: این نظریه می‌گوید هوا تا جایی است که یک دولت بتواند کنترل مؤثر خود را بر آن اعمال نماید. ولی با پیشرفت تکنولوژی این نظریه کاربرد ندارد.

د) مقایسه فضا با دریا: این نظریه تقسیم‌بندی دریا را برای هوا و فضا قائل شده است ولی نمی‌توان فضا را با دریا مقایسه کرد.

ه) نظریه کاربردی: این نظریه می‌گوید نیازی نیست ما تحدید حدود مرز بین هوا و فضا را انجام دهیم و همین که وسیله پروازی ما در جو و فضا قرار گرفت کافی است.

۷۱- گزینه «۲» مطابق با ماده ۲۱ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها که قوانین و مقررات کشور ساحلی درارتباط با عبور بی‌ضرر را بیان می‌دارد، عنوان می‌کند که کشور ساحلی نمی‌تواند قوانین و مقرراتی که شامل طراحی، ساخت و یا تجهیزات کشتی‌های خارجی شود، وضع کند. مگر برای رعایت و اجرای استانداردها و اصول بین‌المللی که توسط عموم کشورها پذیرفته شده‌اند.

۷۲- گزینه «۱» تعیین مناطق دریایی از جمله عرض دریای سرزمینی و منطقه انحصاری اقتصادی، از جمله مواردی است که خود دولت‌ها بر اساس حقوق داخلی خود درخصوص آن می‌توانند تصمیم‌گیری کنند، که در این خصوص می‌توان به قانون تعیین حدود آب‌های ساحلی و منطقه نظارت ایران مصوب تیرماه ۱۳۱۳، اشاره کرد، شرایط اعطای تابعیت نیز به خود دولت‌ها واگذار می‌شود و مربوط به حقوق داخلی آن‌ها است.

اما تعیین حاکمیت، مسئله‌ای نیست که به حقوق داخلی احاله داده شود، زیرا حاکمیت یکی از عناصر تشکیل کشور و برجسته‌ترین ویژگی یک دولت است. حاکمیت به معنای اهلیت برقراری روابط، با سایر دولت‌ها است. صلاحیت شخصی، سرزمینی، آزادی عمل دولت‌ها در قلمرو داخلی و در برقراری روابط برابر با سایر دولت‌ها، نشان‌دهنده حاکمیت آن‌ها است.

۷۳- گزینه «۴» مطابق با ماده ۱۳۶ کنوانسیون ۱۹۸۲، ناحیه (منطقه) و منابع آن میراث مشترک بشریت هستند و منظور از منابع، منابع معدنی مانند گاز، کلوخ‌های آهن و ... است.

۷۴- گزینه «۳» طبق ماده ۹۹ کنوانسیون ۱۹۸۲ حمل برده استثناء بر اصل آزادی دریانوردی (صلاحیت دولت صاحب پرچم) است و کشتی‌های دیگر اجازه دارند آن را مجازات کنند.

طبق ماده ۱۰۸ کنوانسیون ۱۹۸۲ قاچاق غیرقانونی مواد مخدر نیز یک استثناء است، به این صورت که همه کشورها برای سرکوبی آن با یکدیگر همکاری می‌کنند.

طبق ماده ۱۰۹ کنوانسیون ۱۹۸۲ مخابرات غیرمجاز نیز استثنای اصل آزادی دریانوردی است و همه کشورها برای از بین بردن آن با هم همکاری خواهند کرد.

ابتکار امنیت در برابر اشاعه یا (PSI) برنامه‌ای است که بین چند کشور توسعه یافته پذیرفته شده است که براساس آن در صورتی که کشتی حامل سلاح‌های کشتار جمعی باشد حتی در دریای آزاد هم مورد بازرسی قرار گیرد. این برنامه در کنوانسیون ۱۹۸۲ به عنوان استثنای اصل آزادی دریانوردی ذکر نشده است.

۷۵- گزینه «۲» مطابق با حقوق بین‌الملل عرفی اگر دولتی بتواند ثابت کند که: ۱- در مدت زمان قابل ملاحظه‌ای مدعی آن خلیج کوچک به عنوان بخشی از آب‌های داخلی خود بوده است. ۲- به‌طور مؤثری قدرت و حاکمیت خود را در آن اعمال کرده است. ۳- در خلال چنین مدت زمانی، ادعای آن دولت مورد اعتراض سایر دولت‌ها نبوده است، ادعای او در خصوص خلیج تاریخی مورد پذیرش است.

۷۶- گزینه «۴» مطابق با ماده ۲۷۹ کنوانسیون ۱۹۸۲، دولت‌ها باید اختلافات خود را به شیوه‌ی مسالمت‌آمیز حل و فصل کنند و همواره مختارند که از روش‌هایی غیر از آن چه کنوانسیون ۱۹۸۲ پیش‌بینی کرده است (ماده ۲۸) استفاده کنند. اگر کشورها با هم توافق کنند، می‌توانند به سازش متوسل شوند. اما روش‌های اجباری حل و فصل اختلاف طبق ماده ۲۸۶ کنوانسیون عبارت است از:

۱- دیوان بین‌المللی حقوق دریاها؛ ۲- دیوان بین‌المللی دادگستری؛ ۳- دیوان داوری ضمیمه (۷)؛ ۴- دیوان داوری ویژه ضمیمه (۸).
اگر دولتی هیچ‌کدام از مراجع مندرج در کنوانسیون را انتخاب نکرده باشد، روش داوری پیش‌بینی شده در ضمیمه ۷ برای آن دولت پذیرفته شده تلقی می‌شود. داوری ضمیمه ۷ یا داوری خاص به این صورت است که یک هیئت ۵ نفره که ۲ نفر آن را طرفین انتخاب و ۳ نفر را به‌طور مشترک انتخاب می‌کنند. این داوران باید دارای تجربه در امور دریایی باشند.

۷۷- گزینه «۱» کنوانسیون ۱۹۸۲ در ماده ۱۰۸ خود حمل و نقل مواد مخدر را عمل غیرقانونی توصیف می‌کند و ماده ۱۰۵ کنوانسیون نیز دزدی دریایی را در صلاحیت جهانی همه کشورها قرار می‌دهد. و ماده ۹۴ کنوانسیون ۱۹۸۲ نیز به حمایت از مسافران غیرقانونی دریایی می‌پردازد اما شورای امنیت به دنبال افزایش دزدی دریایی در سواحل سومالی اقدام به صدور قطعنامه‌هایی در این خصوص کرده است. قطعنامه ۱۸۱۶ در سال ۲۰۰۸ بر لزوم برقراری امنیت در سواحل سومالی جهت دریافت کمک‌های بشردوستانه به سومالی تأکید کرده است و در قطعنامه ۱۸۳۸ در چهارچوب فصل ۷ منشور سازمان ملل در همان سال بر نگرانی شدید جامعه جهانی از پدیده دزدی دریایی تأکید کرده است و در قطعنامه ۱۸۴۴ از دولت‌ها خواست تا برای خاتمه دزدی دریایی نیروهای خود را در آب‌های سومالی مستقر کنند.

۷۸- گزینه «۲» تنگه هرمز آب‌های آزاد دریای عمان را به منطقه انحصاری اقتصادی خلیج فارس متصل می‌کند و لذا در شمار تنگه‌های بین‌المللی به‌شمار می‌آید و مطابق با ماده ۳۸ کنوانسیون ۱۹۸۲ می‌بایست رژیم عبور ترانزیت در آن اعمال گردد. ولی کشورهای ایران و عمان همواره با این مسئله مخالفت کرده‌اند. ایران حق عبور ترانزیت را فقط برای کشورهای عضو عهدنامه حقوق دریاها مورد شناسایی قرار می‌دهد و ایران عضو کنوانسیون نیست (تنها آن را امضاء کرده است) عمان نیز اعلام کرده است که حق اتخاذ هر تصمیمی را برای حفاظت از صلح و امنیت خود خواهد داشت.

۷۹- گزینه «۴» مطابق با بند ۱ ماده ۵۸ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها، کشورهای دیگر در منطقه انحصاری اقتصادی کشور دیگر از آزادی دریانوردی، پرواز، نصب خطوط لوله و کابل زیر دریایی و سایر استفاده‌های قانونی بین‌المللی از دریا در ارتباط با این آزادی‌ها، از قبیل اموری که با عملیات کشتی‌ها، هواپیماها و خطوط و کابل‌های زیردریایی مربوط هستند، برخوردار خواهند بود. اما مطابق بند ۱ ماده ۵۶ کنوانسیون، کشور ساحلی حق انحصاری اکتشاف، استخراج، حفاظت و مدیریت منابع طبیعی زنده و غیرزنده آب‌های بالای بستر و زیر بستر دریا را دارد. بنابراین دولت‌های دیگر حق بهره‌برداری از منابع زنده این منطقه را ندارند.

۸۰- گزینه «۱» حقوق کشور ساحلی در منطقه فلات قاره جزء حقوق حاکمه، انحصاری و غیراعلامی است و حقوق ذاتی آن کشور به حساب می‌آید. بدین معنا که کشور ساحلی دارای تمام حقوق موجود در این منطقه است حتی اگر آنها را اعلام نکند اما حقوق کشور ساحلی در منطقه انحصاری اقتصادی، اعلامی می‌باشد؛ بدین معنا که کشور ساحلی برای بهره‌برداری از این منطقه باید حقوق خود را به سایر کشورها اعلام کند.

۸۱- گزینه «۲» عهدنامه ۱۹۶۷ در زمینه اصول حاکم بر فعالیت‌های کشورها در کاوش و بهره‌برداری از فضای ماورای جو، کره ماه و دیگر کرات آسمانی اصول اساسی حقوق فضا را این گونه بیان می‌کند:

- (۱) اصل آزادی فضای ماورای جو، ماه و دیگر کرات آسمانی؛
- (۲) اصل منع تصاحب و تملک و تصرف فضا؛
- (۳) اصل عدم تعیین مرز بین قلمرو هوایی و فضایی؛
- (۴) اصل آزادی کاوش و بهره‌برداری از فضا بر مبنای اصل برابری؛
- (۵) اصل بهره‌برداری مسالمت‌آمیز از فضا؛
- (۶) اصل امتناع از آزمایش‌های خطرناک در فضا؛
- (۷) اصل لزوم توسعه همکاری‌های بین‌المللی در کاوش و بهره‌برداری صلح‌آمیز از کرات آسمانی؛
- (۸) اصل غیرنظامی کردن نسبی فضا و غیرنظامی نمودن کامل کرات آسمانی؛
- (۹) اصل همکاری و کمک به فضانوردان در صورت بروز خطر؛
- (۱۰) اصل متابعت سفاین فضایی از صلاحیت انحصاری کشور صاحب پرچم؛
- (۱۱) اصل مسئولیت بین‌المللی کشورها در خصوص فعالیت‌های آنان در فضا (پرتاب‌کننده اجسام به فضا در صورت بروز خسارت مسئول است). همانطور که مشاهده شد فضا به هیچ کشوری تعلق نداشته و اصلی به نام حاکمیت مشترک در فضا وجود ندارد.

۸۲- گزینه «۱» مطابق ماده ۱۹ کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریاها عبور بی‌ضرر است، مادامی که محل صلح، نظم عمومی و امنیت کشور ساحلی نباشد اما اقدامات زیر عبور را از حالت بی‌ضرر بودن خارج می‌سازد.

- (۱) هر گونه استفاده از زور بر علیه حاکمیت، تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی کشور ساحلی؛
- (۲) هر گونه استفاده و یا تمرین با اسلحه؛
- (۳) هر عملی به منظور جمع‌آوری اطلاعات به ضرر امنیت کشور ساحلی؛
- (۴) هر نوع تبلیغ به منظور اخلال در امنیت کشور ساحلی؛
- (۵) پرواز، فرود یا حمل هر نوع هواپیما بر روی عرشه کشتی؛
- (۶) پرواز، فرود یا حمل هر گونه تجهیزات نظامی بر روی عرشه کشتی؛
- (۷) بارگیری، تخلیه هر نوع کالا، پول، ارز یا شخص بر خلاف قوانین گمرکی، مالی، بهداشتی مهاجرتی کشور ساحلی؛
- (۸) هر نوع آلودگی جدی و عمدی؛
- (۹) هر نوع فعالیت ماهیگیری (تجاری و یا غیرتجاری)؛
- (۱۰) انجام فعالیت‌های تحقیقاتی (مانند تحقیقات علمی)؛
- (۱۱) تداخل در سیستم مخابراتی؛
- (۱۲) هر فعالیت دیگری که ارتباط مستقیم با عبور ندارد.

همانطور که ملاحظه شد هیچ اشاره‌ای به عبور کشتی‌های دارای سوخت اتمی نشده است. عبور این کشتی‌ها مادامی که شرایط عبور مخصوص خود را که مطابق با ماده ۲۳ کنوانسیون ۱۹۸۲ که عبارت است از همراه داشتن مدارک حمل و رعایت مقررات احتیاطی که به موجب موافقت‌نامه‌های بین‌المللی برای این گونه کشتی‌ها منع شده است، رعایت کنند بلا مانع است و عبور را از حالت بی‌ضرر خارج نمی‌سازد.

فصل هشتم

«حقوق دیپلماتیک و کنسولی»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنگوری فصل هشتم

- ۱- کدام مطلب در مورد پناهندگی سرزمینی و دیپلماتیک صحیح نیست؟ (سراسری ۷۸)
- ۱) پناهندگی سرزمینی متفاوت از پناهندگی دیپلماتیک است.
 - ۲) پناهنده سیاسی اجازه می‌یابد به کشور پناه دهنده وارد و تحت حمایت آن قرار گیرد.
 - ۳) پناهندگی سرزمینی و پناهندگی دیپلماتیک که در واقع یک چیز است و فقط در نام تفاوت دارد.
 - ۴) اعطای پناهندگی به کسانی که به لحاظ عقیده و فعالیت‌هایشان تحت تعقیب هستند از حقوق دولت‌ها است.
- ۲- «سفیر آکر دیته» به چه کسی می‌گویند؟ (سراسری ۷۸)
- ۱) سفیر چند کشور نزد یک کشور
 - ۲) سفیر یک کشور نزد چند کشور
 - ۳) سفیر ویژه یا فوق‌العاده
 - ۴) سفیر یک کشور نزد یک سازمان بین‌المللی
- ۳- کدام یک از گزینه‌های ذیل صحیح است؟ (سراسری ۸۰)
- ۱) تفاوت دیپلمات‌ها و کنسول‌ها، در زمینه رتبه‌های آنان است.
 - ۲) دیپلمات‌ها می‌توانند به وظایف کنسولی نیز بپردازند.
 - ۳) دیپلمات‌ها و کنسول‌ها، به انجام وظایف یکسان می‌پردازند.
 - ۴) کنسول‌ها نیز می‌توانند به وظایف دیپلماتیک بپردازند.
- ۴- آیا خانواده مأموران دیپلماتیک از تعقیب کیفری مصون هستند؟ (سراسری ۸۰)
- ۱) بله، بدون توجه به وضع تابعیت از تعقیب کیفری مصون هستند.
 - ۲) بله، اما مصونیت آن‌ها مطلق و نامحدود است.
 - ۳) بله، به شرط این که تبعه کشور محل مأموریت نباشند.
 - ۴) خیر، اعم از این که تبعه کشور محل مأموریت باشند.
- ۵- آیا می‌توان از مصونیت‌ها و مزایای دیپلماتیک انصراف حاصل کرد؟ (سراسری ۸۰)
- ۱) مأمور چون شخص منتفع از مصونیت‌ها و مزایای دیپلماتیک می‌باشد، لذا می‌تواند از مصونیت‌ها و مزایای مزبور انصراف حاصل کند.
 - ۲) دولت فرستنده می‌تواند انصراف خود از برخورداری مأمور خویش از مصونیت‌ها و مزایای دیپلماتیک اعلام نماید.
 - ۳) با توجه به این که مصونیت‌ها و مزایای دیپلماتیک برای انجام بهتر مأموریت است، لذا امکان صرف‌نظر از آن‌ها وجود ندارد.
 - ۴) هم مأمور و هم کشور فرستنده در هر زمانی که اراده کنند، می‌توانند از مزایا و مصونیت‌های دیپلماتیک انصراف حاصل نمایند.
- ۶- کدام یک از اعمال زیر از وظایف هیئت کنسولی نیست؟ (آزاد ۸۱)
- ۱) مطلع شدن از وقایع محل مأموریت و اعلام آن به کشور فرستنده
 - ۲) حفظ منافع حقیقی و حقوقی دولت فرستنده
 - ۳) اقدام به عنوان سر دفتر اسناد رسمی و مأمور ثبت احوال
 - ۴) اعمال حق کنترل و بازرسی بر هواپیما و کشتی‌های دولت فرستنده
- ۷- دیپلمات‌ها از پرداخت مالیات بر چه کالایی معاف هستند؟ (سراسری ۸۲)
- ۱) کلیه کالاها
 - ۲) کالاهای مورد توافق دولت‌های فرستنده و پذیرنده
 - ۳) کالاهای ضروری برای انجام وظایف دیپلماتیک
 - ۴) کالاهای مندرج در کنوانسیون ۱۹۶۱ روابط دیپلماتیک
- ۸- قطع روابط دیپلماتیک و کنسولی چه اثری بر روابط فی‌مابین اعضای یک معاهده دارد؟ (آزاد ۸۲)
- ۱) هم‌چنان لازم‌الاجرا باقی می‌ماند.
 - ۲) باطل می‌شود.
 - ۳) به حالت تعلیق در می‌آید.
 - ۴) از طریق دولت‌های ثالث، به نمایندگی از سوی اعضا اجرا می‌شود.
- ۹- مصونیت قضایی مأمور دیپلماتیک شامل چه موردی است؟ مصونیت از رسیدگی امور : (سراسری ۸۳)
- ۱) جزایی و بعضی امور مدنی است.
 - ۲) جزایی و مدنی به‌طور مطلق است.
 - ۳) جزایی است و در امور مدنی مصونیت وجود ندارد.
 - ۴) مدنی است و در امور جزایی مصونیت وجود ندارد.
- ۱۰- در کدام مورد، مقامات ذیصلاح دولت پذیرنده مکلف نیستند مراتب را بدون تأخیر به اطلاع پست کنسولی دولت فرستنده برسانند؟ (سراسری ۸۳)
- ۱) فوت یکی از اتباع دولت فرستنده
 - ۲) نصب قیم برای تبعه صغیر دولت فرستنده
 - ۳) ارسال اسناد قضایی و غیرقضایی با اجرای ناپت قضایی
 - ۴) اعلام توقیف یا زندانی بودن تبعه دولت فرستنده به تقاضای ذینفع

- ۱۱- اصطلاح نونس (Nonce) در مورد سفیر پاپ در به کار می‌رود. (سراسری ۸۴)
- (۱) کشورهای اسلامی
(۲) کشورهای کاتولیکی
(۳) کشورهای غیر کاتولیکی
(۴) سازمان‌ها و کنفرانس‌های بین‌المللی
- ۱۲- مصونیت مأمور دیپلماتیک از صلاحیت قضایی دادگاه‌های کشور پذیرنده چه تأثیری در وضعیت وی دارد؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) نافی مسئولیت وی نیست.
(۲) نافی مسئولیت وی می‌باشد.
(۳) به وی مجوز حمل سلاح را اعطا می‌نماید.
(۴) مانع اخراج وی به عنوان عنصر نامطلوب می‌شود.
- ۱۳- کدام یک از موارد زیر بر انصراف از توسل به حمایت دیپلماتیک دولت متبوع دلالت دارد؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) دکتربین استرادا
(۲) دکتربین استیمسون
(۳) شرط ملت کامله‌الوداد
(۴) شرط کالوو
- ۱۴- کارمند کنسولی افتخاری عبارت است از تبعه دولت (سراسری ۸۶)
- (۱) پذیرنده که توسط دولت فرستنده به این سمت منصوب می‌شود.
(۲) فرستنده که توسط دولت فرستنده به‌طور موقت به این سمت منصوب می‌شود.
(۳) ثالث که ساکن در دولت پذیرنده بوده و از سوی دولت فرستنده به این سمت منصوب می‌شود.
(۴) فرستنده که ساکن در کشور پذیرنده است و از سوی کشور فرستنده به این سمت منصوب می‌شود.
- ۱۵- کدام گزینه در خصوص اعضای هیئت دیپلماتیک (دولت فرستنده) صحیح است؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) فقط باید از اتباع دولت فرستنده باشند.
(۲) می‌توانند فقط از میان اتباع دولت پذیرنده با توافق آن دولت انتخاب شوند.
(۳) می‌توانند فقط از میان اتباع دولت ثالث انتخاب شوند و نیازی هم به موافقت دولت پذیرنده نیست.
(۴) می‌توانند از میان اتباع دولت پذیرنده و دولت‌های ثالث به شرط توافق دولت پذیرنده انتخاب شوند.
- ۱۶- در چه موردی سفیر نمی‌تواند به مصونیت قضایی استناد کند؟ (سراسری ۸۸)
- (۱) ادای شهادت
(۲) دعوی متقابل
(۳) اقدامات پلیس قضایی
(۴) دعوایی که خواننده قرار گیرد.
- ۱۷- مصونیت از تعرض در امور کنسولی در کدام مورد مجری نمی‌باشد؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) اماکن کنسولی
(۲) کیسه یا محموله کنسولی
(۳) مکاتبات و ارتباطات کنسولی
(۴) محل سکونت رئیس و اعضای کنسولی

پاسخنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل هشتم

۱- گزینه «۳» پناهندگی دیپلماتیک (Diplomatic Asylum) و پناهندگی سرزمینی (Territorial Asylum) دو امر جداگانه هستند. پناهندگی دیپلماتیک، به این معنی است که از محل نمایندگی دیپلماتیک یا کنسولی یا کشتی جنگی متعلق به یک دولت، به عنوان محل پناه گرفتن توسط فراریان، از دست مقامات دولت میزبان که این اماکن در آن‌ها واقع شده است، استفاده شود. اما در پناهندگی سرزمینی، (یا سیاسی) فراریان، متهم به ارتکاب جرایم سیاسی یا قربانیان سیاست‌های آزاردهنده دولت‌های دیگر، به سرزمین دولت دیگر پناه می‌برند و در مدت حضور فرد، در قلمرو دولت اعطاکننده پناهندگی، اختیارات دولت متبوع او نافذ نیست، مگر این‌که مسترد شود.

۲- گزینه «۲» پس از جنگ جهانی دوم، برخی از کشورها به دلیل کمبود دیپلمات‌ها یا صرفه‌جویی در بودجه از سیستم مأموریت مضاعف استفاده می‌کنند و یک «سفیر» را برای نمایندگی خود نزد چند کشور معرفی می‌کنند. این سفیر را آکر دیتیه می‌نامند. البته لازم است تمامی کشورهای مربوطه، برای این سفیر پذیرش صادر کنند و با مأموریت مضاعف او مخالفت صریحی ننموده باشند (مثل: سفیر آکر دیتیه ایران در پاکستان و نپال).

۳- گزینه «۲» دیپلمات‌ها مأموران و نمایندگان موقت کشورها نزد یکدیگر هستند که وظایف آن‌ها طبق ماده ۳ عهدنامه ۱۹۶۱، دیپلماتیک بدین شرح است: ۱- نمایندگی کشور فرستنده نزد کشور پذیرنده؛ ۲- حفظ منافع کشور فرستنده؛ ۳- اطلاع از اوضاع و احوال کشور پذیرنده؛ ۴- مذاکره با دولت پذیرنده؛ ۵- توسعه روابط دوستانه؛ ۶- احترام به قوانین دولت پذیرنده؛ ۷- عدم مداخله در امور داخلی دولت پذیرنده؛ ۸- عدم انجام فعالیت‌هایی با نفع شخصی در کشور پذیرنده کنسول‌ها نیز نمایندگان کشور فرستنده جهت حفظ حقوق اتباع آن‌ها در کشور پذیرنده هستند و طبق ماده ۵ عهدنامه ۱۹۶۳ حقوق کنسولی مهمترین وظایف زیر را به عهده دارند: ۱- حمایت و حفاظت از منافع کشور فرستنده و اتباع آن در کشور پذیرنده؛ ۲- صدور گذرنامه و اسناد مسافرت جهت اتباع دولت فرستنده؛ ۳- اقدام به عنوان سردفتر اسناد رسمی و مأمور ثبت احوال؛ ۴- حفظ حقوق صغار و مجانبین در کشور پذیرنده؛ ۴- انجام امور مربوط به ارث در کشور پذیرنده و غیره طبق بند ۲ ماده ۳ عهدنامه ۱۹۶۱ حقوق دیپلماتیک، دیپلمات‌ها می‌توانند وظایف کنسولی را انجام دهند و این دو با یکدیگر منافاتی ندارند. مأموران کنسولی اصولاً نمایندگی دیپلماتیک را بر عهده ندارند. اما طبق ماده ۱۷ عهدنامه ۱۹۶۳ حقوق کنسولی، گاهی اوقات مأموران کنسولی، با موافقت کشور پذیرنده وظایف مأموران دیپلماتیک را انجام می‌دهند، بدون آن‌که بتوانند از مصونیت‌ها و مزایای سیاسی استفاده کنند. اما مأموران دیپلماتیک طبق ماده ۷ کنوانسیون ۱۹۶۳ وین در خصوص حقوق کنسولی، متقابلاً می‌توانند وظایف مأموران کنسولی را انجام دهند، بی‌آن‌که خدش‌های به مصونیت‌ها و مزایای آن‌ها وارد شود.

۴- گزینه «۳» طبق بند ۱ ماده ۳۷ عهدنامه ۱۹۶۱ حقوق دیپلماتیک، خانواده مأموران دیپلماتیک، به شرط آن‌که تبعه کشور پذیرنده یا مقیم دائم آن کشور نباشد، از مصونیت و مزایای آن بهره‌مند خواهند شد. دلیل این موضوع نیز روشن می‌باشد: هدف از مصونیت دیپلماتیک ایجاد زمینه‌ی بهتر برای انجام وظیفه است و مطمئناً عدم مصونیت خانواده دیپلمات‌ها نوعی مانع در راه این هدف است.

۵- گزینه «۲» البته باید تفاوت مصونیت‌ها و مزایا را آشکار ساخت. منظور از مصونیت این است که دارنده‌ی آن، از تعقیب قانون و مأموران کشور پذیرنده، مصون است. برخی از آن‌ها مثل معافیت مالیاتی، ریشه در حقوق بین‌الملل و برخی مثل معافیت گمرکی از تدابیر نژادستی است. اما در هر حال مصونیت‌ها و مزایای یکی از حقوق عینی و آثار نمایندگی است و جزء حقوق شخصی نیست، که در اختیار مأمور باشد. بنابراین انصراف از آن‌ها، تنها با موافقت کشور فرستنده مأمور امکان دارد.

۶- گزینه «۱» مطلع شدن از وقایع محل مأموریت و اعلام آن به کشور فرستنده، از وظایف هیئت دیپلماتیک است نه هیئت کنسولی.

۷- گزینه «۴» طبق ماده ۳۴ عهدنامه ۱۹۶۱ در خصوص روابط دیپلماتیک، دیپلمات‌ها از پرداخت مالیات معاف هستند، به جز مالیات‌های غیرمستقیم، مالیات بر ارث، مالیات مربوط به عوارض خاص و هزینه‌های ثبت و دادرسی، رهن و ابطال تمبر نسبت به اموال غیرمنقول.

۸- گزینه «۱» قطع روابط دیپلماتیک و کنسولی، معمولاً اثری بر روابط فی‌مابین یک معاهده نداشته و هم‌چنان لازم‌الاجرا باقی می‌ماند.

۹- گزینه «۱» مصونیت قضایی، به‌منظور تأمین استقلال و آزادی عمل مأموران دیپلماتیک در ماده ۳۱ کنوانسیون ۱۹۶۱ حقوق دیپلماتیک مقرر شده است، که به ۴ دسته تقسیم می‌شود:

۱- مصونیت کیفری؛ یعنی معافیت از هرگونه تعقیب و بازداشت و بازجویی و محاکمه.

۲- مصونیت مدنی؛ برخلاف مصونیت کیفری جنبه مطلق ندارد و مواردی مثل دعاوی مربوط به اموال غیرمنقول خصوصی، ارث و فعالیت‌های حرفه‌ای خصوصی را در بر نمی‌گیرد.

۳- مصونیت از ادای شهادت

۴- مصونیت از اقدامات اجرایی؛ هیچ‌گونه اقدام یا عمل اجرایی، نباید علیه مأموران دیپلماتیک صورت گیرد، مگر در موارد استثنایی مذکور در مصونیت مدنی.

۱۰- گزینه «۳» طبق ماده ۵ عهدنامه ۱۹۶۳ روابط کنسولی، اقدامات مربوط به سردفتری اسناد رسمی و ثبت احوال حفظ منافع اتباع کشور فرستنده در مورد ارث، حفظ منافع صغار و مجانبین و حفظ حقوق اتباع در محاکم و دادگاههای کشور پذیرنده و ارسال اسناد قضایی همه از وظایف کنسولگری است. کشور پذیرنده در صورت مواجه شدن، با چنین اموری در خصوص اتباع کشور فرستنده، باید مراتب را به کنسولگری اطلاع دهد. اما در خصوص ارسال اسناد قضایی و غیرقضایی یا اجرای نیابت قضایی، باید بر طبق موافقت‌نامه‌های بین‌المللی معتبر یا در صورتی که چنین موافقت‌نامه‌هایی موجود نباشد، به هر نحو دیگری که با قوانین و مقررات کشور پذیرنده منطبق باشد عمل شود.

۱۱- گزینه «۲» به سفیر پاپ در کشورهای کاتولیک *nonce* و در کشورهای غیر کاتولیک *inter nonce* گویند.

۱۲- گزینه «۱» مطابق با بند ۴ ماده ۳۲ عهدنامه ۱۹۶۱، مصونیت به معنی عدم مسئولیت نیست. لذا مصونیت قضایی مأموران دیپلماتیک در کشور پذیرنده، آن‌ها را از تعقیب قضایی کشور فرستنده معاف نمی‌کند.

۱۳- گزینه «۴» در برخی از قراردادهای منعقد شده میان کشورها و اشخاص خصوصی خارجی، شرطی درج می‌گردد، که بر اساس آن شخص خارجی از حمایت دیپلماتیک کشور متبوعش محروم می‌گردد و طرح هرگونه شکایت بین‌المللی از جانب او ممنوع می‌شود. از لحاظ حقوقی این شرط معتبر نیست؛ چرا که حمایت دیپلماتیک در حوزه صلاحیت شخصی کشورها قرار دارد و اتباع آن کشور نمی‌توانند از آن انصراف دهند. نظریه استیمسون مربوط به شناسایی است، به این صورت که کشوری که در اثر تجاوز ایجاد شود را شناسایی نمی‌کند. نظریه استرادا نیز مربوط به شناسایی است (به معنی لزوم شناسایی دولتی که مقتدرانه امور را در دست دارد و عدم توجه به مشروعیت آن کشور است، که توسط وزیر امور خارجه مکزیک مطرح شد).

۱۴- گزینه «۱» در گذشته، در کنار کنسول‌های ثابت، کنسول‌های افتخاری نیز وجود داشت. کنسول افتخاری، از تبعه دولت پذیرنده بود، که توسط دولت فرستنده به این سمت منصوب شده بود. عهدنامه ۱۹۶۳ انتصاب کنسول‌های افتخاری را امری اختیاری قلمداد نموده است.

۱۵- گزینه «۴» مطابق با ماده ۷ عهدنامه ۱۹۶۱، کشور فرستنده در انتخاب کلیه کارمندان مأموریت دیپلماتیک آزاد است. اما آنان باید اصولاً تابعیت آن کشور را داشته باشند و مطابق با ماده ۸ عهدنامه، جز با موافقت کشور پذیرنده، آنان را نمی‌توان از میان اتباع کشور پذیرنده یا کشور ثالث انتخاب نمود.

۱۶- گزینه «۲» اگر مأمور دیپلماتیک که از مصونیت برخوردار است، بر علیه شخصی در کشور پذیرنده اقامه دعوا نماید نمی‌تواند به مصونیت قضایی خود در قبال دعوی متقابل، که مستقیماً به دعوی اصلی ارتباط دارد استناد کند. به این صورت که اگر A سفیر کشور آمریکا علیه B یکی از اتباع کشور انگلیس اقامه دعوا در خصوص بدهی خود در سند رسمی کند و B علیه A دعوی خیانت در امانت مطرح سازد، A نمی‌تواند به مصونیت خود در مقابل دعوی خیانت در امانت استناد کند.

۱۷- گزینه «۴» مطابق با ماده ۳۱ عهدنامه ۱۹۶۳ وین حقوق کنسولی، اماکن کنسولی در حدودی که از آن‌ها به منظور انجام مأموریت کنسولی استفاده می‌شود، غیر قابل تعرض هستند. مکاتبات و ارتباطات رسمی کنسولی نیز مصون از تعرض است. مطابق با بند ۳ ماده ۳۵ عهدنامه وین، کیسه یا محموله کنسولی نیز مصون از تعرض است، اما این مصونیت مطلق نیست، زیرا زمانی که مقام صلاحیت‌دار کشور پذیرنده دلایل جدی داشته باشد، که در کیسه یا محموله، اشیاء غیر رسمی وجود دارد، می‌تواند درخواست کند، تا بسته‌ها باز شوند. اما مطابق با ماده ۳۱ عهدنامه، محل سکونت رئیس و اعضای کنسولی، مصون از تعرض نیستند.

فصل نهم

«جنگ و اعمال زور در حقوق بین‌الملل»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل نهم

- ۱- کدام یک از اعمال زیر را کشورها و سازمان ملل متحد مشترکاً و هم‌زمان می‌توانند علیه کشور ناقض حقوق بین‌الملل انجام دهند؟ (سراسری ۷۶)
- (۱) تحریم یا محاصره اقتصادی (۲) دستور پرداخت غرامت (۳) مجازات جنایتکاران جنگی (۴) معامله به مثل
- ۲- تا چه زمانی یک دولت می‌تواند به استناد تئوری دفاع مشروع در مقابل تجاوز از خود دفاع نماید؟ (آزاد ۷۶)
- (۱) تا زمانی که مجمع عمومی بنا به درخواست شورای امنیت تصمیمات لازم را اتخاذ نماید.
 (۲) تا زمانی که مجمع عمومی تصمیمات لازم را اتخاذ نماید.
 (۳) تا زمانی که شورای امنیت تصمیمات لازم را اتخاذ نماید.
 (۴) تا زمانی که دبیرکل به درخواست شورای امنیت تصمیمات لازم را اتخاذ نماید.
- ۳- دفاع تا چه زمانی مشروع محسوب می‌شود؟ تا زمانی که:
- (۱) اکثریت دولت‌ها اقدام نمایند.
 (۲) دبیرکل اقدام نماید.
 (۳) شورای امنیت اقدام نماید.
 (۴) مجمع عمومی اقدام نماید.
- ۴- کدام یک از موارد زیر از عوامل توجیه‌کننده دفاع مشروع نیست؟ (آزاد ۷۷)
- (۱) تناسب بین دفاع و حمله (۲) فوری بودن اقدامات دفاعی (۳) تقدم دفاع بر حمله (۴) وقوع تجاوز
- ۵- نخستین بار در کدام سند بین‌المللی جنگ تحریم گردید؟ (سراسری ۸۲)
- (۱) منشور ملل متحد (۲) معاهدات لوکارنو (۳) میثاق جامعه ملل (۴) پیمان پاریس یا بریان - کلوگ
- ۶- کدام یک از تعاریف زیر در مورد «حق در جنگ» (Jus in bello) صحیح است؟ (آزاد ۸۲ و سراسری ۷۹)
- (۱) محدود کننده حق دولت‌ها در کاربرد نیروی نظامی بر ضد یکدیگر
 (۲) حاکم بر مخاصمات مسلحانه
 (۳) مربوط به عدم استفاده از تسلیحات با تخریب وسیع
 (۴) مربوط به محدودیت دولت‌های متخاصم در استفاده از زور بر ضد دولت‌های بی‌طرف
- ۷- اسیر جنگی کیست؟ (سراسری ۸۳)
- (۱) فقط نیروهای نظامی فعال
 (۲) کلیه اتباع کشورهای متخاصم
 (۳) فقط افراد غیرنظامی که همراه نیروهای نظامی هستند.
 (۴) کلیه افراد نیروهای نظامی منظم و رزمندگان نهضت‌های آزادی‌بخش
- ۸- از نظر گروسویوس «جنگ مشروع» جنگی است که:
- (۱) برای آزادی باشد. (۲) برای اجرای انصاف باشد. (۳) برای جبران بی‌عدالتی باشد. (۴) موافق با عدالت باشد. (سراسری ۸۴)
- ۹- اصطلاح Jus ad bellum به کدام معنا است؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) توسل به جنگ (۲) حق بر جنگ (۳) حق در جنگ (۴) ممنوعیت جنگ
- ۱۰- چه رابطه‌ای میان حقوق جنگ یا حقوق مخاصمات مسلحانه و حقوق بشر دوستانه وجود دارد؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) حقوق جنگ همان حقوق بشر دوستانه است.
 (۲) حقوق جنگ بخشی از حقوق بشر دوستانه است.
 (۳) حقوق بشر دوستانه بخشی از حقوق جنگ است.
 (۴) حقوق جنگ کاملاً از حقوق بشر دوستانه متفاوت است.
- ۱۱- خلع سلاح عمومی و کامل تسلیحات هسته‌ای در کدام یک از اسناد بین‌المللی پیش‌بینی شده است؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) معاهده سالت ۱ (۲) معاهده سالت ۲ (۳) معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (۴) معاهده منع جامع آزمایش‌های هسته‌ای
- ۱۲- ویژگی اصلی اقدام متقابل کدام است؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) متخلفانه بودن عمل را از حیث بین‌المللی زائل می‌کند و از عوامل رافع مسئولیت است.
 (۲) متخلفانه بودن عمل را از حیث بین‌المللی زائل نمی‌کند، اما عامل رافع مسئولیت است.
 (۳) در مواردی متخلفانه بودن عمل را زائل می‌کند که بیشتر مورد توافق طرفین قرار گرفته باشد.
 (۴) متخلفانه بودن عمل را از حیث بین‌المللی زائل نمی‌کند، بنابراین از موجبات رفع مسئولیت نیست.
- ۱۳- کدام اقدام با ممنوعیت کاربرد زور در روابط بین‌المللی، مشروعیت خود را از دست داده است؟ (سراسری ۸۸)
- (۱) تحریم اقتصادی (۲) اقدام متقابل (۳) عدم تخاصم (۴) عمل تلافی‌جویانه

پاسخنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل نهم

۱- گزینه «۱» زمانی که کشورها حقوق بین‌الملل را نقض می‌کنند و مسئولیت بین‌المللی پیدا می‌کنند، روش‌هایی برای جبران خسارت وجود دارد، از جمله:

- ۱- اعاده وضعیت به حال سابق
- ۲- جلب رضایت زیان دیده
- ۳- قطع و عدم تکرار عمل خلاف
- ۴- اقدام متقابل یا معامله به مثل
- ۵- پرداخت غرامت. مجازات جنایتکاران جنگی، در صلاحیت دیوان بین‌المللی کیفری (ICC) است. پرداخت غرامت و مقابله به مثل، توسط دولت‌ها اعمال می‌شود و تنها تحریم یا محاصره اقتصادی است که طبق ماده ۴۱ منشور توسط شورای امنیت اعمال می‌شود و با عمل دولت‌ها می‌تواند همزمان و مشترک صورت گیرد.

۲- گزینه «۳» زمانی یک دولت مورد تهاجم می‌تواند به استناد تئوری دفاع مشروع در مقابل تجاوز از خود دفاع نماید که شورای امنیت تصمیمات لازم را اتخاذ نماید.

۳- گزینه «۳» طبق ماده ۵۱ منشور ملل متحد، دفاع مشروع مستلزم شرایط زیر است:

- ۱- حمله مسلحانه علیه یکی از اعضای ملل متحد صورت گرفته باشد.
- ۲- تا زمانی که شورای امنیت، اقدامات لازم را برای حفظ صلح و امنیت بین‌المللی انجام دهد، کشور مورد حمله حق ذاتی دارد که به صورت فردی و جمعی از خود دفاع کند.
- ۳- باید اقدامات خود را به شورای امنیت گزارش دهد.

۴- گزینه «۳» عوامل توجیه کننده دفاع مشروع عبارتند از: تناسب، فوری بودن اقدام دفاعی و وقوع تجاوز.

۵- گزینه «۴» میثاق جامعه ملل در ۱۹۱۹ تصویب شد. در این سند جنگ به طور کامل ممنوع نشد و شرایطی برای توسل به زور مقرر گردید. معاهدات لوکارنو در سال ۱۹۲۵، حاوی دو سند درخصوص سیاست عدم تجاوز و انتخاب آیین داورى جهت حل و فصل اختلافات بود. اما در سال ۱۹۲۸ پیمان بریان - کلوگ توسط کلوگ وزیر خارجه آمریکا کلوگ، و بریان وزیر خارجه فرانسه منعقد شد. این اولین پیمانی بود که جنگ را تحریم کرد و تصمیم شروع به جنگ را از اختیار دولت‌ها خارج کرد و در منشور ملل متحد در سال ۱۹۴۵ مطابق بند ۴ ماده ۲ (اصل عدم توسل به زور) جنگ ممنوع گشت.

۶- گزینه «۲» *jus in bello* حاکم بر مخاصمات مسلحانه است.

۷- گزینه «۴» براساس کنوانسیون سوم ژنو ۱۹۴۹ کلیه افراد نیروهای نظامی منظم و رزمندگان نهضت‌های آزادی بخش ملی جزء اسرای جنگی محسوب می‌شوند.

۸- گزینه «۳» از نظر گروسویوس توسل به زور مشروعیت ندارد، مگر آن که به حقوق بنیادین دولت خدشه وارد شده باشد. (مانند حق برابری و حق استقلال) اگر چنین باشد راه برای دفاع مشروع دولت هموار می‌گردد.

۹- گزینه «۲» در حقوق مخاصمات مسلحانه دو اصطلاح وجود دارد:

- ۱- *Jus in bello* یعنی حق در جنگ این حقوق شامل قواعدی است که حاکم بر کلیه مخاصمات مسلحانه است و استفاده از نیروی نظامی را محدود می‌کند. به عبارت دیگر حقوق در جنگ، حقوقی است که دولت‌ها باید در هنگام جنگ از حیث حقوق بشر دوستانه، کاربرد سلاح‌ها و ... رعایت کنند.
- ۲- *Jus ad bellum* به معنای حقوق در جنگ است که مربوط به مفاهیمی چون تجاوز، دفاع مشروع و بی‌طرفی و خلع سلاح و ... است.

۱۰- گزینه «۳» حقوق جنگ ممکن است حقوق در جنگ (*Jus in bello*) یا حقوق بر جنگ (*Jus ad bellum*) باشد. «حقوق در جنگ» به معنای رعایت قواعد حقوق بشردوستانه در جنگ است و عمده‌ترین بخش آن، مربوط به قواعد مندرج در کنوانسیون‌های ژنو مصوب ۱۹۴۹ و پروتکل‌های الحاقی ۱۹۷۷ آن است، که شامل حمایت از مجروحان و بیماران در جریان جنگ، رفتار با اسرای جنگی و حمایت از آن‌ها، حمایت از غیرنظامیان و ... است. بنابراین حقوق بشردوستانه، بخشی از حقوق جنگ است. رابطه حقوق جنگ و حقوق بشر دوستانه، عموم و خصوص مطلق است.

۱۱- گزینه «۳» در سال ۱۹۷۲، میان شوروی و آمریکا مذاکراتی، جهت خلع سلاح انجام شد که سالت ۱ و سالت ۲ نامیده شد. لازم به ذکر است Salt 1 بین آمریکا و شوروی در سال ۱۹۷۲ منعقد شده، اما Salt 2، در سال ۱۹۷۹ مورد تصویب آمریکا قرار نگرفت. با این حال، خلع سلاح کامل تسلیحات هسته‌ای در معاهده منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (۱۹۶۸) پیش‌بینی شد.

۱۲- گزینه «۱» مطابق ماده ۴۹ و ۵۰ پیش‌نویس طرح مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها ۲۰۰۱، اقدام متقابل به این معناست که دولتی که در مقابل دولت دیگر متضرر شده و آسیب دیده است، می‌تواند با انجام اقداماتی که مشروع است اما زیانبار، در مقابل اعمال دولت خاطی از خود محافظت کند و او را وادار به انجام تعهد خود کند. اقدام متقابل (Counter - measure) از عوامل رافع مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها است، که باعث می‌شود دولتی که اقدام متقابل می‌کند نه مسئولیت بین‌المللی پیدا کند (زیرا متخلفانه بودن عمل را از حیث بین‌المللی زائل می‌کند در واقع باعث می‌شود عنصر خطا از بین برود) نه ملزم به جبران خسارت شود.

۱۳- گزینه «۴» اقدامات تلافی‌جویانه زمانی است که کشوری مورد حمله مسلحانه کشور دیگر قرار می‌گیرد و دست به حمله تلافی‌جویانه علیه آن کشور می‌زند، به این اعمال (Reprisals in War) گویند. این اعمال در شرایط عادی غیرقانونی و نامشروع است، اما طرف مخاصمه مسلحانه آن را علیه پرسنل و اموال دشمن اتخاذ می‌کند. چون همان طرف با نقض قوانین جنگی چنین اعمالی را انجام داده است و هدف از این کار مجبور نمودن طرف مقابل به رعایت قواعد شناخته شده جنگ در آینده است. برخی از اعمال تلافی‌جویانه مثل تنبیهات دسته جمعی، گروگان‌گیری، تلافی روی اسیران جنگی و غیرنظامیان حمایت شده ممنوع است، اما کنوانسیون سوم ژنو ۱۹۴۹ این اقدامات را به هیچ‌وجه نمی‌پذیرد. در حقوق بین‌الملل قاعده‌ای است که عمل خلاف را نمی‌توان با یک عمل خلاف پاسخ داد.

فصل دهم

«حقوق بشر»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنگوری فصل دهم

- کج ۱-** کدام یک از اسناد جزء منشور بین‌المللی حقوق بشر محسوب نمی‌شود؟
 (۱) کنوانسیون بین‌المللی در مورد احراز هرگونه تبعیض نژادی
 (۲) کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی
 (۳) کنوانسیون بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
 (۴) اعلامیه جهانی حقوق بشر
 (آزاد ۷۷)
- کج ۲-** حمایت از حقوق بشر در کدام یک از اسناد از عمومیت و اعتبار حقوقی بیشتری برخوردار است؟
 (۱) اعلامیه جهانی حقوق بشر
 (۲) منشور ملل متحد
 (۳) میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی
 (۴) میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی
 (سراسری ۷۸)
- کج ۳-** کدام یک از موارد زیر در مخاصمات مسلحانه غیر بین‌المللی (داخلی) در هر زمان و مکان ممنوع است؟
 (۱) قلمرویی که دولت خود به طور انحصاری قدرت تصمیم‌گیری دارد.
 (۲) قلمرویی که دولت از داشتن هرگونه تعهد بین‌المللی آزاد است.
 (۳) قلمرویی که دولت از داشتن تعهد نسبت به دولت‌های دیگر آزاد است.
 (۴) قلمرویی که دولت از داشتن تعهد نسبت به سازمان‌های بین‌المللی آزاد است.
 (آزاد ۷۸)
- کج ۴-** کدامیک از اسناد زیر، جزء منشور بین‌المللی حقوق بشر نیست؟
 (۱) میثاق حقوق مدنی و سیاسی
 (۲) میثاق حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
 (۳) کنوانسیون منع کشتار جمعی (نسل‌کشی)
 (۴) پروتکل مربوط به لغو مجازات اعدام
 (آزاد ۷۸ و سراسری ۷۶)
- کج ۵-** در کدام یک از اسناد زیر به «حق بر محیط زیست سالم»، به عنوان حقوق بشر اشاره شده؟
 (۱) سند نهایی ۱۸۷۵ هلسینکی
 (۲) سند نهایی کنوانسیون ۱۹۸۲ حقوق دریا
 (۳) اعلامیه ۱۹۷۲ استکهلم در مورد محیط زیست
 (۴) اعلامیه ۱۹۹۰ برلین در مورد تغییرات
 (آزاد ۷۹)
- کج ۶-** کمیسیون حقوق بشر، وابسته به کدام رکن ملل متحد است؟
 (۱) مستقل است.
 (۲) شورای امنیت
 (۳) مجمع عمومی
 (۴) شورای اقتصادی، اجتماعی
 (سراسری ۸۱ و سراسری ۸۰)
- کج ۷-** اعلامیه جهانی حقوق بشر، مصوب کدام یک از ارکان ملل متحد است؟
 (۱) مجمع عمومی
 (۲) شورای امنیت
 (۳) کمیسیون حقوق بشر
 (۴) شورای اقتصادی و اجتماعی
 (سراسری ۸۲)
- کج ۸-** کدامیک از موارد زیر، جزء حقوق لاهه محسوب می‌شود؟
 (۱) بهبود وضعیت مجروحان و بیماران نیروهای مسلح
 (۲) عدم رفتار غیر انسانی با اسرای جنگی
 (۳) حمایت از مردم غیر نظامی در مخاصمات مسلحانه بین‌المللی
 (۴) رعایت قوانین و عرف‌های جنگی
 (آزاد ۸۲)
- کج ۹-** در کدام سند زیر «حق تعیین سرنوشت خلق‌ها» به صراحت درج نشده است؟
 (۱) منشور ملل متحد
 (۲) اعلامیه جهانی حقوق بشر
 (۳) میثاق حقوق مدنی و سیاسی
 (۴) اعلامیه مربوط به اصول حقایق بین‌الملل در مورد روابط دوستانه و همکاری فیما بین دولت‌ها
 (سراسری ۸۳)
- کج ۱۰-** کمیته حقوق بشر بر اساس کدام سند بین‌المللی شکل گرفت؟
 (۱) اعلامیه جهانی حقوق بشر سازمان ملل متحد
 (۲) توصیه نامه شورای امنیت سازمان ملل متحد
 (۳) قطعنامه مجمع عمومی سازمان ملل متحد
 (۴) میثاق حقوق مدنی و سیاسی
 (سراسری ۸۴)

- ۱۱- کدام نهاد، برگرفته از یک معاهده بین‌المللی یا منطقه‌ای حقوق بشر نیست؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) کمیته حقوق بشر
(۲) کمیته ضد شکنجه
(۳) کمیسیون آفریقایی حقوق بشر
(۴) کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد
- ۱۲- نسل‌های سه‌گانه حقوق بشر به ترتیب کدامند؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) حقوق مدنی، حقوق سیاسی اجتماعی، حقوق فرهنگی و همبستگی
(۲) حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، حقوق مدنی سیاسی، حقوق همبستگی
(۳) حقوق مدنی و سیاسی، حقوق همبستگی، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
(۴) حقوق مدنی و سیاسی، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی، حقوق همبستگی
- ۱۳- شورای حقوق بشر، جایگزین چه رکنی شده و به کدام یک از ارکان اصلی سازمان وابسته است؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) کمیسیون حقوق بشر - مجمع عمومی
(۲) کمیته حقوق بشر - مجمع عمومی
(۳) کمیسیون حقوق بشر - شورای امنیت
(۴) کمیسیون حقوق بشر - شورای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی
- ۱۴- اصل یکم اعلامیه استکهلم، درمورد حقوق بشر به است. (سراسری ۸۶)
- (۱) حیات
(۲) آزادی بیان
(۳) محیط زیست سالم
(۴) آزادی مذهب و وجدان
- ۱۵- جایگاه شورای حقوق بشر، در ساختار سازمان ملل متحد چیست؟ (سراسری ۸۷)
- (۱) از ارکان اصلی ملل متحد است.
(۲) از ارکان فرعی شورای امنیت است.
(۳) از ارکان فرعی مجمع عمومی است.
(۴) از ارکان فرعی شورای اقتصادی و اجتماعی است.
- ۱۶- کدام یک از محاکم کیفری، اعطای عفو به مرتکبان جنایات بین‌المللی را به صراحت ممنوع کرده است؟ (سراسری ۸۸)
- (۱) دادگاه بین‌المللی کیفری برای رواندا
(۲) دادگاه بین‌المللی کیفری برای یوگسلاوی سابق
(۳) دادگاه ویژه سیرالئون
(۴) دیوان بین‌المللی کیفری
- ۱۷- در حقوق بین‌الملل بشر دوستانه، قدرت حامی، به نهادی اطلاق می‌شود که به هنگام قطع روابط دیپلماتیک میان طرف‌های خاص، به عنوان ثالث مداخله می‌کند؟ (سراسری ۸۹)
- (۱) کمیته بین‌المللی صلیب سرخ
(۲) دولت حافظ منافع
(۳) هر سازمان بشر دوستانه
(۴) هر دولتی

باسخنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل دهم

۱- گزینه «۱» منشور بین‌المللی حقوق بشر، شامل اعلامیه جهانی حقوق بشر و دو میثاق جهانی حقوق مدنی و سیاسی و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است.

۲- گزینه «۱» اعلامیه جهانی حقوق بشر، که در سال ۱۹۴۸ به تصویب مجمع عمومی ملل متحد رسید، در برگیرنده حقوق مدنی و سیاسی و حقوق اقتصادی و اجتماعی برای کلیه افراد است.

۳- گزینه «۴» مخاصمات مسلحانه داخلی، در قلمروی که دولت از داشتن تعهد نسبت به سازمان‌های بین‌المللی آزاد است، ممنوع است.

۴- گزینه «۳» منشور بین‌المللی حقوق بشر، شامل اعلامیه جهانی حقوق بشر و میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است.

۵- گزینه «۳» حق بر محیط زیست سالم، در اعلامیه سال ۱۹۷۲ استکهلم، در مورد محیط زیست، گنجانده شده است.

۶- گزینه «۴» به طور کلی چهار نهاد حقوق بشری، مبتنی بر منشور تشکیل شده است:

۱- کمیساریای عالی حقوق بشر؛ ۲- کمیساریای عالی ملل متحد برای پناهندگان؛ ۳- کمیسیون مقام زن؛ ۴- کمیسیون حقوق بشر. کمیسیون حقوق بشر در ۱۹۴۶ توسط شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد برای اجرای ماده ۶۸ منشور (تشکیل کمیسیون‌هایی برای مسائل اقتصادی و اجتماعی و ترویج حقوق بشر) ایجاد گردید. این کمیسیون وابسته، به شورای اقتصادی اجتماعی است.

۷- گزینه «۱» این اعلامیه در دسامبر سال ۱۹۴۸. در پاریس به تصویب مجمع عمومی رسید و در برگیرنده قواعد مربوط به حقوق مدنی، سیاسی و اقتصادی و اجتماعی برای کلیه افراد است. این قواعد غالباً به قواعد عام‌الشمول تبدیل گشته است و حتی برای کشورهایی که آن‌ها را نپذیرفته‌اند، الزام‌آور هستند (حتی بعضی از این قواعد مثل حق حیات به قاعده آمره تبدیل شده است).

۸- گزینه «۴» رعایت قوانین و عرف‌های جنگی جزء حقوق لاهه محسوب می‌گردد.

۹- گزینه «۲» مسئله خلق‌ها برای نخستین بار در منشور ملل متحد در سال ۱۹۴۵ مطرح گردید (در ماده ۱) و حق تعیین سرنوشت خلق‌ها قبل از منشور نیز در اعلامیه چهارده‌گانه ویلسون و همچنین معاهدات صلح ورسای ۱۹۱۹ ذکر شده بود. ماده ۱ میثاق مدنی و سیاسی به حق تعیین سرنوشت اشاره دارد. قطعنامه ۲۶۲۵ نیز که در سال ۱۹۷۱ به تصویب مجمع عمومی رسید، در اصل ۵ خود، اشاره می‌کند، که برابری حقوق، برای خلق‌ها و برابری آن‌ها در حق تعیین سرنوشت خود، باید رعایت گردد، اما در اعلامیه جهانی حقوق بشر، که مربوط به حقوق ذاتی بشر است، به حق تعیین سرنوشت اشاره‌ای نشده است.

۱۰- گزینه «۴» کمیته حقوق بشر، بر اساس ماده ۲۸ میثاق حقوق مدنی و سیاسی تشکیل شده است. این کمیته ۱۸ عضو دارد که توسط کشورهای عضو برای ۴ سال انتخاب می‌شوند.

۱۱- گزینه «۴» کمیته حقوق بشر برگرفته از میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی است. کمیته ضد شکنجه، براساس معاهده منع شکنجه و دیگر رفتارهای خشن غیرانسانی یا تحقیرکننده مصوب ۱۹۸۴ مجمع عمومی تشکیل شده است. کمیسیون آفریقایی حقوق بشر براساس منشور ۱۹۸۱ کنفرانس سران سازمان وحدت آفریقا تشکیل شد. اما کمیسیون حقوق بشر، در سال ۱۹۴۶ توسط شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد تشکیل شد، نه بر اساس یک معاهده بین‌المللی یا منطقه‌ای.

۱۲- گزینه «۴» نسل اول حقوق بشر، حقوق مدنی و سیاسی است که در میثاق ۱۹۶۶ حقوق مدنی و سیاسی آمده است (مثل حق حیات)؛ نسل دوم حقوق بشر، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی می‌باشد که در میثاق ۱۹۶۶ حقوق اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی آمده است؛ نسل سوم حقوق بشر، حقوق همبستگی است که در اعلامیه وین مصوب ۱۹۹۳ مورد پذیرش جهانی قرار گرفت.

۱۳- گزینه «۱» کمیسیون حقوق بشر، در سال ۱۹۴۶ تشکیل شد و وابسته به شورای اقتصادی و اجتماعی ملل متحد بود، اما شورای حقوق بشر، در حال حاضر جانشین آن شده است و وابسته به مجمع عمومی است. کمیسیون ۵۳ عضو داشت، اما شورا ۴۷ عضو دارد، که مجمع عمومی (برخلاف کمیسیون) آن‌ها را انتخاب می‌کند.

۱۴- گزینه «۳» حق حیات در ماده ۶ میثاق مدنی و سیاسی و آزادی بیان و مذهب در ماده ۱۸ میثاق مدنی و سیاسی ذکر شده است. ماده ۱ اعلامیه استکهلم در سال ۱۹۷۲ حقوق محیط زیست را یکی از حقوق بنیادین بشر می‌داند. به دنبال این اعلامیه، برنامه‌ای در سازمان ملل به نام UNEP ایجاد گردید، که یکی از مهم‌ترین کارهای آن، کمک به دولت‌ها، برای انعقاد کنوانسیون‌های حفظ محیط زیست دریایی بود، که با کنوانسیون بارسلون ایجاد شد.

۱۵- گزینه «۳» شورای حقوق بشر، جانشین کمیسیون حقوق بشر که توسط شورای اقتصادی و اجتماعی ایجاد شده بود، گردید (این شورا هم‌اکنون رکن فرعی مجمع عمومی است).

۱۶- گزینه «۱» در دیوان بین‌المللی کیفری (ماده ۱۱۰ اساسنامه) و در دادگاه بین‌المللی کیفری برای یوگسلاوی سابق، امکان عفو و تخفیف مجازات برای محکومین وجود دارد. در دادگاه یوگسلاوی سابق، عفو متهم فقط با موافقت کشوری صورت می‌گیرد، که متهم در آن کشور اقامت دارد.

۱۷- گزینه «۴» حقوق بشر دوستانه بین‌المللی، که به «حقوق جنگ» نیز معروف است، به مسئولیت‌ها و حقوق طرفین درگیر جنگ، به ویژه غیر نظامیان می‌پردازد و مهم‌ترین قوانین حاکم بر آن در کنوانسیون‌های چهارگانه ژنو ۱۹۴۹ منعکس شده است. مطابق با مقررات مشترک کنوانسیون‌های چهارگانه پروتکل اول، دولت‌های حامی، دولت‌های بی‌طرفی هستند که برای تضمین منافع طرف‌های درگیر، در کشورهای دشمن منصوب می‌شوند. اگر دولت حامی منصوب نشده باشد، کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، کمک‌های خود را برای تعیین و انتصاب دولت حامی در اختیار طرف‌های درگیر قرار خواهد داد. بنابراین هر دولتی می‌تواند به عنوان دولت حامی دخالت کند.

فصل یازدهم

«حل و فصل مسالمت آمیز اختلافات بین‌المللی»

تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل یازدهم

- ک ۱-** مدت قضاوت قضات اصلی دیوان بین‌المللی دادگستری، چند سال است؟
 (۱) فقط ۹ سال (۲) ۹ سال با یک‌بار قابلیت تمدید (۳) فقط ۵ سال (۴) ۵ سال با یک‌بار قابلیت تمدید (سراسری ۷۵)
- ک ۲-** صرف پذیرش اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، آن مرجع را:
 (۱) برای حل هیچ یک از اختلافات مطروحه فی‌مابین پذیرندگان صالح نمی‌کند.
 (۲) برای حل اختلافاتی صالح می‌کند که در منشور ملل متحد پیش‌بینی شده است.
 (۳) برای حل اختلافاتی صالح می‌کند که در اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری پیش‌بینی شده‌اند.
 (۴) برای حل اختلافات مطروحه فی‌مابین پذیرندگان اساسنامه صالح می‌کند. (آزاد ۷۵)
- ک ۳-** چند قاضی، برای رسمیت یافتن جلسات دادرسی، در دیوان بین‌المللی دادگستری کافی است؟
 (۱) هفت تن (۲) پنج تن (۳) پانزده تن (۴) نه تن (آزاد ۷۵)
- ک ۴-** اگر کشوری در حل اختلاف میان دو کشور، مداخله نموده و با ارائه پیشنهاداتی، سعی نماید، طرفین را به انجام مذاکرات مستقیم دوجانبه و فیصله اختلاف ترغیب نماید، این روش حل اختلاف را چه می‌نامند؟
 (۱) آشتی (۲) پایمردی (۳) سازش (۴) میانجیگری (سراسری ۷۷)
- ک ۵-** دیوان بین‌المللی دادگستری، قرار دستور موقت صادره خود را، فوراً به کدام نهادها ابلاغ می‌کند؟
 (۱) طرفین اختلاف و مجمع عمومی
 (۲) طرفین اختلاف و شورای امنیت
 (۳) طرفین اختلاف
 (۴) طرفین اختلاف و سایر دولت‌هایی که حق رجوع به دیوان بین‌المللی دادگستری را دارد. (آزاد ۷۷)
- ک ۶-** دیوان دائمی داوری بین‌المللی در کدام زمینه‌ها فعال است؟
 (۱) در تعیین قضات دیوان بین‌المللی دادگستری.
 (۲) در حل و فصل اختلافات از طریق داوری.
 (۳) در ارائه مشاوره به دیوان بین‌المللی دادگستری
 (۴) این دیوان پس از جنگ جهانی منحل و به جای آن دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی ایجاد شد. (آزاد ۷۷)
- ک ۷-** در کدام یک از اختلافات زیر، یکی از متعاهدین می‌تواند، به دیوان بین‌المللی دادگستری یا با رضایت طرف‌های دیگر اختلاف، به داوری رجوع کند؟
 (۱) عدم اجرای یک معاهده، به علت تعارض با عرف و انصاف
 (۲) عدم اجرای یک معاهده، به علت تعارض با قاعده آمره
 (۳) عدم اجرای یک معاهده به علت تعارض با اصول کلی حقوق
 (۴) عدم اجرای یک معاهده به علت تعارض با اصل انصاف (آزاد ۷۷)
- ک ۸-** احکام دیوان بین‌المللی دادگستری، در چه صورتی قابل تجدیدنظر است؟ در صورت ارائه دلیلی که:
 (۱) خواننده و دیوان در زمان صدور حکم، از آن اطلاع نداشته و از تاریخ کشف ظرف ده سال ارائه شده باشد.
 (۲) خواننده در هنگام صدور، از آن اطلاع نداشته و هر زمان که کشف کند ارائه نماید.
 (۳) خواننده در هنگام صدور آن، اطلاع داشته، اما آن را مهم نمی‌دانسته است.
 (۴) خواننده و دیوان در زمان صدور حکم، از آن اطلاع نداشته و هنوز ده سال هم از تاریخ صدور حکم نگذشته باشد. (سراسری ۷۸)
- ک ۹-** در کدام یک از مراحل رسیدگی، در دیوان بین‌المللی دادگستری، ممکن است یک دولت، هم خواننده و هم خواهان قرار گیرد؟ در زمان رسیدگی به
 (۱) اعتراض‌های مقدماتی (۲) درخواست صدور دستور موقت (۳) ماهیت دعوا (۴) ورود ثالث (سراسری ۷۸)

- ۱۰- دکترین طبق ماده ۲۸ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری چیست؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) نظریه برجسته‌ترین علمای حقوق ملت‌های مختلف
(۲) نظریه برجسته‌ترین علمای حقوق بین‌المللی ملت‌های مختلف
(۳) نظریه برجسته‌ترین علمای حقوق بین‌المللی خصوصی ملت‌های مختلف
(۴) نظریه برجسته‌ترین علمای حقوق عمومی ملت‌های مختلف
- ۱۱- رئیس و نایب رئیس دیوان بین‌المللی دادگستری، توسط چه رکنی و برای چه مدتی انتخاب می‌شوند؟ (آزاد ۷۹)
- (۱) توسط شورای امنیت، برای مدت ۵ سال
(۲) توسط قضاات دیوان، برای مدت ۳ سال
(۳) توسط مجمع عمومی، برای مدت ۳ سال
(۴) توسط دولت‌های عضو سازمان ملل متحد، برای مدت ۵ سال
- ۱۲- در چه صورتی قضاات دیوان بین‌المللی دادگستری، ممکن است عزل گردند؟ (سراسری ۸۰)
- (۱) آن‌ها نباید هیچ نوع مأموریت سیاسی یا اداری را بپذیرند و یا در پرونده‌ای به عنوان وکیل طرف عمل نمایند. بدیهی است در صورت تخلف بنا به تقاضای کشور ذینفع منعزل می‌شوند.
(۲) با توجه به این که آن‌ها از طرف سازمان ملل متحد انتخاب می‌شوند، لذا فقط سازمان مزبور می‌تواند آن‌ها را عزل کند.
(۳) در صورتی که سایر اعضا به اتفاق آرا رأی دهند که عضوی شرایط لازم را ندارد.
(۴) قضاات دیوان را به هیچ عنوان نمی‌توان قبل از پایان دوره عزل نمود.
- ۱۳- آیا سازمان‌های بین‌المللی صلاحیت مراجعه به دیوان بین‌المللی دادگستری را دارند؟ (سراسری ۸۰)
- (۱) بله، برخی از سازمان‌ها از چنین صلاحیتی برخوردارند.
(۲) بله، البته علاوه بر کشورها، سازمان‌های بین‌المللی دولتی از این حق برخوردارند.
(۳) خیر، فقط کشورها صلاحیت مراجعه به دیوان را دارند.
(۴) خیر، زیرا دیوان نمی‌تواند سازمان‌ها را به اجرای احکام خود مجبور کند.
- ۱۴- صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری، به موجب قاعده **Forum Prorogatum** چیست؟ (سراسری ۸۰)
- (۱) صلاحیت در تعیین صلاحیت
(۲) قبول صلاحیت دیوان به موجب قیود مندرج در قراردادها
(۳) قبول صلاحیت دیوان پس از بروز اختلاف
(۴) قبول صلاحیت دیوان به طور ضمنی یا غیررسمی
- ۱۵- تفاوت میان پایمردی (مסاعي جميله) و میانجیگری (وساطت) که هر دو از شیوه‌های غیرحقوقی حل و فصل اختلافات هستند کدام است؟ (سراسری ۸۱)
- (۱) میانجیگری و مساعی جميله، روش‌های حل و فصل اختلاف اختیاری هستند و تفاوتی با هم ندارند.
(۲) در میانجیگری، شخص ثالث در ماهیت دعوا وارد نمی‌شود، در حالی که در مساعی جميله شخص ثالث در ماهیت دعوا وارد می‌شود.
(۳) در مساعی جميله، لازم است طرفین اختلاف برای اقدام شخص رضایت داشته باشند، در حالی که در میانجیگری، شخص میانجی لازم نیست مورد قبول طرفین باشد.
(۴) پایمردی، تلاش دوستانه شخص یا دولت ثالث است، اما در ماهیت اختلاف دخالت نمی‌کند.
- ۱۶- آیا سازمان‌های بین‌المللی صلاحیت مراجعه به دیوان بین‌المللی دادگستری را دارند؟ (سراسری ۸۱)
- (۱) خیر، فقط کشورها صلاحیت مراجعه به دیوان را دارند.
(۲) بله، برخی از سازمان‌ها در موارد خاصی از چنین صلاحیتی برخوردارند.
(۳) بله، کلیه سازمان‌های بین‌المللی در موارد خاصی از چنین صلاحیتی برخوردارند.
(۴) خیر، فقط سازمان ملل متحد از چنین صلاحیتی برخوردار است.
- ۱۷- اصطلاح جامعه جهانی (**International Community**) برای اولین بار در کدام یک از آرای دیوان بین‌المللی دادگستری و قضایای مطروحه در آن مورد توجه قرار گرفت؟ (سراسری ۸۱)
- (۱) تنگه کورفو
(۲) عبور از سرزمین هند
(۳) بارسلونا - تراکشن
(۴) فعالیت‌های نظامی و شبه‌نظامی آمریکا در نیکاراگوئه
- ۱۸- آیا کشورها الزامی به رجوع به دیوان بین‌المللی دادگستری دارند؟ (سراسری ۸۱)
- (۱) خیر، مگر در شرایط خاصی
(۲) خیر، مگر این که عضو سازمان ملل متحد باشند.
(۳) بله، به شرطی که اساسنامه دیوان را پذیرفته باشند.
(۴) بله، زیرا ماده ۳۳ منشور ملل متحد آن‌ها را ملزم کرده است.

۱۹- در حال حاضر، در صورت اعتراض به صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری، از سوی یکی از طرفین دعوی، دیوان چگونه به مسئله رسیدگی می‌کند؟ (آزاد ۸۱)

- ۱) رسیدگی به ماهیت دعوی را متوقف و ابتدا به اعتراض در مورد صلاحیت رسیدگی و حکم صادر می‌کند.
- ۲) ضمن رسیدگی به ماهیت دعوی، به اعتراض در مورد صلاحیت خود نیز رسیدگی و حکم صادر می‌کند.
- ۳) اعتنایی به اعتراض در مورد صلاحیت نمی‌کند و به ماهیت دعوی رسیدگی و حکم صادر می‌کند.
- ۴) ضمن صدور دستور موقت و رد اعتراض در مورد صلاحیت به ماهیت دعوی رسیدگی می‌کند.

۲۰- دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی، در قضیه لوتوس، کدام مبنا را برای الزامی بودن قواعد بین‌المللی، پذیرفته و اعلام کرده است؟ (آزاد ۸۱)

۱) ضرورت‌های اجتماعی (۲) اصل وفای به عهد (۳) حسن نیت دولت‌ها (۴) اراده دولت‌ها

۲۱- چگونه یک قاضی دیوان دادگستری بین‌المللی عزل می‌شود؟ (آزاد ۸۲ و سراسری ۸۲)

- ۱) توسط مجمع عمومی سازمان ملل قابل عزل است.
- ۲) به هیچ روی قابل عزل نیست، چون با استقلال او منافات دارد.
- ۳) تنها با رأی متفق سایر اعضا نسبت به عدم صلاحیت او قابل عزل است.
- ۴) توسط رأی شورای امنیت، بدون حق وتو و مجمع عمومی، با اکثریت مطلق قابل عزل است.

۲۲- کدام عبارت درست است؟ (سراسری ۸۲)

- ۱) تصمیمات دادگاه‌های بین‌المللی، برای همه دادگاه‌ها در موارد بعدی به عنوان رویه الزام‌آورند.
- ۲) تصمیمات و آرای محاکم بین‌المللی، به طور مستقیم در تصمیمات قضات آن محاکم مؤثرند.
- ۳) تصمیمات دادگاه‌های بین‌المللی، می‌توانند در صورت فقدان قواعد صریح حقوقی، سابقه راهنمای اطراف دعوا و قضات باشند.
- ۴) تصمیمات و رویه قضایی بین‌المللی، جزء منابع مهم حقوق بین‌الملل است، که در ماده ۳۸ اساسنامه دیوان به آن اشاره شده است.

۲۳- کدام مورد، از ویژگی‌های آرای دیوان بین‌المللی دادگستری نیست؟ (سراسری ۸۲)

- ۱) قطعی بودن
- ۲) الزام‌آور بودن
- ۳) داشتن ضمانت اجرا
- ۴) قابل تجدیدنظر بودن در بعضی موارد

۲۴- کدام مورد، در خصوص شرط داوری غلط است؟ (سراسری ۸۲)

- ۱) شرط داوری اصولاً مربوط به اختلاف آتی طرفین است.
- ۲) شرط داوری خاص تنها در خصوص اختلافات ناشی از تفسیر و اجرای معاهده اصلی است.
- ۳) شرط داوری قرار است که پس از وقوع اختلاف مورد توافق طرفین قرار می‌گیرد.
- ۴) شرط داوری عام توسل به شیوه داوری در صورت وقوع هر نوع اختلاف آتی در خصوص معاهده اصلی است.

۲۵- طبق منشور ملل متحد، چه رابطه‌ای میان اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری و آن منشور وجود دارد؟ اساسنامه..... (سراسری ۸۲)

- ۱) ضمیمه منشور و جزء لاینفک آن است.
- ۲) سندی مستقل از منشور ملل متحد است.
- ۳) سند ضمیمه منشور ملل متحد است.
- ۴) جزء لاینفک منشور ملل متحد است.

۲۶- صلاحیت کدام یک از محاکم زیر، نسبت به محاکم داخلی برتری دارد؟ (آزاد ۸۲)

- ۱) دیوان کیفری بین‌المللی
- ۲) دیوان بین‌المللی دادگستری
- ۳) دیوان دائمی داوری بین‌المللی
- ۴) دادگاه کیفری بین‌المللی رواندا

۲۷- در کدامیک از مراحل دادرسی، در دیوان بین‌المللی دادگستری، دولت خواهان ممکن است به نوعی در مقام دولت خوانده قرار گیرد؟ در مرحله: (آزاد ۸۲)

- ۱) رسیدگی به اعتراض مقدماتی
- ۲) رسیدگی صلاحیتی
- ۳) رسیدگی صلاحیتی و ماهوی
- ۴) صدور دستور موقت

- ۲۸- در هنگام صدور حکم، توسط دیوان بین‌المللی دادگستری، در صورتی که تساوی آرای قضات دیوان حاصل گردد، چه وضعیتی پیش می‌آید؟ (سراسری ۸۴)
- (۱) صدور رأی به تعویق می‌افتد.
(۲) توقف دادرسی اعلام می‌گردد.
(۳) فقط رأی رئیس دیوان قاطع خواهد بود.
(۴) رأی رئیس دیوان و یا کسی که جانشین او می‌باشد، قاطع خواهد بود.
- ۲۹- قاضی اختصاصی.....
- (۱) نمی‌تواند علیه کشور خود رأی دهد، زیرا مقررات دیوان در این رابطه ساکت است.
(۲) می‌تواند علیه کشور منتخب خود رأی دهد، زیرا از استقلال قضایی برخوردار است.
(۳) نمی‌تواند علیه کشور منتخب خود رأی دهد، زیرا وی در حکم نماینده کشور منتخب خود است.
(۴) می‌تواند علیه کشور منتخب خود رأی دهد، زیرا مقررات دیوان صریحاً چنین اجازه‌ای را به او داده است.
- ۳۰- در حال حاضر، در صورتی که خواننده، به صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری، اعتراض نماید، چه وضعی پیش می‌آید؟ (سراسری ۸۴)
- (۱) دیوان، اعتنایی به اعتراض نمی‌کند و به ماهیت دعوی رسیدگی می‌کند.
(۲) دیوان، با صدور قرار اعتراض را رد و به ماهیت دعوی رسیدگی می‌کند.
(۳) دیوان، ضمن رسیدگی به ماهیت دعوی، در مورد صلاحیت خود هم تصمیم می‌گیرد.
(۴) دیوان، رسیدگی به ماهیت را متوقف و ابتدا در مورد صلاحیت خود تصمیم می‌گیرد.
- ۳۱- کدام یک از محاکم بین‌المللی زیر، از نظر صلاحیت، بر محاکم داخلی ارجحیت دارد؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) دیوان بین‌المللی کیفری
(۲) دیوان بین‌المللی دادگستری
(۳) دادگاه کیفری ویژه سیرالئون
(۴) دادگاه بین‌المللی کیفری برای رواندا
- ۳۲- کدام عبارت در خصوص دیوان بین‌المللی دادگستری صحیح نیست؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری اجباری است.
(۲) فقط دولت‌ها می‌توانند در دیوان بین‌المللی دادگستری طرح دعوا نمایند.
(۳) دیوان بین‌المللی دادگستری دارای دو صلاحیت ترافعی و مشورتی می‌باشد.
(۴) دیوان بین‌المللی دادگستری فقط می‌تواند در خصوص مسایل حقوقی اظهار نظر نماید.
- ۳۳- جنبه سلبی اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات بین‌المللی به چه معنی است؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) منع توسل یا تهدید به کاربرد زور
(۲) مسکوت نگذاشتن اختلافات بین‌المللی
(۳) عدم مداخله در اختلافات میان دیگر دولت‌ها
(۴) ارجاع اختلاف به مراجع سیاسی یا حقوقی بین‌المللی
- ۳۴- قضات دیوان بین‌المللی دادگستری چگونه انتخاب می‌شوند؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) با اکثریت نسبی آرای مجمع عمومی و شورای امنیت
(۲) با اکثریت مطلق آرای مجمع عمومی و شورای امنیت
(۳) با اکثریت مطلق آرای شورای امنیت و اکثریت نسبی مجمع عمومی
(۴) با اکثریت مطلق آرای مجمع عمومی و اکثریت نسبی شورای امنیت
- ۳۵- احکام دیوان بین‌المللی دادگستری، در قضایای ترافعی، واجد چه اثری است؟ (سراسری ۸۵)
- (۱) الزام‌آور نیست.
(۲) اثر وحدت رویه را دارد.
(۳) برای کلیه دولت‌ها الزام‌آور است.
(۴) هیچ اثر الزام‌آوری ندارد، مگر بین طرفین و در همان قضیه
- ۳۶- کدام مرجع، یک نهاد بین‌المللی کاملاً مستقل قلمداد می‌شود؟ (سراسری ۸۶)
- (۱) دیوان کیفری بین‌المللی
(۲) دیوان بین‌المللی سیرالئون
(۳) دیوان بین‌المللی دادگستری
(۴) دیوان بین‌المللی کیفری یوگسلاوی سابق
- ۳۷- در کدام یک از مراحل دادرسی، در دیوان بین‌المللی دادگستری، ممکن است کشوری هم خواهان و هم خواننده قرار گیرد؟ در زمان رسیدگی به: (سراسری ۸۷)
- (۱) ماهیت دعوا
(۲) ورود ثالث به دعوا
(۳) اعتراض‌های مقدماتی
(۴) درخواست صدور اقدامات موقتی
- ۳۸- دیوان بین‌المللی دادگستری، در کدام قضیه، برای اولین بار الزام آور بودن قرارهای موقت خویش را، صراحتاً مورد تأکید قرار داده است؟ (سراسری ۸۸)
- (۱) برادران لاگرانژ
(۲) سکوه‌های نفتی
(۳) گروگانگیری
(۴) دیوار حایل
- ۳۹- در اعمال صلاحیت دیوان کیفری بین‌المللی، بر اساس کدام اصل، تقدم در رسیدگی به دادگاه‌های ملی تعلق دارد؟ (سراسری ۸۸)
- (۱) صلاحیت اصلی
(۲) صلاحیت ملی
(۳) صلاحیت جهانی
(۴) صلاحیت تکمیلی

پاسخنامه تست‌های طبقه‌بندی شده کنکوری فصل یازدهم

- ۱- گزینه «۲» طبق ماده ۱۳ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، اعضای دیوان برای مدت ۹ سال انتخاب شده و قابل انتخاب مجدد نیز خواهند بود.
- ۲- گزینه «۲» صرف پذیرش اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، آن مرجع را برای حل اختلافات صالح می‌کند.
- ۳- گزینه «۴» برای رسمیت جلسات دیوان لاهه، حداقل حضور ۹ قاضی اجباری است.
- ۴- گزینه «۲» روش‌های حل و فصل اختلاف در ماده ۳۳ منشور، عبارت از مذاکره، میانجیگری و سازش، داوری و رسیدگی قضایی است و اسمی از پایمردی یا مساعی جمیله آورده نشده است. «مساعی جمیله»: عمل دوستانه دولت ثالث در حل اختلاف دولت‌های دیگر است به گونه‌ای که سعی می‌کند، طرفین اختلاف را به هم نزدیک کند تا اینکه مذاکرات خود را آغاز کنند یا از سر بگیرند و دخالتی در اختلاف آنان ندارد، اما میانجیگری، عمل دولت ثالث است به گونه‌ای که پیشنهادهای مشخص برای پیدا کردن راه حل قطعی برای حل اختلاف می‌باشد. در واقع او در ماهیت اختلاف وارد شده و در حل آن نقشی فعال دارد.
- ۵- گزینه «۲» دیوان بین‌المللی دادگستری، قرار دستور موقت صادره‌ی خود را، علاوه بر طرفین اختلاف، به شورای امنیت سازمان ملل نیز ابلاغ می‌کند.
- ۶- گزینه «۲» حل و فصل اختلافات، از طریق داوری، جزء فعالیت‌های دیوان داوری محسوب می‌گردد.
- ۷- گزینه «۲» در صورت عدم اجرای یک معاهده، به علت تعارض با قاعده آمره طرفین، می‌توانند به دیوان بین‌المللی دادگستری مراجعه کرده و یا با رضایت هم به داوری رجوع کنند.
- ۸- گزینه «۴» طبق ماده ۶۱ اساسنامه دیوان، تجدیدنظر در حکم را نمی‌توان از دیوان تقاضا نمود، مگر در صورت:
- ۱- کشف امری که در قضیه اثر قطعی داشته و قبل از صدور حکم دیوان و طرفی که تقاضای تجدیدنظر می‌نماید، از وجود آن اطلاع نداشته باشد؛
 - ۲- تجدیدنظر خواه، تقصیری برای این عدم اطلاع نداشته باشد؛
 - ۳- درخواست تجدیدنظر، حداکثر در ظرف ۶ ماه از تاریخ کشف امر جدید به عمل آید
 - ۴- بیش از ۱۰ سال از تاریخ صدور حکم دیوان نگذشته باشد.
- ۹- گزینه «۱»
- ۱- اعتراض مقدماتی در دیوان: می‌تواند به دو شکل باشد: ۱- اعتراض به صلاحیت دیوان ۲- اعتراض به قابلیت استماع دعوا. در اعتراض به صلاحیت دیوان، زمانی که خواهان در دیوان، اقامه دعوا می‌کند خواننده می‌تواند، به این امر اعتراض کند که دیوان صالح برای رسیدگی نیست، در این صورت دیوان خود به صلاحیت خود رسیدگی می‌کند. در این مرحله که خواننده ادعا می‌کند دیوان صالح نیست، خواهان اصلی دعوا در مکان خواننده قرار می‌گیرد. پس دولت هم خواهان می‌شود و هم خواننده. اعتراض به قابلیت استماع دعوا از سوی دولت خواننده است که ادعا می‌کند مواعی بر سر راه ورود دیوان بر دعوا وجود دارد. (مثلاً در قضیه حمایت دیپلماتیک یکی از شرایط اقامه آن مثلاً پاکدستی وجود ندارد)
- ۲- دستور موقت: طبق ماده ۴۱ اساسنامه، اگر دیوان تشخیص دهد، که وضعیت ایجاب می‌کند که حقوق طرفین به‌طور موقت حفظ شود، دستور موقت صادر می‌کند. البته درخواست باید از جانب طرفین اختلاف باشد.
- ۳- ورود ثالث به دعوا: در جایی که موضوع دعوا، تفسیر یک موافقتنامه چندجانبه باشد، که دولت ثالث عضو آن باشد، یا دعوا نفع حقوقی برای ثالث داشته باشد، ثالث می‌تواند وارد دعوا شود. در تفسیر معاهده، دولت ثالث برای ورود نیاز به اجازه دیوان ندارد، اما در خصوص منافع حقوقی، در دعوا باید دیوان اجازه دهد.
- ۱۰- گزینه «۱» دکترین، نظریه برجسته‌ترین علمای حقوق ملت‌های مختلف است.
- ۱۱- گزینه «۲» رئیس و نایب رئیس دیوان، برای مدت سه سال و توسط خود قضات دیوان انتخاب می‌گردند.
- ۱۲- گزینه «۳» طبق ماده ۱۸ اساسنامه دیوان، قضات دیوان را نمی‌توان از شغل خود منصرف نمود، مگر در صورتی که سایر قضات به صورت اتفاق رأی دهند که دیگر آن عضو واجد شرایط مقرر در اساسنامه نیست و دفتردار دیوان، این امر را به‌طور رسمی به دبیرکل ملل متحد اطلاع می‌دهد. به محض این ابلاغ، کرسی قاضی عزل شده، خالی محسوب می‌شود.

۱۳- گزینه «۱» طبق ماده ۳۴ اساسنامه دیوان، فقط دولت‌ها می‌توانند به دیوان بین‌المللی دادگستری رجوع کنند، اما این در خصوص صلاحیت ترافی دیوان است. باید اضافه نمود دیوان دارای دو نوع صلاحیت است:

صلاحیت	
۱- ترافی	الف - تنها دولت‌ها حق مراجعه به دیوان را در اختلاف خود دارند. ✓ با توافق یکدیگر ✓ به صورت یک جانبه
۲- مشورتی	الف - مجمع عمومی یا شورای امنیت می‌توانند درخواست نظر مشورتی کنند. ماده‌ی ۹۶ (منشور ملل متحد) (ماده‌ی ۶۰ تا ۶۸ اساسنامه‌ی دیوان) ب - سایر ارکان ملل متحد و نهادهای تخصصی که اجازه درخواست نظر مشورتی را از مجمع عمومی گرفته‌اند.

۱۴- گزینه «۴» این قاعده به معنای پذیرش ضمنی یا در عمل صلاحیت دیوان است. این قاعده برگرفته از حقوق روم است. به این معنا که گاهی طرفین با رفتاری که از خود نشان می‌دادند، می‌توانستند صلاحیت یک رکن را تداوم دهند. بنابراین اگر دولتی با رفتار خود نشان دهد که صلاحیت دیوان را پذیرفته است، دیوان رسیدگی می‌کند. مثلاً دولت در دیوان حاضر شود یا لایحه بفرستد و به این صورت رضایت ضمنی خود مبنی بر رسیدگی دیوان را نشان دهد (به عنوان مثال آلبانی، صلاحیت دیوان را نپذیرفته بود، اما در قضیه تنگه کورفو و اختلاف با انگلیس نامه‌ای به دیوان ارسال کرده بود که به معنای احراز صلاحیت دیوان بود).

۱۵- گزینه «۴» روش‌های حل و فصل اختلاف در ماده ۳۳ منشور عبارت از مذاکره، میانجیگری و سازش، داوری و رسیدگی قضایی و اسمی از پامردی یا مساعی جمیله آورده نشده است. مساعی جمیله: عمل دوستانه دولت ثالث در حل اختلاف دولت‌های دیگر است؛ به‌گونه‌ای که طرفین اختلاف را به هم نزدیک کند تا که مذاکرات خود را آغاز کنند یا از سر بگیرند و دخالتی در اختلاف آنان ندارد. اما میانجیگری، عمل دولت ثالث است؛ به‌گونه‌ای که پیشنهادهای مشخص، برای پیدا کردن راه حل قطعی برای حل اختلاف است. در واقع او در ماهیت اختلاف وارد شده و در حل آن نقشی فعال دارد.

۱۶- گزینه «۲» طبق ماده ۳۴ اساسنامه دیوان، فقط دولت‌ها می‌توانند به دیوان بین‌المللی دادگستری رجوع کنند، اما این در خصوص صلاحیت ترافی دیوان است. باید اضافه کرد دیوان دارای دو نوع صلاحیت است:

صلاحیت	
۱- ترافی	الف - تنها دولت‌ها حق مراجعه به دیوان را در اختلاف خود دارند. ✓ با توافق یکدیگر ✓ به صورت یک جانبه
۲- مشورتی	الف - مجمع عمومی یا شورای امنیت می‌توانند درخواست نظر مشورتی کنند. ماده‌ی ۹۶ (منشور ملل متحد) (ماده‌ی ۶۰ تا ۶۸ اساسنامه‌ی دیوان) ب - سایر ارکان ملل متحد و نهادهای تخصصی که اجازه درخواست نظر مشورتی را از مجمع عمومی گرفته‌اند.

۱۷- گزینه «۳» قضیه تنگه کورفو، اختلاف بین انگلیس و آلبانی بود و مهم‌ترین نکات مربوط به این قضیه، پذیرش ضمنی صلاحیت دیوان، مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها از باب فعل و ترک فعل است. قضیه عبور از سرزمین هند، اختلاف بین هند و پرتغال بود که مهم‌ترین نکات مربوط به آن، ایراد عدم صلاحیت به دلیل زمان (تاریخ اختلاف) است. بارسلونا - تراکشن، اختلاف بین بلژیک و اسپانیا است و مهم‌ترین نکات آن مربوط به حمایت سیاسی از اشخاص حقوقی است. مهم‌ترین نکات قضیه‌ی فعالیت‌های نظامی و شبه‌نظامی آمریکا در تیکاراگوئه، عدم مداخله در کشورهای دیگر و ایرادات صلاحیتی به دیوان است. اصطلاح جامعه‌ی جهانی برای اولین بار در رأی بارسلونا - تراکشن ذکر شد.

۱۸- گزینه «۱» مطابق با ماده‌ی ۳۵ اساسنامه‌ی دیوان بین‌المللی دادگستری، دولت‌های امضاءکننده‌ی این اساسنامه، حق رجوع به دیوان را دارند. بنابراین الزامی به رجوع به دیوان ندارند. از این‌رو شیوه‌های پذیرش صلاحیت دیوان را بررسی می‌کنیم:

پذیرش صلاحیت دیوان قبل از بروز اختلاف
۱- اعلامیه‌ی اختیاری پذیرش اجباری صلاحیت دیوان
۲- پذیرش در عمل Forum prorogatum
۳- شرط ضمن معاهده
۴- پذیرش ضمن معاهده‌ی معتبر از زمان دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی
۵- پذیرش ضمن اعلامیه‌ی معتبر از زمان دیوان دائمی دادگستری بین‌المللی

- پذیرش صلاحیت بعد از بروز اختلاف از طریق موافقتنامه و مصالحه‌نامه است که کشورها با توافق یکدیگر به دیوان رجوع می‌کنند. بنابراین در صورتی که دولت‌ها قبل از بروز اختلاف مثلاً با اعلامیه یک‌جانبه خود صلاحیت دیوان را پذیرفته و آن را پس نگرفته باشند، مجبورند به دیوان رجوع کنند.

۱۹- گزینه «۱» در صورت اعتراض به صلاحیت دیوان بین‌المللی دادگستری، توسط یکی از طرفین دعوی به دیوان، ابتدا رسیدگی به ماهیت دعوی را متوقف و به اعتراض در مورد صلاحیت خود رسیدگی کرده و حکم صادر می‌کند.

۲۰- گزینه «۴» در قضیه لوتوس، اراده دولت‌ها، مبنای الزامی بودن قواعد بین‌المللی مورد توجه قرار گرفت.

۲۱- گزینه «۳» طبق ماده ۱۸ اساسنامه دیوان، قضات دیوان را نمی‌توان از شغل خود منصرف نمود، مگر در صورتی که سایر اعضا به اتفاق رأی دهند، که دیگر آن عضو، واجد شرایط مقرر در اساسنامه نیست و دفتردار دیوان این امر را به‌طور رسمی به دبیرکل ملل متحد اطلاع می‌دهد و به محض این ابلاغ، کرسی عضو عزل شده، خالی محسوب می‌شود.

۲۲- گزینه «۳» رویه قضایی، شامل تصمیمات قضایی دیوان بین‌المللی دادگستری و دیوان داوری بین‌المللی است و تفاسیر قضات و داوران این مراجع را در بردارد. رویه قضایی از منابع فرعی و کمکی حقوق بین‌الملل است. رویه قضایی از چند لحاظ دارای اهمیت است:

- ۱- قضات دیوان از تصمیمات قبلی خود پیروی می‌کنند.
- ۲- نظریات بسیاری از علمای حقوق بین‌الملل در آن مطرح شده است که با گذشت زمان به اصول حقوقی تبدیل می‌گردند.
- ۳- در صورت فقدان قواعد صریح حقوقی در معاهدات یا عرف، رأی دیوان یا داوری می‌تواند در تصمیم‌گیری قضات دیوان مؤثر باشد.

۲۳- گزینه «۳» طبق ماده ۶۰ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، احکام دیوان، قطعی و غیرقابل تجدیدنظر است و مطابق ماده ۵۹ اساسنامه، احکام دیوان فقط درباره طرفین اختلاف و در موردی که موضوع حکم بوده الزام‌آور است.

اما با وجود این، احکام دیوان ضمانت اجرا ندارد؛ زیرا نه در اساسنامه دیوان و نه در آیین دادرسی دیوان هیچ مکانیزمی وجود ندارد، که طرفین را مجبور به اجرای رأی دیوان کند. فقط دیوان در مواردی با توجه به اوضاع و احوال و درخواست طرفین می‌تواند در اجرای حکم به طرفین اختلاف کمک کند؛ مثل اعزام کارشناس.

اما مطابق با بند ۲ ماده ۹۶ منشور اگر یکی از طرفین اختلاف از اجرای تعهدات خود طبق رأی دیوان امتناع کند. طرف دیگر می‌تواند به شورای امنیت رجوع نماید و در صورتی که شورای امنیت ضروری تشخیص دهد توصیه‌های لازم را انجام می‌دهد.

۲۴- گزینه «۳» ارجاع داوری، قبل از بروز اختلاف، می‌تواند در قالب شرط داوری باشد. این شرط داوری در معاهداتی پیش‌بینی می‌شود که موضوع آن‌ها مربوط به داوری نیست، منتها طرفین آن معاهده توافق می‌کنند، که اختلافات ناشی از آن معاهده را به داوری ارجاع دهند. این شرط داوری می‌تواند به صورت خاص باشد یا عام، یعنی در یک معاهده با موضوع خاص، طرفین توافق می‌کنند، بعضی از اختلافات ناشی از معاهده را به داوری ارجاع دهند و گاهی توافق می‌کنند، کلیه اختلافات ناشی از معاهده را به داوری ببرند. (مثل اختلافات ناشی از تغییر و اجرای معاهده، که در شرط داوری خاص مطرح می‌شود)

۲۵- گزینه «۱» براساس منشور ملل متحد، اساسنامه دیوان ضمیمه منشور و جزء لاینفک آن است.

۲۶- گزینه «۴» جرایمی که دادگاه کیفری بین‌المللی رواندا، مورد بررسی قرار داد، از جمله جرایم بین‌المللی بودند، که دادگاه‌های داخلی صلاحیت رسیدگی به آن‌ها را ندارند.

۲۷- گزینه «۱» در مرحله اعتراض مقدماتی در دیوان لاهه، ممکن است دولت خواهان، نوعی در مقام دولت خوانده قرار گیرد.

۲۸- گزینه «۴» مطابق با ماده ۵۵ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، احکام قضات حاضر ملاک است و در صورت تساوی آراء رأی رئیس یا کسی که جانشین او است قاطع خواهد بود.

منظور از جانشین رئیس، همان نایب رئیس است، که در صورت غیبت رئیس به جای او قضاوت می‌کند.

۲۹- گزینه «۲» قاضی اختصاصی یا (Judge Ad hoc)، قاضی است که اگر طرفین در میان قضات دیوان، قاضی از تبعه خود نداشته باشد، به آن‌ها اجازه داده می‌شود که فردی را انتخاب نمایند، که این فرد می‌تواند از تبعه آن کشور باشد یا نباشد.

در قضیه ایرباس و اختلاف بین ایران و آمریکا در سال ۱۹۸۸ ایران در میان قضات، قاضی از تبعه خود نداشت و قاضی Ad hoc معرفی کرد. وی مثل سایر قضات سوگند یاد می‌کند و کاملاً مستقل است و حتماً گاهی به ضرر دولت خود رأی می‌دهد. (مثلاً در قضیه سکوه‌های نفتی ریگو بلژیکی که قاضی ویژه ایران بود اعلام کرد که از ایران طرفداری نمی‌کند).

۳۰- گزینه «۴» از بدو تأسیس دیوان تا سال ۱۹۷۲، زمانی که به صلاحیت دیوان اعتراض می‌شد، دیوان ضمن رسیدگی در ماهیت دعوا به اعتراض بر صلاحیت هم، می‌پرداخت، مانند دعوی شرکت نفت ایران - انگلیس.

اما از سال ۱۹۷۲ به بعد این مسئله مطرح شد که در صورت اعتراض به صلاحیت، رسیدگی به ماهیت قطع شود و دیوان ابتدا به صلاحیت خود رسیدگی نماید و در صورت احراز صلاحیت می‌تواند وارد دعوا شود، در غیر این صورت رسیدگی به قضیه منتفی می‌شود.

۳۱- گزینه «۴» در رابطه با صلاحیت کیفری بین‌المللی، باید گفت که در نظام حقوقی امروزه سه نوع صلاحیت وجود دارد:

۱- صلاحیت ملی ۲- صلاحیت جهانی ۳- صلاحیت بین‌المللی. باید خاطرنشان کرد که صلاحیت جهانی و بین‌المللی استثنائاتی هستند بر اصل صلاحیت ملی.

دادگاه کیفری بین‌المللی، دارای صلاحیت تکمیلی نسبت به صلاحیت ملی است. دادگاه کیفری ویژه سیرالئون یک دادگاه ملی است که بین‌المللی شده است. دادگاه کیفری بین‌المللی برای رواندا در سال ۱۹۹۴، توسط شورای امنیت، براساس فصل هفتم به وجود آمد. بنابراین صلاحیت آن بر صلاحیت ملی ارجحیت دارد. دیوان بین‌الملل دادگستری، نیز به اختلافات کشورها رسیدگی می‌کند و از صلاحیت ملی خارج است.

۳۲- گزینه «۱» صلاحیت دیوان اختیاری است. طبق ماده ۳۴ اساسنامه دیوان، دولت‌ها می‌توانند به دیوان رجوع کنند و در بعضی موارد صلاحیت دیوان اجباری است. دیوان دائمی دادگستری بر خلاف دیوان بین‌المللی دادگستری جزء جداناپذیر جامعه ملل محسوب نمی‌شد و دولت‌ها باید اساسنامه آن را امضاء می‌کردند، تا عضو آن شوند. دیوان مزبور در دسترس همه دولت‌ها قرار داشت، اما اصل صلاحیت اجباری که در پیش‌نویس اساسنامه دیوان گنجانده شده بود، مورد پذیرش قرار نگرفت و پذیرش صلاحیت دیوان به صورت اختیاری درآمد. از این رو دولت‌ها باید اختلافات خود را به دیوان ارجاع می‌دادند. تفسیر معاهده، نوع و میزان غرامت و نقض تعهدات بین‌المللی، همگی اختلاف محسوب شده و باید توسط دولت‌ها ارجاع می‌شد، (این موارد در بند ۲ ماده ۳۶ اساسنامه ICJ نیز ذکر شده است) اما حقوق اقلیت‌ها از جمله این موارد نیست (Minority Rights) در زمان جامعه ملل، شکایات فراوانی از نقض حقوق اقلیت‌ها به دیوان دائمی دادگستری راه یافت، (مثل رأی مشورتی مربوط به مهاجران آلمانی مقیم در لهستان) که به جهت جنبه حقوق بشری این مسئله جامعه ملل در خصوص نقض تعهدات ناشی از آن اقدامات را انجام می‌داد.

طبق ماده ۳۴ اساسنامه دیوان، فقط دولت‌ها می‌توانند به دیوان بین‌المللی دادگستری رجوع کنند، اما این در خصوص صلاحیت ترافی دیوان است. باید اضافه کرد دیوان دارای دو نوع صلاحیت است:

صلاحیت	
۱- ترافی	۲- مشورتی
الف - تنها دولت‌ها حق مراجعه به دیوان را در اختلاف خود دارند. ✓ با توافق یک دیگر ✓ به صورت یک جانبه	الف - مجمع عمومی یا شورای امنیت می‌توانند درخواست نظر مشورتی کنند. ماده ۹۶ (منشور ملل متحد) (ماده ۶۰ تا ۶۸ اساسنامه دیوان) ب - سایر ارکان ملل متحد و نهادهای تخصصی که اجازه درخواست نظر مشورتی را از مجمع عمومی گرفته‌اند.

۳۳- گزینه «۱» ماده ۳۳ منشور، اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات را بیان می‌کند: طرفین هر اختلاف که ادامه آن محتمل است حفظ صلح و امنیت بین‌المللی را به خطر اندازد، باید قبل از هر چیز از شیوه‌های مقرر در این ماده اختلاف خود را حل و فصل کنند. البته در بند ۱ ماده ۱ منشور، حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلاف بر طبق اصول عدالت و حقوق بین‌الملل، از جمله مقاصد ملل متحد بیان شده است و همین‌طور در بند ۳ ماده ۲ منشور ذکر شده است همه‌ی اعضا اختلافات بین‌المللی خود را، با شیوه مسالمت‌آمیز، به صورتی که صلح و امنیت بین‌المللی و عدالت به خطر نیفتد، حل و فصل خواهند کرد و سپس در بند ۴ ماده ۲ منشور، از کلیه اعضا می‌خواهد، تا از تهدید به زور یا استعمال آن علیه تمامیت ارضی یا استقلال سیاسی هر کشوری خودداری نمایند. بنابراین جنبه سلبی اصل حل و فصل مسالمت‌آمیز اختلافات، منع توسل به زور است. زمانی که کشورها اختلافات خود را حل و فصل کنند، توسل به زور مجالی برای بروز نخواهد داشت.

۳۴- گزینه «۲» مطابق با ماده ۱۰ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری قضاتی منتخب محسوب می‌گردند که هم در مجمع عمومی و هم در شورای امنیت دارای اکثریت مطلق بوده‌اند.

۳۵- گزینه «۴» مطابق با ماده ۵۹ اساسنامه دیوان بین‌المللی دادگستری، احکام دیوان، فقط درباره طرفین اختلاف و در موردی که موضوع حکم بوده (همان قضیه) الزام‌آور است.

۳۶- گزینه «۱» دیوان بین‌المللی یوگسلاوی سابق و دادگاه‌های ویژه سیرالئون نهادهایی بودند، که برای رسیدگی به جنایت‌های خاص آن مناطق تشکیل شده بودند. دیوان بین‌المللی دادگستری یک نهاد دائمی است، اما رکن قضایی سازمان ملل و وابسته به سازمان ملل است. دیوان کیفری بین‌المللی (ICC)، یک نهاد کیفری مستقل است، که به جرایم جنگی، نسل‌کشی، جرایم علیه بشریت و تجاوز رسیدگی می‌کند.

۳۷- گزینه «۲» ۱- اعتراض مقدماتی در دیوان می‌تواند به دو شکل باشد: ۱- اعتراض به صلاحیت دیوان ۲- اعتراض به قابلیت استماع دعوا. در اعتراض به صلاحیت دیوان، زمانی که خواهان در دیوان اقامه دعوا می‌کند، خوانده می‌تواند به این امر اعتراض کند که دیوان صالح برای رسیدگی نیست، در این صورت دیوان خود به صلاحیت خود رسیدگی می‌کند. در این مرحله که خوانده ادعا می‌کند دیوان صالح نیست، خواهان اصلی دعوا در مکان خوانده قرار می‌گیرد، پس دولت هم خواهان می‌شود و هم خوانده. اعتراض به قابلیت استماع دعوا، از سوی دولت خوانده است که ادعا می‌کند، موانعی بر سر راه دیگری دیوان بر دعوا وجود دارد. (مثلاً در قضیه حمایت دیپلماتیک یکی از شرایط اقامه آن مثلاً پاکدستی وجود ندارد). ۲- دستور موقت، طبق ماده ۴۱ اساسنامه اگر دیوان تشخیص دهد که وضعیت ایجاب می‌کند که حقوق طرفین به طور موقت، حفظ شود، دستور موقت صادر می‌کند، درخواست باید از جانب طرفین اختلاف باشد.

۳- ورود ثالث، به دعوا در جایی که موضوع دعوا تفسیر یک موافقتنامه چندجانبه باشد که دولت ثالث عضو آن باشد یا دعوا نفع حقوقی برای ثالث داشته باشد، ثالث می‌تواند وارد دعوا شود؛ در تفسیر معاهده دولت ثالث برای ورود نیاز به اجازه دیوان ندارد. اما در خصوص منافع حقوقی در دعوا، باید دیوان اجازه دهد. به نظر می‌رسد این گزینه به این صورت باشد، که در کدام یک از مراحل رسیدگی ممکن نیست، دولتی هم خوانده باشد هم خواهان و آن هم ورود ثالث است.

۳۸- گزینه «۱» قضیه برادران لاگران، که اختلاف بین آمریکا و آلمان بود. آلمان براساس ماده ۳۶ کنوانسیون حقوق کنسولی (۱۹۶۳) علیه آمریکا در دیوان اقامه ی دعوا کرد و از دیوان تقاضای دستور موقت کرد، تا از اعدام برادر دوم جلوگیری کند. دیوان دستور موقت صادر کرد. دادستان فدرال به دادستان ویرجینیا دستور موقت دیوان را اعلام کرد و زیر رأی نوشت: دستور موقت دیوان لازم الاجرا نیست و بالاخره فرد دوم اعدام شد. دیوان در رأی خود در این خصوص اعلام کرد: «دستور موقت دیوان الزامی است و بایستی طرفین اختلاف آن را رعایت کنند».

۳۹- گزینه «۴» مطابق با ماده ۱ اساسنامه دیوان کیفری بین‌المللی، این دیوان، نهادی دائمی خواهد بود و قدرت اعمال صلاحیت، نسبت به اشخاص مرتکب مهم‌ترین جرایمی که مایه نگرانی جامعه بین‌المللی است را به شرح مذکور در این اساسنامه خواهد داشت. دیوان دارای صلاحیت تکمیلی، (Complementary) نسبت به صلاحیت کیفری محاکم ملی خواهد بود. اصل صلاحیت تکمیلی، به این معناست که ابتدا محاکم داخلی به جرایم جنایتکاران رسیدگی می‌کنند و در صورت عدم توانایی در حل و فصل قضیه، به دیوان کیفری بین‌المللی رجوع می‌کنند.